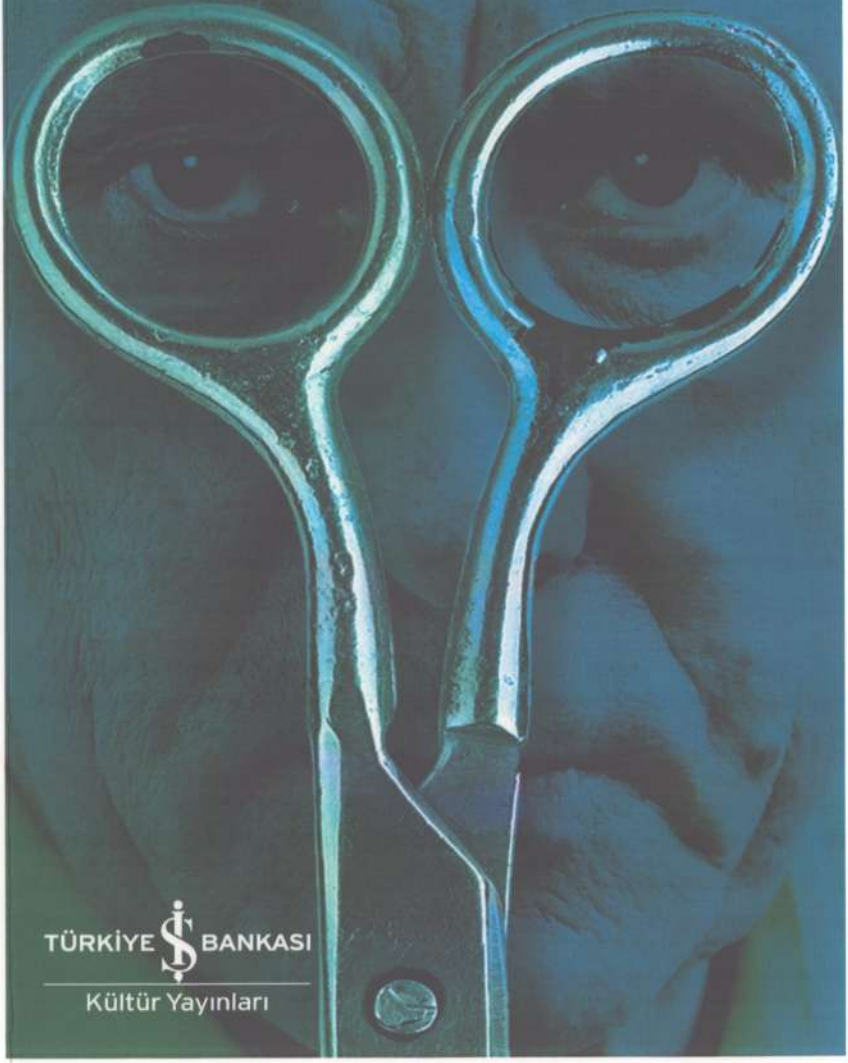
MODERN KLASİKLER DİZİSİ - 224

NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

WILLIAM GOLDING

KÂĞIT ADAMLAR

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
DİDAR ZEYNEP BATUMLU

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Genel Yayın: 6027

WILLIAM GOLDING
KÂĞIT ADAMLAR

ÖZGÜN ADI
THE PAPER MEN

© WILLIAM GOLDING, 1984
ANATOLIALIT TELIF HAKLARI AJANSI KANALIYLA ALINMIŞTIR

© TÜRKİYE IŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2021
SERTİFİKA NO: 40077

EDITÖR
GAMZE VARIM

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
AHMET BATMAZ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE IŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM ŞUBAT 2024, İSTANBUL

ISBN 978-625-429-696-3 (CİLTLİ)
ISBN 978-625-429-695-6 (KARTON KAPAK)

BASKI: UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
Keresteciler Sitesi Fatih Caddesi Yüksek Sokak No: 11/1
Merter Güngören/İstanbul
Tel. (0212) 637 04 11 Sertifika No: 45162

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
e-posta: info@iskultur.com.tr
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: DİDAR ZEYNEP BATUMLU

(1977): Diyarbakır'da doğdu. 2000 yılında Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak dersler verdi ve çeşitli çeviriler yaptı. Şubat 2017'den beri tam zamanlı çevirmen olarak çalışıyor. İki çocuk ve iki kedi annesi.

Modern
Klasikler
Dizisi - 224

William Golding

Kâğıt Adamlar

İngilizce aslından
çeviren: Didar Zeynep Batumlu

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

I. Bölüm

Bunun "o" akşamlardan biri olduğunu hemen anlamıştım. İçki, her nasılsa, geride öfkenin tortusuna benzeyen bir duyguyu, belli belirsiz bir tedirginliği ve hatta pişmanlığı bırakarak beynimdeki etkisini yavaş yavaş kaybediyordu. Bu bir *içki âlemi* ya da *cümbüş* değildi; hayır, gerçekten değildi. Olağanüstü bir savunma yaparak başkalarını; bir ev sahibinin yapması gerekenler dikkate alındığında, yurtdışından gelen bir İngiliz edebiyatı profesörünü ağırlayan bir İngiliz yazar olarak, o akşamki içki tüketimimin makul seviyeyi geçmediğine ikna edebilmiştim. Dahası, savunmamda o günün ellinci doğum günüm olduğunu ve aç tırnak, Avrupa medeniyetinin esasını oluşturan, Avrupa'ya özgü o uzun yemeklerden, kapa tırnak, yediğimizi söyleyebilirdim. (Bu arada, bunun bir alıntı olup olmadığından emin değilim. Çok kullanılan bir ifade diyelim.) Ne var ki şahsen ben, kendi karakterini –yani kendi kendimi– bıkıp usanmadan tahlil edip çözümleyen biri olarak bu savunmanın tek kelimesine dahi inanmazdım. Öğlen yemeğinde o içkilerden vardı. Öğlen içilen bu içkiler, saat dörtle beş arasında ağız kuruluğu ve susuzluk çekilen o zaman aralığına işaret eden o ilk ölümcül aşamaydı ki bu zaman aralığında kişi, gün ortasında başlayan sürecin devamında, saat altıda misafirine ikram edeceği içkiyi saat beşe çekme-

yi meşrulaştırdığı gibi bunu şiddetle arzular ve kendini buna mecbur hissederdi ve bu, böyle sürüp giderdi. Şayet sabahın üç buçuğunda ayıklık seviyemden ötürü kendi kendimi kutlayabilseydim bile, bu, birçoklarının yenilgi addedeceği minicik bir zaferdi.

Dahası sıkıcı, genç Profesör Rick L. Tucker kahvaltıda orada olacaktı! Profesör aklıma gelince yataktan fırladıysam da akabinde inildeyerek yeniden çöküverdim. Karısının yanında olmaması küçük bir nimet olarak kabul edilebilirdi, zira karısı yanında olsaydı ona asılabilir ya da en iyi ihtimalle cinselliği çağrıştıran imalı davranışlarda bulunabilirdim. Ayrıca tekrar içmemiz gerekiyordu. Hayır. Geçen pazartesinden beri geri dönüşü olmayacak şekilde benimsediğim o yüce ahlaki duruşu –içki içmeme prensibini– boşa çıkararak, fırsattan istifade ve can sıkıntısından ötürü *benim* tekrar içmem gerekiyordu.

Bir şey daha vardı. Uzun bir yaz akşamının geceye kavuştuğu geçen akşama ilişkin hafızamda kara bir delik vardı. Bu, koca bir kara delik değildi; akşam yemeği sonrasındaki içki faslının orta yerinde duran küçük bir lekeydi sadece; evet, o kara delik şu an daha da küçüldü, zira uçurumun kıyısında durduğum o an ayağa kalkıp etrafımdakilerin itirazlarına rağmen bir şişe daha alıp açtığımı hatırlıyordum; daha sonra ne yapmıştım? Boğazımı, ağzımı, kafamı, midemi yokladım. O (beşinci?) şişede ciddi bir gedik açmış olduğuma inanmam mümkün değildi. Öyle olsa kafam... midem... ve o kara delik şey olmaz mıydı?..

İşte tam o an –üşenmeyip de yakacağım günlüklerin sayfalarına şöyle bir göz gezdirsem size tarihin yanı sıra saati de söyleyebilirdim– zihnimde bir fikir belirdi. İçki içmenin "alkolizm" olarak tanımlanabileceği o nokta tam olarak kara deliğin onun bir parçası olarak teşhis edildiği yerdir. Sabahın erken saatlerinin o korkunç berraklığında, semptomların da hastalığın devasız olduğuna işaret ettiğini düşündüğümü hatırlıyorum. Zira bu hastalık, zihnin çalışma biçiminin, ev-

rensel işleyişin bir parçasıydı. Yatakta yavaşça doğrularak oturdum. Pencere parıldıyordu. Bir başka duygusal vitese, bir başka semptoma geçiş yaptım; belki de tüm uyuşturucu bağımlılığı vakalarında olduğu gibi, içinde bulunduğum durumu dört bir yandan deşen o kuru, zorlu gerçeklik duygusuna, zaman içerisinde akla hayale sığmayacak korkulara sebep olabilecek o tarifsiz yasanın ordusuna. Bu kuruluk ve soğukluğun kendisini henüz göze görünmeyen bir canavar olarak tahayyül etmek mümkündü. "Elimden gelse hiçbir zaman görünmezdi!" diye düşündüm aniden infilak eden sahici bir umutsuzlukla. O kara delikle savaşabilirdim; onunla plajlarda, pub'larda ve restoranlarda, kulüplerde, barlarda, seyahatlerde, evde, o lanet olası leziz şişelerde, para ödemek zorunda kalmaksızın nihayet biraz olsun keyif bulmayı umut ederken ya da şimdiki gibi öylesine soğuk ve sert bakışlarla boşluğa bakmak yerine sakin, ağırbaşlı gün ışığında keyif alırken o kara delikle savaşabilirdim; yoğun ve ezici bir korku hissettiğimi, dehşete düştüğümü hatırlıyorum. "Hayır, hayır, o kadar da kötü olamaz!" diye serzenişte bulundum parıldayan cama. Ne var ki o an bilge adamın sözleri geldi aklıma. Unutma ki herhangi bir insanın başına gelebilecek her şey senin de başına gelebilir!

Kendimi toplamaya başladım. Tam anlamıyla koruma sağlayan, her şeyi kapsayan bir güvence yoktur. Ortada bir kara delik olabilirdi fakat acı çekerek ayılmakta olan bir adama düşen, kara deliği iyice inceleyip orta yaşlardan itibaren her sene biraz daha artan bir unutkanlık vakası haline gelene dek ötesini berisini aydınlatacak bir ışık bulmaya çalışmaktı. Mantığım bana elimin altında kullanabileceğim araçların olduğunu söylüyordu. Yapmam gereken tek şey merdivenlerden aşağıya inip dört boş şişeyle kısmen boşalmış beşinci şişeyi incelemek ve Holmes'un* ya da Maigret'nin** ruhuna

---

* İskoç yazar Sir Arthur Conan Doyle'un (1859-1930) romanlarında yer alan kurgusal dedektif karakter. (ç. n.)

** Belçikalı yazar Georges Simenon'un (1903-1989) romanlarında yer alan kurgusal dedektif karakter. (ç. n.)

bürünerek etrafa bakınmak, şişe ve bardaklardan oluşan kanıtlardan, dökülmüş olabilecek içkilerden yola çıkarak akşam yemeğiyle yatma saati arasındaki o zaman dilimini yeniden inşa ederek anlamaya çalışmaktı; ya da belki şansıma beşinci şişeyi mantarı açılmış fakat hiç içilmemiş halde bulacaktım...

Aklımdan bunlar geçtiği sırada öteki yatakta yatmakta olan Elizabeth'in uykusunda iç geçirerek döndüğünü duydum. Tabii ya! O biliyor olmalıydı. Şüphesiz her şeyi en olmayacak zamanda duyacaktım; o halde onu uyandırıp sormanın ne lüzumu vardı ki? Gerçeği öğrenmenin yolu ropdöşambr ve terliklerimle usulca alt kata süzülmekti, evet, yatağımın yanında daima hazır bulundurduğum el feneriyle, zira mahallemiz elektrik kesintileriyle ünlüydü. Sarhoş kafayla delilleri karartma teşebbüsümün beni yanıltmasına izin vermemeliydim. Şişeleri sorguya çekip ifadelerini almalıydım. Gerektiği taktirde arka kapıdan – hayır, kış bahçesinden çıkarsam daha az ses çıkarırdım – usulca dışarıya çıkıp boş şişeleri saymak için çöp bidonuna, çöp kutusuna ya da *poubelle**'e – fazla detaya inmeye gerek yok, artık o şeye her ne isim veriyorsanız – gidecektim. Açıkçası şişenin mantarı açıldığı halde hiç içilmemiş olduğuna inanmıyordum. Bu bir mucize olurdu ve mucizeler, her ne kadar gerçek olsalar da görünüşe göre benim başıma gelmiyorlardı. Bedenimden ziyade zihnim öyle zayıf düşmüştü ki Elizabeth'i kazara uyandırma fikri, yataktan kalkmayı soğuk suya atlamak kabilinden bir irade testine dönüştürüyordu. Oldum olası soğuk sudan hazzetmem.

İşte tam bu sırada tereddütte kalan zihnim benim adıma bir karar vermişti. Arka kapının dışında duran çöp kutusunun kauçuk kapağı düştü. Bu olay bir şekilde tüm meseleyi açığa kavuşturdu. O andan itibaren pişmanlık duyan bir içkici değildim; çileden çıkmış bir ev sahibiydim. *Efendim, doğayı koruma bilinci kisvesi altında bu hantal yaratıkların talanına daha ne kadar katlanacağız? Kökünün kuru-*

* (Fr.) Çöp tenekesi. (ç.n.)

tulduğu düşünülen bir hastalığın yeniden yayılma tehlikesi de cabası. Efendim, bu konuda bilinçli olmamız gerekse de efendim... efendim, efendim, efendim...

Lanet olası porsuklar. Elizabeth'in uyanıp uyanmamasını umursamaksızın yataktan güçlükle, iki büklüm bir halde kalktım. Evimde bulunan yegâne silah, bahsini etmeye değmeyecek kadar önemsiz ve karmaşık bir meseleden ötürü bir kutu mermiyle birlikte aldığım, çok eski olmasına karşın güçlü bir havalı tüfekti. Yazar –hayır, ünlü yazar– hayır, lanet olsun, Wilfred Barclay porsuk vuruyor. Porsuk vurmayı yasaklayan bir kanun var mıydı? Kral John döneminden falan kalma bir kanun? Kendi arazinizde porsuk vurabiliyor muydunuz? Zihnim alışılmadık biçimde olağanüstü berraktı; akşamdan kalmalığım hayret verici bir biçimde geri plana itilivermişti. Kendimi bağışlanmış hissediyordum. Bunun sebebi belki de bir şey öldürme ihtimalinin doğmuş olmasıydı ki öldürmek taşralı bir erkeğin atalarından miras aldığı bir ayrıcalıktı. Ropdöşambrıma sarınıp ayaklarımı terliklerimin içine sokuşturdum. Misafirimizin, *letto matrimoniale*'de* yalnız başına uyku çektiği misafir odasını geçip usulca merdivenlerden aşağıya indim. Yemek odasındaki şöminenin yanındaki dolaptan tüfeği alıp horozunu çektim ve içine mermi doldurdum. Parmak uçlarımda yürüyerek ılık kış bahçesine gidip kapıyı açtım ve köşede durup etrafa bakındım.

Ortada şöyle bir açmaz vardı. Sadece bir çöp bidonunun uzantısı olarak görebildiğiniz bir porsuğu nasıl vurabilirsiniz ki? Hayvan, pençeleri çöp bidonunun kenarında, kafası bidonun içinde, iğrenç ve haris bir biçimde çöpümüzü karıştırıyordu. Etli börek artıklarını yalayıp yutuyor olmalıydı, belki de bayat domuz pastırması kabuklarını ya da bir domuz budunun kemiğini kemirmekle meşguldü. Vahşi tabiatlı bir hayvandı ve muhtemelen yalnızca otoriteler tarafından zehirlenmek suretiyle öldürülüyorlardı. Öte yandan, porsuklar tehlikeli miydiler?.. Yalnızca hastalık bulaştırma

* (İt.) Çift kişilik yatak. (ç. n.)

anlamında değil; dişleri ve pençeleriyle bilfiil zarar verme anlamında tehlikeli miydiler? (Bütün bir sene boyunca insanların yüreğinde hep bir korku olur muydu?) Yaralı bir porsuk saldırır mıydı? Heyecanlanmış ya da yanında yavrusu olan bir porsuk (yanında yavrusu var mıydı?) boğazıma saldırır mıydı? Kolay bir durum değildi, gülünç oluşu onu daha da karmaşık bir hale getirmişti. Üzerimde eski bir pijama vardı ve ropdöşambrımın kuşağı, bedenimi, pijamamın sıkıca kavraması gereken yerin biraz üzerinden sıkıca kavrıyordu; pijamam çok eski olduğundan elastikiyetini kaybetmişti. Pijamam, birbirine taban tabana zıt durumlarda dahi her zamanki o performansını sergiliyordu. Kilo versem de üzerimden düşüyordu kilo alsam da. Dolu tüfeğim bir elimde, fenerim diğerindeydi ve ropdöşambrımın altından aniden düşen pijamamı tutacak üçüncü bir elim olmadığından dizlerimi bitiştirmek suretiyle pijamamın düşmesine engel oldum. Belki de karnını doyurmakta olan bir porsukla burun buruna gelmekten çok da farklı bir durum değildi. Tedirgin bir halde zaman zaman kişisel düşmanım olduğunu düşündüğüm o eli fark ettim; maskaralığın daniskası.

Çöp bidonundan bir patırtı daha geldi. Bir elimde tüfek, diğer elimle de hem cebimdeki feneri tutup bir parmağımı pijamamın lastiğine takarak, ayaklarımı sürüye sürüye güçlükle yürümeye başladım. Aniden esen meltem, meyve bahçesindeki dalları takırdattı. Tam olarak porsuğun –yani porsuk olabilirdi– aniden duyulan bir sesle teyakkuza geçerek sondaj çalışmasının orta yerinde donakaldığı an çöp bidonunun olduğu yere vardım. Karşısında durup ona baktım. Porsuk kafasını kaldırıp baktı ve romanlar dışında gerçek anlamda ilk kez tesadüf ettiğim, "boğuk çığlık" diye nitelendirilen o sesi çıkardı. Çığlık, çizgi romanlarda "glup" ya da "guluk"* şeklinde ifade edilen o üst perdeden sesin başlangıcıydı. Profesör Rick L. Tucker'ın günün ilk ışıklarıyla aydınlanmış yüzü, çöp bidonunun karşı kenarından yükseldi;

* Yutkunma sesi. (ç. n.)

öylece karşımda duruyordu. O an onun adına utanmam gerekirdi fakat utanmamıştım. Davetsiz gelip beni bunaltmış, özel hayatıma burnunu sokmanın ve profesyonel açıdan kendisine benimle ziyafet çekmenin her türlü emaresini göstermişti. Şimdi de onu akla hayale gelmeyecek bir eylemi yaparken yakalamıştım. Hayli yüksek sesle konuştum. Bu –sesimin şiddetini kastediyorum– cümle âlemi uyandıracak olsa bile anlı şanlı İngiliz edebiyatı profesörünü çöp bidonumu talan ederken yakaladığım gerçeğini neden saklayacaktım ki?

"Çok aç olmalısın, Tucker. Seni yeteri kadar doyuramadığımız için üzgünüm."

Profesör hiç ses etmedi. Hemen arkasındaki mutfak kapısının açık olduğunu fark ettim. Boşta elim olmadığından parmağımla işaret edemiyordum. Ben de tüfekle işaret ettim ve o buyurgan hareketim, tetiği kavramakta olan parmağımın (ki parmağım o günlerde tüfeğe pek de alışkın değildi) gerilmesine sebep oldu. Tüfek, gündüz olsa bir şişe mantarının patlamasından daha fazla ses çıkarmayacak, fakat seher vaktinde D Günü'nün* ilk top atışını andıran bir gümbürtüyle patladı. Bana kalırsa bir boğuk çığlık da Tucker atmış olabilir, ne var ki benim tek duyduğum tüfek sesi, sesin yankısı ve kilometrelerce alana yayılan tüm kuşların bağırtısını andıran bir çığlıktı. Tucker arkasını dönüp tıpkı bir porsuk gibi hantal adımlarla mutfağa gitti. Ben de topallayarak onun ardından gidip ışığı yaktım, kapıyı kapattım ve tüfeği kapının yan tarafına yasladım. Mutfak masasının bir ucundaki bir tabureye oturdum; sanki yeni bir mülakat ya da bir öncekinin devamı kaçınılmazmış gibi Tucker da masanın karşısındaki bir tabureye oturdu. İçinde bulunduğum şu gülünç durum ve beceriksizliğim, kızgınlığımı korkunç bir öfkeye dönüştürmüştü.

"Tanrı aşkına, Tucker!"

Yanağında yemek kırıntıları, elinin üzerindeyse marmelat bulaşığıyla bir iki çay yaprağı vardı. "Köy panayırımız"

* II. Dünya Savaşı'nda 6 Haziran 1944'te Normandiya çıkartmasının yapıldığı gün. (ç. n.)

diye tabir ettiğimiz çöpümüzü didik didik ettiği, hatta çöpçülere –ki muhtemelen Tucker onlara "sağlık mühendisleri" diyecektir– yaranmak için kullandığımız plastik poşetlerimize varana kadar açtığı aşikârdı. Tucker'ın sağ elinde buruşturulmuş kâğıt tomarları vardı; daha yirmi dört saat önce sağ salim kurtulduğumu sandığım kâğıtlar. Sabahlığının üzerinden yırtılmış bir kâğıt parçası sarkıyordu, üzerinde kargacık burgacık karalamalar olan bir kâğıt parçası.

"Aman Tanrım! Tucker! Sen benim gördüğüm en... Onları attığımı mı sandın?.. Olacak şey değil..."

Ansızın tedirginliğe kapılarak anımsadım. Bu, o kadar basit bir mesele değildi.

"Orada bulduğun, Tucker, genellikle hayran mektubu olarak tabir edilen şey. Pek fazla hayran mektubu almıyorum; aldıklarımın da ederi, doğru düzgün, kaliteli bir tuvalet kâğıdı rulosundan azdır. İstiyorsan mektuplardan birini alabilirsin."

"Lütfen, Wilf..."

"Üstelik bir yerlerini kesmişsin. Çöp bidonunda kırık cam vardı."

Taburenin üzerinde öne arkaya sallandı.

"Vuruldum..."

Boğuk bir çığlığı ilk kez duymak gibiydi. "Vurulmak" kelimesini ilk kez duymak gibiydi.

"Aman Tanrım!"

Fırlayarak ayağa kalkıp öne doğru bir adım attım, sonra da düşmemek için masaya tutundum. Pijamam ayak bileklerime iniverdi. Durumun o korkunç vahameti beynimde şimşek gibi çakınca pijamamı tekmeleyerek sıyırıp attım. Bu, tüm *peripeteia*'lara* son verecek bir *peripeteia*'ydı. Öfkeli ve haklıyken şimdi korkunç derecede, canavarca haksızdım.

"Bir bakayım."

"Yok, yok, bir şey yok. İyiyim."

"Saçmalama be adam! Dur bir dakika!"

"Ölmem diye tahmin ediyorum."

---

* Edebiyat eserlerinde olayların yönünün aniden değiştiği, kahramanın talihinin aniden döndüğü durumlar. (ç. n.)

Hemen sabahlığının kuşağına sarılıp düğümü çözdüm, sonra da giydiği o şeyi omuzlarından aşağıya indirdim. Hayli kıllı bir göğüs belirdi, daha sonra bir kuş yuvasını andıran, çok daha yoğun kılla kaplı mahrem bölgelere inen nispeten dar bir çalılık göründü.

"Tanrı aşkına, yaran nerede?"

Tek kelime etmeksizin öne arkaya sallandı. Sabahlık, kolunun kalın üst kısmından, kalın alt kısmına doğru sürüklendi. Bu kanlı ifşaat anı için metanetimi takındım. Sabahlığı bileğine kadar indirdim. Bileğinin üst kısmında bir yarayla bir çizik vardı. Sicim gibi kan elinin üst kısmına doğru süzülüyordu.

"Tucker, seni sersem, yaralanmamışsın ki!"

Tam o an, sanki sözleşmiş gibi sahnenin sol tarafında yer alan mutfak kapısı açıldı. Elizabeth içeri girip Tucker'ın kıllı çıplaklığıyla benim fırlatılıp atılmış pijamamı inceledi.

"Huysuzluk etmek istemem fakat epey geç bir saat; uykuya dalmak ya da kesintisiz uyumak çok zor oluyor. Siz ikiniz o işi daha sessiz yapabilir misiniz acaba?"

"Hangi işi, Liz?"

"Artık her ne yapıyorsanız."

"Görmüyor musun? Onu vurdum. Çöp bidonunun, çöp kutusunun, çöp tenekesinin içindeydi. Porsuk... Ah Tanrım! İzah edemiyorum ki!"

Elizabeth feci bir tatlılıkla gülümsedi. "Biraz çabalarsan başarabileceğinden eminim, Wilfred."

"Onu porsuk sandım. Kazara havalı tüfeğin tetiğini çektim ve gördüğün gibi..."

"Evet, görüyorum," dedi Elizabeth cana yakın bir tavırla. "Devam edecekseniz de lütfen infial yaratmayın."

"Liz!"

Elizabeth eğilip Tucker'ın bir yerlerinden düşen kâğıt parçasını aldı. Bir eli saçında, kâğıdı çevirip üzerinde yazanı önce içinden sonra da yüksek sesle okudu.

"...seninle birlikte olmaya can atıyorum, Lucinda."

Kâğıdı yeniden çevirip incelikli bir ustalıkla kokladı. "Lucinda kim?"

Ardından, başka bir kanala geçercesine mükemmel ev sahibesi kimliğine büründü. Tucker'ın an itibariyle gizlenmiş olan kıllılığının rencide olmadığından emin olması gerekiyordu. Tüm bunların alışkın olduğu ve keyif aldığı bir tür şakadan ibaret olduğunu ima etti. Kısa bir süre sonra da bizi masada oturmaya devam eder halde bırakıp gitti. Akşamdan kalmalık emarelerim yeniden başlamış, daha da şiddetlenmişti; ona ancak içimde duyduğum o büyük öfkenin yoğunluğu sayesinde katlanabiliyordum.

"Tanrı'dan seni *gerçekten* vurmuş olmayı dilerdim!"

Bilim uğruna vurulmaya bile razı olan, hatta bunu yapma hakkını bana, muhteşem bir insan olan bana teslim eden Tucker itaatkâr bir tavırla başını salladı. Şu koskoca dünya üzerindeki her şeyi kontrol etme hakkımı, o muhteşem hakkımı teslim etmeye hazırdı; yazdığım ya da bana yazılmış kelimeler hariç, zira onlar doğası gereği... hayır, benim doğam gereği... Her neyse, boş verin. Tucker'a duyduğum o nefreti, Liz yüzünden hissettiğim o kaygıyı ve katlanılması imkânsız, çatlak Lucinda'ya duyduğum o öfkeyi şu an bile hatırlıyorum. Bunlara bir de kendime duyduğum kızgınlığı ve Gerçeğin amansızlığıyla bu gülünç durumun olanaksızlığına duyduğum alev alev yanan o keskin öfkeyi ekleyin. Yazıdaki tüm o düzeneğin, olay örgüsünün ustalıkla manipüle edilişinin, karakter tasvirinin, sonların ve çözülmelerin ötesinde, oradaki o gerçek dünyada, o gerçek çöp bidonunun içinde, kişilerin pek de akla yatkın olmayan eylemleri, söz konusu kişiden sakladığımı ve nihayetinde de kurtulduğumu sandığım birtakım durumları gün yüzüne çıkarmıştı. Keza tüm bu hadisede ahlaklı olmanın getirdiği iç huzuruna sahip değildim; elimde bir tek ahlaksızlık vardı.

"Tucker."

"Sen bana Rick derdin, Wilf."

"Dinle beni, Tucker. Yarın gidiyordun. Yani bugün. Bir daha da asla gelmiyorsun. Asla, asla, asla, asla, asla."

"Beni öyle üzüyorsun ki, Wilf."

"Tanrı aşkına git yat!"

Dirseklerimi masaya koyup ellerimi alnıma yasladım. Ansızın kopkoyu bir umutsuzluk çöktü üzerime.

"Git yat, çık dışarı, defol. Beni yalnız bırak, yalnız..."

Hürmetkâr gülünçlüğünün derinliklerinden seslenerek bana karşılık verdi.

"Anlıyorum, Wilf. Bu ağır bir Sorumluluk."

Nihayet mutfak kapısı kapandı. Katışıksız bir kendine acıma duygusu, gözkapaklarımın ardındaki kara oyukları yaşla dolduruyordu. Lucinda, Elizabeth, Tucker, çok kötü giden kitap... nasıl az önce Tucker'dan sicim gibi kan aktıysa aynı şekilde benim de avuçlarıma yaşlar dökülüyordu. Şafak korosu ağaçlarda hep bir ağızdan neşeyle salınarak şakıyordu.

Kısa bir müddet sonra gözlerimi açtım. Tabii ya, elbette, böyle olduğunu tahmin etmeliydim. Aradığım kanıt bana bakıyordu. Açıp da kimseyi içmeye ikna edemediğim şişe lavabonun kenarında duruyordu. Boştu. Onun hemen yanında bir şişe daha vardı. O da boştu.

O an akşamdan kalmalığım korkunç bir hal aldı. İlaç bulabilmek için etrafa bakındım; Liz'in daha önce işe yaramış olan ilaçlarından çaldım. Arka kapının oradaki çöp bidonu devrildi. Hışımla kalkıp sendeleyerek dışarı çıktım. Sırtı diken gibi kıllarla kaplı siyah beyaz bir mahluk, nehir kıyısında, değirmen barajına doğru koşuyordu ki oradan nehrin öte yanına geçip karşımızdaki koruluğa gidebilirdi. Çöp bidonu, çöp kutusu, çöp tenekesi, *poubelle*, kanıt ve suç isnadı, porsuğun girdabına kapılarak yol boyunca etrafa saçılmış ev çöplerinin, atıkların, karton kutuların, şişelerin, et parçalarının ve yumurta kabuklarının oluşturduğu patikanın yanı başında duruyordu; tüm bu keşmekeşin orta yerindeyse karalanmış, daktilo edilmiş, çıktı alınmış, siyah-beyaz ve renkli kâğıtlar, kâğıtlar, kâğıtlar vardı!

Artık bu kadarı da fazlaydı. Her hafta dünlerimizin tamamını toplayan köy panayırı kendi başının çaresine bakmalıydı. Bir yandan düşünmeye devam ederek evin içinde usulca gezindim. Yatak odamızın, "bizim" yatak odamızın kapısını

açtım; içeriye dolan gün ışığı göz kamaştırıyordu. Elizabeth dönüp baktı.

"Uyumuyorum."

"Beni dinle, Liz..."

"Seninle birlikte olmaya can atıyorum, Lucinda."

Konuşamayacak kadar sefil bir haldeydim. Yatağımdan kuştüyü yorganımı alıp yarı kör bir halde ara sıra "çalışma odam" olarak tabir ettiğim deliğe yollandım. Şafak korosunun sesi yavaş yavaş azalarak kesilmişti ve biliyordum ki pazartesi sabahının sesleri, kafam bu yangın yerinden kurtulamadan çok önce başlamış olacaktı. İşte o an –daha doğrusu o hayati karar anında– irkilerek, aslında daha ziyade kasılarak bir şeyin ayırdına vardım. Çöp bidonunda yırtılmış fotoğraflar da vardı. *Neden* geçmişimden ve bana utanç veren o eski meselelerden kurtulmak için o kutuları karıştırdım ve *neden* o şeyleri yakmak yerine çöp bidonuna attım ki? *Neden* Tucker'a anlattım ki? Tucker *neden* kendisini böylesine bu işe adamış, azimli ve kararlı bir sersem ki? Ortalığa saçılmış tüm o çöplerin içinde bir yerlerde, buruşturulmuş, yırtılmış, yağ ya da reçel bulaşmış halde –artık hane halkından biri mi, gündelikçi mi, yoksa çöpçü ya da sütçü mü, bilinmez– ya da bir porsuğun midesinde ya da ininde... özetle mesele şuydu ki Rick L. Tucker ve bir porsuk, şafak vaktinde tuhaf birtakım davranışlar sergileyerek beni, aynı anda hem karımı hem de itibarımı kaybetme tehlikesiyle karı karşıya bırakmışlardı. Önceleri bana gülünç gelen o gayretkeşlik ve o alçakgönüllü kararlılık şimdi beni bir hastalık gibi tehdit ediyordu sanki. Sanki bütün kâğıtlar doğaları gereği yapışkan bir hal almıştı ve bir kez onlara bulaştı mı domuz yağı mıdır, marmelat mıdır, artık her neyse ondan asla kurtulamıyordunuz. Sinek kâğıdıydı, ben de sinektim. Venüs Sinekkapandı, Güneşgülüydü. Zamanın kumları üzerindeki ayak izleriydi ki artık onları arkamda bırakmak istemediğimi anlamıştım.

II. Bölüm

"Peki kim bu Lucinda?"

Bu, Liz'le olan evliliğimde sonun başlangıcıydı. Siz siz olun, kendinizden neredeyse on yaş genç bir kadınla evlenmeyin. Boşanmaya ilişkin yasaların durumundan ötürü seneler sürdü. Birbirimize derinden bağlıydık, hâlâ bağlıyız ve hep öyle kalacağız; aşk ya da nefretten ötürü değil, *aşk/nefret ilişkisi* adı verilen o beylik uzlaşma biçiminden ötürü de değil. O şey her neyse, keyfine varılmak, mücadele etmek ve acısını çekmek için oradaydı. Birbirimize kesinlikle uygun değildik ve birlikte ortaya koyabildiğimiz yegâne şey ahenksizlikti. Liz, sağlığını muhafaza edebildiği müddetçe dengeli ve ahlaklıydı. Bana gelince, şimdi anlıyorum ki dengemi ancak ahlaksızlık sayesinde muhafaza edebildiğim yönünde basit bir kanaatle yaşamımı sürdürüyormuşum. Bu ahlaksızlık da içerisinde gizleme gerekliliğini barındırıyordu; gerçi Liz'in şu an neyi bildiğini ya da neden kuşkulandığını kim bilebilir ki? O kirli kâğıt parçası katalizör vazifesi görmüştü. Etrafta olan bitenin yeteri kadar farkında olsaydım, kâğıdı çöp bidonunun içinde gördüğüm an bunun dünyanın her yerinde aynı şekilde tezahür ettiği kanıtlanmış bir örüntünün başlangıcı olduğunu fark edebilirdim belki de. Lucinda, ben Liz'le evlenmeden önceki bir döneme tekabül ediyordu ve

çöp bidonu hadisesi yaşandığında gayet başarılı bir biçimde gizli tuttuğum bir kızla bir ilişkim vardı. İroni mi? Osiris'in gözü?

Mutfakta Rick L. Tucker ve o kâğıt parçasıyla yakalanmam hiç alışkın olmadığım bir şeyi yapmama neden olmuştu; her şeyi itiraf etmiştim. Beklenenin aksine, (bilhassa da romanlarda anlatılanların aksine) Elizabeth anlasa da affetmedi. Olgun dönemlerimde uzun uzun düşündüğümde (güneşte oturan yaşlı adam imgesi) anladım ki sanırım tek istediği bir özürdü. Kavgalarımız düellolardan bile şiddetliydi. Sofistike fakat gayrimedeniydik. Ona evi, bahçeyi, çayırı, atları, arabaları, tekneyi, limited şirketi, *her şeyi* dilediği gibi kullanabileceğini, ancak bu duruma daha fazla dayanamayacağımı söyleyerek her zaman gittiklerim içinde nispeten daha pespaye olan bir kulübe gidip orada kalıyordum. Kulübün orada art arda geçirebileceğiniz gecelerin sayısına ilişkin katı bir sınırlaması vardı. Bu nedenle affedilmeyi umut ederek eve gittiğimde onun gitmiş olduğunu fark ettim. Evi, bahçeyi, çayırı, atları, arabaları, tekneyi, limited şirketi, *her şeyi* dilediğim gibi kullanabileceğimi, ancak bu duruma daha fazla dayanamayacağını belirten bir not bırakmıştı.

Bu olaydan sonra bile bir araya gelebilir, kaçınılması mümkün olmayan o münakaşalarımıza devam edebilirdik, ta ki ilerleyen yaş ve kayıtsızlık hali ikimize de mizah duygusu bahşedene dek. Ne var ki ufukta atı andıran mahlukat Capstone Bowers belirmişti. Julian zaman içerisinde her şeyi –mal mülk, gayrimenkul ya da artık her neyse– hale yola koydu ve evlilik, o kadar uzun süren herhangi bir evliliğin varıp varabileceği o sona vardı. Öyle sanıyorum ki bu işten yara alan yegâne kişi zavallı, küçük Emily'miz oldu. Humphrey Capstone Bowers'la, daha önce bahsettiğim o pespaye kulüpte, Random'da sadece bir kere randevulaşarak görüştük. Onlar –biz– tuhaf bir grup(uz) ve birbirlerine (birbirimize), reklamlardan ve çocuklara yönelik çizgi romanlardan tutun müstehcen yayınlara varana dek kâğıtlarla bağlılar (bağlıyız).

Benim dışımda en ünlü üyemizin Anon olduğunu düşünebilirsiniz. Capstone Bowers, burnunun ucundan kalabalığa bakıp –monokl takan son İngiliz olmalı– ömrü hayatında böyle bir grup görmediğini söyledi mırıldanarak. Onu iyice sıkıştırmamın üzerine hepimizin hayli amatör olduğu yönünde bir yorumda bulundu. Bu adamın daha detaylı bir portresini çizebilmek için şunu söyleyeyim: Adam, dünyanın her yerinde büyük hayvan avlarına katılmış ve Bisley'ye* gitmeyi amaçlayan biri. Onun deyişiyle "işleri hale yola koymak" maksadıyla yapmakta olduğumuz kısa konuşmanın sonlarına doğru, onunla ilgili düşüncelerimi anlatmak için ziyadesiyle geniş olan dilsel dağarcığıma başvurmak üzere cesaretimi topluyordum ki katışıksız bir samimiyetin yalınlığıyla bana şöyle dedi: "Var ya, Barclay, sen acayip boktan bir adamsın." Onun nasıl bir insan olduğuna buradan pay biçebilirsiniz. Öyle yani.

Neyse.

Elli üç yaşında özgür olmak! Ne büyük saçmalık. *Lanet olası* bir saçmalık! Özgürlük karşıma çıkıp benimle yüzleşen şeydi. Size tavsiyem şudur ki böyle bir şeye asla yeltenmeyin. Geldiğini görürseniz kaçın ya da sizi baştan çıkarıp koşmaya teşvik ederse olduğunuz yerde kalın. İster inanın ister inanmayın, aklım fikrim neredeyse torunum olabilecek yaştaki hayali birtakım kızlarla seks yapmaktaydı. Capstone Bowers'ın Liz'in yanına taşınmasını zerre kadar umursamayışımın sebebi budur belki de. Bunun aramızdaki kopması mümkün olmayan o katlanılmaz bağla ilişkisi yoktu. Ne var ki zavallı küçük Emily bu duruma üzülmüştü. Evden kaçmış, eve polis tarafından getirilmesi gerekmişti. Neden kaçıp gittiğini anlıyordum. O olaydan sonra hep atların bile Capstone Bowers'tan nefret ettiği geldi kulağıma.

Oradan oraya gezinip durdum. Çok sayıda tanıdığım olmasına karşın pek az arkadaşım vardı. Bir iki arkadaşımın evinde kaldım. Hatta içlerinden biri bana birini ayarlamış-

* Surrey'de bulunan, Ulusal Tüfek Birliği'nin İngiltere'deki merkezine ev sahipliği yapan köy. (ç. n.)

tı ama kadın ciddi bir akademisyen, üstelik yapısalcı çıktı. Tanrım, o kadınla olmaktansa Rick L. Tucker'la yaşamayı tercih ederdim!

İtalya'ya taşınmıştım ve ironi bir kez daha dümeni ele almıştı, zira yaşı bana yakın, adamın birinin deyişiyle, rüzgârlı Apenin Dağları'nın* geçidine girmesine ramak kalmış bir İtalyan kadınla yakınlaştım. Sanırım ondan hoşlanıyordum fakat beni orada iki seneden daha uzun bir süre tutan şey, bir müzeyi andıran o *piano nobile*** ile müstehzi gülüşlerini gizleyen hizmetçilerdi. Halimden öylesine memnundum ki Elizabeth'i arayıp –Ah, Barclay, Barclay, sen nasıl bir snobsun!– Emily'yi biraz benimle vakit geçirmesi için yanıma aldığımı hatırlıyorum. İtalya'dan, kaldığım o yerden, İtalyan arkadaşımdan ve bunu söylemekten ötürü hâlâ hicap duysam da benden nefret ediyordu. Böylelikle geri döndü ve biz birbirimizi senelerce görmedik.

Ancak tüm bu zaman zarfında Elizabeth, küçük ve sinir bozucu bir şey olarak gördüğüm, onun dışında pek de kale almadığım Profesör Tucker'ın gönderip durduğu mektupları bana iletmeye devam etti; zira bu ona kâğıtlarım konusunda dırdır etme fırsatı veriyordu. Kâğıtlarım tüm eve yayılmış haldeydi ve her gün şu ya da bu kaynaktan beslenmek suretiyle çoğalıp duruyordu. Mektupları görmezden geliyordum. Ne zamanki bana TANRI AŞKINA WILF, NE YAPACAĞIM BEN SENİN BU KÂĞITLARINI şeklinde bir telgraf çekti, ona şöyle bir yanıt verdim: O LANET OLASI KÂĞITLARI YAK GİTSİN. Gelgelelim bunu hiçbir zaman yapmadı. Onları çay sandıklarına doldurup sandıkların üzerine çivi çaktı, sandıkları da şarap mahzeninin bir köşesine attı. Capstone Bowers, vahşi hayvanların yaşadığı alanlar ve atış poligonu gibi konular dışında öylesine cahil bir herifti ki o kâğıtların serbest piyasadaki; daha da kötüsü, kapalı piyasadaki değerini asla idrak edemedi.

* Alpler'in bir kolu olan, İtalya yarımadasında bulunan bir dağ zinciri. (ç. n.)
** (İt.) Rönesans dönemi yapılarının birinci katı. (ç. n.)

İtalyan sevgilimle olan münasebetim sona ermişti. İşin aslı şu ki din, Padre Pio* suretine bürünerek onu etkisi altına almıştı. Sırf meraktan, sabaha karşı düzenlenen o ayinlerden birine gitmiştik ki bu ayinler, yardımcıları alıp götürmeden o adamın vücudundaki izleri azıcık da olsa görebilmek için çabalayan coşkulu dindarların sebep olduğu izdihamla nihayet bulurdu. O havalı, medeni kadının diğerleriyle birlikte itişip kakıştığını görünce küçük çaplı bir şok yaşamıştım. Nihayet peçesiyle yüzünü örtmüş, peçenin ardından gözyaşları sicim gibi akar halde yanıma geldi. Sesi, kederli bir zafer kazanmışçasına boğuktu.

"Söyle bana, hâlâ şüphe edebiliyor musun?"

Bu söylediği beni sinirlendirmişti.

"Tek gördüğüm sunaktan apar topar alınıp götürülen zavallı, yaşlı bir adamdı. Hepsi bu!"

Kilisede başkaca bir şey söylemedi ancak tartışma "eve" dönerken, arabanın arka koltuğunda yeniden alevlendi. Şu an biliyorum ki hem benim tepkimin hem de onun tepkisinin anlamı şuydu: İkimiz de müdahil olmuş, böylesine şiddetli bir tartışmaya sürüklenmiştik. Beni harekete geçiren saik, ortada bir mucizenin *olmadığını* gösterme yönünde duyduğum o şiddetli ihtiyaçtı.

"Dinle beni, bunlar hep histeri!"

"Sana o yaraları gördüm diyorum. Tanrı bizi affetsin, bizler o kelimeyi ağzımıza bile alamayacak kadar değersiziz!"

"Farz edelim ki o yaraları gördün, bu neyi kanıtlar ki?"

" 'Farz etmek' diye bir şey yok."

"İnsanlar kendi kendilerini bu gibi şeylere inandırabilirler. Bu, yalancı gebeliğe benziyor; tüm semptomlar var ama bebek yok. Banka memuru olduğum dönemlere ilişkin sana anlattığım şeyi hatırlıyor musun?"

"İğrençsin, Wilfred Barclay."

---

* Vücudunda İsa'nın işkence izlerinin bulunduğuna inanılan, 1887-1968 yılları arasında yaşamış İtalyan rahip. (ç. n.)

"Ve sonra, seneler sonra. Şu ele bak! Hipnotize olmuştum. Yani kelimenin tam anlamıyla, profesyonel biçimde hipnotize edilmiştim. Bu olay bir partide olmuştu ve..."

"Ah, ben, ben... benim, *benim*..."

"Dinler misin lütfen? Evet. Kendini beğenmişlik. Hiç kimsenin bana böyle bir şey yapabileceğine inanmazdım. Peki sonra ne oldu?"

"Bu konuda konuşmak istemiyorum."

"Burada, elimin üstünde, ismimin baş harfleri, yara gibi kızarmış, yanık gibi iltihaplanmış..."

"Bu konuda konuşmayacağım!"

(Fakat adam biliyordu. Onun zaferiydi bu, onun gücü. İnsanı çileden çıkaran bir kendinden memnun olma hali vardı gülümseyişinde. *Hipnotik telkine çok güzel yanıt veriyorsunuz, beyefendi. Hanımlar, beyler, Mr. Barclay'ye kocaman bir alkış!*)

"Bak, canım. Konuşmak istemiyorsun, ben de seni incitmek istemiyorum, ama görüyorsun ya, telkin böyle şeyler yapabiliyor!"

"Yaşlı bir adam, sizin için günler boyunca, seneler boyunca her gün kanıyor. Tanrı'nın onu iki mekânda birden kullanmasına izin veriyor zira şefkati, tek bir aciz beden için çok fazla..."

Eşine az rastlanır kadın gözyaşlarına boğuldu.

Bu olaydan sonra elbette bir daha kavga etmedik. Bu, bir nevi ateşkesti sanırım. Ona anlayıştan yoksun, ağır bir nezaketle muamele ettim ve ondan mümkün mertebe uzak durdum. O da kendini çekti ve tıpkı Liz gibi mükemmel bir ev sahibesine dönüştü. İnsanların üzerinde bu tür bir etkinizin olması korkunç bir şey. Keşke kadınlar bir şeyler fırlatabilseydi.

Şayet dikkatim başka bir mevzuya kaymamış olsaydı bu olaydan sonra bile olaylar farklı gelişebilirdi. Birtakım dersler vermem gerekiyordu. Eğitim hayatı beşinci sınıfta sona ermiş bir adamın kendini bu şekilde okumuş kişilerin arasına karışmış halde bulması bir açıdan komik. İşin aslı şu ki başlangıçta gururumu okşayan şey, canımın sıkılmasına sebep olarak,

hatta daha kötü bir şekilde sona erdi. Dediğim gibi, ara sıra ülkeme faydalı olabilmek adına ders vermek üzere davet ediliyordum. Ben de bu işi, akademisyenlerin bir araya geldiği toplantılarda itaatkârca yerine getiriyordum. Gördüğünüz gibi, Wilfred Barclay'yi, azıcık Latince, ondan daha az Yunanca bilen; muhtelif dillerin kırık, bozuk biçimine hâkim; iyi kitaplardan ziyade kötü kitapları hatmetmiş cahil herifin teki olmakla itham edebilirsiniz fakat benim de birtakım maharetlerim var. Son tahlilde akademisyenler benim, onların meşgul olduğu şeyin ta kendisi olduğumu kabul etmek durumunda kaldılar. Tekrar ifade edeyim, benim için bu işte azıcık gurur okşanmasının, belki saçma gelebilir ama ülkemin bana ihtiyaç duyduğu yönündeki ufacık bir hissiyatın ve egzotik bir yere duyduğum gelip geçici bir ilginin haricinde kayda değer bir şey yoktu. Bu, jeton düşmeden çok önceydi. Buradaki jeton, her şey bir yana, bütün insanlar bir yana, çöp bidonundaki porsuk ve Rick L. Tucker'dı.

Asil bir hanımefendi gibi davranan İtalyan arkadaşımla yara izleri meselesinde tartıştığımda İspanya'ya gitmek üzereydim. Aklımdan onunla vedalaşmadan defolup gitmeyi geçirdiysem de, sonra hemen bunun her şeyi daha da berbat edeceğine kanaat getirdim. Şimdi düşünüyorum da keşke sessizliğin onuruyla çekip gitseymişim.

"Ben gidiyorum o halde."

Yüzüme bakmak için bana doğru tümden dönmeyip kafasını çevirmekle yetindi; yüzünün profilden görüntüsü yıpranmış duvar halısıyla tezat oluşturuyordu. "Yetti artık."

"Neden bahsediyorsun?"

"İkimizden."

"Sebep?"

"Yetti artık. İşte o kadar"

Aklımdan bir dizi sorular sormak geçti. Padre Pio konusunda verdiğim tepkinin ne denli kaba olduğunu kabul etmeyi ve dönünce o zavallı yaşlı adama gidip ona beni dine döndürme şansını vermeyi teklif etmeyi düşündüm. Zaman müthiş bir şifacıdır, diye geçirdim içimden.

"Ben dönünce konuşacağız."

"Git! Git! Git!"

Bu da yetmezmiş gibi ardından büyük bir öfke patlamasıyla amiyane olduğunu tahmin ettiğim İtalyanca birtakım kelimeler sarf etti; öyle sanıyorum ki bana, Protestanlara, erkeklere ve İngilizlere duyduğu hiddetli tepkiden nasibimi almıştım; zira bu grupların hepsine dahildim.

Böylelikle Sevilla'da, eski bir tütün fabrikasında düzenlenecek bir konferansa gitmek üzere yola koyuldum ki burası artık sadece bir üniversite olsa da bu tür şeylere aşina olan adamlar orayı Carmen'in* kalçalarını salladığı yer olarak hatırlayacaktı. Konferanslarda çoğunlukla bir yazar olarak konuşma sıramın geldiği son güne dek ortalarda görünmezdim. Yine de beni davet eden profesör etrafta hâlâ Carmenlerin olup olmadığı sorusuna, "Evet, çok var," diye yanıt verince sömestr tatili olduğunu unutup ona inandım.

Kürsüyü kendisinden sonra şereflendireceğim kişi, upuzun bir yazılı metinden okuyan, görülmedik derecede iri Rick Tucker'dı. Uykuları gelmiş bir grup profesör, konuşmacı ve lisansüstü öğrencisinin tekmili birden olanca güçleriyle uyanık kalabilmek için çabalıyorlardı ve Profesör Tucker, işlerini epeyce zorlaştırıyordu. Salonun arka tarafındaki boş bir koltuğa gömülüp kendi kendimi yatıştırıp uyuklamaya koyuldum.

İrkilerek uyanmama sebep olan şey, Tucker'ın o acayip ruhsuz Amerikancasıyla ismimi söylemesi olmuştu. Başını öne eğmiş, elindeki yazılı metinden okuyor, ilgi cümleciklerimden bahsediyordu. Görünüşe bakılırsa, kitap kitap, hepsinin çetelesini tutmuştu. Bir tablo hazırlamıştı; dinleyiciler, konferansı düzenleyen kişilerin büyük bir nezaket göstererek kendilerine vermiş oldukları cicili bicili kitapçıktaki Ek 27'ye bakarlarsa tabloyu orada bulabilir ve bulgularını

* Sevilla'da yapımı 1770'te tamamlanan Kraliyet Tütün Fabrikası'nda 1830'dan itibaren üretim kadınlar tarafından yapılmaya başlanmış, bu durum Fransız romancı Prosper Merimée'nin "Carmen" adlı novellasına esin vermiştir. Novella daha sonra Fransız besteci George Bizet tarafından operaya uyarlandı. (ç. n.)

oradan takip edebilirlerdi. Dinleyicilerin arasında sağda solda kafası aşağıya düşen, ardından silkelenip kendine gelen birilerini görüyordum. Birkaç kadın not alıyormuş gibi görünüyordu. Önümde oturan bir adamın kafası geriye düştü ve o kafadan belli belirsiz bir horlama sesi duyulmaya başladı. Ruhsuz ruhsuz konuşmaya devam eden Prof. Tucker şimdi de kendi hazırlamış olduğu tabloyla Japon Profesör Hiroşige'nin (anlayabildiğim kadarıyla ismi buna benzer bir şeydi) tablosu arasındaki önemli bir farka işaret ediyordu; görünen oydu ki Profesör Hiroşige beklenenin aksine ödevini yapmamıştı, dahası, birleşik cümlelerimi karmaşık cümlelerimle karıştırmak gibi devasa bir yanlışa düşme cürümünü işlemişti. Aslında Profesör Hiroşige ortadan kaybolup meydanı, herkesçe kabul gören uzmana bırakmalıydı ki bu uzman, soyut betimlemelerinin ya da bu minvaldeki kelimelerinin bu denli yüzeysel bir biçimde yorumlanmasına tahammül edemediğini bizzat yazarın kendi ağzından duymuştu.

Rick Tucker, bir sayfa çevirip fırsattan istifade dinleyicilerine bakarken ben de bu sırada egoma tatlı tatlı mesaj yapılmasına izin vererek, halimden gayet memnun bir halde orada oturdum. Çöp bidonu hadisesi yeniden başladı. O *glup* ya da *guluk* sesi duyuldu. O andan itibaren sesi kısılıp rengi koyulaştı. Dikkatle dinlediğimden, buna neyin sebep olduğunu biliyordum. Çenesini geriye çekip gömleğinin yakasının içine sokuyordu. Önündeki metinden ayrılmanın mümkün olabileceğini tahayyül edebilecek türden bir adam değildi. Duyduğum kadarıyla, daktilo edilmiş kelimelerin seli, onu engellenemez biçimde gitmek istemediği bir yere götürüyordu. Mırıldanarak benimle derin bir kişisel ilişkisinin bulunduğunu (ki daha tecrübeli bir akademisyen, o yolun ne denli kaygan olduğunu bildiğinden böyle bir şeyi arzu etmezdi) ve o an kayıtsız dinleyicisine anlatmakta olduğu her şeyi benim sözlü olarak teyit ettiğimi ileri sürüyordu. Sonra, belki de aramızda sözüm ona yakın bir ilişkinin bulundu-

ğunu söylemesinden bile daha akıl almaz bir harekette bulunarak doğaçlama konuşmayı denedi; iki sayfayı peş peşe çabucak çevirip yazılı metnin tamamını kürsüden aşağıya düşürdü; kâğıtlar, yere paralel şekilde kanat çırpıp süzülerek dört bir yana dağıldı. Bu durum, dinleyicilerin uyanmasına sebep olmuştu; kısa kahve molasında kimseye görünmeden kaçıverdim. Ertesi gün karşılığında para aldığım sahne performansımı sergiledim; bu sırada Rick'i görebilmek için gözlerimi dinleyicilerin üzerinde gezdirerek salonu taradım; benimle yakın ilişki içerisinde olduğunu iddia eden bir adamın önünde doğaçlama konuşarak ona bu işin nasıl yapılabileceğini göstermek istiyordum ancak adam görünürlerde yoktu. Neden acaba? Böylesi bir hassasiyet ona hiç uymuyordu. Sonra da bu olay aklımdan tamamen uçup gitti, zira İtalya'ya döndüğümde işler, uçurumdan saçmalığın ortasına dalarcasına saçma sapan bir hal aldı ve ben hiç hazır olmadığım bir şok geçirdim. Yaşadığım şey, tuhaflığın, hasisliğin ve ihtişamlı bir deliliğin bir bileşimiydi. Araba, uçağı karşılamaya gelmediği için asil fakat affedici olmaya hazırdım, gelgelelim kapı kapanmış, demir parmaklıklar inmiş ve kilitlenmişti. Tüm kişisel eşyalarımı dikkatle –hatta sevgiyle denebilir– katlayıp yerleştirdiğim bavulları taşıyan, kapının hemen yanında duran yeşil ketenden yapılmış yük arabası yana doğru eğilmişti. Hizmetçiler nasıl da kıs kıs gülüyorlardı kim bilir. Yanımda konferansta sarf edilen tüm o boş lafların bulunduğu dosya, takside oturup nereye gideceğimi düşündüm. Bu, tam da İtalyanlara özgü bir cezaydı.

Neyse ki *Soğukliman* adlı kitabım satıyordu, *Hepimiz Koyunları Severiz*'in aksine hâlâ da satmaya devam ettiğinden para sorunum yoktu. Keza, konferans sunumlarına göz gezdirirken gördüğüm kadarıyla o an için yaratıcılık gibi bir sorunum da yoktu. O halde sorun, tüm bu karışık olaylar dizisinin –İtalyan arkadaşım, Padre Pio, yara izleri, ilgi cümleciklerimi gösteren tablosuyla Rick L. Tucker– hayatımın temel akışı haline geldiğini fark ettiğim şeye dönüşmesiydi.

Zira o gece otel odasında otururken okuyabileceğim tek şey o yazılardı, ben de o koca yığını okudum.

Soğukliman tekrar yazılması mümkün olmayan, bir defaya mahsus yazılmış bir kitaptı. Fakat ondan sonrakiler de fena sayılmazdı. Nesneler, kehanetvari anlar, kesinlik içeren durumlar ve tabiri caizse, uğruna alev alev yanılan, örselenip acı çekilen koskoca bölümler vardı ve hepsi de ziyan olmuştu. Anlamıştım ki onları hiç kimse için değil, sadece kendim için yazmıştım, yani onları asla ikinci kez okumayan biri için. Konferans, kesin kabul edilen belli birtakım inanışlar ışığında yapılmıştı. Bunlardan biri, bütünlüğün ancak parçalara bölünerek idrak edilebileceğiydi. Diğeriyse, şu gök kubbe altında yeni bir şey olmadığıydı. Bir kitap okurken yöneltilecek soru, onun hangi kitaplardan neşet ettiğiydi. Bunun göz kamaştırıcı bir ışık olduğunu söylemeyeceğim –sahi, akademisyenler bunca yaygarayı ne için koparıyorlardı ki?– fakat bunun, bir sonraki kitabımı yazmam için gayet iktisatlı ve verimli bir yöntem olduğunu anlamıştım. Bir sonraki kitabımı, Trasimeno Gölü* kıyısında yaşadığım sırada yazmıştım. "Okunmaz"ın peşine düşüp yaratıcılığımı kullanmam, kaçınılmaz olan o müphem kederin içine dalarak acı çekmem ve ona katlanmam gerekmemişti. Orada, Apenin Dağları'nın eteklerindeyken, eski arkadaşımın aile tarihi, yaratıcılığımı kullanmamı gereksiz hale getirmişti. Böylelikle, *Alıcı Kuşlar*'ı, kendimden en fazla yüzde beş katarak –en iyi yüzde beşim değil– gerçekten çok kısa bir sürede yazdım, birtakım *poste restante*** adreslerle birlikte ajansıma gönderdim, sonra da kiralık bir arabayla yollara düştüm.

Orta yaşlar beni terk ediyor, daha ileri bir şey yaklaşıyordu ve ben bu yaklaşan şeyin görüntüsünden hiç hazzetmiyordum. Mesela hafıza. Eskiden gayet iyiyken şimdilerde orası burası yamalı gibiydi. Eski arkadaşımı büyük bir hızla unuttum; *Alıcı Kuşlar*'ıysa ondan bile hızlı. Arkadaşlarım, tanı-

* İtalya'da Po Nehri'nin güneyinde bulunan göl. (ç. n.)

** Alıcının mektupları postaneden aldığı bir gönderim şekli. (ç. n.)

dıklara dönüştü. Artık hiç kimse mektup yazmadığından çok geçmeden tanıdık vasfını bile yitirdiler.

Böylelikle araba sürmeye devam ettim. İki sene gibi bir sürede –iki sene olduğunu tahmin ediyorum ancak tarihleri, zamanı ve kendiminki de dahil olmak üzere yaşları hatırlama konusunda kötüyüm– Avrupa'nın otoyollarını ve çok daha ücra yerlerindeki yolları öğrendim. Finlandiya'dan Cadiz'e* varana dek tüm anayolları, otoyolları, *autoroute*'ları,** *autostradas*'ları,*** *autobahn*'ları,**** *autoput*'ları***** öğrendim. O zamanlar bunu yapmak mümkün olduğundan Kuzey Afrika sahilinin tamamını, biraz da batı kısmını arabayla dolaştım. Fakat ekseriyetle Avrupa'yı gezdim. Arabalar kiraladım. Ara sıra yazı yazmam gerektiğinde daktilo satın aldım. Bitişik elyazısıyla günlük tuttuysam da günlüğün sayfalarında gezinince korkunç sıkıcı olduğunu ve hafiften midemi bulandırdığının fark ettim. Yine de günde tek cümle bile yazsam günlük tutmaya devam ettim. Bu, istemsizce yaptığım bir şeydi; tıpkı kaldırım taşlarının arasındaki boşluklara basmamaya çalışmak gibi. Her bir ülkenin otoyolunun civarlarındaki nispeten ucuz fakat aynı zamanda verimli muhitler, buraların o ruhsal boşluğu, insanı tüm bu zaman zarfında hareketsiz bir biçimde hep o betonlaşmış viranenin içinde tutarken bambaşka bir yere götürüyormuş gibi bir his vermesi; işte bu türden bir beynelminellik tabiri caizse benim yaşam şeklim, hatta yurdum haline gelmişti. Şehvani bir hayal gücünün ürünü olan o hayli genç kıza ulaşmayı hiçbir zaman başaramadım ve onu pek de özlemedim. "Zaman, fark ettirmeksizin o tatsız görevini yerine getirmişti." Geçmişte kadınların bana önce bakıp daha sonra kim olduğumu öğrendikleri seneler olmuştu. Şimdilerdeyse insanların ara-

* İspanya'nın güneybatısında, Endülüs özerk bölgesinde yer alan bir liman şehri. (ç. n.)

** (Fr.) Otoyol. (ç. n.)

*** (İt.) Otoyol. (ç. n.)

**** (Alm.) Otoyol. (ç. n.)

***** Eski Yugoslavya'daki otoyollara verilen isim. (ç. n.)

sına karışıp sosyalleştiğim nadir durumlarda, kadınlar önce kim olduğumu öğreniyor, daha sonra bana bakıyor. Liz'le tanışmadan önce, ilk kitabım *Soğukliman*'ın yayımlanmasını takip eden o ilk senelerde bu olay tuhaf bir biçimde, hep aynı şekilde ya da ufak tefek değişikliklerle tekerrür ediyordu. O dönem iki sene boyunca Amerika'yı –dilerseniz Nabokov'un ülkesi de diyebilirsiniz– arabayla dolaşıp akademik atlıkarıncada konferans konuşmalarımı satmıştım. Daha sonra arabayla Güney Amerika'ya da gitmiştim... neyse, önemli değil. Şimdilerdeyse Avrupa ve civarlarını dolaşıyordum. Bu arada bir de hobi edindim, başlangıç noktası belli olmayan bir hobi; sebepsizce, sırf zevk olsun diye üzerinde hiçbir şey yazmayan bir kitapmışçasına vitraylara bakıyordum. Bakmayı severim. Aslına bakılırsa, hiç kimse bilmese de bu konuda otoriteyimdir. Gerçi hiç denemedim ama istesem bir vitrayın hangi on yıllık periyotta üretildiğini söyleyebilir, en azından neden bu tarih aralığını verdiğimi gerekçeleriyle açıklayabilirim. Bu eksantrik haz beni bir nevi kilisesevere dönüştürdü. Padre Pio ve kiliseler meselesinde belki kafanızda bana dair büyük şüpheler uyanacak ancak şu hususa açıklık getirmek isterim ki kiliselerde –örneğin, Chartres Katedrali*– saatlerimi geçirmiş olsam da kiliselere duyduğum ilginin dini bir yanı yok. Benim için vitray, bir sanattı; bir binaya ışığın girmesini istemediğinizde kullandığınız bir ışığı engelleme yöntemiydi. Ayrıca, kiliseler ekseriyetle karanlık, serin ve akşamdan kalmalık emarelerinden kurtulmak açısından ideal yerlerdir. Öyle sanıyorum ki arada sırada epeyce içtiğimden –ya da çoğu zaman en azından "biraz"dan daha fazla içtiğimden– bahsetmem icap ediyor:

Alıcı Kuşlar kitabımdan ya da en azından kitabın film uyarlamasından yola çıkarak birtakım seyahat yazılarıyla birkaç öykü yazmıştım ki bunlar, kamuoyunu kandırmaya yönelik girişimlerdi. Öyküler, kuşe kâğıda basılmış dergiler

* Paris'in güneybatısındaki Chartres kasabasında bulunan, 13. yüzyılda yapılmış, vitraylarıyla ünlü Gotik katedral. (ç. n.)

için yazılmıştı ve neredeyse tümden *postes restantes* adreslerime gelen haberleri, paraları ve mektupları aldığım yerlerin egzotizmine dayanıyordu. Minimum olay ve karakter barındıran bu öyküler, betimleyicilik açısından hayranlık uyandırıcı olsa da Fransızların deyişiyle baştan sona garnitüre bulanmıştı; üzerlerinde miadı çoktan dolmuş, halk festivalleri dışında hiçbir yerde göremeyeceğiniz türden yerel kıyafetler vardı. İtalyan arkadaşım ilişkimize son verdikten sonra kadınların gözüne girme çabamdan vazgeçmiştim. "Her şeye karşı kayıtsızlık" diye tabir edilebilecek bir şey geliştirdim. Zaman zaman yaşam fikri ve duygusu, içimden usulca, *Bu sen olamazsın!* diye haykırmama sebep olan bir şaşkınlık dalgasında eriyip kaybolmuştu. Gelgelelim bu bendim ve şimdi, altmış yaşıma merdiven dayamışken kendi kendimi tenzil ederek asgari düzeyde düşünüp asgari düzeyde hisseden bir şeye dönüştürmüştüm. Gözlerden ve iştahtan ibarettim. Hangi soru sorulursa sorulsun, cevaben kaçıp gidiyordum. İşte yine, yeniden yollara vurmuştum kendimi. Nereye gidiyorum acaba, diye sorduğumda kaçıp bir yerlere gidiyordum. Birileri bir mülakat ayarlamaya çalıştığında, oradan kaçıp uzaklaşıyordum. Şayet belli bir yerde leş gibi sarhoş olmuşsam başka bir yere gidiyordum. Bir bar ya da bir kafenin manzarası sıkıcı hale geldiyse, ya da biri tutup Brahmaputra'daki vadiyle* ilgili bir şey söylediyse kalkıp Kalküta'ya** gidiyordum.

Yağın içindeki sinek misali tuhaf, küçük ama mide bulandırıcı bir durum vardı. Bunu, Liz'e dair belli belirsiz, uzak bir farkındalık hali olarak düşünebilirsiniz ve şimdi anlıyorum ki bunun böyle olmadığını söyleyerek durumu hafife almışım.

İzah etmesi zor. Onu görmüş olduğum fikrini *hiçbir zaman* aşamadım. Onu, İngiltere'den ayrıldıktan sonra hiç görmedim, ta ki oraya tekrar dönene kadar. Ne var ki bir kafenin önünde, tıpkı yollar gibi belli bir yere özgü olmayan o yuvarlak, beyaz masalardan birinde oturmuş, rehberlerinin peşi sıra Uffizi'nin

* Brahmaputra Vadisi, Doğu Hindistan'daki doğu ve kuzeydoğu Himalaya Dağları'nın tepe sıraları arasında kalan bir bölgedir. (ç. n.)

** Hindistan'ın Batı Bengal eyaletinin başkenti. (ç. n.)

köşesinden dönen, bir timsahı andıran turistleri seyrediyordum ve onlar gittikten sonra *kesin* olarak hatırladım! Bir hareket, bir elbise, bir sesti. Hatta ayağa fırlayıp onları takip etmek üzere bir adım attıysam da sonra durdum, zira onu görmüş olsam bile peşinden gitmemin ne anlamı vardı ki? Bir keresinde Brisbane'de bir kırık çıkıkçıdan çıkmış, merdivenlerden aşağıya inerken kenara çekilip yukarı çıkmakta olan bir kadının geçmesine müsaade etmiştim; kadın muayenehaneye girdikten sonra peşinden gitmeye yeltenmişsem de daha sonra aklıma Capstone Bowers gelince oradan uzaklaşmıştım. Ara sıra tüm bunlar için endişe etsem de daha sonra zihnimdeki bu küçücük safsata zerreciği için bir çözüm buldum. Aklı başında bir adamın dünyayı tek başına dolaşma hikâyesine denk geldim; adamın aklı başında olduğunu düşünüyordum zira onun yolculuğu da tıpkı benimki gibi, her şeyden kaçma teşebbüsüydü. Adam birtakım sesler duyuyordu; geminin halat donanımı ona bir türlü anlayamadığı şeyler söylüyordu. Mesele şuydu ki "yakın dönemde" bu tercih edilmiş, kalabalık yalnızlığımın ortasında Elizabeth'i görmemiştim. İtalyan arkadaşımın yakınlarda olması –daha doğrusu, İtalyan arkadaşımın beni yakınlarında bulundurması– bu tuhaf karşılaşmamalar silsilesinin tezahür edişini maskeliyor ya da engelliyordu. O diz çöküp dua etmekle meşguldü, bense yalnızdım. Zamanın beni iyileştireceğini düşünüyordum. Falan filan.

Ne var ki ortada bir çelişki var. Temas kurduğum kişiler; garsonlar, otellerdeki temizlik görevlileri, resepsiyonistler ve hosteslerdi. Ara sıra benim gibi ülkeler arasında seyahat eden köksüz bağsız birileriyle yemeğimi paylaşıyordum. Bir keresinde, azıcık sarhoşken daha sonra hiç görmediğim bir adamla hangi ülkede olduğumuza dair bir tartışmaya girdiğimizi ve bu konuda hemfikir olamayacağımız hususunda mutabık kaldığımızı hatırlıyorum. Kim haklıydı unuttum; muhtemelen iki taraf da değildi. Bir de hep bar sohbetleri vardı. Keza bu sohbetler de ufaktan ufaktan üzerime üzerime gelip ruhumu daraltıyordu. Yalnızdım.

Tüm bunlar ne kadar da karmaşıktı! Yine de Zürich'e doğru uçarken altmışıma girmiş ve uçakta haddinden fazla içmiştim. En hafif tabirle şu kadarını söyleyeyim: Ayılıp kendime gelebilmem için bir yere gitmem gerekiyordu ve havaalanı doktoru Zürich Gölü'nde Schwillen* önermişti.

* (Alm.) Bir hastalığın ardından kilo alıp toparlanmak. (ç. n.)

III. Bölüm

Böylelikle hayatımın, yazgısı önceden yazılmış adımlarından birini daha attım. Schwillen'e gitmem kaçınılmazdı, keza onlarla karşılaşmam da. Olay, Schwillen'deki ilk sabahımda vuku buldu; çok değil birazcık içmiştim ve kendimi iyi hissediyor sayılırdım. Gölün karşı yakasında, Litvanyalı birilerine ithaf edilmiş bir abidenin bulunduğu küçük kayalığa tırmandım. Bir park, bir kale ve üzerine oturabileceğiniz yeşile boyanmış banklar vardı. Banka oturdum. Tüm bireylerinin ismini peynirlerden aldığı bir aristokrasiye sahip olmanın ve tam tersinin geçerli olmasının ne denli eğlenceli olacağına dair keyifli keyifli tefekküre daldığımı hatırlıyorum. Mesela Graten ailesi! Daha sonra güneşle arama giren devasa bir kütlenin ayırdına vardım.

"Wilfred Barclay, efendim? Wilf?"

"Aman Tanrım."

"Müsaade ederseniz..."

İrikıyımdı... gerçekten irikıyımdı. Ya da belki de ben çekmiştim.

"Oturmana engel olamam, değil mi?"

"Sizi görmek gerçekten çok güzel!"

"İlgi cümleciklerim nasıl?"

"Wilf, sana şöyle izah edeyim..."

"Hiç zahmet etme. Sen git, dersini anlat."

"Sabbatical izni,* Wilf. Yedi senede bir."

"O kadar oldu mu? Daha dün gibi."

"Yedi sene, Wilf, efendim."

"Yedi sene Leah'ya hizmet ettin. Gözleri bozulacak."

"Hayır, efendim. O, Mary Lou. Onu tanımıyorsun sanırım. İşte orada."

Gözleriyle işaret ettiği yere baktım. Bir kız, oturmakta olduğumuz çakıl taşlı alana adım atmak üzereydi. Çok gençti, yirmi yaşlarında olmalı, diye geçirdim içimden. Solgun bir yüzü, koyu renk, bulutu andıran dalga dalga saçları vardı. Bir sigara dalı gibi incecikti.

"Mary Lou, bak burada kim var!"

"Mr. Barclay?"

"Wilfred Barclay."

"Mary Lou Tucker."

Rick, sevgi dolu bir ifadeyle, gururlanarak kıza baktı.

"Senin büyük hayranın, Wilf."

"Ah, Mr. Barclay..."

"Wilf de lütfen. Rick, seni şanslı genç iblis!"

Kaşla göz arasında kırk yaş gençleştim. Düzelteyim: Kendimi kırk yaş gençleşmiş gibi hissettim. Rick arkadaşımdı. İkisi de arkadaşımdı, özellikle de biri.

"Tebrikler, Mary Lou!"

Kızın görünüşüne, tüm o zarafetine ve parıltısına bakılırsa, çok yeni olmasa da, yeni evlendikleri aşikârdı. Kızı omuzlarından tutup öptüm. Sabahın bu erken saatinde içmeye başladığım İsviçre şarabıyla –Dôle– ilgili ne düşündüğünü bilmiyordum. Onu kendimden uzaklaştırıp düşük, açık renkli kaşlarından başlayıp narin boynuna varana dek inceledim. Yanakları *kızardı*. Kullanılabilecek yegâne kelime buydu ve siz kelimeyi tekrar edene kadar yanakları tekrar solup kızarmıştı. Ansızın içerideki her şey yüzeye çıkmıştı; gerçi gidebilecekleri fazla da bir yer yoktu.

---

* Akademide ve bazı özel şirketlerde uygulanan ücretli izin. (ç. n.)

"Geç de olsa tebrikler, Mary Lou! Karı koca tek vücut sayılır; Rick'i öpemeyeceğime göre..."

Tucker ciyaklarcasına güldü.

"... sen de Mary Lou'yu öp o zaman! Kıpırdamayın!"

Minyatür bir fotoğraf makinesi, küçük bir hançerin baş döndürücü hızıyla kıyafetinin manşetinden fırlayıp sağ elinde beliriverdi. Fotoğraf bir yerlerdeki bir çekmecede olmalı, Nebraska, Astrakhan'daki kütüphanededir belki de. Fotoğrafta, anlık çekimin güzelliğine gölge düşürdüğü Mary Lou ile cılız, sarı-beyaz sakalım, darmadağınık sarı-beyaz saçlarım ve kırık dişli sırıtışım vardı. Fotoğraf makinesinin kızın sıcaklığını ve yumuşaklığını yakalaması mümkün değildi. İkinci dereceden bir yakın münasebet olarak tabir edilebilecek bir durumdu; bir genç kız imgesi değildi bu; yumuşak başlı, parfüm kokulu ve gerçekti; alışkın olmadığım bir şeydi ve gardımı büsbütün düşürmüştü. Dalga dalga yayılan bir his, belini usulca kavrayan sağ kolumun hafifçe kımıldanmasına sebep oldu. Yaşlanmaya yüz tutmuş kalbim bir kere tekleyip birkaç kere senkop yaptı. Mary Lou, bir çit gülü olarak kusursuzdu.

"Wilf, Mary Lou'yla çok iyi arkadaş olabilirsiniz. Sonuçta Mary Lou'nun uzmanlık alanı..."

Mary Lou araya girdi.

"Hayatım, bence hiç ..."

Ne var ki Rick gözlerini dikmiş, ciddi bir ifadeyle bana bakıyordu.

"Tanrım. Wilf, Elizabeth harika bir insan ve ben bu duruma gerçekten çok üzüldüm."

"Ah, Mr. Barclay..."

"Lütfen, Wilf de. 'Wilf' demeye çalış."

"Diyebileceğimi sanmıyorum!"

"Dersin, dersin. De haydi!"

"Yok, yapamam..."

Hep beraber hem gülüyor hem de konuşuyorduk. Rick, bana "Wilf" demezse Mary Lou'yu dövmekle tehdit ediyor,

ben de ne olduğunu bilmediğim bir şeyler söylüyordum; Mary Lou ise büyüleyici gülümsemesiyle "Hayır, yapamam..." diyordu.

"Ah, Mr. Barclay, o güzel eski ev!"

İster inanın, ister inanmayın, evi fark etmemiştim. Neden sonra bir dönem kaldığım o eski güzel evin, az önce buraya gelirken geçtikleri yerde olduğunu fark ettim. Anlamsız gülüşmelerimizi tamamlayıp durduktan sonra, sanki başka bir şey yapmamız gerekiyormuş gibi bir beklenti oluşmuştu.

"Şöyle otursak ya."

Bir bank vardı. Ben ortalarına oturdum; Rick soluma, Mary Lou da biraz ihtiyatlı bir tavırla sağıma oturdu.

"Wilf," dedi Rick ağır ve tekdüze bir ses tonuyla, "sana bir şey sormam gerekiyor."

"Tanrı aşkına kitaplarla ilgili olmasın."

"Hayır, hayır. Şey... Sanırım yalnızsın, yanılıyor muyum?"

"Devamlı yarenlik ettiğim biri yok. İyi arkadaşım yok. Birileriyle görüldüğüm vaki değil. Biliyor musun, Mary Lou? Altmış yaşındayım ben!"

Öylece durdum; Mary Lou'nun şaşırmasını bekliyordum. Sonuçta ben bu duruma şaşırıyordum. Ne var ki o vakur bir edayla başını sallamakla yetindi.

"Biliyorum."

Rick bana doğru eğildi.

"Peki yazıyor musun, Wilf?"

O tanıdık tedirginlik duygusu yeniden hafifçe yokladı. Homurdanarak bir şeyler söyledim. Rick de başını salladı.

"Öylesi bir travma."

"Tanrı aşkına, üzerinden seneler geçti... tabii İtalyan arkadaşımdan bahsediyorsan o ayrı."

"Hep o..."

"Yaşam şeklinin tümden değişimi. Özgür ve aşktan azade. Karşıma çıkan herhangi bir kıza asılabilirim ve o kız dışında hiç kimse buna karşı çıkamaz."

Mary Lou bankın üzerinde hafifçe kaykılarak öteye gitti. Sonuç olarak nefesimi suratına üflemiştim. Öyle tahmin

ediyorum ki annesi ona erkeklere asla güven olmayacağını söylemiştir. Doğru, güven olmaz.

Rick gülüyordu; gülüşü, soyunma odalarındaki o muzır gülüşmeleri andırıyordu.

"Karşı çıkmayacaklarından eminim!"

"Bahse girmek ister misin?"

"Maaşımla bahse giremem, Wilf. Bir yardımcı doçent..."

"Yardımcı mı? Sen en üst mertebede değil miydin?"

"Açıkçası, Wilf..."

"O eski güzel evde bir yerlerde, bir çay sandığına tıkıştırılmış mektubunda 'Nebraska, Astrakhan Üniversitesi, İngiliz Edebiyatı Bölümü'nün ve ilgili bölümlerin ....'ü diyordu. Çok iyi hatırlıyorum zira o geceden hemen önceydi."

"Wilf, bu konudan bahsetmemeyi tercih ederim."

Tıpkı Sevilla'da olduğu gibi sesi kısıldı. Mary Lou dimdik oturuyor ve ileriye bakıyordu. Yutkundu; boğazın o muhteşem hareketi; Havva Elması. Kafasını çevirmeksizin konuştu.

"Unutma, hayatım. Söz vermiştin."

"Ama hayatım..."

"Mr. Barclay'ye söylesen iyi edersin, canım. Aksi takdirde ruhun asla huzur bulamayacak."

"Siz ikiniz, konu nedir? Bilmediğim bir şey mi var?"

"Mr. Barclay. Rick o tarihte profesör değildi. Lisansüstü öğrencisiydi; tatilde yanınıza gelebilmek için de bilet ücretini annesinden borç aldı."

"Çaresizdim Wilf. Sen benim..."

"Ödevin miydim?"

"Uzmanlık alanımdın. Resmi bir şey, Wilf."

"Şunu da unutmayın, Mr. Barclay, o gerçekten çok kötü bir insandı. Rick bana ondan bahsetmişti."

"Kimden?"

"Ella. Ona o zamanlar profesör olmadığını söylemene memnun oldum, hayatım."

"Ben de öyle, canım. Wilf, sana gerçeği söylediğime göre..."

"Söyleyen Mary Lou'ydu. Karı ve koca..."

Rick, Mary Lou'yu mutlak bir adanmışlığı andırmayan bir yüz ifadesiyle seyretmeye koyulmuştu.

"...şunu da söyleyeyim: Kalıcı kadroluyum, yardımcı doçentim ve bir nevi sabbatical izninde sayılırım."

"Bundan sonra kendini daha iyi hissedeceğinden eminim, hayatım. Aynen bu şekilde devam edebilirsin, canım. En doğrusu bu. Daima."

Güneş, ağaçların ardından ışıl ışıl parlıyordu, yapraklar gölgelerini sağanak misali çakıl taşlarının üzerine serpiştiriyordu. Gölün üzerinde her bir minik dalga ışıldıyordu. Tüm bunlar beni gülümsetti.

"Orta Atlantik lehçemizle konuşmanın nasıl bir şey olduğunu neredeyse unutmuşum!"

Kolumu bankın sırt kısmına uzattım.

"Rick'in itiraflarını dinlediğimiz yeter. Ya sen, Mary Lou? Beyan edeceğin bir şey var mı?"

"Şey, hayır, yok sanırım."

Yine hafifçe öteye gitti.

"Kaçma ama!"

"Yok, öyle değil, Wilf. Senden faydalanmak istemiyor. Ne denli yüce gönüllü olduğunu biliyor. Ona anlattım."

Ahmaklığımdan "Doğru," diye karşılık verdim. "Mary Lou olmak nasıl bir duygu? Kraliyet mücevheri ya da aydan alınmış bir kaya gibi bir şey mi?"

Mary Lou kayarak bankın ta en ucuna gitti. Bu hareketi çabucak yapıp ardından boyu dizinin altına gelen eteğini silkeleyip düzelterek ayağa kalktı.

"Ben sonra gelirim, canım. İkinizin konuşacak çok şeyi vardır."

Kaşla göz arasında gidiverdi; kayalığın ardındaki yamaçtan aşağıya doğru soğuk bir rüzgâr esti ve gölü donuklaştırıp cansız, gri bir renge bürüdü. Bu durum her nasılsa aklıma çöp bidonunu getirdi.

"Rick. Sen sahtekârın tekisin, başka bir şey değil. Tebrik ederim. Bu yaptığın, bilimden daha dikkate değer bir şey."

"Sana söylemek niyetindeydim, Wilf. Profesör olacaktım. Bunu biliyordum."

"Sahtekârlar zengin olacaklarını bilirler."

"Ama ben *biliyordum!*"

"Lanet olsun! Profesör dediğin nedir ki sonuçta? Gençken profesörün bir şey olduğunu sanırdım. Yazarlardan daha üstün değiller. Ben onları kahvaltı niyetine yerim. Lezzetleri farklı, hepsi bu."

"Eleştirmenler, Wilf! İnsanı rezil de eder vezir de!"

"Peki ya John Crowe Ransom? Mektubundan onun gerçek bir dost olduğu izlenimini edinmiştim. *Ona* da profesör olduğunu söyledin mi?"

Rick'in suratı kırmızıdan patlıcan moruna döndü. O an ona yandan baktığımdan, o tuhaf, nevi şahsına münhasır beden dilini farklı bir açıdan görebiliyordum. O beden dilini seneler önce, tehlikeli olduğu rivayet edilen o barınakta mahcup bir edayla karşıma çıkmaya kararlı bir biçimde eve geldiğinde de görmüştüm. Daha sonra o konferansta da görmüştüm. Nedendir bilmem, o zaman bunun bir tür illüzyon olduğunu düşünmüştüm; o çenesini geriye çekip yakasının içine sokuşu, o inik kaşlarının altından yukarıya bakışı. Fakat hayır. Rick utandığında gerçekten de yüzünün alt kısmını geriye çekiyor, yüzünün alın olduğu umut edilen ya da farz edilen kısmını öne çıkarıyor ve bir kaya parçasının altındaki yengeç misali kaşlarının altından yüzsüzce yukarıya bakıyordu. Bu hareketi şimdi de yapmıştı ve yaptığı kişi de ben değildim. Hareket adeta mekanik bir hal almıştı ve bu hareketi, o cansız gri renkli tabakadan korkmamaya kararlıymışçasına göle yapmıştı.

"Haydi Rick! Çıkar ağzındaki baklayı!"

"Olay bölümdeki sekreterimin –sekreterimizin– yaptığı bir hatayla başladı. Ella. O zamanlar Profesör Tucker'a diye gönderilen mektuplar alırdım. Bu durum herkes için geçerliydi; bir tür satış hilesi, bir çeşit dalkavukluk."

"Demek sen de ticaretin elkitabından bir yaprak kopardın, öyle mi? Bravo!"

"Eserlerinin benim için ne anlama geldiğini asla bilemezsin."

"Birileri senin ne menem bir sahtekâr olduğunu ifşa edecek olursa akademik camiadan yuhalanarak kapı dışarı edilirsin!"

"O lanet olası kız yüzünden. Bunda benim de suçumun olduğunu söylemek durumundayım. Ben de duruma müdahale etmedim, oluruna bıraktım."

"Risk aldın yani. Tebrikler."

"Yine de değdi. Onun bu hatası, seninle yakın olabilmemi, ki öyle olduğumuzu umuyorum, seninle burada böyle yan yana oturabilmemi sağladı."

"Başka nasıl oturacaktık ki?"

"O kız, Wilf..." Çene yine geriye çekildi, kurşuni sulara meydan okudu... "benden hoşlanıyordu. Bana iyilik ettiğini düşünüyordu."

"Ya John Crowe Ransom?"

"Gerçekten unuttum, Wilf. Gerçekten. Onunla karşılaştık."

Ansızın suların durgun olduğunu gördüm.

"Ne önemi var ki? Yarın buradan ayrılıyorum. Ben gittikten sonra Mary Lou bu bankta kenarından düşmeksizin oturabilir."

Bir an sessizlik oldu. Rick sessizliği bozdu.

"Ama bu akşam bizimle yemek yiyeceksin, değil mi?"

"Üçümüz mü?"

"Elbette."

"Tamam. Ama misafirim olacaksınız. İhtiyar adamın ayrıcalığı. Yegâne ayrıcalığı."

"Mary Lou utangaçtır, Wilf. Oldum olası öyleydi. Fakat o İngiliz zırhının ardında senin ne denli sıcacık bir insan olduğunu biliyor."

"Uluslararası bir üne sahip olduğumu sanıyordum."

Rick ayağa kalktı. Önceden hazırlanmış o demeçlerinden birini verdi.

"Efendim, biz sizi her zaman muazzam ülkenizin gerçekten nadide bir temsilcisi ve ona itibar kazandıran bir bireyi olarak gördük."

O da karısının ardından kayalıktan aşağıya doğru yürümeye koyuldu. Beni orada, porselen bir mandarin* gibi vakur bir edayla başımı sallayıp *Mary'ye dikkat et, Rick'e pislik yapma* diye mırıldanır halde bıraktı.

Daha sonra araya yüksek sesle müstehcen birkaç kelime de ekledim.

"Tesadüfen karşılaştığımız şu anda ki öyle olduğunu umuyorum."

Muhakeme yetim çabucak yerine geldi. O "eski güzel eve" gelmişlerdi. Yani bu karşılaşma tesadüf değildi. Tatlı tatlı konuşarak *postes restantes* mektuplarımı ajansımdan değilse de, Elizabeth'ten almışlardı. Ben Rick'in uzmanlık alanıydım. Madenindeki, çiftliğindeki, istakoz sepetindeki hammaddesi, cevheriydim.

Fakat peşimden gelecek parayı nereden buluyordu? Bu gibi şeyler pahalıya mal olur; bunu, mektuplarımın bir kısmını geri almaya teşebbüs ettiğim o ilk zamanlarda öğrenmiştim.

Şu kızı, Mary Lou'yu düşündüm; şüphesiz ki o transparan yüzlü güzelliğiyle kutsal ve bilgeydi. O zavallı ihtiyar rahibe benzemiyordu.

"Belki de yeniden doğmuştur."

Yedi senede bir... hayır, on dört senede bir, her şey için çok geçken karşınıza çıkacak türden bir kızdı. Bu ani neşemin neye delalet olduğunu görüyordum; ihtiyarlık dönemine yaklaştığımın göstergesiydi. Sabah içtiğim Dôle'den ötürü nefesimin daha şimdiden nasıl da leş gibi koktuğunu tahmin edebiliyordum. Bundan Rick'e çokça malzeme çıkabilirdi. Mary Lou da bu durumdan bir şeyler çıkarabilirdi; bu, ona kitaplarını okuduğu birine tiksinerek hayranlık duyma fırsatını verebilirdi. Ne var ki bundan bana göre bir şeyin çıkması mümkün değildi; bağımlılık, hüsran, ahmaklık ve keder dışında. İleride açacak bu küçücük tomurcuğu yeşerip yap-

* (Portekizce) Avrupalıların yüksek makamdaki Çin devlet görevlilerine verdikleri ad. (ç. n.)

raklanmadan dağlamaya karar verdim. Başkasının peşine düşsünler. Sonuç olarak etrafında dönüp durabilecekleri binlerce yazar vardı; bu yazarların hepsinin kendilerinden öylesine emin alınları ya da öylesine kurşun geçirmez bir doğrulukla yaşadıkları hayatları vardı ki kendileriyle ilgili en ölümcül zehirleri –gerçeğin ta kendisini– zarar görmeksizin ifşa edebilirlerdi. Oysa ben...

Yeşile boyanmış bankta oturup geçmişimden çıkıp gelen resimlerin sağanağına tahammül ettim. Sonra birden ayağa kalkıp alelacele otele döndüm. Otel müdürüne mırıldanarak yalnız kalmaya ihtiyacım olduğunu söyledim. Müdür tereddüt etmeksizin yukarıya kaldırılıp güneşe tutulmuş kayak ülkesinin sınırında yer alan, kayak sezonu olmadığından şimdilerde tenha olan Weisswald'a gitmemi önerdi. Hotel Felsenblick'te kalmalıymışım. Elbette diğerleri de temizmiş ama o kadar. Art arda kafamı salladım, borcumu ödedim, bavulumu topladım, gelen mektuplarımı yönlendirmeleri için irtibat adresi olarak Hongkong, Hotel Bung Ho'yu verdim ve sessizce sıvıştım.

Weisswald'ın eteğinde kocaman bir garaj vardı; bir de dağın o korkunç dik kısmını tırmanan dişli raylı bir demiryolu. Yukarıya çıkana dek gözlerimi kapalı tuttum. Yükseklik korkum patolojik boyutlarda; belki de bu yüzden yüksek yerler beni büyülüyor. Dahası, düz zemine varana dek yüksekten görülen manzarayı hafızama kaydetmek ve bastırılamaz bir atlama isteği duymaksızın bu manzarayı hayran hayran seyretmek istiyordum. Bir kapı görevlisi bana yolu gösterdi, ben de ayaklarıma bakarak otele girdim. Müdürün fiyatı indirimli bir süiti vardı, başka da odası yoktu ve süitin balkonu uçurumun üzerinde asılı duruyordu sanki. Kapıyı ardına kadar açıp bana odayı göstermek için benimle birlikte içeriye girdi.

"Bakın!"

Oturma odasının bir tarafında yere kadar pencereler, pencerelerin dışında da Fransız balkonu vardı. Balkonun ilerisindeyse beş mil boyunca apaçık bir gökyüzü uzanıyor-

du. Müdür Fransız balkonun pencerelerini ardına dek açıp beni dışarıya davet etti. Cama yakın yerde durdum. Balkon yeterince sağlammış gibi görünüyordu.

"Bu odadan iyisi yoktur," dedi müdür, "gerçekten yoktur."

Şayet üç adım daha atabilseydim ve tükürmeyi becerebilseydim 2000 feet yükseklikten aşağıya tükürebilirdim.

"Burası tam size göre. Bir yazar için çok güzel bir yer."

"Size kim söyledi yazar olduğumu?"

"Kardeşim, Schiff'in müdürü. Süit ve manzara tam size göre. Fiyatı da gayet ucuz."

Koyun misali güdülerek bir aile müessesesinden diğerine gönderilmiştim. Yaklaşık bir kilometre aşağıda bulunan, çocuklar için tasarlanmış, sonradan yakınlardaki saksı çiçeklerine yoğunlaşmış dar raylı demiryoluna gergin bir bakış fırlattım. Balkonda beyaza boyanmış demir bir masa, ki Schiff'te de bu masanın aynısına oturmuştum, dört tane beyaza boyanmış sandalye ve beyaza boyanmış bir şezlong vardı.

"Arabam güvendedir, değil mi? Kapısını kilitlememiştim."

"Araba mı efendim?"

"Garajda."

"Kilitleseniz de kilitlemeseniz de arabanıza bir şey olmaz."

Sessizlik oldu. Manzara anbean değişiyordu. Beyaz bir çizgi, yaklaşık bir buçuk kilometre yüksekliğindeki buzlu pastanın aşağısındaki siyah uçurumu bölüyordu.

"Bu nedir?"

"Ne, efendim?"

"Şu."

"Spurli. Şelale. Şu an az kar olduğu için iplik gibi. Yukarıda, ordumuzun tatbikat yaptığı vadiden geliyor."

"Yukarıdan mı? Mümkün değil!"

"Doğruyu söylemek gerekirse, ben oraya gittim. Her sene giderim. Binbaşıyım ben. Bir de, size bir tavsiyede bulunayım. Sizin yerinizde olsam bir iki gün yürümezdim."

"İklime alışmam gerektiğini mi söylüyorsunuz?"

"İngilizcede böyle deniyor, değil mi? Amerikalı misafirlerimiz 'ortama adapte olmak' diyor."

"Ama ben daha önce Zürich bölgesinde bulunmuştum."

Müdür, Zürich'le İngiliz Kanalı arasındaki fark ayırt edilemeyecek kadar küçükmüşçesine söylediğimi dikkate almadığını gösteren bir hareket yaptı.

"Yine de, ilk gençlik çağınızda değilsiniz, Mr. Barclay; bir iki gün istirahat etmenizi tavsiye ederim."

"Bu söylediğinizi aklımda tutacağım."

"Ve umarız ki efendim, bu gördüğünüz manzaramız siz müthiş şeyler yaratırken ilham verir demeyelim de, kaynak vazifesi görür. Bu da zil. Size hizmet etmek bizim için zevktir."

Müdür başını öne eğip selam vererek dışarı çıktı. İleriye doğru birazcık ilerledim. Korkuluğun üzerinden eğilip bakmadım; bu, kahramanlara göre bir hareketti. Şezlongu korkulukların mümkün mertebe uzağına çektim, yatak odasından aldığım devasa kuştüyü yorgana sarındım ve uzanıp derin derin düşünerek manzarayı seyre daldım. Manzara, öncekilerden daha farklı kaya ya da kar illüzyonları sergileyerek değişmeye devam ediyordu. Değişen manzara, büyük mağaraların bulunduğu aşikâr olan yamaçları gözler önüne seriyor, Spurli'ye fon olan siyah uçurumu önce griye, ardından kahverengine dönüştürüyordu. Doğadan beni şaşkınlığa düşürmesini isteyerek orada öylece uzandım. Her zamanki gibi belli bir ölçüde şaşırmıştım. Müdür elbette ki yanılıyordu. Hayatım boyunca pek çok yere gitmiş, aşırılıklarla dolu olağanüstü pek çok şey görmüştüm. Her halükârda, muhteşem manzaralar yazarları ya da ressamları hiçbir surette harekete geçiremez. Onlara sadece hiçbir şey yapmamak için gerekçe sunar. Muhteşem bir manzara, olsa olsa bir yazara mâni olur; onu kendisiyle meşgul eder. Böylelikle, beyaz bulutlar olduğunu düşündüğüm şeylerin –ki kısmen daha yakındaki bir tanesinin öyle olduğu kesin olarak anlaşılmıştı– ardındaki doruklar meydana çıkarken seyretmeye devam ettim. Gelgelelim, havai fişek gösterilerini, Himalayalar'ı,

Andlar'ı, Sahara Çölü'nü, deniz fırtınalarını, şehirlerin ışıklarıyla kirlenmemiş aysız, bulutsuz geceleri, sualtı ışık illüzyonlarını, yağmur ormanlarını, vesaire vesaire görmüşlüğümüz vardı. Şayet mümkünse, bir yazarın, yüzeydeki manzaranın içyüzünü görmemek için tuğladan bir duvara ihtiyacı vardır. Bunun da boşa geçmiş bir diğer hafta olacağını anlamıştım.

Yine de bunları düşünüp Dôle içmeye devam ederek İsviçre'nin küçük bir parçasını saatlerce seyrettim. Hayatımda hiç romantik bir insan olmuş muydum ki, diye sordum kendi kendime. Sanmıyordum. Yaptığım bu şey hiçbir yere varmadı; keyif kendi içinde başlı başına bir amaçtı, ulvi ya da ruhani fikirleri beraberinde getirmemişti. Bu, hedonizmin âlâsıydı; kendi gözlerinden ibaret hale gelen insan. Öğleden sonra ilerleyen saatlerde Dôle ile hiper oksijenli hava istenilen etkiyi sağladı ve uykuya daldım.

Güneş, balkonun batıdaki sınırından aşağıya inerken uyandım. Ortada boş bir şişe olmasına rağmen kafam Dôle'den etkilenmemişe benziyordu. Manzaradan mıydı acaba? Chartres Katedrali'nde yaptığım gibi Shelley'nin* şiirine bir dize eklemek gibi çocukça bir fikirle kendimi oyaladım, bu defa *gueule-de-bois*'ya** deva olarak dağları övüyordum. Bu düşünce, Tabiat Ana karşısındaki transı andıran boşluğumun içki içme arzusuyla dolmasına sebep oldu. Sarındığım kuştüyü yorgandan kurtulup banyoyu ziyaret ettim, sonra da ne var ne yok bakınmak için hemen yakındaki bara gittim. Kendimi, Dôle için cezalandırmak istiyordum; içinde Alka-Seltzer, Fernet Branca*** ve daha pek çok şey olan kendi iğrenç karışımımdan istedim. Görüntüsü itibariyle ishali çağrıştırıyordu. O an barmen rolüne bürünmüş olan müdürün bile midesi bulandı. Keza, bir şişe Dôle'u cezalandıracağım şeklindeki ifademi de anlayamamış ancak yine de kabul

---

* Romantik dönemin önde gelen İngiliz şairlerinden Percy Bysshe Shelley (1792-1822) (ç. n.)

** (Fr.) Akşamdan kalmalık. (ç. n.)

*** Aromatik ot ve bitki kökleriyle yapılan bir İtalyan içkisi. (ç. n.)

edip kendisine söyleneni yapmıştı. Uzun ve iriyarı biri omzumda dikildiği esnada tat alma duygumu iğrenç içeceğimle kamçılıyor, kendimi doğal güzelliği dolaysız bir biçimde takdir ettiğim için tebrik ediyor ve duygusallığın tehlikelerinden kurtulup kalıcı huzura kavuşmamı kutluyordum.

IV. Bölüm

Bu kişi, tam da tahmin edebileceğim gibi Nebraska, Astrakhan Üniversitesi'nden Yardımcı Doçent Rick L. Tucker'dı. Üzerinde dış mekân kıyafetleri, *Lederhosen**, göz alıcı şeritleri olan uzun çoraplar ve tabanı çok kalın olduğundan beraberinde kaldırım parçalarını da getirmiş gibi görünen botları vardı. Yakası açık gömleğinden üzerine YAŞASIN ÇÖP BİDONU ibaresi işlenmiş süveteri görünüyordu. Bir an için, seneler seneler önce –aslına bakılırsa yedi koca sene önce– altını üstüne getirmiş olduğu çöp bidonuyla ilgili küstahlık ettiğini düşündüm. Fakat o yazı, para kazandığı mesleği küçük düşürmek pahasına yapılmış sevimli bir şakadan başka bir şey değildi. Harfler, geniş göğsünün üzerinde yayılıyordu. Üzerine sinmiş olan o dağ havası ışıltısı ki bu ışıltı yanaklarında ve burnunun ucunda açıkça seçiliyordu, onu her zamankinden daha geniş ve uzun gösteriyordu. Ona bakabilmek için kafamı epeyce kaldırmam gerekmişti. İlk anlık o öfkeyle ona döndüğümde, çenesini birazcık geriye çekti.

"Merhaba Wilf! Görüyorum ki senin de aklına bizimle aynı fikir gelmiş!"

"Sululuk etme."

"Mary Lou, bak kim var burada!"

* Bavyera'ya özgü kısa deri pantolon. (ç. n.)

Barın oraya baktım. Mary Lou, karanlık bir köşedeki kocaman bir tekli koltuğun kucağından solgun benziyle gülümsedi.

"Merhaba, Mary Lou."

"Mr. Barclay."

"Wilf."

Cevap vermedi; durgun bir hali vardı. Birdenbire şöyle bir duyguya kapıldım: Sanki yaşamın tüm o kıymetinin kendi kendini yoğunlaştırarak... hayır, hayır, böyle bir şey olmamalı, olamaz!

"Meyve suyun, hayatım."

"Sanırım canım meyve suyu bile istemiyor, hayatım."

Rick bana döndü.

"Mary Lou yükseklikten etkilendi."

"Deniz seviyesine uygun bir kız."

Gözlerimi kasıtlı olarak kaçırdım.

"Canım?"

Kendime rağmen ona bir daha baktım. Mary Lou elleriyle ağzını kapatıyordu. Gözleri kocaman olmuştu. Oturduğu koltuktan kalkmaya çalışıyordu.

"Seni sersem, görmüyor musun? Kusacak!"

Mary Lou koltukla kapının tam ortasındaki yere kustu. Rick bir tür üçgen çizerek elinde bardaklarla bara, sonra da kapıya koştu. Mary Lou kapıdan çıkıp gözden kayboldu. Müdür serinkanlı bir ifadeyle orta yerdeki pisliğe baktı. Barın arka kısmındaki açık kapıdan içeriye seslendi ve şişman, gri saçlı bir kadın sanki böyle bir hadisenin vuku bulmasını bekliyormuşçasına bir kova ve paspasla çıkageldi. Rick, vazifeşinas bir tavırla, artık odaları her neredeyse, Mary Lou'nun peşinden gitti. Daha beter bir şeyi içmekte olan bir adamın kayıtsızlığıyla uzun uzun kusmuğa baktım. İğrenç karışımımı bitirip otelden çıkarak günbatımında gezindim. Bir tarafında çirkin bir perde bulunan kare şeklindeki küçük alanda (her zaman oturduğum türden) yuvarlak metal masalar vardı. Floransa'da, Paris'te, St. Louis'de oturduğum o masalardan birine oturdum. Neredeydim? Hareket halin-

deydim, daima hareket halinde. Bu duruma sebep Schwillen yaptığım otelin müdürüydü. İzimi saklayamamışım demek. Bir dahaki sefere...

Ayağa kalkıp nispeten daha yüksekteki çayırlara uzanan patika boyunca birkaç kilometre yürüdüm ve kendimi ölesiye halsiz hissettim. Kendimi masa ve sandalyeme zor attım. Zaman akıp gitti.

Rick yanı başımda oturmuş konuşuyordu. Ne zamandır orada olduğunu bilmiyordum. Yakın geleceğin taslağını çiziyordu. Yürüyebileceğimiz dört muhteşem yürüyüş rotası olduğu söyleniyordu. Ben o gün iklime alışmaya çalışırken o etrafı keşfedebilirdi. Onun iklime alışmasına gerek yoktu, zira oldum olası yüksek yerlere alışkındı. Ona, yürüyüş rotalarından birinin azıcık tırmanış gerektirdiğini söylemişler. Sandalyemde arkama yaslanıp söylediklerine kafamı salladım ve çenem, göğsüme çarptı.

Mary Lou, yüksek, çiçekli yamaçtan aşağıya inen patikadan geliyordu. Uzay geometrisinden bahsediyor ve tepemizde dikilmekte olan dağın muazzam külahına atıfta bulunarak diferansiyelin temel eğrilerini izah ediyordu.

Meydanın hemen sağ tarafında birileri bir çoban borusuna* üfledi.

"Wilf? Efendim?"

Çoban borusu bendim ve şiddetli bir korna sesi daha çıkararak kendi kendime yeniden üflemiştim.

"Uyuyorsunuz."

Gözlerimi kırpıştırarak günbatımına baktım. Bulunduğumuz bölge İsviçreli, Alman, Avusturyalı yürüyüşçü kafilelerini adeta yutuyordu. Yürüyüşçülerin hepsi iri oldukları kadar uzundular da. Rick gülüyordu.

"Mary Lou'nun matematik mezunu olduğunu söyledin! Mary Lou!"

"Rüyamda çoban borusu olduğumu gördüm. Güzel kız. Tebrikler."

---

* Alp Dağları'nda çobanların çaldığı geleneksel bir üflemeli çalgı. (ç. n.)

"Mary Lou, sana hayran."

"Beni seviyor mu?"

Sessizlik.

"Tabii ki de!"

"Satranç oynuyor mu?"

"Tabii ki de hayır!"

"Dama?"

"İkiniz de toparlayacaksınız. Sabaha kadar. Bu akşama kadar."

"Akşam yemeği."

"Evet," dedi Rick cesurca, "yemeği bizimle yemeni arzu ediyoruz."

Azıcık utanmıştım.

"Bu defa benden."

Görünüşe bakılırsa, kayak sezonu dışında, hafta içi otelde kalan yalnızca biz üçümüzdük. Akşam yemeğinde Mary Lou'nun rengi hâlâ solgundu ve neredeyse hiçbir şey yemedi. Ne var ki Rick üçümüzün yerine de konuştu. Keşfetmiş olduğu yürüyüş rotasında çok acayip manzaralar vardı. Muazzam ilham verici. Dereler, ağaçlar, ağaçların yetişmediği yüksek rakımlı yerler, çiçekler. Ertesi gün yürüyeceğimizi idrak ettikten sonra dinlemeyi bırakıp onun yerine zihnimin Mary Lou'yla meşgul olmasına izin verdim. O da Rick'in ne söylediğiyle pek ilgilenmiyormuş gibi görünüyordu. Birden ayağa kalktı; tuhaf bir biçimde onu, daimi kar sınırından bahsetmekte olan Rick'ten daha önce yakaladım. Rick, onu benden alıp götürdü. Masaya geri döndüğünde Mary Lou adına özür diledi ki bu da suratı o sırada asık olan beni güldürdü.

"Mary Lou büyüleyici biri, Rick. Bunun bir edebiyat geleneği olduğunu düşünürdüm fakat hani bilirsin ya, bayılacak gibi olduğunda yeşile dönüp yaşlanmadı; bilâkis eskisinden de transparan hale geldi."

"Yarın bizimle gelemeyeceğini söyledi."

"Sevdiği herhangi bir şey yok mu? Demek istediğim..."

"Mary Lou'nun bedensel aktivitelere yatkın olmadığını söyleyebiliriz," dedi Rick kelimelerini itinayla seçerek.

"Kediler? Köpekler? Atlar?"

Yüzü giderek kızarıyordu.

"Siz ikiniz oradaydınız, Rick. Bu yakınlarda."

"Orası senin uzun süre yaşadığın bir yer, Wilf."

Uzun süre yaşamış olduğum yeri düşündüm. Yegâne yeri. O eski güzel ev, sulak çayırlar, ağaçlar, çitler, geniş vadinin iki ucunu çevreleyen kıraç tepeler, devasa meşe ağaçları, Elizabeth'in ölmekte olduğunu söylediği karaağaç kümeleri. Kendimi köksüz bağsız hissettim.

"Beğendin mi?"

"Tabii ki de!"

"Neden?"

Yetişkin bir erkeğin böyle bir şeyi söyleyebileceğini düşünmezdim ama o bunu yaptı.

"Çok yeşil. Tepenin oradaki beyaz at heykeli... her şey öyle eski ki..."

"En son gittiğimde pazar günleri Beyaz At'ın yanından tepeye tırmanmalı motorsiklet yarışı yapıyorlardı. Üniversitenin arkeoloji derneği ise atın diğer tarafındaki hipodromda kazı yapıyordu."

"Fakat o insanlar, Wilf! Gelenekler..."

"Gelenekten ziyade ensest."

"Dalga..."

"Hayır, dalga geçmiyorum. Ayrıca, cadılar meclisini unutma."

"Dalga geçiyorsun işte, Wilf, dalga geçiyorsun!"

"Genellikle güvenilir kaynaklar. Wilfred Barclay'nin Stratford-on-Avon'u.*"

"Öyle olduğunu sanmıyorum, efendim."

"Bulmaya çalıştığın şey neydi ki? Parmak izlerim mi?"

"Onunla konuşmak mecburiyetindeydim. Sadece onun bildiği bir sürü şey var."

"Lanetliyim ben."

---

* İngiltere'nin iç kesimlerindeki Warwickshire bölgesinde bulunan, William Shakespeare'in doğduğu şehir. (ç. n.)

"Ve kâğıtlar."

"Dinle beni, Rick Tucker. O yazılar bana ait ve hiç kimse, *hiç kimse* kendini eylemek için onları kurcalamayacak."

"Fakat..."

"Anlaşmanın şartlarından biri de buydu. Ev onun, ona bir şey olması halinde Emmy'e intikal edecek. Kâğıtlar benim."

"Elbette, Wilf. Elizabeth her şeyin gayet medeni bir biçimde hallolduğunu söyledi."

"Elizabeth mi? Böyle mi söyledi? Yani, öyle..."

Devamını getirmedim, içimde kalan bağlılık kırıntısından değil de daha ziyade tedbir amaçlı. Elizabeth elbette ki durumu örtbas etmeye çalışıyordu. Julian işleri hukuken hale yola koymayı başaramamış olsaydı onunla, kalbimi paramparça edecek türden nefret dolu, yıkıcı bir ilişkimiz olurdu. Bana ait olan her şeyi verdim, cömertlikten değil, tüm bu şeylerden bir an önce kurtulabilmek için. İyi günde kötü günde bizi birbirimize ayrılmaz bir biçimde bağlayan o karşılıklı nefreti ele güne ilan etmekten kurtarmıştı Julian bizi. Belki o da artık benim gibi her türlü duyguyu tüketmiş, geriye yalnızca o nefretin tortusu kalmıştı ve belki o da bu kocaman yarayı artık kabullenmişti. Sahi, ben bunu başarabilmiş miydim? Peki ya o?

"Kâğıtları saklamak zorunda kaldığını ancak onlarla hiçbir ilgisinin olmadığını söyledi."

"Kâğıtlarımı mı?"

"Hiç anlamıyorsunuz, efendim. Siz, İngiliz Edebiyatının Muazzam Geçit Alayının bir parçasısınız."

Bunu gerçekten söyledi. Mahkemede okunan bir beyan gibi ağzından yuvarlanıverdi. *Sanık, o muazzam Geçit Alayının bir parçası olduğunu ifade etmek istemektedir...* Bakın, bu mühim bir meseleydi! *Davası görülmekte olan sanık, insanları kandırmak maksadıyla, o muazzam Geçit Alayının parçası olmakla suçlanıyorsunuz...*

"Saçmalık!"

Rick'in çenesi geriye çekilmiş, alnı öne fırlamıştı, gözler kaya parçasının altından yukarıya bakıyordu.

"Artık vazgeçin, profesör."

"Zaten Elizabeth beni reddetti, Wilf."

"Hiçbir zaman hafifmeşrep biri olmadı. Bu konuda hakkını teslim etmeliyim."

"Şaka yaptığınızı biliyorum, efendim. Ama incindiğinizi görebiliyorum."

"Tanrı aşkına! Capstone Bowers nasıldı?"

"İyiydi sanırım."

"Güzel. Çok güzel."

"Elizabeth kutuları görmeme bile izin vermedi."

"Güzel. Güzel."

"Senin iznin olmadan olamayacağını söyledi. Yazılı izin. Anlaşmanızın bu şekilde olduğunu söyledi. 'Centilmenlik anlaşması,' diyerek güldü. İkiniz de çok gülüyorsunuz. Bu konuyu incelemek isterdim."

"Canlı hayvan deneyi. Sen benim hayatımı bilmiyorsun. Bilmeyeceksin de."

Hasır tabak altlığımın üzerinde küçük bir fincan kahveyle büyük bir bardak brendi peyda oldu. Ellerimle bardağı sararak brendiyi ılıttım.

"Benim için önemli, Wilf. Çok önemli. Bunun için her şeyi verirdim – *her şeyi!* Senin nasıl bir rekabet olduğundan haberin yok – ve benim bir şansım var. Bir adam var, sana bir gün anlatırım. Ama öncelikle iznini almam gerekiyor..."

"Lanet olsun! Hayır dedim."

"Dur bir dakika, dinle! Ben kâğıtlardan bahsetmiyorum... daha önümüzde vakit var, belki bir gün... bir şey daha var."

"Aksi gibi, dün içkiyi bıraktım. İşte şimdi karşında durmuş, istençsizce azıcık... gerçekten çok azıcık... brendi içiyorum..."

"Bir şey daha..."

"Tam da *küçük bir tur* diye tabir edilen şeyi yaptım; dönüp dolaşıp aynı yerdeyim. Lanet olası herif sağlam bir kahvaltı yaptı. Dönüp dolaşıp aynı yere varmak çok tuhaf olmalı. Otoyollar gibi. Konuşacak hiç kimse yok. Sadece içki ve ertesi günkü davalara ait kâğıtlar. Şerefine."

"Wilf..."

Yargıçları düşündüm, sonra haklarında ne kadar az şey bildiğimi. Ne şanslıyım. Ortaya çıkmamış bir suçla geçen uzun bir yaşam. Bu suçu işleyip de yakalananlar Avusturalya'ya sürgüne gönderiliyordu. Burada kalan suçlular bizim gibileri doğurup çoğaldılar. Seç, beğen, al.

Rick'in konuşmaya devam etmekte olduğunu fark ettim. Lafını böldüm.

"Şimdilerde daha kolay sarhoş oluyorum. Yükseklik yüzünden."

"Wilf, lütfen!"

"Profesör?"

"Bunun benim için anlamı çok büyük. Elimden yalvarmak dışında bir şey gelmiyor..."

"Tam profesör mü olmak istiyorsun? Emeritus* mu?"

"Wilf. Beni resmi biyografi yazarın tayin etmeni istiyorum."

* Emeklilik yaşına gelmiş, ancak bilgisi, birikimi ve uluslararası saygınlığıyla daha uzun yıllar öğrencilere yol göstermesi kazanım olacak profesörlere verilen bir statü. (ç. n.)

V. Bölüm

Kafamı kaldırıp ona baktım, sonra da ardından uzaklara. Yaşamım, o yaşam, o uzun ve bitmek bilmeyen yol... ne yolu? Kumlarında ayak izleri olan bir patika. Salyangoz izleri. Savcılığın kanıt olarak sunduklarını unutmayalım, şayet varsa savunmanın kanıt olarak sunduklarını ve sanığın kendisini mahkemenin insafına bırakmayacağını. Bırakalım suçunu kabul etsin; sosyal hizmet görevlisi öne çıkıp ihtiyar annesine ve atlara iyi davrandığını; etrafına, özellikle de arkadaşlarına denk gelecek şekilde para saçtığını, falanca bağış kutusuna bol miktarda kâğıt para sıkıştırdığını falan söyleyerek onun lehine şahitlik edecek; sayın hâkim, tüm bunları, mahkûmun, kâğıtların üzerine ahmak kişilerin çoğu kez kendi aleyhlerine olacak şekilde sözüm ona kılavuz, teselli ve arkadaş belledikleri birtakım yalanlar çiziktirme alışkanlığını dengelemek için karşı argüman olarak sunuyorum. Sayın hâkim, size şunu hatırlatmak isterim ki iddia makamının tanığı, Platon insanı,* bir yabancıdır. Mr. Smith, iddia makamı mütalaasını verdi. Mahkûmun ahlaki konumuna ilişkin tanık göstermekle yetineceksiniz. Açıkçası, sayın hâkim, gerçeği söylemek gerekirse o tam bir şerefsizdir...

* Antik Yunan filozofu Platon (İÖ 427- 348) insanı iki ayaklı ve tüysüz bir hayvan olarak tanımlamıştır. (ç. n.)

Ah şu hatıralar, nasıl da iğnesini batırıyor, kaynar sularda haşlayıp yakıyor!

On dokuz yaşımdayken tasarruf hesapları ve çek defterleriyle ilgilenmesine izin verilen bir banka memuruydum. Boş vakitlerimde banka sınavları için okuma yapmam falan icap ediyordu, böylelikle –kim bilir– belki de veznedar hatta en sonunda banka müdürü olabilirdim. Okuldan –daha ziyade genel giriş sınavını geçemeyen çiftçi çocuklarının gittiği bir okuldan– yeni mezun olmuştum. Annemin uzun ince ahırı beni bir anlamda içeriye hapsetmişti. Bu, onun bir çeşit etkileme gücü olmalıydı, ne menem bir şey olduğunu Tanrı bilir. Böylelikle, bankonun arkasında okuldan kalma eski kravatımla oturup onların tabiriyle parlak gülümsememle yaltaklık etmeden hizmet verebilirdim. Müdür beni en başından itibaren sevmişti zira çarşamba ve cumartesi öğleden sonralarımda ragbi oynamak dışında bir işim yoktu. Bu denli çok okuduğum için rahip olabileceğimi düşünen annemin ölüm hızının beni serseme döndürdüğünü ve bu hesap kitap dünyasına girmeme sebebiyet verdiğini hatırlıyorum. Ragbi kulübü bile benim ölçütlerime göre yaşlı adamlardan müteşekkildi. Cumartesi günkü maçtan sonra bir yerlerdeki bir birahanede aşırıya kaçmayan eğlenceler olurdu. Tanrım, nasıl da safmışım!

Hemen hemen her ilk oyunda ya da sonrasında köşeden zor zapt edilen müstehzi bir gülüş duyulurdu...

"Genç Wilf nerede? O da bir kere denemeli!"

"Bir kere" bir çeşit haptı. Hayır, şimdi olduğu gibi bir uyuşturucu değildi. Reklamı sıkça yapılan bir afrodizyaktı. Yani şöyle ki, iddiaların birbiriyle çeliştiği ve görünüşe göre pek az kişinin kanıtlarını kâğıda dökmeye istekli olduğu bir mecrada ben en azından kişisel birtakım kanıtlar sunabiliyordum. Hap işe yaramıştı. Belki de içinde kuduzböceği tozu vardı.* Belki de plasebo etkisiydi. Gelgelelim işe yaramıştı.

* Kurutulmuş kuduzböceği tozu afrodizyak olarak kullanılmaktadır. (ç. n.)

Elbette ki beni, hep beraber kızlara gideceğimize temin ettiler; başka nereye olacaktı ki? Böylelikle dikkatle izlenip coşkuyla alkışlanırken o hapı yuttum; on dokuz yaşındaydım, sadece on dokuz! İşte öyle. Sonuç olarak eski arkadaşıma Padre Pio'nun yara izlerinin telkinle benimsetilen bir inanıştan ibaret olduğunu söyledim, değil mi? Ayyaşların bizi kandırmaya çalışırken söyledikleri gibi, *Experientia docet stultos.** Can atıyordum; içim korku ve şehvetle doluydu. Elbette ki fizyolojik düzlemin ötesinde hiçbir şey olmadığını söyleyebiliriz. Akşam, aheste aheste içilen yarım pint'lık içkilerle, ragbi şarkılarıyla, küfürlü konuşmalarla ve bana hitaben söyleniveren o tuhaf sözle yitip gitti.

"İyisin değil mi, genç Wilf? Eminsin değil mi? Ha ha."

Hipnozcunun –Tanrı onu kahretsin– bana dediği gibi: *Hipnotik telkine çok güzel yanıt veriyorsunuz, beyefendi.*

Günümüzde böylesine kalın kafalı bir genç ahmağa denk gelmeniz mümkün değil; on yaşına geldiklerinde her şeyi öğrenmiş oluyorlar. Ne var ki dinmek bilmeyen bir acıya sebep olan, her an infilak etmeye hazır bir ereksiyonla kalakalmıştım; öyle ki mastürbasyon falan da kâr etmiyordu. Bütün gece cebelleşip inlediysem de fayda etmedi. Ertesi gün ereksiyonumu bankaya götürmek mecburiyetinde kaldım. Öğlene dek bankonun gerisinde kravatımla dikilip, şirketin haftalık hasılatını yatıran ve çalışanların maaşını çeken çiftçilere, öğretmenlere, rahiplere, ihtiyar hanımlara, genç hanımlara o parlak gülümsememle gülümsüyordum. Bütün gün külotumun lastik kısmına sürtünmekten cinsel organımın derisi soyulmuştu.

"Belki de sana o komik hikâyeyi anlatabilirim, Wilf."

Rick dikkatle beni inceliyordu. Pencerede günün son ışıkları solup gitmekteydi.

"Komik hikâye mi? Böyle bir şey komik olabilir mi? Bankada çalıştığım günlerimi düşünüyordum."

---

* (Lat.) "Deneyim ahmakları eğitir" anlamına gelen bir ifade. (ç. n.)

"Hiç haberim yoktu."

"Tıpkı T. S. Eliot gibi."

T. S. Eliot ve erekte penisli banka memuru fikri beni yeniden tetiklemişti.

"Sana bankacılık konusunda yeni bir perspektif sunabilirim, Rick."

"Sadece kayda geçirildiği tarihi söylesen?"

"Rahat dur be adam, ortalığı telaşeye verme."

Maskaralığın daniskasıydı elbette. Bir bakıma, hayatımın tümünü bir maskaralık anından diğerine, bir düzlemdeki maskaralıktan diğerine doğru bir devinim olarak tanımlayabilirdim; doğanın komiği, onun kırmızı burunlu, kızıl saçlı, pantolonu tam da en olmadık anlarda aşağıya düşen palyaçosu olarak. Evet, bu, bebeklik döneminden beri böyle. At sırtında ilk kez ateş ettiğimde bir öbek dışkı düşüşümü kesintiye uğratmıştı. Bu iyicil türden eğlenceli bir maskaralık. Hatırlıyorum da *bir kez olsun* maskaralıkla değil de, ciddi bir şeyle karşılaşsam keşke, düşüncesi kafama kazınmıştı...

Neyse. Önümüzde hâlâ zaman vardı.

"Konuş benimle, Wilf."

Evet. Bunu öğrenmesine müsaade edebilirdim. Bir öbek dışkıyla başlayıp daha sonra banka memuruna geçebilirdi. Umurumda değildi, hatta bunu ben kendim bile yazabilirdim; şayet hâlâ mümkünse televizyona çıkıp o aptal kutusunda rezalet çıkarabilirdim. Meğer iyi sayılabilecek bir takım elbisesi olan, beyaz gömlekli ve okul kravatlı (kravat biraz fazla göz alıcı olabilirdi belki, fakat tüm o sade renk kombinasyonları üstlerinin hoşuna gitmişti) o gürbüz genç adamı halinden hoşnut bir hoşgörüyle hatta sevgiyle yâd edebiliyormuşum. Aklıma...

"Nedir o komik hikâye, Wilf?"

...Wilfred Barclay'nin hesabı tutturabilmek için iki peniyi bankaya bağışlarken yakalanışı ve bu yüzden veznedarla kavga edişi gelmişti; zira veznedara, müdüre ve bankaya ve bildiğim kadarıyla İngiltere Bankası'na göre bankaya küçük bir miktar-

da para bağışlamak ahlaki açıdan küçük bir miktar çalmaktan daha kötüydü.

Veznedar küplere binmişti. Öfkeyle iki penimi bana geri verdi.

"Hesap kuruşu kuruşuna tutana dek hiç kimse ama hiç kimse bu binadan dışarıya çıkmayacak!"

Herkesçe kabul gören ragbim sayesinde kurtulmuştum (ya da şimdi düşününce kaçışım ertelenmişti, desem daha doğru olur). Maupassant'ı* keşfettikten sonra ragbinin bile pabucu dama atılmıştı. Sona gelinmişti. Son, İskoç bir banka müfettişiydi. Kendimi, onun sözlerini Rick'e yinelerken buldum.

"Biliyoğ musunuz Mr. Barclay, hesap kitap konusunda bana bağmbaşka biğ bakış açısı kazandığdınız."

Müdür hem bankanın hem de kasabanın böylesine muhteşem bir üçlü kanat oyuncusunu kaybetmiş olmasından ötürü üzüntü duyduğunu ifade etti.

"Aslına bakarsanız, Barclay, bu bir gönül meselesi. Aslında gönlünüz burada bizimle değildi, yanılıyor muyum?"

O sıralarda kısa bir süre seyis olarak çalışmış, sonrasında da bir şekilde oyunculuğa adım atmıştım. Elstree'de** önemsiz rollerde oynayıp birkaç ay yerel muhabir olarak çalıştım, çoğunlukla da bölgede düzenlenen engelli at koşularını yazıyordum. Savaş vardı. Birkaç sterlinle geri döndüğümde *Soğukliman* kendi kendine yazılmıştı –ben yazmamıştım– Stein and Cowhorn da kitabı yayımlamıştı. Abra kadabra! İşte karşınızda!

Wilfred Barclay'nin biyografisi. Yani, neden olmasın? Böyle bir kitabın yazılması düşüncesi kitabın içeriğinden daha mı gülünçtü ki?

"Lucinda kim?"

İrkilerek kendime geldim. Bu, yaşlanmakta olan bir adamın zihnindeki kelimelerle dilindeki kelimeler arasındaki mesafeyi kısaltmaktaki başarısızlığıydı. Rick dikkatle beni

* Guy de Maupassant (1850-1893). Fransız romancı ve öykü yazarı. (ç. n.)

** Londra'nın kuzeybatısında film stüdyolarıyla ünlü bir köy. (ç. n.)

inceliyordu. Elbette ki o da oradaydı; bir havalı tüfekle vurulmuştu ve tüm o sahne, benim gibi onun da hafızasına derinlemesine nakşolmuştu. Kafamı iki yana sallayıp ona esrarengiz olduğunu umut ettiğim bir gülümseme bahşettim. Dükkânın açık olmadığını gördüğünde (o abartılı üslubumuzla dediğimiz gibi) profesörün yüzünden bir karaltı geçti.

Lucinda daha büyük bir problemdi; daha karmaşık, yasak olanın o gri sınırlarına ramak kalmış bir noktada. Fikir tümden ona ait değilse de büyük ölçüde ona aitti, bana değil. Konu sekse geldiğinde Lucinda bir dâhiydi. Ya anılarını yazmaya kalkacak olursa! Yüce Tanrım, *Domine defende nos!** Yalnızca insan çiftliğinin yürekli araştırmacıları için yazılmış bir kitap. Lucinda muazzam bir mucitti! Hey millet, daha ne arıyorsunuz ki! Bunu alıp evinize götürün; karınıza, çocuklarınıza, dişsiz kovuklarında margarinin bile erimeyeceği evin kıymetli ihtiyar fertlerine hediye olsun... yepyeni bir şey!

Bahsettiğim şey, şipşak fotoğraf makinesiydi; sanırım Polaroid'in atası gibi bir şeydi. Daha piyasaya bile sürülmemişken onda böyle bir fotoğraf makinesi vardı. Tabii ki de olacaktı; elemanla yatıyordu. Lucinda'ya güvenin! Arabası bile özel üretimdi. Gel gör ki fotoğraf makinesi kullanmak onun fikriydi; bunun neden bu denli heyecan verici olduğunu Tanrı bilir ancak öyleydi; kendinizi "Aziz Agnes'in Havvası"ndaki** adam gibi hissediyordunuz; aslına bakılırsa bir banka memuruna göre fazlaca ateşli bir fani gibi. Benden on yaş büyüktü; BUF'tan*** kalan son kutsal emanet sayılırdı ve özenle muhafaza edilmişti. Dikdörtgen şeklindeki filmi takmak; sonra yatakta beraberce çıplak ya da yarı çıplak; belli belirsiz gölgeleri, henüz tam olarak renklenmemiş şekilleri seyretmek; sonra "İşte ben!", "İşte bu da sen!" diye çığlık atışı. Elbette yüzlerin görünmesini istiyordu; en çok kendi yüzünün, bazen

* (Lat.) Tanrım bizi koru. (ç.n.)

** "The Eve of St Agnes". İngiliz şair John Keats (1795-1821) tarafından yazılan bir şiir. (ç. n.)

*** British Union of Fascists. Britanya Faşistler Birliği, 1932 yılında Oswald Mosley tarafından kurulmuş faşist siyasi partidir. (ç. n.)

de benimkinin; fakat ikimizinki nadiren bir arada, aynı fotoğrafta yer alıyordu.

Biliyordum; bu gibi durumlarda yüzünün fotoğrafının çekilmesi ve yüzüne saniyeler sonra tam renkli olacak şekilde yeniden bakmak için duyduğu o güçlü istek, döner kavşakta ya da trafiğin ortasında seks yapmaya denkti; ya da farz edelim ki Bizanslı seyircinin kükremeyi andıran alkışları eşliğinde sahnede bezelyeler ve bir ördekle performans sergileyen bir imparatoriçe gibi. Bir gün laf arasında biraz beklememizin iyi olacağını zira biraz alkış alabileceğini düşündüğünü söyledi. Hayatımda bu kadar hızla koşarak kaçtığımı hatırlamıyorum, ragbi sahasında bile. Bu olaydan sonra –uzun zaman sonra– ansızın yeniden ortaya çıkan adam onları bulup çıkarsın diye o mektupla birlikte onun ve benim mahrem yerlerimizi gösteren fotoğrafları yırtıp çöp bidonuna atmıştım... ahmak! Lucinda yüzümün göründüğü fotoğrafları saklamıştı. Yine de tüm bunlar Elizabeth'ten önceydi; o halde bu en müsamahakâr yaşımda nasıl oluyordu da Lucinda'nın hatırası böylesine tedirginlik içinde titrememe sebep oluyordu?

Margaret. Münasebette bulunduğum kişi oydu. Aklıma gelir gelmez içim sızladı. Margaret'le yaşadığım o hadiseyi unutabilmek için elimden geleni yapmış ve bu konuda gayet de başarılı olmuştum. Sorun şu ki Lucinda da bu işin bir parçasıydı. Lucinda'dan bana akıl vermesini istedim. Ona, Margaret'a, isteyip de sahip olamadığım tek kadına yazmış olduğum o çılgın, o müstehcen mektupları, evliliğini suçlayıp lanetler edişimi anlattım; ah, ne büyük rezillik; delirmiş olmalıydım, kelimenin tam anlamıyla delirmiş. Kendime geldiğimde o mektupları geri almak için gözü dönmüş bir istek duyuyordum; yine delirmiştim.

Lucinda tiksinti içerisindeydi.

"Gayet basit. Dünyanın en basit şeyi. Gidip dalavereci bir avukat buluyorsun, ona Margaret'in adresiyle birlikte yüz sterlin veriyorsun. Bir ay sonra tekrar gittiğinde avukat sana alelade bir zarf içerisinde tüm mektuplarını teslim edi-

yor. Hiçbir şey söylemeye gerek yok. Bu gibi şeyler her gün yapılıyor. Böylelikle her şey çözülüyor, benim sevgili küçük adamım. Ne kadar da küçük bir adam. Tanrım. O fotoğraflar için senden binlerce sterlin almalıydım."

"Bu şey olur, illegal."

Lucinda neşeyle, "Bu bir suç," diye onayladı, "fakat avukatın sorunu. Filmden tomarla para kazanıyorsun, değil mi?"

"Küçük bir tomar."

"İnsan parayla bu tür hizmetler alarak kendini şımartmayacaksa para neye yarar ki?" dedi Lucinda sakin ve mantıklı bir edayla.

"Dalavereci avukat tanımıyorum. Benimki dalavereyle işi olmayan prensip sahibi biri."

"Dalavereci olmayan avukat yoktur. Bazıları daha az dalaverecidir."

Şimdi arkasında kar ve yıldızlar olan Rick Tucker'ın karşısında otururken nefes kesen bir şaşkınlık girdabına kapılarak hatırladım. Aslında otuz seneyi aşkın bir süre önce uzun ve dolambaçlı yollardan geçerek dalavereci bir avukata gitmiştim. Ona para vermiştim. Bir hiç uğruna, hiçten bile önemsiz bir şey için suç ortağı yapmıştım kendimi. Evimde, yazmış olduğum o iğrenç, acınası mektupları imha etmek maksadıyla yakılmış olan ateşin önünde durup kalın ambalaj kâğıdından yapılmış zarfı açtıktan sonra dakikalarca sersem gibi öylece durmuştum. Mektuplar pembe bir kurdeleyle bağlanmıştı. O an sarhoşluğun sebebiyet verdiği aylarca devam eden o yanlış kanıdan sıyrılıp suyun yüzüne çıkmıştım. Bunlar benim mektuplarım değildi. Mektuplar, Margaret'in kocasına aitti; o aptal emlakçının ona göndermiş olduğu abartılı, ne dediği anlaşılmayan tekliflerdi; fakat Margaret kocasını seviyordu, bu nedenle de mektuplar değerli yadigârlarmışçasına muhafaza edilmişti. Benimkiler de şefkatle muhafaza edilmiş olmalıydı; o arşa eren kibrimle herhangi birinin *benim* mektuplarımı imha edebileceğini asla düşünemiyordum (öfkeden delirmek, delirmek, delirmek); mektuplar geldikçe onları

polise teslim edebilir ya da o müstehcen şeyleri yakabilirdi. Ya da daha kötüsü... acaba onları gerçekten saklamış mıydı? Yoksa mektuplar şu an dünyada, yanlış dünyada dolaşıp duruyor muydu? Şayet öyleyse mektuplarımın, kocasınınkilerle birlikte yok olması şüphe götürmez bir kanıt olurdu; o ihtimalin su yüzüne çıkmasından asla azade değildim, olmamalıydım da...

"Tanrı'dan dileğim oradan ayrılmış olması."

Birisi gözlerini dikmiş bana bakıyordu.

"Wilf?"

Gözlerimi gözlerinden kaçırıp bakışlarımı aşağıya kaydırdım; biraz geniş, kemer kısmı çökük burnunun, küçük bir kısmı altdudağına sarkan uzun üstdudağının izini sürdüm. Bir an için görünen peçetesi ağzına hafifçe dokunup sonra yeniden gözden kayboldu. Üzerinde beyaz ve kahverengi renkte ziyadesiyle kalın çizgileri olan bir gömlek vardı. Ben onun yaşındayken bu tür çizgileri zevksiz bulurduk.

"Bir sorun mu var?"

Kocasının mektuplarını yakmıştım elbette. Onları geri gönderememiştim.

Ürkütücü düzeyde bir aklıselimle ve endişeyle yaşamaya devam ettim. Sanki polis şimdiden peşime düşmüş gibi Güney Amerika'ya doğru yola koyuldum. O şey seneler boyunca kâbuslar ve o tuhaf yarı uyanık rüyalar şeklinde su yüzüne çıktı, ta ki şimdi olduğu gibi zihnimi geri geri yürümeye zorladığımda hatırlanan silik, uzak bir şey haline gelene dek.

Lucinda olmasa hiçbir şey olmayacağı düşüncesi tuhaf geliyor. En nihayetinde ağır uyuşturucular kullanacak türden bir insandı; şefkatli insanlar, onun kendi kendisinin en büyük düşmanı olduğunu, kendisi dışında hiç kimseye zararının dokunmadığını söylerdi. Bu insanlar, küçük suçları büyüklere bağlayan o kırılmaz zinciri pek bilmiyor, anlamıyorlardı ki gerçekten kaçmak yerine ona dönüp onunla yüzleşmediğiniz takdirde adım adım o zincire doğru sürükleniyordunuz. Lucinda konusunda nasıl da yanılıyorlardı! Hepimiz bir bütünün parçalarıyız. Falan filan.

"O komik hikâyeyi paylaşamaz mıyım?"

"Komik olduğunu tahmin ediyorum. Epeyce komik. Sarhoşum. Brendiyi fazla kaçırdım."

"Wilf, sende bir biyografinin ne denli önemli olduğunu anlamakta zorlanmana sebep olan bir şey var ki buna mahcubiyet diyebilirsin..."

Lucinda'nın sevgilisinin –(bir aşk hikâyesine tek kelimeden oluşan bir başlık)– çılgınlıklarını son derece acınası ve alaycı bir tavırla kabul eden banka memuru beni keyiflendirmişti; peki ya o mektuplar, Margaret, işlediğim o suç...

"Şunu da hatırlatmak isterim... elbette şu an sınırı nerede çizeceğimiz üzerinde anlaşmak dışında bir şey yapmamalıyız..."

Koşuyordum. Durmadan koşuyordum; ragbi maçı sırasında itiş kakışın ortasındaki sersem ızbandutun teki beni yakalamasın diye panik içinde koşan bir üçlü kanat oyuncusu...

"Şunu da hatırlatmak isterim, Wilf, senin tarafından imzalanmış olan, beni yetkili kılan o belge, özellikle de senin vefat etmen durumunda, sonuçta ben senden bir nesil gencim..."

Ne diyordum? *Sahiden de* itiş kakışın ortasındaki sersem bir izbandut gibiydi.

"Rick. Beni onurlandırarak kralların, başkanların, seri katillerin, televizyon ünlülerinin arasına dahil ediyorsun..."

Birden durumu idrak etmişti ki ona göre bu bir aydınlanma anıydı.

"Ayrıca Thomas Wolfe'un, Hemingway'in, Hawthorne'un ve..." Sesi tam da bu noktada huşuya benzer bir duyguyla kısıldı: "Beyaz Melville'in!"

"Ben Amerikalı değilim. Bu bir kusur, elbette. Gerçi Elizabeth derdi ki..."

"Evet Wilf? Devam et!"

Bu Elizabeth'in en kötü, en incitici iğnelemesiydi, zira evlilikte sarf edilen en derinden yaralayıcı eleştirilerde olduğu gibi, bu söylediğinde sadece onun bilebileceği bir gerçeklik vardı. Ovularak silinmiş mutfak masasında karşımda, son derece rahat bir ortamda oturup fırsat verilmiş olsa bir dâhi, bir büyük adam gibi davranabileceğimi söylemişti...

Senin daima istediğin şey de buydu Wilf –Tanrım, ben bilmiyor muyum sanki?– bilhassa da sana kendi kendine biçtiğin değeri verip seni, kabul görmüş kuralların ötesine geçmiş kutsal bir canavar, bir milli değer olarak gören, sana yaklaşacak kadar ahmak olan herhangi bir güzel kızın karşısında; sana dair anlaşılması gereken önemli mesele şu ki dünya, senin yazdığın kelimelerin ölmesine kasıtlı olarak izin vermeyecektir, öte yandan yazdığın şeyler..."

"Popüler."

"Bu yaygın bir yanlış inanış, Wilf."

"Eserlerimin popüler olduğu mu?"

"Hayır. Popüler olanın şey olduğu..."

"Değersiz."

"Ben onu kastetmemiştim... Onun bu hikâyeye yaklaşımını öğrenmek istemiştim."

İğnelerken adeta neşter kullanıyordu. Diğer pek çok şeyin yanı sıra sürekli kaçma, o teklifi kabul etmekten imtina etme ve giderek daha fazla gizlenme sebeplerinden biri de buydu; zira diğer etmenler bir yana, bu durum şan şöhret peşinde olmadığımı, poz kesmediğimi kanıtlıyordu – kime? Ona mı? Yoksa bana mı?

" 'Onun bu hikâyeye yaklaşımı' derken ne demek istedin?"

"Anladım Wilf, efendim. Özgürlük ihtiyacı. Yani Mary Lou'yla birlikteyken bile, seninle benim aramda..."

"Onun bu hikâyeye yaklaşımı."

"Onun deyişiyle sen aniden 'ok gibi fırlayıp' Güney Amerika'ya gittiğinde bir müddet gerçekten çok öfkeliydi. Emily'yle sorun yaşıyordu. Güney Amerika'da hangi ülke olduğunu unuttum. Bu olay ne zaman olmuştu?"

Tuhaftı. Süreci görebiliyordum. Bu, zihinsel bir kavram değildi; hem görülüyor hem de hissediliyordu; hem kavranabilen hem de korkulan bir şeydi. Basitti, harcıâlemdi. Evrenseldi. Bir şeyin içinden çıkan bir başka şeydi –evet, buydu, başka bir şey değil– Margaret, mektuplar, Lucinda, duyduğum o dehşet, sürekli kaçıp bir yerlere gitmem, peş peşe gelen tüm o şeyler...

Güney Amerika.

Sahi, hangi seneydi? Rick o kavrayışı kıt ve yorulmak bilmez haliyle, o koca ayaklarıyla geçmişimi çiğneyerek, burnunu o soğuk, eski patikaya sokup iz sürerek neyi bulup çıkaracaktı ki? Biyografiye konu olan kişinin rızası olmaksızın yazılan sahiden modern bir biyografi. Singapur'da ucuza basılmış, Makao'nun* arka sokaklarında bir fabrikada adi kâğıda on milyon adet baskısı yapılmış bir biyografi. Hiçbir denetim olmaksızın her tezgâhın üstünde ya da altında satılan. Polislere karşı duyduğu o katışıksız dehşetle ve kadınlara karşı duyduğu o korkuyla Güney Amerika'nın dört bir yanında gezinerek mastürbasyon yapan Wilf Barclay'ye nasıl da güleceklerdi kim bilir. Barclay'nin hapse girme korkusu paçalarından akmıştı ve Lucinda'nın şehirde bir gece geçirmekten anladığı bir liman işçisi tarafından ve şayet mümkünse o liman işçisinin arkadaşı tarafından tersane duvarına götürülmekti. Ve Barclay'nin bir devrimle kahramanca yüz yüze gelişi; bir mahzende tir tir titreyerek geçirilen üç gün; ve sonra aynı şekilde panikle güvenli alana doğru arabayla kaçış! İşte Rick bunu bulup çıkarabilirdi.

Ölü.

Hangi mesafeden bakacaklardı? Ne kadar değerdim ki kazıp deşmeye? Belli ki Rick'e göre buna değerdim, zira parçaları birleştirilerek yeniden inşa edilmiş o korkunç çöplüğümüzü infilak ettirmek için benden daha iyisini, sözde âlimlerin ardında kuyruğa girmediği birini bulamıyordu. Boswell'e** nazaran daha fazla sayıda düzeneğe erişim sağlayabilirdi; sadece kâğıtlara, kasetlere, videolara, disklere; o iğrenç, amansız anılarıyla kristallere değil; başkasının özel hayatına burnunu sokma, gözlerini kısarak bakma, parçaları birleştirip bir bütün elde etme gibi şeylere ve elbette ki bir odaya kulak kabartarak sarf edilen her bir kelimenin yankısını duyma, Capstone Bowers'ın tüfeği gibi duvarlara hapsolmuş her bir imgenin gölgelerini görme gibi düzeneklere ulaşabilirdi.

---

* Çin Halk Cumhuriyeti Makao Özel İdari Bölgesi. (ç. n.)

** James Boswell (1740-1795) İskoç biyografi yazarı. Hayranlığından ötürü bir kişinin biyografisini yazan kimseye de "boswell" denmektedir. (ç. n.)

Ölü.

Elbette. Güney Amerika, neresi olduğunu boş verin, şimdi bile bir kayıt olabilir. O Yerli... belki de değildir. Çok karanlıktı ve kaçmakta olduğum için sadece yan lambalarım yanıyordu; gerekirse ön farlarımın hemen önünden yolun karşısına geçtiğini söylemeye karar vermiştim; panikten kaynaklanan o dalgınlıkla o toprak yolda arabayı, toprak yolun İngiltere'de olduğu gibi solundan sürdüğümü öğrenmelerinin bir yolu var mıydı? Eğer durursan diğer Yerliler seni öldürür, derler. Aşağıya, aşağıya ve uzaklara itilecek, en sonunda da asla unutulmayacak olsa da neredeyse inanılmaz hale, *inanılmayacak* hale gelecek bir olaydı bu. Ormana çok yakın, neredeyse ormanın içi sayılabilecek bir yerdi ve o adam bir Yerliydi; büyük olasılıkla ve muhtemelen ölmemişti hatta yaralanmamıştı bile; belki de bir hayvandı. Sonra nehrin sığ bir geçidinden öylesine hızla geçmiştim ki arabanın tepesinden çağlayarak akan su arabayı tertemiz yapmıştı. Kan izleri bulabilmek için nehri kim inceleyebilirdi ki? Bütün o sular da vesaire vesaire, ben de –onun aksine– gerçekten hiçbir şey *bilmiyorduk*. Hafifçe dürtülmüş bir gölge ve o küçük çaplı şok, üzerinde tekerlek izleri olan yol, o çığlık, bir kuş ya da başka bir şey. Ortada bir kayıt varsa bile... falanca Yerli şey olarak bulundu, ölü... ben hiç kimseye, hatta kendi kendime bile bir şey söylemedim, sadece olayı sonradan tekrar tekrar yaşadım... Nehrin o sığ geçidini yararak geçtikten sonra nasıl geri dönebilirdim ki? Oraya dönmek? Kendimi üniformalı birtakım hödüklere teslim edip, şayet *becerebilirsem*, emin olmadığım birtakım açıklamalarda bulunmak... elbette ki ortada bir dil sorunu vardı. İspanyolcam böyle bir şeye yetmezdi. Dilek kipiyle baş etmeyi zinhar beceremeyişimden ötürü en sonunda kendi kendimi suçlar duruma düşerdim.

Vur-kaç.

Her gün bir yerlerde vuku buluyordur, muhtemelen bu olayda da olduğu gibi aşikâr hafifletici sebeplerle.

"...yani inan bana, Elizabeth, dehanın hakkını tam anlamıyla teslim etti."

Eriyik metalden kurtulup yüzeye çıktım.

"Deha?"

"Kastettiği buydu."

"Saçmalık. Liz'i tanıdığımı unutma... ah, tanıyorum onu ben! Yeteneğimin, yaratıcılığımın olduğunu düşünüyordu. Turnayı gözünden vurmuştum. Birilerinin yapması gerek."

Tanrım, Tanrım, Tanrım, o süreç, ilmik ilmik, bu tohumdan ne çıkacağını bilmiyoruz, ne korkunç bitkiler ve çiçekler, yine de hep bir şeyler çıkar, bize milyonlarca tohum vermeye devam eder, ta ki tüm o şimdi, o evrensel Şimdi telafisi mümkün olmayan bir sonuçtan ibaret hale gelene kadar.

"Keşke düşünce şeklini bir anlayabilsen."

"Komik. Çok, çok komik."

"Sadece tek bir imzan gerekiyor, bir de beni edebi vasin ilan ettiğine dair bir iki cümle; sana hiçbir zararı olmayacak; ben de elbette seninle işbirliği içinde olacağım."

"Hafiften sarhoşum. Yarın konuşalım."

"Ve şey yani, Elizabeth'e emanet ettiğin kâğıtların kataloğunu yapmaya yetkili olacağım."

O gayretli, mahcup, inatçı yüzüne bakıp düşüncelere daldım; kuvarsa çentik atıp içindeki yeşil parıltıyı gören madencinin yüzüydü bu. Yazacağım cümleyle imzam, onun o hak iddiasını tasdik edecekti. Sonrasında mektuplar, elyazmaları, günlükler, ta okul yıllarına kadar uzanan günlükler...

Jeffers müthiş iyi bir arkadaş ve ben de onun arkadaşı olmaktan ötürü mutluyum... onun ardından ikinci gelmek harika bir şey... Jeffers krikette ilk atışımı müthiş güzel bir şekilde yakaladı... ona bunun müthiş güzel bir yakalayış olduğunu söyledim; *onunla konuşmam onun pek de umurunda değilmiş gibiydi...* Tanrı'ya şükürler olsun ki bunun gibi gülünç derecede yanlış konumlanmış bir duygu yetişkinlikte de ardıma düşüp yaşamsal karmaşamı daha da derinleştirmedi!

Rick gözlerini dikmiş bana bakmaya devam ediyordu.

"Yani düşünce şeklini görebilseydin..."

"Gördüm ben onu, tamamını, santim santim."

Buna hiç şüphe yoktu. İyiden iyiye zayıflayıp azıcık kalan dikkatimi yöneltmiş olduğum Rick'in suratı ya da iki suratı kayıp gidebilirdi. Yani, neden olmasın? İki suratı vardı.

"Elbette ki Wilf, istediğin yerler gizli kalabilir."

Epeyce büyük bir gayretle Rick'in iki suratını birleştirdim. Ahmakça bir fikir geldi aklıma: Muhtemelen her bir yüzünde farklı bir ifade vardı, bu nedenle de iki yüzünü birleştirince ifadeler birbirini sıfırlıyordu.

"Şu Şeytan'ın işine bak! Nasıl oldu da böyle oldum ben? O kadar da içmemiştim."

"Yüksekliktendir."

"Bir zamanlar ıstakozdu. Bilirsin işte. Her ne karın ağrısıysa."

"Pickwick."*

"Yaşlanıp güçten düşme. Hayır, Rick, sorumluluk duygusuyla terk edilmişlik yeniden yalnızlığın kollarına itiyor beni."

"Shelley."

İstemeden de olsa buna saygı göstermek durumundaydım zira ne gariptir ki hasbelkader bu alıntıyı biliyordum. Bu dize Shelley'nin karalamalarında yer alıyordu, yayımlanmış eserlerinde değil. Şu Şeytan'ın işine bak! Gençlik dönemimden sonra hepsini yayımladılar elbette; tıpkı Boswell fabrikası gibi Shelley fabrikası da basılmadık tek sayfa bırakmadı, o zavallı herifin bu konuda ne düşündüğünü boş verin. Ölüm bütün borçları öder. Tanrım!

"Mükemmel bir salon oyunu, öyle değil mi?"

"Dinle, Wilf, her şeyi şu mönünün üzerine yazabilirim. Müdür buna tanıklık edebilir, sen de imzalayabilirsin, böylelikle her şey hallolmuş olur."

"İmzalı ve mühürlü. Bir brendi bardağının altıyla mühürleyebiliriz. S. W. A. L. K. Yok, o başka bir şeydi."

"Anlayamıyorum, efendim."

---

* *The Pickwick Papers* (Mister Pickwick'in Serüvenleri). İngiliz yazar Charles Dickes'ın (1812-1870) ilk romanı. (ç. n.)

"Hah! Bilmediğin bir şey! Zafer!"

"Şöyle yazacağım. 'Bu belgeyle Nebraska, Astrakhan Üniversitesi'nden Prof. Rick L. Tucker'ı yetkili kılıyorum...' "

"Demek iki ayağını birden kapıdan içeriye sokuyorsun, öyle mi?"

"Buyur, Wilf. Benim kalemimi kullan."

Rick'in balon kadehinde hâlâ epeyce brendi vardı. Bardağı alıp brendinin bir kısmını mönünün arka tarafına döktüm. Kadehin ayağını o pisliğin üzerine bastırdım; mönünün üzerinde mühre benzer yuvarlak bir iz oluştu.

"Brendi dökülen yere yazmak zorunda değilsin, Wilf. Şuraya yaz, mönünün ıslanmamış kısmına."

Gerçeğin tamamı ve katışıksız gerçeklik. Sadece tohum yüklü bulutlarıyla zaman bitkisi değil, başka başka türden bitkilerin tamamı şu anda çiçek vermekle ve geleceğimi şekillendirmekle meşguldü... meçhul olsa da sürekli tekrar edilecek eylemlerle...

"Hayır, Rick, hayır! Evet demektense ölmeyi yeğlerim!"

"Wilf... *lütfen!* Bunun benim için ne anlama geldiğini bilmiyorsun!"

"Tabii ki de biliyorum. Dahası benim için ne anlama geldiğini de biliyorum."

Mönünün arka tarafına kocaman, amansız bir HAYIR yazıp ona gösterdim.

"Mutlu bir anın hatırası."

VI. Bölüm

Bu, seyahatlerimin bir dökümü olmayacak. Sanırım mesele temelde benimle karı koca Tucker'larla ilgili. Aslında bundan daha fazlası, ancak ne olduğunu tam olarak izah edemiyorum; kelimeler, benim kelimelerim bile kifayetsiz kalıyor ve Tanrı biliyor ya, şu ana dek kelimelerim, kelimeler ne denli güçlü olabilirse o denli güçlenmiş olmalıydı.

Ağla, ağla.

Neye ağlayacağım?

Ağlamak beyhude. Müşterek bir dilimiz yok. Evet, tamam, bir dil var; yanıcı maddelerin uçakla taşınmasına ilişkin yönetmelikleri ya da evde Rus salatası yapımını örnek verebiliriz. Ne var ki kelimelerimiz altın paralar misali kesilip kırpılmış, başka madenlerle karıştırılarak değersizleştirilmiş ve kullanılmaktan yıpranmış bir damgayla damgalanmış.

Öyle yani.

Kendimi yatağa atıp ertesi sabaha kadar kalkmadım. Müdürün dediği gibi, iklime alışmam gerekiyordu. Rick geldi ve kapıyı öylesine ısrarla çaldı ki ancak kendime gelip sabah kahvemi daha yeni içtiğim halde onu içeri almak zorunda kaldım. Mary Lou'nun da yatakta kahvaltı ettiğini söyledi. Oturma odamla ilgili yorumda bulundu, manzaramın harika olduğunu söyledi. Onların penceresi küçük bir ahşap kulübe-

nin arkasına bakıyordu; kulübe öylesine yakındı ki üzerindeki sinekleri sayabilirdiniz.

"Mary Lou ne zaman isterse misafirim olup manzaramı seyredebilir."

Rick bir an için sessiz kaldı, daha sonra bu teklifimi kabul edebileceklerini söyledi. Benim için yapabileceği bir şey var mıydı? Mesela, kiralık arabayla ilgili yapmam gereken bir şey var mıydı? Haris bir ifadeyle başucumdaki masada açık duran günlüğe baktı. Manidar bir hareketle günlüğü kapattım. Dikte edilecek herhangi bir şeyimin olup olmadığını sordu. Makinesi...

"Hiçbir şey yok. Tanrı aşkına, benim kim olduğumu zannediyorsun? Yazar falan mı?"

Kendini sekreterim tayin ediyordu.

"Güle güle Rick. Tutmayayım seni."

Bu söylediğimi duymazdan gelerek o günü Hochalpenblick'e kadar uzanan yolu keşfederek geçireceği söyledi.

"O halde sana çok ağır gelmeyecekse yarın yine gideriz."

"Mary Lou kendine geldiği zaman."

Bir süre söylemiş olduğum bu sözü düşündü. Ayrıntılı bir açıklamada bulundum.

"Yürüyüş zorlaştığında sen beni çekerken o da bu sırada sana el verir."

"Mary Lou oturmaktan memnuniyet duyacaktır, Wilf."

"Pek sportif bir kız değil, öyle mi?"

"Senin Wimbledon'ını seviyor sadece."

"Bizi korumaya almak lazım."

"Ona bizi davet ettiğini söyleyeceğim."

"Öyle mi yaptım?"

"Manzara Wilf, manzara!"

"Ha, evet. Manzara. Mary Lou'yla ben yan yana oturup manzaranın tadını çıkaracağız. Balkondan düşmezse iyi olur tabii."

"Sanırım sormamın faydası yok..."

"Hiç hem de."

Rick bir süreliğine düşünceye daldı.

En sonunda, "Yine de," dedi, "Mary Lou'dan sözleşmeyi yanında getirmesini isteyeceğim."

Kendi kendine kafa sallayarak odadan çıktı. Onu aklımdan çıkarıp giyindikten sonra oturup manzarayı seyrettim. Sonuçta bu otelin varoluş amacı buydu. O sene günlüğüme yazdıklarımı inceledim... bir an önce ateşte yakılarak yok edilmesi gereken o günlüklerdendi... ve günlüğümün hiç olmadığı kadar dolu olduğunu fark ettim. Günlüğümde manzaraya dair bir şey yok ancak genç kadınların, Nimue'nun,* Shakespeare'e özgü serapların, Perdita'nın** ve Miranda'nın*** ihtişamına ilişkin pek çok şey vardı. Mary Lou'yu betimlemeye yönelik bir teşebbüs olsa da çalakalem yazılmış ve o günkü Wilfred Barclay, Truvalı Helen'le**** ilgili yazıyor! Homeros'un hikâyesini o kadını değil de, onun başkaları üzerindeki etkisini tasvir ederek anlatışına dair yorumlarda bulunuyor. Duvardaki ihtiyar adamlar Helen'in geçişini seyrederek şöyle diyorlar: "Böylesine bir kadının bunca belaya sebep olmasına şaşmamak gerek, ancak yine de başımıza daha fazla bela açmadan evine dönmeli!" Ya da buna benzer sözler. Homeros'u sadece çevirilerinden okumuş olsam da bunlar aklımda kalmış. İşte öyle. Mary Lou, güneşin gölün üzerinde parıldamasına sebep oldu, o gidince güneş de onunla gitti. Mary Lou kustu; insan o an tiksinmek yerine –ki Wilf tiksinmişti mesela– onun o transparan yüzüne üzülüyordu. Ellerini tasvir edemem... edemezdim bile; öylesine solgun, ince ve küçük ki. Yazının sonunda kendimi duvardaki ihtiyar adamlarla kıyasladığımı gördüm. Evet, bırakalım da sorun çıkmadan Helen evine dönsün.

Manzaraya rağmen aklımda kalan her şeyi yazdım, ta ki birisi dış kapıyı tıklatana dek. Holden geçip elinde iki kişilik bir kahve tepsisi olan küçük Helen'imize kapıya açtım.

---

* Kral Arthur efsanesinde yer alan, Gölün Leydisi olarak da bilinen kadın karakter. (ç. n.)

** Shakespeare'in *Kış Masalı* adlı oyununda yer alan bir kadın karakter. (ç. n.)

*** Shakespeare'in *Fırtına* adlı oyununda yer alan bir kadın karakter. (ç. n.)

**** Yunan mitolojisine göre Truva Savaşı'na sebep olan dünyanın en güzel kadını. (ç. n.)

"İçeri gel! İçeri gel! Şunu alayım... otursana!"

Gülünç bir kafa karışıklığı içerisindeydim. Mary Lou, bir sandalyeye kıvrılıverdi ve kâğıda dökmeden önce dolaysız bir biçimde betimleme yapmak için herhangi bir teşebbüste bulunma şansımı yok etti. Ellerini kucağına koyup ayak bileklerini nazik bir biçimde birbirine doladı. Pencereden dışarıya bakmak için başını çevirdi; bu sınırlı hareket vücudunun tüm hatlarını değiştirmiş gibiydi.

"Manzaranız gerçekten muhteşem, Mr. Barclay."

"Wilf de lütfen, önceden olduğu gibi. Evet, başka bir şeye bakmakta güçlük çekiyorum."

O kutsallık tarafından bozguna uğratılan ortaçağ müzehhipleri, azizlerini altından bir dünyada konumlandırdılar; sonradan belki de daha seçici bir hal alan tahayyül, o mübarek kafanın üzerine bir hale koydu. Bana göre işin içine güzellik de kattı ki o güzellik, cırcırböceği cırıltısını andıran ince ve çatallı sesli ihtiyar adamların duvarda oturdukları sırada gördükleri şeydi.

"Müthiş ilham verici."

"Tanrım, evet. Kelimeler kifayetsiz kalıyor."

"Aklıma gelmişken." Küçük çantasının fermuarını açtı. Koluyla saçını arkaya attıktan sonra çantasından bir zarf çıkardı. "Rick bunu size vermemi söyledi."

"Nedir o?"

Yüzünde çok hafif, belli belirsiz bir renk değişikliği oldu; fakat zaten ona dair her şey ayan beyan bir gerçeklikten ziyade belli belirsiz bir çağrışımı andırıyordu. Belki de o aslında hiç var olmamıştı da mutlak bir güzelliğin hayaleti gibiydi, tıpkı tüm dünyada kendisini bulmaya çalışanların başına onca belayı açmış yalancı bir Helen gibi.

"Rick bunu size vermemi söyledi."

"Bakabilir miyim?"

Zarfın içinde küçük bir başka zarf vardı; küçük zarfı saran kâğıtta şöyle bir not vardı: *Yarınki yürüyüşümüz için ön keşif yapmaya gittim. Umarım Mary Lou'nun şansı benimkinden yaver gider. Rick.*

Başını öteye çevirmiş olan Mary Lou'ya baktım. Elbette ki manzaraya bakıyordu, pek de zarif sayılmayacak bir şekilde elleriyle koltuğun kolçaklarını tutuyordu. İçerideki küçük zarfı açtım. Zarfın içinden üzerine bir iki cümle yazılmış antetli bir otel kâğıdı çıktı: Nebraska, Astrakhan Üniversitesi'nden Yardımcı Doçent Rick L. Tucker'ı edebi vasim tayin ediyordum; kendisi, ihtiyaç duyduğu taktirde şu anda Mrs Elizabeth Capstone Bowers'ın denetiminde bulunan kâğıtlarıma erişme hakkına sahip olacaktı. İmza atmam için bırakılmış boşluğun altında ismim yazıyordu.

Tekrar Mary Lou'ya baktım.

"Bunun ne olduğunu bilmiyorsun, değil mi?"

Minicik diye tabir edilebilecek bir sesle karşılık verdi.

"Rick size vermemi söyledi."

Göz göre göre yalan söylemekten kaçınıyordu, zavallı kız. Öyle olabilirdi. Muhtemelen benden de, şu durumdan da nefret ediyordu. Bu haksız bir nefretti zira ben kaçmaya çalışmıştım, onlarsa peşimden Weisswald'a kadar gelmişlerdi.

"Söylesene Mary Lou. Rick için ne istiyorsun?"

Mary Lou düşündü; ya da daha ziyade düşünmeye çalıştı diyeyim. Gösterdiği çaba, o güzel alnında hafifçe bir kırışmaya sebep oldu, hepsi bu.

"Hadi ama! Bir fikrin vardır!"

"Sanırım o ne istiyorsa onu."

"Tam profesörlük mü? Bir kürsü mü? Kitaplar mı? Televizyona çıkmak mı? Ün mü? Para mı? Oradaki işleyiş nasıldır bilmiyorum ama belki de Kongre Kütüphanesi'nde*... ya da oradan gelecek bir şeyler?"

"Ben..."

"Evet?"

"Kahve almaz mıydınız Mr. Barclay? Krema? Şeker?"

"Sütsüz şekersiz lütfen. Wilf de lütfen. Ya da şöyle sorayım. Rick'in bana neden kene gibi yapıştığını biliyor musun? Senin

* Library of Congress: Washington'da bulunan dünyanın en büyük kaynak kütüphanesi. (ç. n.)

de bildiğin gibi, sürüsüne bereket yazar var. Bini bir para. Muhtemelen dünyada profesörden çok yazar vardır; üstelik aralarından bazıları hem yazar hem de profesör. Övgü istemiyorum. Sadece gerçeği öğrenmek istiyorum, duygulardan arındırılmış, açık seçik gerçeği."

"Sanırım eserlerinize hayran."

Başımı hafifçe öne eğdim. Mary Lou olanca gösterişsizliğiyle konuşmaya devam etti.

"Öyle sanıyorum ki ileride eserlerinize ben de hayran olacağım."

Bu söylediğine karşılık bulmak epeyce vaktimi aldı ve bu sırada epeyce kahve içmem gerekti.

"Aslına bakılırsa, canım, kitaplarım tümden yetişkinlere yönelik... elbette ki *Alıcı Kuşlar* hariç. *Condottieri*'de* kendimi epeyce hayal kırıklığına uğrattım!"

Bilgece başını salladı.

"Rick de öyle diyor."

"Aaa, öyle mi diyor?"

"Evet, efendim. O kitabı büyük ihtimalle film uyarlamasına uygun olacak şekilde yazdığınızı söyledi."

"Hayır, öyle değil! Yani, şöyle ki insanlar on dördüncü yüzyılda öyleydiler. Maceradan maceraya atılmak çok normaldi. Sonuçta İtalya. Neyse. Öyle işte. Peki öyle düşünüyorsa neden kafayı bana taktı?"

"Şu an için hiç kimsenin sizin üzerinize çalışmadığını söyledi."

"Kalbim kırıldı."

"Başkasını bulamadı. Gerçekten araştırdı Mr. Barclay, Wilf; ben de araştırdım. Bildiğiniz gibi, ben onun öğrencisiydim. İkimiz birlikte sizinle ilgili çalışmalar yaptık, efendim. Böyle bir çalışmada burun farkıyla yenilebileceğinizi söyledi. Hem hızlı hem de hatasız olmanın temel mesele olduğunu söyledi. Konuyu çok iyi bilmemiz gerekiyordu."

* Ortaçağda İtalyan şehir devletlerinde sözleşmeli çalışan paralı asker komutanlarına verilen isim. (ç. n.)

"Beni yani."

"Parasını ve zamanını size yatırdığını söyledi... Wilf... Bu yüzden de hata yapma lüksümüz yokmuş."

"Belki de büyük bir hata yapmıştır."

"Giriş kattaki arka odaydı, değil mi?"

"Neden bahsettiğini anlayamadım."

"Felstead Regina."

"Kır evi mi? Hani yolun sonundaki? Ormana bakan?"

"Evet efendim, doğduğunuz yer. Oranın fotoğrafları var bizde. O odaydı, değil mi?"

"Annem öyle diyordu. Biliyordur herhalde. Tanrım."

"Küçük bir penceresi vardı."

"Tanrım. Tanrım."

"Şu an orada yaşayan adam sorun etmedi. Yukarı çıkmamıza izin verdi."

"Sizde öldüğüm odanın fotoğrafı yok, değil mi?"

"Efendim?"

"Tanrım."

"Şeyi söylemiş miydim?"

Kendime biraz daha kahve koyup bir dikişte içtim.

"Hayır, hayır. Lütfen devam et. Şey, Rick'e yardım ediyordun."

"Şey. Sizin de bildiğiniz gibi Mr. Halliday diye biri var."

"Mr. Halliday diye birini tanımıyorum."

"Adam zengin. Yani gerçekten zengin. Kitaplarınızı okumuş ve sevmiş."

"Zengin adamların okuyabiliyor olması güzel bir şey."

"Evet. Onlar açısından ne güzel bir şey, değil mi? En çok ikinci kitabınız *Hepimiz Koyunları Severiz*'i beğenmiş."

"Kitaplarımı okumadıysan isimlerini nereden biliyorsun?"

"Ben çiçek tasarımı ve bibliyografya mezunuyum. Mr. Halliday'in sekreteri, onun *Hepimiz Koyunları Severiz*'i özellikle sevdiğini söyledi. Bir cümleyi özellikle not etmiş."

"Ah."

"Bakalım doğru hatırlayabilecek miyim? Seksi sevdiğinizi fakat sevme kapasitesine sahip olmadığınızı itiraf ettiğiniz yerdi."

Bunun ardından ikimiz de uzun bir süre tek kelime etmedik. Ne kadarlık bir zaman dilimiydi bu? Bir romanda olsa duvardaki saati seyreder, belki camın etrafındaki süslemelere dikkat kesilir, sonra da küçücük akrebin saat ondan yukarıya doğru ilerlemiş olduğunu görüp şaşırırdım. Duvarda saat yoktu. Neyse. Bir şeyler düşünürdüm. Ne var ki ortada uzun bir zaman diliminden başka hiçbir şey yoktu.

Mary Lou fincanını masaya koydu.

"O zaman..."

"Hayır... hayır, dur bir dakika. Gitme. Neden? Neden Mr. Halliday? Sevgisizlikte belli bir program dahilinde ilerleme mi katetmek istiyor? Tanrı aşkına!"

"Hayır Wilf. Mr. Halliday hanımlara çok düşkün."

"O zaman ben hangi aşamada devreye girdim? Bu soruyu bir kenara bırakalım. Muhtemelen beni üzerinde kitap rozeti olan bir referans kitabından bulmuştur."

"Hayır, öyle değil. O kitabı okuduktan..."

"*Hepimiz Koyunları Severiz.*"

"...sonra diğerlerini sipariş etti..."

"Müthiş!"

"...sonra da araştırması için sekreterini gönderdi. Sekreteri Astrakhan rektörüyle görüştü. Mr. Halliday onlara ekümenik kilise, kayak pisti, kar makinesi ve gerçek tenis kortları yaptırmıştı..."

"Epey nüfuzlu biri olduğunu tahmin edebiliyorum. Rick'le görüştü..."

"Az önce belirttiğim gibi, Mr. Barclay, görüşen sekreteriydi. Mr. Halliday insanlarla temas etmekten kaçınıyor. En azından..."

"Kadın koleksiyonu hariç. İhtiyar şeytan!"

"Yalnız o ihtiyar değil, Mr. Barclay. Yani, yaşı sizden fazla değil!"

Sessizlik.

"Hasbelkader çok satan romanlar falan yazmışlığı yok, değil mi?"

"Zannetmiyorum. Hayır. Bildiğim kadarıyla hayır. Fakat görüyorsunuz ya, müthiş bir fırsattı bu. Yani Rick fonetik çalıştıktan sonra sizde uzmanlaşmaya karar verdi... çünkü kitaplarınızı seviyordu Mr. Barclay, gerçekten seviyordu. Sonra Mr. Halliday'in sekreteri Astrakhan rektörüyle iletişime geçti, rektör de Profesör Saunders'tan ricada bulundu ve işte karşınızdayız!"

"Fakat onun kadar zengin bir adamın birden fazla yazara gücü yeterdi... kadın koleksiyonu yaptığı gibi yazar koleksiyonu da yapabilirdi."

Mary Lou başıyla onayladı. Tam da yeterince aşağılandığıma karar vermiştim ki Mr. Halliday'in ilgilendiği diğer yazarlardan oluşan kısa listeyi sıraladı. İçlerinden hiçbirini okumamıştım.

Rick'in mektubunu elime alıp baktım, sonra bıraktım. Sevgisiz adamlar. Bunun bir sebebi olmalıydı. Annem, hiç tanımadığım babam, Elizabeth, Emily. İtiraf etmeliyim ki *Hepimiz Koyunları Severiz*'de sevme kapasitesine sahip olmadığını ileri süren o adam salt kurgu maksatlı tasarladığım bir karakterdi; fakat yine de netice itibariyle bana sözcülük etmiyor muydu? Bazı zamanlar yalnızdım. Gelgelelim *etrafında insanların*, insan suretlerinin ve seslerin ve belli bir canlılığın olmasını isteyen bir adamın yalnızlığıydı bu. Giderek azalan bir sıklıkla faydalanabileceğim bir kadın bedenini arzuluyordum. Mary Lou'nun kadınsı zarafetini fark edişimin bile hiçbir şekilde ilkellik sayılamayacağını söylüyordum kendi kendime... kısmen babacan, korumacı, şefkatli ve hüzünlü bir şeydi bu.

Ayağa kalktı.

"Neyse o zaman."

"Gitmek zorunda mısın?"

Elini alıp öpmek gibi zararsız ve her şeyi açıklayan bir harekette bulunabilirdim. Retoriğimi kullanabilirdim. Sevgisiz adamlar! Yirmi dört saatten kısa bir süre içerisinde bunca tehlike!

Ne var ki evet, gitse iyi olacaktı, gitmeliydi; bana kahve için teşekkür ediyordu; ikimiz de unutmuştuk kahveyi onun getirdiğini. Kapıyı onun ardından kapattıktan sonra küçük holde durup bu amaçla yapılmış tezgâhın üzerinde duran boş valizlerimi seyre daldım. Faydasız ve ahmakçaydı. Hemen şu an kaçmalıydım, sadece Rick'ten değil, Mary Lou'dan da. Bir buçuk metre birkaç santimlik bir çocuk tarafından ökseyle yakalanmak; ancak bir iplik parçası kadar ilgi uyandırıcı olabilecek bir zihne ev sahipliği yapan genç bir beden tarafından ökseyle yakalanmak!

Sonuçta öyle bir zihne ev sahipliği yaptığına göre o beden korkunç olmalıydı.

Hayır. Haksızlık ediyordum. Mary Lou yalan söylemeyi sevmiyor, söylememeye çalışıyordu. Rick'in istediğini bildiği şeyle doğru olduğunu bildiği şey arasında bir orta yol bulmaya çalışıyordu... o ahlaklı biriydi; ben kim oluyordum da onu eleştiriyordum ki? Benden hoşlanmıyordu. Ben kim oluyordum da bunu eleştiriyordum ki? Wilfred Barclay'nin muhteşem kitaplarını okumamıştı. Neyse. Sonuçta başka kitaplar da vardı. Ah, hâlâ evlilikten kaynaklanan o kendinden geçme halindeydi! Kendisinin bildiği, başka hiç kimsenin hiçbir zaman bilmediği bir şeyden ötürü gizli bir zevkle dolup taşıyordu hâlâ içi; vermenin, bir meta, taşınabilir bir eşya olduğunun ayırdında olmanın ve bundan zevk aldığın her an bunu erkeğinden gizlemen gerektiğini bilmenin; erkeğinin, insan yaşamının özü olduğunu bildiğin o oyunu oynadığına inanmasına izin vermenin o kadınsı zevkiyle dolup taşıyordu içi. Belki de zekâsının göstergesi olarak yorumladığım o zihinsel durgunluk, tepki vermekteki o yavaşlık, yaşı kendisinin üç katı olan, fakat kocasının hatırına her ne olursa olsun nazik davranmaya devam etmek zorunda olduğu bir adama duyduğu kayıtsızlıktan başka bir şey değildi.

Akşam yemeğinin cefasına katlanmadan önce uyuyabilecek zamanım vardı. Soyunup yatağa yattım. Şehir duvarındaki ihtiyar adamlar, kızın geçişini seyrederken çekirgeler gibi cırlıyorlardı. Böylesine bir kızın bunca acıya ve belaya yol açmasına şaşmamalıydı. Genç erkeklerin, onun aşkı için bunca tehlikeyi göze almaya teşne oluşlarına şaşmamalıydı. Yine de daha fazla genç adamın ölümüne sebep olmadan ülkesine dönmeliydi. İhtiyar adamlar. İhtiyar palyaçolar, ihtiyar şerefsizler.

VII. Bölüm

Çok fazla rüya gördüm ki bu, sözde sağlıklı bir şey, fakat sağlıklı ya da değil, gördüğüm rüyaları hatırlamam benim açımdan alışıldık bir şey değil. Elizabeth, bilinçdışı bir zihne sahip olmadığımı, bilakis her şeyin erişilebilir olduğunu söylerdi. Onun dünyasında bunun anlamı şuydu: Sadece ucuz ve kalitesiz ıvır zıvırların satıldığı bir tezgâha benziyordum. Sahi onunla neden karşılaşmıştık ki? Eskiden tanıdığım bir Hindu doktor, öğrenene kadar karşılaşmaya devam etmemiz gerektiğini söylemiş, ancak neyi öğrenmemiz gerektiğini söylememişti.

Rüyalarım *tout court** kadınsı şeylerle ilgiliydi. Rüyamda yataktan kalktığımı, pencerelerden geçip Fransız balkona çıktığımı da gördüm. Vadinin öte yanındaki o devasa buzulu seyrederken gördüm kendimi; Elizabeth'in söylemiş olduğu sözün o karmaşık hatırasının etkisiyle orada asılı duranın kendi bilincim olduğunu gördüm. Bunun ne denli yorucu bir şey olduğunu anlamıştım, dans etmekte olan bu farkındalığın, inanılması güç fakat eğlenceli hikâyelerimi kurduğum o zihnin parıltısının. Fakat sonra kendimi endişeli bir haleti ruhiye içerisinde gördüm, zira balkon dairesel bir hareketle dönerek dışarıya taşıyordu ve belli bir açıda beni fırlatabi-

* (Fr.) Sadece. (ç.n.)

lirdi; böylelikle bilinçli ya da bilinçsiz, rüya görmekte olan zihnim allak bullak olmuştu; kendimi, Mr. Halliday'in camekânda teşhir etmek üzere raptiyelediği kelebeklerden biri sanıyordum; raptiye canımı acıtmasa da altımda yazan Latince ismi okuyamıyordum. Huzursuz bir ruh haliyle uyandım; sanki kötü ve sıkıcı bir yazı yazmıştım ve ihtiyar Ayyaş bundan ötürü rencide olacaktı! Rüyalardan artakalan kayda değer *duygulanımlara* dikkat çeken psikolog çocuklar vardı (bir de teolog çocuklar.) Yani diyeceğim o ki kan ter içinde uyandım; altmış yaşında olmaktan ve Weisswald'da bulunmaktan çok memnundum. En mutlu günler falan filan. Liz'in deyişiyle bir "kutsal canavar".

Duş aldım; çay için geç, bar içinse erken bir saatti. Çabucak giyinip oraya gittim. Pencereden tek sıra halinde öteki tarafa doğru, yani dişli raylı demiryoluna doğru gitmekte olan Avusturyalı, Alman, İsviçreli yürüyüşçüleri görebiliyordum; yürüyüşçülerin hepsi uzun olmaktan ziyade kısa ve enliydiler; *Lederhosen*'larındaki terlemeyi önleyen yamalar ve şapkalarındaki tüylerle tekrar kutularına kaldırılacak oyuncak figürleri andırıyorlardı. Müdür, bariz bir tiksinti emaresi göstermeksizin bana o iğrenç karışımımı hazırlarken ben de bara kurulmuş oturuyordum, o sırada Profesör Tucker, volkan misali infilak edercesine kapıdan içeri girdi.

"Selam, Wilf, seni ihtiyar mıymıntı seni!"

Tadım kaçmış bir halde, "Sana da selam yardımcı doçent," dedim.

"Memleketimde bile böyle bir şey görmedim!"

"Kusura bakma ama tırmanmaya hiç niyetim yok."

"Tırmanmak zorunda değilsin. Kilometrelerce uzunluğunda bir tırabzan var. Mary Lou'yla görüşmeniz nasıl geçti?"

"Halliday'den bahsetti."

Bu sözüm duraklamasına sebep oldu. Kısa bir müddet sonra gülmeye karar verdi. Karar verme sürecini görebiliyordunuz. Mühendislik tarihinin o eski makinelerine benziyordu; muazzam bir emek, beceri ve adanmışlıkla yapılmış, tüm-

den yeşil boyalı, yağlı demirli ve buharlı –ayrıca bir gezegen gibi yavaş dönen– bir Victoria dönemi pompasına.

"Mr. Halliday çok acayip bir tip."

"İnanılmaz."

"Sana ondan bahsedecektim."

"Hani sen hep dersin ya, elbette."

"Bizimle yemek yiyecek misin?"

Aklıselime uygun olan, küçücük de olsa hiçbir şekilde minnet altında kalmamaktı.

"Akşam yemeğinde siz benim misafirim olun. Hayır, ısrar ediyorum. Mutluluk duyarım."

"Ciddi misin?"

"Ciddiyet dediğin nedir ki?"

Rick hızla sıvıştı, belki biraz daha düşünceliydi ancak yine de kaçıyordu. Yüzünün barındırdığı anıları düşündüm. Dağda, güneşin altında geçirdiği bir gün, burnunu, yanaklarını ve alnını, elmalara, kirazlara, domateslere döndürmüştü. Bardaki eğri büğrü şişelerin arasından arka tarafındaki o kaçınılmaz aynada kendi yüzümü bir an için yakalayabilene dek kafamı bir o yana bir bu yana hareket ettirdim. "Kırmızı suratlı İngiliz" tanımına uymuyordum. Tavan arasına atılıp nesiller boyunca orada saklanmış tozlu ve çatlamış bir deri parçasına benziyordum daha ziyade. Aynadaki feri kaçmış gözler bakışlarıma karşılık verdi; burnumun orasında burasında incecik kırmızı solucanlar vardı. Bu yüzü hiç kimse bilmiyor, diye geçirdim içimden. Bir yazar, bir oyuncu ya da müzisyen gibi değildir. Yüzü, serveti değildir. Talihsizliğidir ya da belki de değildir. Adsız sansızlığıdır. Gerçek bir şöhret isteseydim, mesela sokakta insanların beni tanımasını, önünde "*Soğukliman*'ın Yazarı" yazan bir şapka giymem gerekirdi. Şöhret istemiyor olmaktan ve böylelikle Elizabeth'i haksız çıkarmış olmaktan ötürü mutluydum.

Rick'le Mary Lou geldiğinde küçük restorandaydım. Rick'le ben gündelik kıyafetler giymiştik, buna karşılık belli belirsiz bir endişeyle fark ettiğim üzere Mary Lou bayağı özenle

hazırlanmıştı. Elbisesinin etek kısmı bir hayli hareketli ve kabarıktı, ancak üst kısmı narin hatlarını bedenini sıkıca sararak yukarıya doğru takip ediyor, İsviçre törelerinin müsaade ettiği en aşağı seviyede kesiliyordu. Turistler için bu seviye epeyce aşağıdaydı. İstese, "yaşlı bir adamı göz önünde bulundurarak" bundan daha doğru bir elbise seçemezdi, diye geçirdim aklımdan. Yine de büyük bir maharetle, sandalyeyi eteğinin içine yerleştirerek oturttum onu –ki bu benim salon numaramdı– müdür de beni oturtmuştu ki o an tüm salon infilak etti.

"Lanet olsun! Kim söyledi sana fotoğraf çekebileceğini!"

"Wilf, kayıt için..."

"Kayıt falan olmayacak."

"İzin istemen gerekirdi, canım."

"Wilf'in kızabileceğini düşünemedim."

"Rick."

"Efendim Wilf?"

"Sakın bir daha yapma canım, sakın. Rica ediyorum."

Müdür ortadan kayboldu; otelci zarafeti. Mönülerimizi inceledik; bir yerlerde yemiş olduğum yemekleri anlatarak onları bunalttım. Açık hava, Rick'i heyecanlı ve konuşkan hale getirmişti, azıcık içince de açılmıştı. Mary Lou nispeten sessizdi, endişeli bir hali vardı; Rick'in kendi kendini rezil etmesini bekliyormuş gibi gelmişti bana. Tam da o genç zarif yüzde bir gülümseme oluşturmaya çalışıp başarısız olduğum sırada Mary Lou içki içmeme konusundaki kararından vazgeçti. Mary Lou, büyük bir votka isteyince, Rick sanki genç kadın bir tür ödül kazanmış gibi sevinç gösterisinde bulundu. Sonra verdiğim resitalden sıkılacak tek kişi benmişim gibi, o ikisinin neşelendiğine, benimse çok sıkıldığıma hükmettim; içim sıkılarak gençliklerini kıskandım ve kendimi nasıl bir saçmalığa soktuğumu düşündüm. Rick astronomiden bahsediyordu –belli ki yakınlarda bir yerlerde bir gözlemevi vardı– ve pencerelerinden İsviçre gökyüzünün çok küçücük bir kısmını görebildiklerinden dert yandı. Mary Lou dalgın görünüyordu, orada değilmiş gibiydi. Rick beni bırakıp ona döndü.

"Güneş var mıydı, canım?"

"Güneş mi dedin, canım?"

"Bu akşamüstü odamızda, canım."

"Yoktu galiba, canım, sanırım yoktu."

"Güneş ya da yıldız istiyorsanız, benim balkonumda hep var," dedim. "Haydi, yemeğe son verip bakalım. Dışarıda hava nasıl? Hatta..."

Rick hemen ayağa kalktı. Mary Lou el çantasını alıp fırladı.

"Oraya ne diyor Rick? Makyaj odası mı? Amerika'dayken denk geliyordum: Krallar ve kraliçeler, dükler ve düşesler, adamlar ve güzel ama aptal kadınlar, Amerika Yerlilerinin kabile reisleriyle kadınları... sonuncusu çok ilginç, değil mi? Yani sosyolojik açıdan. Yerli savaşçılar ve Yerli kadınlar olmalıydı. Fakat sonuçta bu bahsettiklerim uzun yıllar önceydi. Şimdi belki de bu âdet yayılıyordur. İngiltere'de bile gördüm. Kültürel emperyalizm."

"Yıldızlarını görmekten mutluluk duyacağız, Wilf."

"Ne büyük teşvik. Gitmeden bir kadeh daha iç... şişenin dibinde kalmış."

Rick kıs kıs güldü. Başka bir şey söylemedim; parmaklarını masaya sabırsızca vururken ayakta bekledik.

"Biliyor musun, Rick, üç kişinin iki şişe içki içmesi başlangıç aşamasında alkolizm göstergesidir. Mary Lou o votkadan başka bir şey içmediğine göre... Astronomiyle ilgili herhangi bir şey biliyor mu?"

Uzun bir sessizlik oldu. Rick silkinerek kendine geldi.

"Affedersin Wilf, duymadım..."

"Mary Lou. Astronomi?"

"İlgileniyor."

"Bildiğin gibi ben ilgilenmiyorum. Ah, evet, ilgileniyorum. Lanet olası şarap. Garson!"

Gelen elbette ki müdürdü. Bir şişe brendi istedim, o da bir süre sonra getirdi. Rick parmaklarıyla tempo tutmaya devam etti.

"Tanrı aşkına dur be adam... bugün *yeteri kadar* egzersiz yapmadın mı?"

"Anlamadım, Wilf."

Balon kadehteki brendisini tartışmaya mahal vermeyecek kadar iğrenç bir şekilde kafasına dikti. Bense medeniyet oyununu oynadım; balon kadehi ellerimle ılıtıp, gerçekte hiç koku alamıyor olmama rağmen aroma olduğu düşünülen şeyin kokuşunu içime çektim. Zaman akıp gitti.

Mary Lou, kadınlar tuvaletinden döndüğünde rengi daha da bir solgundu. Yine kusmuştu belki de. Rick, balon kadehteki brendisini bir kez daha kafasına dikti.

"Wilf yıldızlarını görmemizi gerçekten çok istiyor, canım."

Mary Lou'nun hafiften soluğu kesildi.

"Çok güzel olur, canım."

"Balkonu dilediğiniz gibi kullanabilirsiniz, canlarım. Ücretsizdir."

Brendi şişesini aldım. Rick kocaman adımlarıyla kapıya doğru giderken durdu.

"Tuvalete gitmem lazım. Siz gidin."

Elimde şişeyle yürümeye devam ettim, Mary Lou'ya kapıyı açıp onu küçük lobiye yönlendirdim; Rick'in kâğıdı hâlâ oturma odasının öbür ucundaki masanın üzerinde duruyordu. Fransız balkonun camlarını açtım; Mary Lou, fırfırlı eteğini hışırdata hışırdata açık pencereden geçip doğruca balkona çıktı.

"Dikkat et!"

Korkuluğun hemen önündeydi. İki elini de korkuluğa koymuş, balkondan sarkmış, aşağıya bakıyordu.

"Tanrı aşkına! Affedersin canım... yükseklikle ilgili bir sorunum var ve tuhaftır ki kendim dışındaki insanlar için de korku duyuyorum. Başkalarının... durup... aşağıya baktıklarını görmektense, bir uçurumun hemen dibinde durmayı yeğlerim... ciddiyim. Her neyse, yükseklikten hiç hoşlanmıyorum. İhtiyar budala ben!"

Küçük bir kız gibi itaatkâr bir tavırla doğrulup bir iki adım geriye geldi. Elektrik düğmelerine gittim.

"Işıkları kapatayım."

Yıldızlarla dolu gökyüzü neredeyse dokunulabilecek kadar yakınlaştı.

"Nasıl da ışıltılılar, değil mi? Bir genç kızın en iyi arkadaşı.*"

Hemen omuzunun gerisinde durdum ve nasıl olup da brendi aromasını alamadığım halde saçına sinmiş parfümün kokusunu alabildiğime hayret ettim. Biraz daha sokuldum.

"Mr. Barclay..."

"Birdenbire resmileştik."

"Rick çok çaresiz. Gerçekten çok çaresiz!"

"Neden Rick'ten bahsediyoruz?"

Tam da *Alıcı Kuşlar*'daki Dei Caitani'nin söyleyebileceği türden bayat bir cümleydi bu. Aslına bakılırsa bu cümleyi filmde de kullanmışlardı; elbette müstehzi bir şekilde. Kolum güya kendi kendine hareket edermişçesine kalktı, uzağımda duran omzuna hafifçe dokundu ve sonra da çıplak teninin üzerinde kaldı. Kalbim önce tekledi, sonra davul gibi vurmaya başladı. Kulaklarımda kanımın sesini duyabiliyordum.

Mary Lou hiçbir şey yapmadı. Hiç bile yetersiz kalırdı. Tuhaftı, olanaksızdı. (Mary Lou tensel ve dokunsal biri değil.) Bu şey, altıncı hissin sınırındaydı belki de. Belki de ruhani bir deneyimin kıyısındaydı. Sonuçta iklime göre türlü türlü şekil ve boyutlara giriyorlardı, öyle değil mi? Hissettiğim şey, boyun eğişti, normal olmayan bir kıpırtısızlıktı, bir tür ağırlıktı. Omzu... belki de o şeyin omzu demeliyim... mermerden bile cansızmış gibi görünüyordu. Mermer bile bir şeyler hissederdi... hissederdi... hisseder... *Bu* çıplak omuz oyuncak bir bebeğinki kadar bile canlı değildi; bir dükkânın vitrinine konmuş, plastikten yapılmış ve ondan ibaret bir mankenin gerçekmiş gibi görünmeyen köşeli omzuna benziyordu. Giderek ağırlaşıp hepten pasifleşiyormuş gibi görünüyordu.

---

* *Diamonds Are a Girl's Best Friend*, ünlü Amerikalı oyuncu Marilyn Monroe'nun (1926-1962) seslendirdiği bir şarkıdır. (ç. n.)

İçkinin ve ihtiyarlığa dair o belli belirsiz, libidinal fantezilerin etkisiyle, diğer tüm duyguları –aşağılanmışlık duygusuyla saf ve katışıksız öfke– baskılayan bir duygu, ayak tabanlarımdan yukarıya doğru yükselmeye başladı. Kabul görebilmek uğruna katlanmıştım; dürüstçe yapılan fahişelikte olduğu gibi para için değil, *kâğıtlar* için!

Yıldızların karşısında yan yana öylece durduk, hiçbir şey yapmaksızın, hiçbir şey söylemeksizin. Hâlâ öylesine hareketsizdik ki oradan geçen biri görse bizi yıldız çarptığını zannederdi.

Nihayet hafifçe vurarak, ağır elimi, onun ağır omzundan çektim.

"Bu kadar yıldız başımı döndürüyor."

Hemen kapıya gidip ışıkları açtım, sonra koridora gidip üç odanın da ışığını açtım; balkonun ışığını bile açtım. Tüm vadiyi ışıl ışıl aydınlatıyor olmalıydık.

"Tanrı aşkına, bakma artık! Perde kapandı."

Bunun üzerine, bana değil de kapıya bakarak döndü.

"Evet, öyle sanırım."

"Rick geldiğinde ona erken gittiğini söyleyeceğim. Baş ağrısı. Yükseklik."

"Geldiğinde mi?"

"Şeyden geldiğinde..."

Göğsünden saç diplerine kadar kıpkırmızı oldu ve size yemin ederim ki bana kurdukları tezgâhı ancak o an anladım. Sesi incelerek küçük bir kız çocuğunun sesine dönüştü.

"Şey... ben... beni misafir ettiğiniz için teşekkür ederim."

Kapıya koştu, önünü doğru düzgün görmüyormuş gibi yalpalayarak koşuyordu. Ansızın Emily için hissedebileceğim –evet, hissedebileceğim– fakat asla hissetmediğim bir şey hissettim.

"Mary Lou..."

Durup hafifçe döndü, yüzü kızarmıştı. Sanki ergenlik yıllarına dönmüştü –ki ergenliği daha dündü– sağ elini omuz hizasına kadar kaldırıp parmaklarını bana doğru hareket ettirdi.

"Şimdilik hoşça kal."

Ardından yardım almaksızın oturma odasının kapısından koridora çıkıp dış kapıya ulaşmayı başardı; kısa koridorun halısı ziyadesiyle kalın olduğundan, koridor boyunca koştu mu, yürüdü mü yoksa sendeledi mi duyamadım.

Ne olmasını bekliyordu ki? Bizim jargonla ifade etmek gerekirse, öngörülen senaryo neydi? Birbirimizle cilveleşerek kaçak mal pazarlığı yapacağımızı; onun, genç bir kız edasıyla masadan kalkıp "Hayır, Wilf, hayır, şu kâğıdı imzalamazsan olmaz," diyeceğini falan mı sanmıştı? Ya da bir cariye edasıyla üzerime tırmanıp ördek dudaklarıyla bana yalvaracağını mı? Ya da burun sümkürmek kadar doğal bir şeymişçesine razı mı gelecekti? Bunun üzerine ben de, "İstediğin buysa al o zaman," diyerek imzalamak mecburiyetinde mi kalacaktım?

Beni misafir ettiğiniz için teşekkür ederim! Kızın o savunmasızlığı ve patetik zekâ geriliği; adamın o iğrenç ve onur kırıcı dirayetsizliği! Şayet o ten sıcak olsa ve karşılık olarak küçücük de olsa bir işaret verse, her şey nasıl da farklı olurdu! Yazar da eleştirmen de, ikimiz de insanları tanımıyorduk ya da yeteri kadar tanımıyorduk. Varsa yoksa bir bildiğimiz kâğıtlardı. O zavallı kız insandı. Nasıl yapılacağını bilmiyordu. Fakat gelgelelim ben de bilmiyordum nasıl yapılacağını! Rick de nasıl teklif edeceğini bilmiyordu. Pezevenk, müşteri ve fahişe, üçümüzün de profesyonel desteğe ihtiyacı vardı. Arkamda, sönmüş yıldızlarıyla dikdörtgen şeklindeki karanlık pencere, lambaları ışıl ışıl yanan odada öylece durdum. Rick'in masanın üzerinde duran kâğıdına baktım, sonra da dış kapıda asılı duran, üzerinde *Avis aux MM les clients** yazan karta. Yatağında sakince yatan, hatta belki de karısı geldiğinde, ikisi de bir şey yapmak ya da herhangi bir yorumda bulunmak zorunda kalmasın diye hafiften horlamakta olan Rick'i düşündüm. Yine de Mary Lou onu sarsarak

* (Fr.) Müşteri beyefendilere Avis. (Avis araç kiralama şirketinin reklamı.) (ç.n.)

horultusundan uyandıracak ve onu hiçbir şey yaşanmadığına temin edecekti; Mr. Barclay'nin elini sol omzuna, evet omuz, koyması dışında; Mr. Barclay'nin kendisini istediğini bilse de adam hiçbir şey yapmamış, elini geri çekmiş, pek bir şey söylememişti; aralarında bir şey geçmemiş, hiçbir şey yaşanmamıştı; lütfen, lütfen, lütfen ona sarılsın, onunla sevişsindi, kendisini öylesine, öylesine kirlenmiş hissediyordu ki; ondan bir daha asla böyle bir şey istemesindi...

Gözyaşları adamın göğsündeki çalılıklarda asılı kalmış bir halde nihayet uykuya dalacaklardı.

Kâğıt hâlâ masanın üzerinde duruyordu. *Bu belgeyle Prof. Rick L. Tucker'ı yetkili kılıyorum...*

Ona acı çektirebilirdim. Kâğıdı imzalayıp, ertesi gün yürüyüşe gittiğimizde ona verebilirdim.

"Mary Lou, bunu unutmuş, Rick. Jüpiter aşkına, bunu hak etti doğrusu!"

Kelimeler kifayetsiz kalıyor! Mary Lou'nun hayali, o ihtişam ve o çocuksu kırılganlık beni kalbimden ve boğazımdan yakalamıştı, görünen o ki başka bir yerimden değil. Yine de hafif bir panik duygusu da vardı. O parmağın üzerimde olduğunu, beni ökse ile yakalamış olduğunu ve kurtulabilmek için mücadele etmem gerektiğini biliyordum. Bir günlük, sabahlık, öğlenlik, gecelik zaman dilimi ne büyük değişiklikleri getiriyordu beraberinde! Kaçmaya çalıştığım –ve *kaçacağım!*– o tuzak orada duruyordu!.. Beyhude, manâsız, umutsuz, acı veren ve gülünç bir aşkın o kopkoyu kederi. Palyaçonun pantolonu bir kez daha düşmüştü.

İçten içe lanetler ettim kendime, sonra da daha her şey bitmedi, diyerek kendi kendime isyan ettim. Brendi hâlâ masanın üzerinde duruyordu; yetişkin erkeğin tesellisi. Sonra tam bir kâğıt adam olarak düşünmeye koyuldum... ne hikâyeydi ama!

VIII. Bölüm

Sabah, bir önceki gece olanlara ilişkin berrak bir hafızayla ve epeyce brendi içmekten kaynaklanan o susuzluğun etkisiyle oluşan bir tür gerçeklerden uzaklaşma haliyle erkenden uyandım. Tuvaletten sonra oturma odasına gittim; brendi şişesinin yarısının boş olması beni şaşırtmamıştı. Gariptir ki ağız kuruluğu dışında akşamdan kalmalık emareleri göstermiyordum. Onun yerine peş peşe altı bardak dağ suyuyla söndürdüğüm bir susuzluğum vardı. Bu kadar çok içip de bundan ötürü acı çekmemek biraz ahlakdışıydı sanki, ne var ki ortada yadsınamayacak bir gerçek vardı; fiziksel olarak da ömrü hayatımda hiç olmadığı kadar iyi hissediyordum kendimi. Öfkeyle keder, alkolü iyice harlayıp tutuşturur. Yeni esaretimi hatırlayıp muhasebesini yaptım ve sonra da ona isyan ettim. *Onu düşünmemek daima sorunu çözer.* Zira Mary Lou, taahhüt altına girmişti, buna hiç şüphe yoktu; yaşamını, Rick'le birlikte tamamen dahil olduğu o imtiyazlı zümreye göre şekillendirmeye razı gelmişti. Geçen geceki o gülünç ve sefil, karşılıklı olmayan alışveriş bunu daha da aşikâr hale getiriyordu. Onu artık düşünme, o imgeyi tahayyül etmekten vazgeç, Tanrı aşkına, yaşına uygun hareket etme, bu yolun sonu delilik. Rick'i ve onun bu teşebbüsünü bir edebiyat kuşunu ökse*yle yakalamak* olarak düşün...

Evet. Professör Tucker'a asla unutamayacağı bir ders verecektim. Kendi silahlarımdan faydalanacaktım. Onu bir kitaba, bir hikâyeye koyacaktım, bunu yaparken de öylesine acımasızca bariz betimlemeler kullanacaktım ki Mary Lou bile onun adına utanacak, o tuhaf zengin adam Halliday kahkahalarla gülerek onu hayatından def edecekti.

Sonra elbette ki romancının herkesçe bilinen o gerçeği aniden saklandığı yerden çıkıverdi. Gerçek, kanlı canlı Rick L. Tucker'ı bir kitaba koymak işe yaramazdı. İnsan türünün büyük bir kısmıyla paylaştığı ortak bir özelliği vardı; hayret verecek kadar inanılmaz bir kişilikti. Romancıların icat ettiği ve "karakter" olarak nitelendirdiği, fakat aslında karakter olmayan bazı şeyler vardır. Bu şeyler kurgudur; tahtadan ya da başka bir malzemeden –psişik plazma– şekil verilerek yapılan, tıpkı matruşka bebekler gibi birbirine benzeyen figürlerdir. Tek yapabileceğim, gülünç derecede nefret edilesi bir tip seçmek, onu üretmek, yumuşatmak ve uyarlamaktı; bu "sadece bir hikâye" olduğundan, bu tip tanıdık gelecek ve katlanılabilir olacaktı.

Sekizinci bardak suyun ardından daha önce hayatımda hiç yapmamış olduğum bir şeyi yapmam gerektiği düşüncesi oluştu kafamda. Artık uydurmak yoktu, seçmek vardı sadece; yaşayan birini incelemem gerekiyordu. Rick, avım olmalıydı. Öfke ya da can sıkıntısı bastırdığında ondan kaçmak yerine durumumuzu tersine çevirmeliydim. Onun benim açıklarımı yakaladığını düşündüğü tüm bu zaman zarfında ben onun açıklarını yakalamalıydım. Avın o keyfi! Haydi! Hücum!

Kahvaltı süresince ve sonrasında giyinirken devamlı onunla ilgili bildiklerimi bir araya getirmeye çalıştım ve en sonunda fark ettim ki ona dair bildiklerim bir polise eşkâl vermeye bile yetmezdi. Kalıplıydı, iriyarıydı... ne kadar iriydi? Çöp bidonumuzun arkasına sinmiş olan o uzun boylu genç adam her yeri kaplıyordu. Yapılı ve kiloluydu. Kıllardan oluşan o hasır, kıllardan oluşan orman geldi aklıma ki bunları, bedeninin ön tarafında, aşağı kısımlarda görmüştüm. Bunların dışında koltukaltlarındaki o çalılıklar, burun deliklerinde benzer ça-

lılıkların ufak halleri; muhtemelen, tıpkı midillilerde ya da daha doğru bir ifadeyle yük beygirlerinde olduğu gibi, bacaklarından aşağıya uzanan kıllar, bileklerinin etrafını sararak son buluyordu. Kafasındaki kıllar yoğun ve sıktı; gür kaşlar, uzun ve gür kirpikler. Kıllı Aynu* donmuş olan Bering Boğazı'ndan** diğer tarafa mı geçmişti ya da daha sonraki bir göç dalgası bu yarı-ucubeyi Atlantik'in öte yanına mı getirmişti? Kaçmak ya da alay etmek yerine dikkatle gözlemleyince Profesör Tucker'ın sıkıcı biri olmadığını görmeye başladım. Bir romancı kıldan en fazla ne kadar bahsedebilirdi ki? Çok fazla değil; ön kısımda, aşağılarda yer alan kıllar, kafasındaki dağınık siyah saçlar, kaşlar ve kirpikler yeter de artardı bile. Yazar çoğu zaman karakterlerinin göze batan özellikleriyle haşir neşir olur. Geri kalan şeyler sessizce geçilir; kıyafetleri kastediyorum. Bacaklarının arasının bir Shetland midillisi misali kıllı olduğunu öğrenmem tamamen tesadüf eseriydi.

Cilt. Cildin kendisi görülmedik bir beyazlıktaydı ancak sakal ve bıyıkların çıkabileceği alanlar, emniyetli jiletle bastıra bastıra tümden kesilmiş siyah kılların kökleriyle kaplıydı; yüzeyin altında hâlâ kıllar vardı, görünür haldeydiler ve o beyaz, hafiften yağlı cilde bir tür şey etkisi veriyorlardı... ne etkisi? Saçma bir şekilde aklıma, bir yerlerden alınmış bir alıntı –bu duruma uygun olup olmadığı belli olmayan bir alıntı– dışında bir şey gelmedi... *sessizlik ve ihtiyar gece.*

Eller, kare şeklinde, tombik ve beyazdı, üzerleri Tucker'a has o standart kıllarla kaplıydı. Ve çok temizdi. Haddinden fazla temiz; tırnaklar neredeyse dışbükeydi, şey değildi... lanet olsun, neydi o kelime, hangisi hangisiydi? Tırnakları içbükeydi, yağmur suyu tutabilirdi.

Elbette ki kuvvetli olmalıydı. O ellerden biri bir baltayı sımsıkı kavrayıp maharetle kullanabilirdi –ya da yumruk yapıp vurabilirdi– ancak böyle bir şeyi daha önce hiç yapmamıştı. Daktiloydu bu ellerin silahı.

---

* Aynular, Japonya'nın Hokkaido, Sahalin ve Kuril adalarında yaşayan bir halktır. (ç. n.)

** Asya'nın en doğu noktasıyla Amerika'nın en batı noktası arasında yer alan boğaz. (ç. n.)

O aşırı kıllı mahrem bölgeler... hayır, olmaz. Öğren be ihtiyar adam, neyin düşünülmeyeceğini, neye dokunulmayacağını, neyin önemsiz olduğunu, neyin sadece acı ve maraz getireceğini. Unut. Bırak, dokunma.

O halde ava hücum!

Ya Mary Lou?

Ondan olabildiğince kaçınacaktım; beni takip eden kişiyle ilgili gerekli tüm bilgiyi edinene kadar onlara tahammül edecektim, hepsi bu. Birazcık acı çekecektim ama sonra hayatımdan çıkmış olacaktı.

Rick'le fuayede buluştuk. Epeyce ağır bir anorağım ve botlarım vardı; Rick ise buz hokeyi oynayacakmış gibi giyinmişti, bir patenleri eksikti. Devasaydı. YAŞASIN ÇÖP BİDONU ibaresi yine çıkmıştı meydana. Evet, sahiden *devasaydı*.

"Boyun kaç, Rick?"

"Bir..."

"Eski usulle söyle lütfen."

"Altı feet, üç inch,* efendim."

"Kilon peki?.. Kilo değil, pound cinsinden."

"İki yüz yirmi beş pound.**"

"Bunu on dörde bölebilir misin?"

Dediğimi yaptı. Islık çaldım.

"Görünüşün kilonu inkâr etmiyor, Rick. Ne demeye akademiye saplanıp kaldın ki?"

"İstediğim için, Wilf. Wilf, bu botlar kayalık zemine uygun değil."

"Onları kayalık zemine götürmeyeceğim."

"Bugün değil belki ama..."

"Fark ettin mi?"

"Evet. Sis."

"Uyarıda bulunmadılar."

---

* 1.90 santimetreye karşılık gelmektedir. (ç. n.)

** Yaklaşık 102 kg'a karşılık gelmektedir. (ç. n.)

"Evet, efendim, bulunmadılar. Wilf, dün gece seninle yıldızları seyredemediğime çok üzüldüm. Mary Lou müthiş ilham verici olduğunu söyledi."

"Öyle mi dedi? Bugün 22 metrelik alanın tamamını görebiliriz. Bizler gerçekçi insanlarız, Rick."

"Sana göre fazla mı hızlı gidiyorum, Wilf?"

"Henüz değil fakat yine de bunu düşünmen güzel."

"Dün neden size katılmadığımı merak etmiş olabilirsin."

Yeni avcı rolümü düşünerek başımla onayladım.

"Evet, neden?"

"Şu yolun solundan gideceğiz. Tanrım, sis koyulaşıyor, Wilf. Ama endişelenme, yolun tamamında korkuluk var. Sis önümüzü hepten kapatsa bile uçurumun kıyısı..."

"Tanrı aşkına!"

"Dün gece bir şey demedim ama Wilf, yükseklik beni de çarptı."

"Sen de onun gibisin, Rick, pek fiziksel aktiviteye uygun değilsin. Hayatımda bu denli ruhani bir çiftle karşılaşmamıştım. Gelelim şu sarp kayalığa: Seni uyarayım, yükseklikten hoşlanmam. O lanet olası balkondan bile hazzetmiyorum."

"Bunu anlayabiliyorum, Wilf, ben de oradaki tarlaların kokusundan hoşlanmıyorum."

"Leş gibi. Doktor Johnson."

"Gübre."

"Seni sersem, bok denir ona. John ve Jean'in boku hiç eksik olmaz. İnsani bir şey. Etrafa saçarlar. Hiçbir şeyi ziyan etmezler."

Rick öğürüp elindeki kocaman kâğıt mendille ağzıyla burnunu kapattı. At misali eşkin yürümeye koyuldu ve çok geçmeden yolun birkaç kilometre ilerisinde, sisin içerisinde kayboldu. Sise dikkatlice baktım; yolun bir tarafında diğerlerinden daha belirgin olan bir parıltıyı seçebiliyordum. Muhtemelen orada güneş hâlâ yukarıdaydı ve en tepeye doğru ilerliyordu. Belki daha sonra kayalığı görebilir ve devam edip etmeyeceğime karar verebilirdim. Bu esnada kötü

kokulu ve görünmez tarlaların arasında ağır ağır gezindim. Hiç acele etmedim. Bazıları yüksekliğe tahammül edemez. Bazıları da dışkıya. *Chacun** falan filan.

On dakika sonra çam ağaçlarının o hijyenik kokusu geldi; ağaçların o belli belirsiz varlıkları, cüsseli karaltılar halinde sisin içerisinde etrafımı sardı. Rick beni bekliyordu. O an hava biraz açmaya başladı, bu yüzden de onu gördüğüm an sol tarafta göz hizasındaki ağaç tepeleriyle, sağ tarafımdaki tümsekte bulunan çam ağacı kökleri de çarptı gözüme. O an Rick'in lakaytça yolun sol tarafındaki korkuluğa yaslanmakta olduğunu gördüm.

"Wilf, bu şey kaya gibi sağlam."

Yine de doğrulup adımlarını bana uydurdu. İlerideki bir dağdan çağıldayarak akan suyun sesi geliyordu. Nedendir bilinmez, ses tuhaf bir biçimde rahatlatıcıydı. Yukarıya, sise doğru baktığımda artık seçebiliyordum; sonra gümüş bir peni, o yoğun beyazlığın içinden geçerek zirveye giden boşlukta ilerlemeye başladı. Aşağıya ve etrafıma bakındım. Üç tepe de gözden kaybolmuştu; bu, sol tarafta aşağımızda, yükselmekte olan bir hava boşluğu olduğunu gösteriyordu.

"Bu yolun güvenli olduğundan emin misin Rick? Buradan daha önce geçtin mi? Yolun tamamında sağlam korkuluklar var mı? Tatsız bir sürprizle karşılaşmayız, değil mi?"

"Hayır, efendim."

Beraberce yürümeye devam ettik. Çağıldayarak akan su daha da yakınlaşmıştı, çok geçmeden su göründü. Sağ taraftaki sisin içinden dökülen küçük bir dağ deresiydi, sularını sıçratarak yolun diğer tarafına geçip aşağımızdaki sisin içinde gözden kayboluyordu. Rick, derenin önünde durdu. Parmağını havaya kaldırıp beni susturdu. Durup sessizce bekledim. Soldakine nazaran sağ burun deliğinde daha fazla siyah kıl vardı. Sağ burun delikliydi.

Derenin sesiyle bir yerlerden gelen belli belirsiz inek çanlarının sesi dışında hiç ses yoktu. Derenin yanı başında, uygun

* (Fr.) Her biri. (ç.n.)

bir kaya çıkıntısının üzerine oturdum. Kaşlarımı kaldırarak ona baktım. Cevaben dereyi işaret etti. Yeniden kulak kabarttım, eğilip dereyi koklarmış gibi yaptım, parmağımı içine soktuysam da soğuktan donmaktan korkarak hemencecik çektim.

"Duymuyor musun Wilf?"

"Duyuyorum tabii ki."

"Demek istediğim, seste bir tuhaflık yok mu?"

"Hayır."

"Tekrar kulak ver."

Söylediği doğruydu. Yola gelince kesintiye uğrayan, tek bir sicim halinde akan derenin bir değil, iki farklı sesi vardı. Neşeli bir şırıltı vardı bir yanda, bir tür delişmenlik; o şey, o Biçim, uzay mekânda aşağıya doğru sıçrayarak ilerlemekten zevk alıyormuş gibiydi. Beri yanda, alttan akan, derin, mütefekkir bir mırıltı vardı; tüm o delişmenliğe ve yüzeysel gevezeliğe karşın, o şey dağla ilgili çok gizli bir sırrı dillendiriyordu sanki.

"Tek bir ses yok."

"Evet. 'İki ses var, biri derinden geliyor...' "

Arzu etmediğim düzeyde bir saygıya dönüşen bir şaşkınlık duygusuyla baktım ona. Bir yanda geçen gece yaşananlar vardı... şimdiyse bu.

"Daha önce suyun sesine hiç kulak vermemiştim—gerçek anlamda dinlememiştim."

"Buna inanamıyorum, Wilf."

Bu sırada zihnim, doğanın sesini dinlemeye –önyargısız bir biçimde, yorum yapmaksızın dinlemeye– ilişkin uzun bir yazı yazılacak, diye not düşüp, notu daha sonra oradan alınmak üzere bir çekmeceye koydu.

"Senin deyişinle, bu nasıl mümkün olabiliyor, Rick? Yani neden sen?"

"Ben bağlantı kurmuyorum, Wilf."

"Bir derenin sesini dinlemek!"

"Beni nasıl gördüğünüzü biliyorum, efendim. Tıpkı diğerleri gibi samimi fakat yetenekleri sınırlı, yaratıcılıktan yoksun bir akademisyen."

"Ah be! Vay canına! Hayret! Tüh be!"

"Ben ciddiyim, Wilf."

"Dolambaçsız. Samimi. Şeyi beceremeyen..."

Gelgelelim Rick, onunla ilgili bilmediğim bir şeye dokunulmuşçasına konuşmaya devam etti.

"Dinlerim. Oldum olası dinlemişimdir. Kuşları, rüzgârı, suyu... suyun türlü türlü seslerini. Bazen denizde tuzun sesini duyabildiğimizi düşünürüm. Demek istediğim, tuzun o benzersiz sesini."

"Açık havada olmanın muhteşemliği."

"Kesinlikle. Sonra bazen, nasıl diyeyim, gece yatağında uyumaksızın yatıp, şimdilerde nadiren mümkün olsa da gürültüsüzlüğün sesine kulak verirsin... bazen gürültüsüzlüğü dinleyebilirsin... tek bir gürültü bile yoktur, dışarı, dışarı, dışarı çıkarak aramaya..."

"Doğa mistisizmi."

"Hayır, efendim. Yaşamak böyledir. Bir de müzik vardır. Tanrım. Ne var ki benim yeteneğim yok."

"Akademinin meyve bahçesini mesken tutmak zorunda kaldın."

"Evet. Yani... doğruyu söylemek gerekirse hayır!"

"Haydi, devam edelim."

Rick bana doğru yaklaştı; sanki suyun sesi mahcubiyete devaymış gibi, çenesindeki gamze olması gerektiği gibi meydana çıkmıştı. O özel anlardan birini yaşamıştım; hızlıca tefekkür edilen düşünceleri içeren bir an değildi bu, ihtimallerin ve alternatiflerin değerlendirilip def edildiği bir lahzaydı. Def etmiştim. Çene gamzesi zayıflık alameti miydi? Hayır. Bölünmüş bir mizacın alameti miydi? Saçma. Kemiklerin sertleşmesindeki bir gecikmeden mi kaynaklanıyordu, yoksa fetusla ilgili bir duruma mı işaret ediyordu biyolog çocukların hep söylediği ve muhtemelen hâlâ söylemeye devam ettiği gibi?

Elini uzattı; elini tutup beni oturmakta olduğum alçak kayadan kaldırmasına müsaade etmek olağan bir şeymiş gibi

geldi bana. İhtiyatlı İsviçreliler, yol yukarıya doğru hafifçe meyil yapsın ve su doğruca yolun karşı tarafına geçebilsin diye yola içi boş kütükler döşemişlerdi. Karşıya geçmek için tek bir adım atmak yeterliydi. Pek güvenli değilmiş gibi görünen bir yere geldik; sol tarafımızda belli belirsiz görünen bir korkuluk, diğer yanımızdaysa ağaç kökleri vardı.

Hareket etmeksizin öylece durdum.

"Bir manzara yürüyüşüne göre harikulade bir hiçlik."

"Sis kalkacaktır."

"Sessizliği saymazsak, Regent's Park'ta* yürüyor gibiyiz. Buraya manzara görmek umuduyla geliyorum ve tek görebildiğim göz alıcı bir beyazlık."

"Müdür, normalde senenin bu mevsiminde bu kadar sis olmadığını söyledi."

"İki yüz senede bir."

"Benimle dalga geçiyorsun."

"İnsanların son iki yüz senenin en berbat havası olduğuna yemin ettiği on yere gitmişimdir. Hep de iki yüz sene. Kahire, Tiflis..."

"Hadi ya!"

"Bir ara hatırlat da sana son iki yüz senenin en büyük meddücezrini anlatayım."

"Bana son iki yüz senenin en büyük meddücezrini anlatsana."

"Bir zamanlar bir adamın yatında mürettebat olarak çalıştım. Son iki yüz senenin en büyük meddücezri. Ben de bu yüzden adamın yatını karaya oturttum."

Rick güldü; sahici, yaltaklanmaya çalışmayan, mutlu bir gülüş.

"Küçük gemi kaptanıysa, bu onun suçu."

"Hayır, hayır. Ben bir durum tespitinde bulunuyorum. Lanet olasıca sis."

"Birazdan yine başlarız tırmanmaya. Tırmandıkça sisin kaybolacağını tahmin ediyorum."

---

* Londra Hayvanat Bahçesi ve Regent's College'ı da bünyesinde barındıran, Londra'nın en önemli parklarından biri. (ç. n.)

"Aç tırnak, anne bana güneşi ver,* kapa tırnak."

"Doktorlar, bulgularının yanlış olduğunu söylüyor."

"Her şeyi yanlıştı. Gösteriş budalası ihtiyar dangalak."

Rick iğrenç bir kahkaha patlattı. Gerçekten çok eğleniyordu. Zihnindeki not defterini görebiliyordum. Yine de...

"Biliyordum! Biliyordum! Vay canına!"

"Wagner** gibi."

Nahoş kahkaha tekerrür etti. Ansızın yılan gibi kıvrılan acayip bir buhar peyda oldu burnumuzun dibinde; havada bir vızıltı sesi vardı, sol taraftan tahtaya vurma sesi geldi, sonra sisin aşağılarında bir yerlerde müthiş bir gümbürtü koptu.

"Aman Tanrım!"

"Dağdan geliyor, Rick," dedim; o soğukkanlı ya da tabiri caizse duyarsız İngilizi oynayacak kadar korkmamıştım henüz. "Yere batasıca dağın sesi bu, eski dostum. Dağ, kadın mı erkek mi yoksa cansız mı, artık her neyse, bize kayalar fırlatıyor. Gururumuzun okşanması lazım. Gururun okşanmadı mı?"

"Ben bu oyuna dahil olmak istemiyorum."

Arkasını dönüp gitmeye yeltendi fakat onu kolundan tuttum.

"Bu, bir yazar için muhteşem bir hediye. Düşünsene, Rick. Bundan böyle bir top mermisinden kurtulmanın sesini betimleyebileceğiz. Tennyson bunun için neler vermezdi?"

"Dönsek iyi olacak, Wilf."

"Acelen ne?"

"Yukarıda neler olduğunu bilemeyiz, Wilf. Dağları bilirim ben. Dağlık yerde doğdum; işler çok kötüye gidebilir, gerçekten tehlikeli olabilir."

"Şimdi."

"Evet."

---

* Norveçli oyun yazarı Henrick Ibsen'in (1828-1906) *Hayaletler* adlı oyunundan bir alıntı. (ç. n.)

** Richard Wagner (1813-1883). Operalarıyla tanınan Alman bestecisi ve tiyatro yönetmeni. (ç. n.)

"Şu içinde bulunduğumuz an."

"Evet."

"Yıldırım asla iki defa üst üste aynı yere düşmez. Nereye düştüğüne bakmalıyız."

Yoğun sis, dik yamacın korkunçluğunu görmemize engel olarak bizi korumuştu, ancak yine de hiç istifimi bozmaksızın, can güvenliğinden duyduğu büyük kaygıyı şaşırtıcı bir biçimde ortaya koyan bu genç adama *gösteriş yapma* arzusuyla bir ayağımı korkuluğun üzerine attım.

"Ah! Yapma Wilf!"

"Hiçbir şey göremiyorum."

Hiç istifimi bozmamaya devam ederek, bir elimi korkuluğun üzerine koyup üzerinden sarktım. Korkuluk benimle birlikte aşağıya yuvarlandı.

Sonraki o birkaç saniyeyi, birkaç kelimeyle de birkaç yüz kelimeyle de tasvir etmek mümkün. Her daim lafazan olan sezgilerim birkaç yüz kelime kullanmaktan yana. Kelimelerimi satarak para kazandığımdan değil sadece; bana göre bu saniyeler çok önemliydi. İtiraf etmeliyim ki ilk saniye, bir boşluktan, bir hiçlikten ibaretti. İkincisi bir kasılmadan ibaretti; inanç ya da hatta korku olarak adlandırılamayacak kadar ani bir şoktan. Ölüme bu denli yaklaştığı ya da ölümün içine düştüğü için alarma geçen hayvan bedenin farkındalığı olarak da tabir edilebilir. Korkuluk artık yerinden çıkmış, çok daha hızla ve kolaylıkla aşağıya düşmekte olduğundan, üçüncü saniyede çok daha insani bir biçimde, kör dehşetin ta kendisi haline gelmiş, kör dehşetin bilinci, kendi kendisinin farkında olan kör dehşet ve bir inanmazlıkla dehşetin içinden geçtim. Ardından içimdeki hayvan idareyi ele aldı; her bir sinir, her bir kas, kalp atışı azami gücünde ve hızındaydı; yok olup gitmeyi katiyetle reddetmeye kararlıydılar. Aklım başımda değildi. Korkuluğu sımsıkı kavrayıp onunla birlikte aşağıya düşmüş olan elim öylesine canlanıp güçlenmişti ki şeklini bozup küçücük parçalarına ayırana dek o tahtayı sıkmaya devam edebilirdi, ancak ne var ki o şeyi bırakmamı sağlayacak

akıl sırra kadem basmıştı. Diğer elimse körü körüne sağa sola vurarak sağlam bir yer bulmaya çalıştı; bitki hissiyatı yaratan bir şey bulup sıkıca tutundu ve bedenim ansızın tepetaklak oldu; nefesimi kesen bir düşüşle korkuluğun diğer tarafına, uçurumun hemen kıyısına iniş yapmıştım. O sarsıntıyla elim gayriihtiyari açılınca korkuluğun parçası elimden düştü. Aynı elim, benden izin almaksızın tutundu. Sırtüstü yatıyordum, topuklarım toprağa gömülmüştü, ellerimle sıkıca tutunuyordum. Dik bir bayırdan aşağıya santim santim kayıyordum.

Bir el beni kıyafetimin ense kısmından, yakamdan tutuyordu. Artık kaymıyordum; gözlerimin önünde ve görebildiğim her yerde dönüp duran kırmızı lekelerle bulanıklıkları inceledim dikkatle. Şimdi artık beş destek noktası ve takviye vardı; bunu her bir sinirimde ve atardamarımda hissediyordum. Bu destek noktalarının dördünün etkisi çok azdı; ellerle ayaklar yumuşak toprağa gömülmüş, sol el güçlü bir köke sımsıkı tutunmuş, sağ el ise yumuşak toprağı tırmalarcasına eşeliyordu. Bunun dışında ensemde, kıyafetimin süet yakasını sımsıkı kavrayan, yumruk olmuş, nefes aldırmayan bir el vardı. Bu dört destek noktasının faydası olabilirdi ancak hiç şüphesiz ki özellikle de ensemdeki bu sımsıkı yumruk sayesinde asılı kalmıştım. Bu el, beni opak bir uzay mekânda arafta tutuyordu. O an alabildiğine sessiz olan dünya kalbimin güm güm atışının, kulaklarımdaki uğultunun ve göğsümden gelen kesik kesik nefesin sesiyle dolmuştu. Tıpkı mekân gibi dehşet de çok temel bir unsurdu. Burada zihnin, yaşamın değersizliğiyle ya da değeriyle oyalanmasına yer yoktu. İçindeki hayvan, tartışmaya mahal bırakmayacak şekilde neyin her şeyden daha kıymetli olduğunu biliyordu. Bilinçli olan her şey, bu dehşet –tıpkı patlama sesi, silah sesi ve deniz kabuklarının uğultusu gibi– sona ersin diye kendi kendini dileyen bir dilekti. Bir başkasını nefessiz bırakan sımsıkı kavrayan bir yumruğun arkasında ve ötesinde.

Aşağıya doğru kayıyordum. Arkamdaki kesik soluklar hızlandı. Bir cesaret, topuklarımdan birini kaldırıp bir iki

santim yukarıya geçirdim ancak ne var ki toprak ayağımın altından kaydı; beni sisin içine düşmekten alıkoyan çabanın sürtünmeyi nasıl da azalttığını anladım.

Rick anlaşılır bir biçimde tane tane konuştu.

"Hareket etme."

Hareket etmeyi bıraktım.

"Sol elinin üzerindeki kök."

Bitkiyi yavaşça bırakmaya cüret ettim, sonra da parmaklarımın yavaşça hareket etmesine izin verdim. Kök oradaydı, kalın ve kaygan olmasına rağmen büklümlerinden ötürü kavranabilir haldeydi.

"Çek."

Sol elimde tasavvur edilemez bir kuvvet vardı. Tek engel kökün kuvvetiydi. Ayaklarımdan sarkan, örsü andıran bu şeylerle kendimi yukarıya çekebilirdim.

"Dön... çok yavaş."

Dediğini yaptım, el de benimle birlikte döndü, yakam büküldü ama öyle çok da fazla değil. Şimdi artık görebileceğim şeyler vardı. Belki kırk beş santimlik bir toprak, sert otlar, küçük taşlar ve küçük bitki kökleri. Eğim neredeyse doksan dereceydi. Rick yolun üzerinde dümdüz yatıyordu, sol eli kıvrılmış bir halde, bir parçası kırılıp düşmüş olan dik konumdaki çubuğu tutuyordu. Sağ eliyle yakamı tutuyordu. Dik konumdaki direk, dibinden toprak ve taşlar sıçratarak öne doğru ağır ağır eğiliyordu.

"Tanrım!"

Rick bir kez daha anlaşılır bir biçimde, tane tane konuştu.

"Bırakmayacağım."

Santim santim. O an içimde öyle bir kurtulma umudu doğmuştu ki umutla korkunun karışımı neredeyse o ani dehşetten daha fazla acı veriyordu; zira Rick direkle birlikte hareket ediyordu ki onu tutan yegâne şey buydu ve onun ağırlığı benimkiyle mücadele ediyordu. Birbirimizin yüzüne bakıyorduk; gözyuvarları birbirine meydan okuyordu; onunkiler ça-

tık alnının altındaydı. Hiç olmadığı kadar sakin görünüyordu; sanki hayatımıza mal olacak bu aptalca hareket küçük bir vergi sorunu ya da idari bir sorundu.

Santim santim. Topuk, parmaklar, el, yumruk... Sonra bir elimi yolun üzerine attım, sonra dirseğimi, direk devrilip sisin içinde pat diye bir yerlere düştüğü sırada titreyerek bir dizimi yolun üzerine koydum. Yolun üzerinde Rick'le birbirimize dolanmış bir haldeydik. Yerde sürünerek ilerledim; bedenim dağın kenarındaki sağlam kayaya ve ağaç köklerine sokuldu. Tek kelime etmedim. Önce emeklemeye başladım, sonra da yolda yalpalayarak ters istikamete doğru ilerlemeye; yanındaki duvarın verdiği güvenceye ihtiyaç duyan bir sokak serserisi ya da bir ayyaş gibi sol tarafa yakın gidiyordum. Tökezleyerek küçük derenin içinden geçip daha önce oturmuş olduğum kayanın üzerine bıraktım kendimi. Hemen önümde Rick'in botlarını görebiliyordum. Dereden gelen o derin ses, daha hafif sesi yutmuştu. Sanki dağ, daha önce duyduğumuz o derin ses tonuyla konuşuyormuş gibiydi ve o an hayalimde yuvarlanan bir kaya parçası canlandı. Kıkır kıkır gülmeye başladım.

"Titre ve silkelen. Alfred Lord Tennyson."

"Endişelenme, Wilf. Atlatacaksın."

Bu alıntıyı elbette biliyordu, İngiliz edebiyatı falan. Kasaba yolunda titreyip silkelenmek, köyün delikanlıları için bir tür eğlence.

Ayak tabanlarımla toprağın o fütursuz tehdidini hissedebilirmişim gibi geliyordu bana; volkanları, depremleri, tsunamileri, korkunç doğa olaylarını, uzayda uçup duran o topu. Suyun dile gelip anlattığı şey buydu, *Gaia Mater** değil; fakat yerçekimi kendisini böylesine dehşetli bir fütursuzlukla ortaya koyabilsin diye uzay kayası, güçler arasında denge kuruyordu.

"İşte böyle."

---

* Toprak Ana. (ç. n.)

Mukavemet edilemez eller beni sıkıca tutuyordu. Doğanın bir gücü beni buna itmişçesine yerden yükseldim; yüne benzeyen bir yumuşaklığın ve sıcaklığın içinde buldum kendimi. Kollarım incinmişti. Yanaklarım, birinin tenine, kıllarına ve boyun kaslarına sürtünüyordu. İlk başta yavaş gidiyorduk, sonra hızlı hızlı gitmeye başladık. Bir at, bir at! O devasa canlı, benim pasif durumdaki bedenimin sorumluluğunu üstlenmişti; kendi güçlü ve sıcak *aura*'sına yükseltmişti beni. En beklenmedik, en şaşırtıcı olan da sıcaklıktı; o an insan olmanın bir başka emaresi tezahür etmiş, bok kokusu burun deliklerime batıp adeta canımı yakmıştı; at, kırların içinden eve doğru eşkin gidiyordu; bunu ifade edebilecek başka bir kelime yoktu. Derken aşağıya indirildim. Birtakım sesler duyuldu, başka eller peyda oldu ve kısa bir müddet sonra kendi yatağımdaydım. Gözlerimi açtığımda tepemde iki kalın kolondan oluşan bir pantolon gördüm, kolonların birleşme noktasında kabarık bir fermuar yeri vardı. Tekrar kapattım gözlerimi. Hareket edişini duyup tek gözümle tekrar bakma cüretinde bulundum. Yatağın ucunda durmuş, aşağıya bakıyordu. Dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme vardı. Bunun hayli dostane bir gülümseme olduğunu düşündüm ancak ardında başka bir şey vardı. Gülümseme genişleyip büyüdü.

Açık olan gözümü tekrar kapattım. Hiç şüphe yoktu. Bu bir zafer gülümsemesiydi.

"İyi misin?"

Müdür, omzunun hemen gerisinde duruyordu. Durumu aralarında istişare ettiler. Rick brendiden bahsetti.

Gayet normal çıktığını fark ettiğim bir sesle araya girip sözünü kestim.

"Brendi istemiyorum. Sıcak çikolata istiyorum."

Anaokulu çocuğu davranışları. Yine de müdür aceleyle odadan çıktı. Yatakta doğrulmuş oturuyordum; omuzlarım işkence sehpasından çıkmış gibiydi. Ara ara titreme geliyordu. Hassas bir tip şu Wilf Barclay! Gözlerimi sımsıkı kapa-

tıp maskaralık silsilesine eklemlenen bu çileyi, tekerrür eden hatıralardan oluşan o koskoca ambara eklenen bu bütçelenmemiş ilaveyi sineye çektim; Wilf Barclay uçurumdan düştüğünde onu kurtaran...

"Pantolonumu kaybetmedim. Yuvarlak, kırmızı bir burnum, kızıl saçlarım ve etrafı boyanmış şaşı gözlerim yok."

"Kalkma, Wilf, yat şöyle."

"O şey, o son şey, her şeyi altüst edebilecek o lanet olası şey. Nasıl yaptım böyle bir şeyi? Nasıl oldu? Lanet olsun!"

"Yatsan iyi olur."

Müdür hızlı adımlarla odaya girdi. Elinde bir fincanla fincan tabağı vardı. Rick, fincanla tabağı adamın elinden aldı. Müdür hızlı adımlarla odadan çıktı. Odanın dışında Mary Lou'nun sesini duydum.

"İçeri gireyim mi?"

"Hayır!" diye bağırdım.

Rick fincanı yatağın yanındaki küçük masaya bıraktı. Başım döndü ve tekrar yattım. Kapıların pek çok kez açılıp kapandığı uzunca bir sessizlik oldu, ardından yine sessizlik.

Hemen yanı başımda bir ses belirgin bir Alman aksanıyla bir şeyler söylüyordu.

"Sanırım bir tür şok geçiriyor. Çikolata iyi oldu. Bedenin kendi sesi var."

Sonra nabzımın alındığını fark ettim. Ses bir daha konuştu.

"O kadar kötü değil. Kaç yaşında? *O kadar* yaşlı mı? Tamam. Çikolatanızı için Mr. Barclay. Profesör Tucker? Evet. Sanırım sadece dinlenmesi gerekiyor. Yaşından çok daha genç bir adamın fiziğine sahip."

Rick'in mırıldandığını duyabiliyordum. Doktor yine konuştu.

"Bir şeyler göndereceğim. Evet, şimdi, sadece birkaç kilometre ötede. Lütfen şunu unutmayın: Biz deriz ki Weisswald'da bile yeşil tarlalar, beyazlardan daha fazla öldürür."

Bu sözlere rağmen kapalı gözkapaklarımın ardından evrenin kıyısına bir korku anteni uzatmaktaydım. Zarlar atılıyordu; altı üçler ya da üç birler. Zarlar, gezegenler kadar büyüktü.

"Sana o şeyleri vermek için bekleyeceğim, Wilf."

Rick, bir gezegen kadar büyüktü; kaçınılmazlığıyla, sıcaklığıyla, gülümsemesiyle evrenime nüfuz ediyordu ve narin yatak örtüsü, kahrını çekmeye değmeyecek bir ihtirasın çekim kuvveti tarafından sıkıca örtülmüştü. Yuvarlanan zarlardan kurtulmak için gözlerimi açtım ve işte o oradaydı, yaşamı kadar kocaman, yatağımın ayakucunda kaygıyla gülümser bir halde. Kendimi şöyle bir kolaçan edince gömlek ve fanilayla durduğumu fark ettim. Yatakta doğruldum, birbirlerine çarpıp tıngırdayan fincanla tabağı kaldırıp kendime yanaştırdım. Tenezzül edip de ona bakmadım.

"Müsaade et..."

"Beni yalnız bırak!"

Wilf Barclay, nankör herif, şimdi de nankörlüğünün tadını çıkarıyordu; keza şayet gücü olsa acımasızlığının da tadını çıkarırdı. Nankörlükle sadizm hepten iç içe geçmişti... ne büyük saçmalık! Gelgelelim elimdeki fincanla tabak tıngırdamaya devam ederken Profesör Tucker hâlâ orada öylece dikiliyordu; nihayet içmeyi başarabildim. Çikolata, o çocuksu tadıyla ve içinde barındırdığı çocukluk hatıralarıyla beni hemen teskin etti. Hani denir ya, kendime mukayyet olmayı başarabilmiştim. Çikolatayı sonuna kadar içtim, sonra da fincanla tabağı Rick'e uzattım.

"Biraz daha."

Rick bir parça afallar gibi oldu ve gülümsemesi gerginleşti. Yine de fincanla tabağı alıp dışarı çıktı. Acıyan kollarımla dizlerime sarılarak oturdum. Her şey –tüm bunlar!– Schwillen'de başlamıştı; kendimi yalnız hissediyor ve keyif almıyordum. *Ben*, Wilf Barclay, yalnızlık uzmanı, öyle bir şey varsa tabii! Beni, kendimi hiç bulmak istemediğim bu konuma getiren adımlar üzerine kafa patlattım. Yatak odasının kapısı açıktı

ve dışarıyı görebiliyordum; Rick'in *billet-doux*'su* masanın üzerinde, bırakıldığı gibi, imzalanmamış halde öylece duruyordu. Titreyişlerimle anılarım, bir başka duygu tarafından istihlak edilmeye başlamıştı ki böylelikle en azından eski benliğimin bir kısmı geri gelmişti. Katışıksız ve karşı konulmaz bir öfke seliydi bu. Rick, buharı tüten bir başka fincanla geri geldiğinde yastığıma kapandım ve ona bakmadım. Mırıldanarak ithamımı dile getirdim.

"Görünen o ki hayatımı sana borçluyum."

* (Fr.) Aşk mektubu. (ç. n.)

IX. Bölüm

Öfke, nefret ve korku. Kriz geçirdiğim esnada bir noktada ona öyle haşin davrandım ki kaçıp gitti; bense gömleğim ve çamaşırlarımla orada durmuş, bir parçası eksik bir makine misali titriyordum. Önce bana karısını sunmuştu, bu tezgâh başarısız olduktan sonra da hayatım, o lanet olasıca, tatlı, gizli varlığım bana geri verilmişti, fakat o an bunun, bir şehri teslim almaya benzer koşullarla yapıldığını anlamıştım. Bahsedilmesi gereken bir şey daha var: Onun o gücüne, sıcaklığına ve kötü kokusuna duyduğum o somut nefret!

İlacı doktordan alıp getiren müdürdü; rüyaların erişemeyeceği bir uykunun derinliklerine dalmıştım ve hâlâ o ikisini ayartıp uçuruma götürmenin planlarını yapmakla meşguldüm. Hiç şüphe yoktu. Yaşadığım şok, mekanizmamın dengesini bozmuştu. Bir aşamada Tucker'a biyografimi yazdıracaktım fakat bu süreç sıkı bir denetimle yürüyecekti; zira bu biyografi, Rick'in güzel karısını Aziz Wilfred'a sunmak suretiyle adamın namusunu nasıl sınadığını tüm dünyanın gözleri önüne serecekti; teklifi böylesine bir nezaket ve incelikle geri çevrilen Yardımcı Doçent Rick L. Tucker, dizlerinin üzerine çöktü ve engebeli araziye uygun olmayan o botlardan biriyle mahrem yerlerine öylesine okkalı bir tekme yedi ki hemen o an güzel karısını şeye bırakıp bir manastıra girdi...

Evet, dengem bozulmuştu, hiç şüphe yoktu. Fakat içtiğim ilaç iyiydi, keşke ne ilacı olduğunu bilseydim.

Ağrıyan omuzlar ve bomboş bir zihinle uyandım. Saatime baktım; bugünün aslında yarın olduğunu anlamam biraz zaman aldı. İğrenç bir metalle kaplıymış gibi bir tat vardı ağzımda. Ağzımı soğuk suyla uzun uzun yıkadım. Bacaklarım kırılıverecekti sanki. Önceki günün hatırasıyla birlikte biraz öfke ya da nefret geldi. O tuhaf kız kardeşlerden neşet eden şey panik duygusu değilse de korkuydu. Sanki ilacın etkisi geçince kendimle baş başa kalmıştım ve artık iş meselesini düşünmeye hazırdım; Rick'e herhangi bir yetki vermenin ne gibi korkunç sonuçları olabileceğini görebiliyordum ki bu, açık yara misali kanayan, acımasız hatıralarla dolu bir geçmişi azimle, hiç bıkıp usanmadan araştırmak demekti. O kız benim için imkânsızlık demekti; müthiş bir tehlike ve kederdi!

Kâğıt hâlâ orada, tozu yeni alınmış ve parlatılmış masanın üzerinde duruyordu. Şişman, kır saçlı kadın kâğıdın etrafından mı toz almıştı, yoksa kâğıdı dikkatle kaldırdıktan sonra masanın tozunu alıp parlatmış, daha sonra da bir bilardo topunu yerine koyan bir hakemin titizliğiyle kâğıdı yerine mi koymuştu? Kâğıt oradaydı işte.

Görünen o ki hayatımı sana borçluyum.

Bu düşünce, bir okul zili misali beni ayıltıp kendime getirdi. Ona hayatımı borçluydum, işin aslı buydu. Tüm oğlan çocuklarının hikâyesinde olduğu gibi.

"Hayatımı sana borçluyum, moruk."

"Önemli değil, eski dostum. Hiç önemli değil."

"Kolun kırıldı, moruk."

"Sonuçta sağ kolum değil, eski dostum."

İşte o katışıksız, rezil komedi yine başlamıştı.

Evet, kâğıt oradaydı. Dikkatimi kâğıttan uzaklaştırıp kendime yönelttim. Wilfred Barclay hiçbir oğlan çocuk hikâyesine uymuyordu, bir tanesinin parodisi dışında ki onda bile kahraman ya da kahramanın çocukların empati kurabileceği türden küçük arkadaşı olarak değil de, günah işlemenin iyi

sonuç vermeyeceğini, erdemli olmanınsa mükâfatlandırılacağını anlatmak için hikâyeye konmuş küçük bir sahtekâr olarak bulunabilirdi. Bir sol kroşeyle yere serilirdi. Wilfred Barclay, çenesini tutup korkunç intikam yeminleri ederek sendeleye sendeleye oradan uzaklaşacaktı. Asla o kâğıdı imzalayacak kadar aptal olamazdı. Karısını alıp kaçmalıydı.

Kaçmak!

Karısını boş verin. Karılar her yerde var. Bu arada, ben kendi kendimi kandırmış mıydım? Karısı, Aziz Wilfred'a sunulmuş muydu? Dikkat! Delirmiş miydim? Rick delirmiş miydi? Bazen bakışlarında bir kesafet oluyordu, sanki tehlikeli bir şeyler talep edecekmiş gibi gözbebeklerinin etrafındaki beyazlar hepten açığa çıkıyordu. Bir psikiyatrist onu ilginç bulurdu. Onu dikkatle incelemenin de canı cehenneme. Kılları da kendisi de *iğrençti.* Bir gergedanı yakından izlemek bile daha az riskli olurdu. Burası bir deliler eviydi ve artık bir oğlan çocuğu kitabı karakteri olmayan Wilf Barclay, Aziz Wilfred, biraz kaldırma kuvvetiyle ve yerçekimiyle haşir neşir olacaktı. Eğilip selam vererek gitmeyecek, öylece ortadan kaybolacaktı; dişli raylı demiryolu hattı treniyle birlikte sırra kadem basacaktı. Abra kadabra!

Bu kararı alır almaz yüreğim hafifleyip mutlulukla doldu. O ana kadar bu arkadaşlığın kendisinin ne büyük bir gerginliğe sebebiyet verdiğini anlayamamıştım. Müdürün yakasına yapışıp Tucker'ların yürüyüşe gittiğini öğrendim. Ona meramımı anlattım. Yaşadığım şokun ardından yalnızlığa ihtiyacım vardı. Bir haftalık yer ayırtmış olsam da şu an gitmem gerekiyordu. (Ona zararını telafi etme sözü verdim; mükâfat olarak bir kitapta ondan ve otelden övgüyle bahsedecektim! Nitekim seneler sonra –kaç sene olduğunu hatırlamıyorum– ona olan borcumu ödedim. İsviçre, Weisswald'da bulunan Felsenblick Otel: Konforlu, manzarası süper, yüksekten düşmesi dehşet verici. Orada kendi halinde ve sessiz sakin bir insan olan Binbaşı Adolf Kaufmann'ı göreceksiniz ki şimdiye çoktan emekli general olmuştur.) Şişman kadın eşyalarımı

toplayıp valizlerimi trene taşıdı; saat üçte aşağıya inecek olan trene yetişebildim. Böylelikle, gelen mektupları göndermeleri için The Hotel, Akureyri, İzlanda adresini bırakarak oradan kaçtım. Üç saat sonra Floransa'ya gitmekte olan bir uçakta ve yine bir kiralık arabadaydım. Akşama doğru yerli ve milli evimde, bir *austrada*'daydım; Apenin Dağları'nın arasından arabayla yol alıyordum. Sakindim, hareketsiz manzaranın bir nehir gibi akışını seyrediyordum. Etrafım metalle çevriliydi ve kendi kendimin efendisiydim. Geceyi La Rotonda'nın* hemen yakınlarında bulunan pespaye bir otelde geçirdim. Penceremi ardına kadar açıp o muhteşem gölgeyi seyrederken ve Mr. ve Mrs. Rick için pek de hakkaniyetli olmayan diyaloglar uydururken yaşadığım o neşeyi ve özgürlük duygusunu hâlâ hatırlarım.

"Çatıda kocaman bir delik var, canım."

"Bombandır diye tahmin ediyorum, canım."

Yine kendim gibiydim. Mışıl mışıl uyudum.

Ertesi sabah gerçek anlamda endişeli değilsem de bir parça dalgındım. Sonuçta La Rotonda, Piccadilly ya da Time Meydanı gibi yeterince beklediğin takdirde herkesle karşılaşabileceğin bir yerdi. Bu, oralara çok kişinin gittiğini anlatan üstü kapalı ifadeydi. Rick'le Mary Lou izimi kaybettiklerinde Roma'ya gitmeleri olasıydı; Rick bile İzlanda'ya gitmeyecek kadar akıllıydı. Sen Roma'ya git!** O da öyle yapacaktı. Mary Lou'nun Roma ve Dublin'i görmesi gerektiğini söylememiş miydi? Bir an için gözümde canlanan o ihtişam nefesimi kesti. Henüz Roma'yı görmediğinin, gördüyse bile bir kere daha görmek istemeyeceğinin garantisi yoktu. Navona'da bir başka yuvarlak metal masada ya da aynı yuvarlak, metal masada oturduğum sırada, hani denir ya, kalbim yerinden çıkmıştı. Hayır. Mary Lou'yu görmemiştim, Rick'i görmüştüm. Onu hâlâ sevdiğim o eski gün-

* Kuzey İtalya'da bulunan, Rönesans mimarı Andrea Palladio tarafından tasarlanmış bir Rönesans villası. (ç. n.)

** Percy Bysshe Shelley'nin *Adonais* adlı şiirinden. (ç. n.)

lerde Elizabeth'i nasıl *görür gibi* oluyorsam, aynen o şekilde görmüştüm Rick'i. Demem o ki Rick'i tam olarak *görmemiştim*. Onu gördüğümü sanıp sıçramıştım, öyle ki kahvemi içip bitirmemiş olsam üzerime dökerdim.

"Tanrım!"

Pekâlâ mümkündü. Yürüyüşten sonra hemen o akşam ya da o gece ya da ertesi sabah doğrudan Zürich'ten Roma'ya uçmuş olabilirlerdi. Otoyolumda daha güvendeydim. Görmüyordum. Hafızama dağlanmışçasına sarih bir biçimde hatırlıyordum. Ne var ki, derinlerden yüzeye doğru yüzen bir anı değildi bu. Bir çeşit zaman sürçmesi ya da zaman kaymasıydı ya da bir slayttan diğerine geçebildiğiniz, sonra yine ilk slayta dönebildiğiniz bir "tık" sesi gibi bir şeydi. Durmam ve Rick'e yöntemli ve kararlı oluşu dışında itibar atfetmeyi reddetmem gereken bir andı. O bir hayalet değildi ne yazık ki. Bir yerden başka bir yere gitmek ya da aynı anda iki farklı yerde bulunmak gibi güçleri olan bir aziz değildi. Piazza Navona'daki oydu! Dikkatle çeşmeyi incelemiş, muhtemelen mitolojideki nehirlerle ilişkisini saptamaya çalışmıştı. Arkasını dönmüş gidiyordu, küçücük fotoğraf makinesi hâlâ sağ elindeydi, onu süveterinin kolunun içine sokmuştu. Göğüs kısmına YAŞASIN ÇÖP BİDONU ibaresi işlenmiş süveterinin ön kısmını tam olarak görmesem de Y harfinin başlangıcını görmüştüm. Dahası, kırk sekiz saatten kısa bir zaman önce beni o lanet olası dağ yolundan aşağıya taşırken burnum, ensesine, süveterinin yakasındaki o iğrenç sıcaklığa gömülüydü. O süveteri, kocaman ayakkabılarını ve tam ciddi bir akademisyene yaraşan ölçülü bir uzunluktaki saçlarını gayet iyi biliyordum. Kafenin olduğu sokakta aksi istikamete doğru yürüyerek gözden kaybolmuştu. Şayet etrafımla olan irtibatımı tümden kestiğim bir rüyada olmasaydım, o gözden kaybolmadan hemen fırlayıp koşabilirdim. Ya da onu oteline kadar takip edebilirdim; fiziksel aktiviteye pek de uygun olmayan o altın ihtişam bulutu hâlâ odada yatıyor olurdu.

Hemen kalktım, küçük masanın üzerine birazcık para koyup hızlı hızlı yürümeye başladım; bir yandan da gözümü

dört açmış, dikkatle etrafı kolaçan ediyordum ki bu sayede yoldan geçmekte olan bir meczubun, garsonun almasına fırsat kalmadan masanın üzerine koymuş olduğum parayı meşum bir el çabukluğuyla aldığını gördüm. Durmadan yanılmadığımı –yanılıyor olamayacağımı– söyleyerek kendi kendimi temin ettim. Ah, evet, Rick'in omuz hatlarını, kolunu, en son teknolojiyle üretilmiş pantolonunu, o kalın tabanlı ihtişamlı yürüyüşçü ayakkabılarını –ki turistler bu ayakkabılar sayesinde adımlarını attıkları zeminle kendileri arasına mesafe koyuyorlardı– çok iyi biliyordum. Evet. Bir adsız sansızlık duygusu içerisinde sakince keyif yapmaya bu denli dalmamış olsam doğrudan yüzünü de görebilirdim. O an güven duygumun Rick'i etkilemediğini fark ettim. Ben onu görmüş olayım, olmayayım, o beni görebilirdi. Yoksa bukalemun özelliği mi geliştirmiştim? Demir bir sandalye ya da taş duvarın bir uzantısı gibi mi görünüyordum?

Güneş gözlüğü! Demek sabah güneşi bu yüzden gözlerimin içine giriyordu! Dolaşmaya çıktığımda otelin hemen yanındaki dükkândan bir güneş gözlüğü almıştım. Gözlük, cılız sakalım hariç tüm yüzümü kapatıyordu ve Roma'da sakallar tarladaki düğün çiçekleri kadar gürdü. Bir boşanma davası ya da bir casusluk vakası yahut bir dükkân hırsızlığı olayı için delil toplayan profesyonel bir beyefendi kadar tanınmaz olmalıydım; lanet olsun, o an Rick'i hatırlayıp doğal olarak irkilince gözlüğü o bilindik metal masanın üzerinde bıraktığımı hatırladım. O yuvarlak metal masa. Bir an için Navona'ya dönüp gözlüğümü almanın çok tehlikeli olacağını düşünsem de sonra bir profesyonel gibi sinsice meydana yanaşarak köşeden baktım. Evet, gözlüğüm gitmişti. Bir başka meczup almıştı.

Kafam allak bullaktı; öğlene doğru (gelen mektupları göndermeleri için The Confederate Hotel, Roanoke, Virginia adresini vererek) otelden ayrıldım; arabayı, beni takip edenleri keleğe getirecek bir istikamete doğru sürüyordum. Arabayı doğuya sürdüm, tali yolların daha uygun olacağını

hesap ederek, döner kavşaktan hemen sonra tali yola saptım.

Bu bir tesadüf değilse Rick nasıl öğrenmişti? Eldeki verilere göre hareket ediyor olsa şu an İzlanda yolunda olmalıydı. Kesinlikle hiç kimseye söylememiştim. Gümrükteki kişi ilgisiz davranmıştı; genç adam pasaportu açmış, bakmadan kapatmıştı; yoksa kasıtlı olarak ilgilenmiyormuş gibi yaparak beni mi kandırmıştı?

Yavaşlayıp arabayı yolun kenarındaki boş alana çektim. Arabayı park edip kontağı kapattım. Wilfred Barclay, hâlâ şoktasın, dedim kendi kendime. Birkaç gün daha beklemeliydin. Mary Lou'nun Roma'yı ve Dublin'i görmesi gerekiyordu. Roma'yı görecek ve zavallı ihtiyar Wilf'in böylesine esrarengiz bir biçimde ortadan kaybolmasına hayıflanacaklardı; fakat bu, sadece İngiliz olmakla değil, yazar olmakla ilişkili bir durumdu. Bu ikisini yan yana getir, Mary Lou, *ne* yapacaklarını bilemezsin, alelacele kaçacaklardır. Shelley ile Noel Coward'a* bak. Hayır, canım, beraber değil ayrı ayrı. Canım, senin İngiliz edebiyatı okuduğunu biliyorum, en sevdiğim öğrencimdin, evet, tabii ki anlıyorum, zavallı Wilf'in deyişiyle, bacağıma asılıyorsun.** Yok, aslında şöyle derdi: Alt uzuvlarımı bir miktar güç uygulamak suretiyle kendine yaklaştırıyorsun. Ha ha. Ha ha ha ha. Ha ha. Ha ha. Ha ha. Ha ha. Peki Mr. Halliday ne diyecek? Bu açıdan bakıldığında Wilf'in yaptığı gerçekten büyük nezaketsizlik. Sonuçta tek istediğimiz geçmişini öğrenmek, özellikle de iştah kabartan kısımlarını, fırsat buldukça işlediği günahları ve tabii bir de kendini vasıfsız bir palyaço konumuna düşürdüğü sayısız durumları ki onun bu şekilde hareket etmesine sebep olan da bu. Bunların hiçbirini gizlemeye hakkı yok, canım. Neden onunla kendimize güzel bir ziyafet çekmeyelim ki?

---

* Noel Peirce Coward (1899-1973). İngiliz oyuncu, oyun yazarı ve besteci. (ç. n.)

** İngilizcede biriyle dalga geçmek anlamına gelen "pull someone's leg" deyimini çağrıştıran bir ifade. (ç. n.)

Mary Lou ne diyecekti? Nedense o muhteşem şey için konuşma uyduramıyordum. Gelgelelim Rick için bunu yapmak kolaydı.

Canım, sana şunu söylemeliyim ki sana asla zarar vermek istemedim. Yükseklik beni sahiden kötü yaptı. Sağduyumu etkiledi. Fakat güvende olacağını, Wilf'in seni geri çevireceğini biliyordum. Wilf, *o tür* insanlardan canım. Birtakım sorunları var. Benim tahminim, bunu bir tür sezgi olarak düşünebilirsin, canım; bence onun kadınlarla hiçbir zaman herhangi bir münasebeti olmamış. Eşcinsel. Sonuçta, canım, onu annesi büyütmüş ve bir İngiliz özel okulunda okumuş, bunun ne anlama geldiğini bilirsin. Şimdi yataktan kalkma vakti, canım; saat birden önce Aziz Petrus'ta* olmamız gerekiyor, canım.

Başarısız kurmacam keyfimi yerine getirmişti, kendimi daha iyi hissediyordum. Aşırı karamsar bir tablo çizdiğimi söyledim kendi kendime. Roma'dan sonra Dublin'e gidip zavallı ihtiyar Bloom'un** mekânlarında yürüyeceklerdi.

Milyarder Halliday. Belli ki o masumiyetiyle hayrandı ona Mary Lou. Tıpkı yetenek gibi, deha gibi, servet de ikincil öneme sahip bir cinsel nitelikti. Bir an arabayı Roma'ya sürüp iyi bir referans kitabından Mr. Halliday'i araştırsam mı, diye düşündüm fakat sonradan vazgeçtim.

Nihayet dört tekerle yol alabiliyordum, neredeyse hayal gücünden azade ve emniyetli bir şekilde. Yine de kendimle ilgili bir şeyin farkına vardım. Bu, bir tür şımarıklıktı. Bir biyografinin nesnesi olmayı istemiyordum. Öte yandan –her ne kadar engel olmaya çalışsam da– bu ihtimal gururumu okşuyordu. Zihnim ne vakit geçmişime ait bir açık yaradan korksa şu an sahip olduğum şöhreti düşünüp ona sığınıyordu. Sonra da zihnim –kendime falanca yazarları hatırlatarak– aynı şöhreti budayıp duruyordu; en sonunda zihnimde belli belirsiz bir değerlilik, farklılık ve saygıdeğerlik hissi ka-

* Roma'da bulunan ünlü bir bazilika. (ç. n.)

** James Joyce'un *Ulysses* adlı kitabında yer alan kurgusal karakter Leopold Bloom. (ç. n.)

lıyordu. Kendimi yeni koyu renkli gözlüğümün ardından ve hasır şapkamın altından İngiliz turist kafilelerine bakıp kendi kendime *Bir bilseler!* derken yakaladım. Böylelikle kâh dört tekerle yol almaya kâh yuvarlak beyaz masamda oturup içmeye devam ettim. Aquila yakınlarında bir otelde –ki burası İtalyanların sıcak havalarda kaçtıkları bir yerdi– farkına vardım ki böyle bir adam Halliday ile Rick Tucker'ı *teşhir edebilirdi* –ki bu adam haddi zatında Rick'in tahmin ettiğinden de büyüktü– teşekkürler, Profesör Tucker! Kollayın kendinizi! Oturmuş, hani denir ya, gayet içilebilir bir şişe şarapla söyleşip güneşin Roma yönündeki batışını seyrettiğim sırada yazacağım kitabın tam olarak nasıl bir şey olacağını gayet iyi bildiğim için huzurlu olduğuma hükmettiğimi hatırlıyorum. Kitap, Barclay menzilini genişletecekti. Basit, ebedi şeylerle, gençlik ve masumiyetle, saflık ve aşkla ilgili olacaktı. Hemen bir daktilo aldım. Sessiz bir yerdi. Asgari nezaket kurallarını yerine getirmek dışında hiç kimse benimle konuşmuyordu. Seksi sevmek fakat sevme kapasitesine sahip olmamak! Demek öyle! Sakince, hatta belki de azametle kitabımı yazdım.

Şöyle ki, Helen Davenant ile genç Ivo Clark, İngiltere taşrasının yeşil kırlarında ata biniyorlardı; taşraya ait detayları tam olarak hatırlamakta zorlanmıştım. Detaylar çok da önemli değildi elbette. *Baharda Atlar*, *Dafnis ve Khloe** *ya da* Vergilius'un *Ekloglar*'ı kadar pastoraldi. Hikâyenin beni de duygulandırdığını hatırlıyorum. Helen, bazı özelliklerini Mary Lou'dan almıştı, ona borçluydu; sarsak bir iyilik hali, titizlik ve cehalet, o katışıksız masumiyet. Ivo'nunsa bir zamanlar banka memurluğu yapmış olan o seyis olduğunu ve onunla ilgili epeyce temizlik ve düzeltme yapmak zorunda kaldığımı söylemekte sakınca görmüyorum. Yazması hem çok kolay hem de çok zevkliydi! Gelen eleştiri olumsuz olsa da (leş gibi olduğunu söylemişlerdi) ben o kadar da kötü olduğunu düşünmüyordum. Yazma sürecinde son derece sa-

* Antik Yunan edebiyatı yazarlarından Longus'un düzyazı eseri. (ç. n.)

kin ve huzurluydum. İçinde bir parça pişmanlık barındırsa da mütevazı bir zafer duygusuyla taslağımı ajansıma gönderdim. Ona *poste restante* adresi olarak Yugoslavya'yı verdim, sonra da hiç turistin gitmediği Titograd'da oyalanarak cevabın gelmesini bekledim.

Sonuç olarak İngiltere'den bana bir sürü şey geldi. Bunların ilki Liz'den gelen bir telgraftı. BİR KERE DAHA SORUYORUM SENİN ŞU LANET OLASI KÂĞITLARINI NE YAPACAĞIM SORU İŞARETİ O SAÇMA SAPAN ŞEYLER SÜREKLİ ÇOĞALIYOR UMARIM BU TELGRAF SANA ULAŞIR EMMY İYİ DİLEKLERİNİ İLETİYOR. LIZ. Ondan sonra ajanımdan tebrikler eden, coşku dolu bir telgraf geldi; taslağımı tekrar daktilo ettirdiğini söylüyordu. Bunu öğrenmek beni çok mutlu etmiş ve kendimi daha da iyi hissetmeme sebep olmuştu. Seksi sevmek fakat sevme kapasitesine sahip olmamak! Demek öyle!

Falan filan.

Daha sonra yaklaşık elli kilo ağırlığında bir mektup geldi. Dünyanın en şişmanlatıcı ve iğrenç şekerli şarabı olan Dingaç içmekten sıkılmaya başlamıştım. Bu nedenle gelen mektupları İtalya'ya götürüp onları tasnif ettim. İçlerinde en ilgi çekici olanı, Liz'den gelen, makul olmasına özellikle gayret edilmiş bir mektuptu (telgraf değil, mektup daha önce yazılmıştı). Tucker'ları onun üzerinden alacak mıydım? Rick, Pinkerton* adına çalışıyor olmalıydı! Humprey'nin Mary Lou'ya asılması onu rahatsız etmiyordu, erkek doğasını kabul ediyordu; ayrıca bir leopar (sanırım burada kasıtlı olmayan bir mizahi dokunuş var) asla beneklerinden vurulmazdı. Ne var ki Rick'in Londra'da Emmy'yle görüşüyor olmasından korkuyordu. Emmy'yi hatırlıyor muydum? (Ağır istihza.) Emmy yeterince acı çekmişti; açık konuşmak gerekirse erkeklere çekici gelen türden bir genç kadın değildi ve Elizabeth, Rick'in onu, benden haber alabilmek için bir paravan ya da Hump'ın

* 1850'de Allan Pinkerton tarafından Chicago'da kurulan ABD güvenlik ve dedektiflik şirketi. (ç. n.)

o "kamuflajlarından" biri olarak kullandığını hissediyordu; hatta bir baba olarak bana dair anılarını ondan zorla söküp almaya çalışıyordu. Rick'in bir projesi vardı ve Emmy bana, Rick'in çalışma hayatının zafer tacının benim –zavallı Wilf'in– biyografim olacağını söylemeliydi, ancak öncelikle *Wilfred Barclay, Bir Kaynak Kitabı* üzerinde çalışıyordu. Şu Halliday denen adamın parasını harcayacak daha iyi bir şey bulamaması ne hazindi, fakat para yozlaştırır vesaire vesaire. Elizabeth her neredeysem mutluluğu bulmuş olduğumu umut ediyordu (gerçek bir Liz dokunuşu), mutluluğun ardından koşarken yeterince zaman, para ve insan harcamıştım. Aramızdaki kırgınlık artık geçmiş olduğundan, limited şirketteki hissesinin onda kalmasına izin vermemin ne büyük cömertlik olduğunu anlamıştı; Emmy bir yana, o hisseler olmasa o ve Humph ne yaparlardı bilmiyordu; Humph elini en ufak bir işe atmıyordu, son derece maço bir adamdı. Not: Kestrel'in uyutulması gerekmişti, bunun için çok üzgündü. Birlikte olduğum kişiyle mutlu olmamı umut ediyordu. İyi değildi.

Mektupta, büyük bölümü çıkarımda bulunarak anlaşılacak o kadar çok şey vardı ki mektubu tekrar tekrar okudum. İyi değildi! O şerefsizle yaşayan biri mutlu olabilir miydi ki? Hiç şüphesiz, kadınlar görücü usulü evlendirilmeliydiler... Tanrım, kadınların bile isteye kapıldıkları tüm o şerefsizler! Eskiden Liz'in bunu, yani o adamı hak ettiğini düşünüyordum, fakat ona olan sevgimin bitişinin üzerinden bunca sene geçtikten sonra şu an onun için gerçekten üzülüyorum, ama artık yeter. Daha önemli olan Rick'ti. Yüce Tanrım! Pinkerton! Kendi kendime devamlı Liz'in abarttığını söylesem de bu mesele beni çok korkutmuştu, öyle ki başka bir şey düşünemiyordum. Yazılacak başka kitabımın olmayışından ve Liz'in mektubundan ötürü bulunduğum yerden ayrılıp başka bir yere gitmemin vaktinin geldiğini anladım. Bir yandan da Halliday'le ilgili biraz bilgi toplamamın iyi olacağını düşündüm, zira tüm bu operasyonun ardında o olmalıydı. Onun *gücüne* atıfta bulunulmasından hoşlanmı-

yordum. Kâbuslar görmeye başladım. Çok kötü olmasalar da endişe yüklüydüler. Yani şöyle ki, "gerçek" hayatta sizi dehşet içinde bırakacak olaylara rüyada verilen o hafifletilmiş tepkiyle, rüyadaki ben idama mahkûm edildiğinde hissettiğim şey, gerçekte olsa hissedeceğim dehşet duygusu değil, endişe olmuştu. Normalde rüya görmeyen bir adam için (Liz'in deyişiyle, sıfır bilinçaltı) bu rüyalar kitap açısından bir şanstı. Kestrel ile Emmy açısından talihsizlikti.

Kıyafetlerimi toplayıp Titograd'dan getirmiş olduğum yığınla mektubu çöpe atıktan sonra koyu renk gözlüğümü takıp Roma'ya gittim. Büyük şehirde, referans kitaplarında Halliday'le ilgili bir şeyler bulmaya çalıştım. Çok tuhaftı. Onu bulamıyordum. *Amerika'da Kim Kimdir*'e bakmam gerekirken *Kim Kimdir*'e baktığımı itiraf edeyim; gelgelelim *Kim Kimdir*'de Fulbright bursiyerleri, büyükelçiler, dışişleri bakanları gibi birçok kişi yer alırken Halliday yoktu! Şayet onun önemli biri olmadığı ya da biz avam takımının arasına karışmayacak kadar adı batasıca bir önemi haiz olduğu fikri zihnimde teksif etmemiş olsaydı, bir de beni endişelendirmekle kalmayıp daha fazlasına sebep olan o kâbusu görmemiş olsaydım iyiden iyiye meraklanmaya başlayıp Roma'da daha uzun zaman geçirebilirdim. Rüyamda Roma'da olduğumu görmüştüm ki oradaydım. Rüyamda gazete dağıtan kızlarla oğlanların yanlarında gezdirdikleri, gündeme uygun o kargacık burgacık posterlerden birini gördüm. GUERRA* yazıyor olabilir miydi? Ya da bir rahibenin piyangodan para kazanması gibi bir şey, SBALIO?** Fakat bunda DOV'E BARCLAY?*** yazıyordu. Rüyamda telaş içerisindeydim; gerçek hayatta da yapabileceğim gibi, telaşla yanılmadığıma dair kendimi temin ediyordum, fakat onu bulamadım ve kan ter içinde uyandım.

Dünyanın öteki ucuna gittim. Muhtemelen daha önce yapılmıştır –korkundan dünyanın öteki ucuna gitmeyi kas-

* (İt.) Savaş. (ç. n.)
** (İt.) Yanlış, hata. (ç. n.)
*** (İt.) Barclay nerede? (ç. n.)

tediyorum– fakat bana bu bir ilkmiş gibi geldi. Yerin dibine batasıca herif, şayet böyle biriyse, her yerdeydi ya da nüfuzu, malı mülkü ya da kadınları ve adamları her yerdeydi. Hawaii'de bir barda oturuyordum, barın diğer ucunda oturan bir adam gayet net bir biçimde adanın yarısının Halliday'ye ait olduğunu söyledi. Ortam loştu, zaten gözümde de güneş gözlüğüm vardı; yerimi değiştirip "Hangi yarısı?" diye sordum adama; adam da gülerek, daha güzel olan yarısı, dedi. Sonra üst kattaki odama çıkıp gerçekten Halliday'den bahsedip bahsetmediğimizi düşündüm. İsim titreşmiş gibiydi fakat korkundan dünyanın öteki ucuna gidiyorsan çok içmek gibi bir sorunun var demekti. Kredi kartları bir nimetti fakat Global and Tracker* çıktığından beri tarihlere acayip dikkat etmeniz gerekiyor. Ben dikkat etmiyordum. İster inanın ister inanmayın, uluslararası tarih değişme hattını geçerken sorun yaşadım ve *hâlâ* nedenini anlayabilmiş değilim. Fakat sonuçta uluslararası tarih değiştirme hattını bir uçak pilotundan başka kim anlayabilir ki? O sıralarda bunların hepsinin Halliday'in suçu olduğunu ileri sürerek işleri daha beter hale getirdiğimi hatırlıyorum. Yaşadığım bu talihsizlik yeterince kötü değilmiş gibi gizlemeye çalıştığım kimliğim ifşa olmuş ve bu konuyla ilgili bir de radyo haberi yapılmıştı. Olay televizyonda da haber olmuştu; gerçi sadece hasır şapkamı yüzüme indirmiş, köşeden kaybolurken uzak plan bir görüntüme yer vermişlerdi. Daha kötüsü, bu olaydan sadece iki gün sonra nispeten daha serin iklime sahip bir köyde –neresi olduğunun önemi yok– yürüyerek geziniyordum. Köyü baştan başa yürümüştüm ki birden dehşetle irkildim, zira kurusun diye dışarıya asılmış çamaşırlardan birinin üzerinde YAŞASIN ÇÖP BİDONU yazan bir süveter olduğunu görmüştüm. O an emin oldum ki kısa bir süre için de olsa yakalanmış olmam ayarlarımı bozmuş, dengemi altüst etmişti. Dahası, daha önce de belirttiğim gibi, o sıralar her za-

* Yaptığı harcamalardan kişilerin dünyanın neresinde olduğunun takip edilebildiği bir sistem. (ç. n.)

mankinden daha fazla içiyordum ve köye gelişimin öncesi, hemen öncesindeki iki gün hariç, bir parça sisli ve bulanıktı. Süveteri görmemle yaşadığım o ekstra şok da hepsinin üzerine tuz biber olmuştu; fiilen kırk sekiz saattir içmeyen ben yeniden içmeye başlamıştım ve o sırada ne olduğunu hatırlamıyorum. Büyükelçilikten çok tatlı ve lakayt bir genç adam beni içinde bulunduğum bu durumdan çekip çıkardı. Mr. Halliday ve Rick'ten saklanmam gerektiğini tam olarak anladı. Ödeme yapmam gereken şeyler için ki neler olduğunu hatırlamıyorum, verdiğim çeki kabul etti ve beni sağ salim bir uçağa bindirdi.

X. Bölüm

İki aktarmadan sonra –büyükelçilikteki genç adam bir müddet araba kullanmama kati surette karşıydı– bir Yunan adasındaydım; o günlerde dünyanın ücra yerlerinde sanitasyon ilkeldi, fakat bu duruma aldırış etmeksizin ve adayı, pek çok insanla karşılaşabileceğin mermerden, plastikten ve seramikten yapılmış o mükemmellik abidelerine tercih ederek buraya gelmiştim. Şöyle ki, o günlerde güya iyi bir otelde, erkekler tuvaleti fiiliyatta bir kulüptü. Kendinizi kimin yanında işerken bulacağınızı bilemezdiniz. Adanın ismi –artık gerçeği saklamaya lüzum olmadığını hatırlatıyorum kendi kendime– beşinci sınıfta Yunanca dersi alıp almamanıza göre Lesbos ya da Lesvos'tu.* Issızlığın ve plajın, yakalanmamdan ya da yakalanmalarından ve onca içkiden sonra toparlanıp kendime gelmem açısından çok iyi olacağını düşündüm. Böylelikle araba tutup adayı boydan boya geçerek köhne bir otele ve devasa bir plaja vardım. (Yolu görseniz inanamazdınız! Bir kısmı kurumuş bir suyoluydu, diğer kısmıysa kriket topu –genç kız yumruğu– büyüklüğünde, sadece inek taşlamaya yarayacak türden taşlarla kaplıydı.) Yunanistan'a dair iyi şeylerden biri, standart şarabın içilebilir olmamasıydı. Daha önce Yunanistan'da bulunmuştum ve oraya giden herkes gibi ben de hani

* Midilli. (e.n.)

denir ya, orada planladığımdan daha uzun süre kalmıştım. Kendimi Retsina'yı* sevdiğime inandırıp kandırarak içiyor, sonra da bu yanılsamadan çıkmak için yine içiyordum. Tabiri caizse artık kendimden kurtulmuştum; içinde reçine bulunmayan yumuşak Girit kırmızı şarabı hariç –ismi Minos'tu sanırım–; üzerinde sazlar bağlanmış toprak testilerde alabiliyor ve yanınızda birkaç tane bulundurabiliyordunuz.

Aheste aheste yüzüyor, bazen de gözlerimi kapatıp sırtüstü yatıyor ve *Baharda Atlar*'la ilgili ne yazdıklarını ve ne söylediklerini merak etmemenin tadını çıkarıyordum; hiç kimse yerimi bilmediğinden beni bunlardan haberdar edemezlerdi, hem zaten Mr. Halliday'le Rick çoktan pençelerini bir başkasına geçirmek mecburiyetinde kalmış olmalıydılar. Aslında insanların ne söyleyeceğiyle ilgili biraz endişeliydim, zira *Baharda Atlar*'ın içinde Gerçek Aşk olduğu zannedilebilirdi ve ben onlara bunun oraya Mr. Holliday'in dikkatini dağıtmak için konduğunu güzelce açıklayamasam da, insanlar bunu öyle kabul edip hoş görebilirlerdi. Her neyse, hani derler ya, cehalet her halükârda mutluluktur ya da huzurdur. Böylelikle karnım sığ suların üzerinde, günlerce yattım; yüzümde bir maske, kulak deliğimin hemen yanından dışarı çıkan bir snorkelle, tüm o renkleri, dinginlikleri, aniden ok gibi sıçrayışları ve öğün aralarında birbirleriyle yarenlik etme alışkanlıklarıyla o güzel, isimsiz ve bigâne canlıları seyrettim. Bir keresinde (azıcık sualtı arkeolojisi bilgimle) plajın diğer ucunda bir zamanlar bir liman olduğu çıkarımında bulundum; hareketsiz anlarda yüzeyin hemen altında hâlâ görünüyordu, zira ada, jeolojik manada, yoyo misali yukarı aşağı hareket ediyordu. Suyun içinde bir sürü ufak, zararsız balık vardı; ufak çünkü daha büyük olan her şey, şimdilerde herhangi bir şey bulabilmek için millerce açılmak zorunda kalan balıkçılar tarafından yenmişti. Bu batık liman –ki onu *benim limanım* olarak düşünüyordum– içinde bulunan can-

* Beyaz reçineli Yunan şarabı. (ç. n.)

lılar açısından Büyük Set Resifi ya da Kızıldeniz'de bulunan Eylat kadar egzotik ya da heyecan verici değildi; ikisini de gördüğüm için biliyorum, kelime çok saçma gelmeyecekse, onlara göre nispeten daha sakindi. Köhne otele de senede üç turist falan geliyordu; turistler olmadığında otelin müşterisi zaman zaman gelen, gondollardan serenat yapılan genç kadınların falan akıl almaz resimlerini satan, bazen de Tanrı bilir neler satan bir Yunandı.

Öyle yani. O ebedi zaman diliminin ardından, maskem suyla dolduğunda sualtı limanımın dış duvarından tekrar plaja doğru paletlerimle usulca yüzüyordum. Yeterince tükürüp su geçirmez hale getiremediğimiz için bizim gibi bıyıklı adamların başına gelebiliyordu. Bir sebepten ötürü –yaklaşık yirmi üç santimetrede derinlikte– dizlerimin üzerine çöküp o şeyi sabırsızca çıkarıp attım. Bunun üzerine eğilmiş, kendi maskesini ayarlamakta olan bir adam, maskemi alnına bastırıp onaylayan bir edayla ciyakladı.

"Olamaz! Evet, oldu. Hep demez miyim çok şanslı bir adamım diye! Sen Lobby Lubb'sun* ve ben de *News Chronicle* Ödülü'mü istiyorum!"

"Git buradan, Johnny, çek git. Yanılıyorsun. Lanet olsun."

"Bu hafiften ikiye ayrılmaya başlayan sakalı nerede görsem tanırım. Yüzün kel kalmak üzere, canım. Alt taraf için takma sakal takman gerekecek. Bunun olacağını öngörebiliyorum."

Elimde maskem ve şnorkelimle doğruldum. Tatil sona ermişti sanki. Dizlerimi göğsüme çekip somurtkan bir ifadeyle ona baktım.

"Çeneni kapalı tutmanı söylesem fayda eder mi?"

Johnny hatırı sayılır ağırlığını suya bırakarak hemen önüme oturdu.

"Şimdi şöyle, Wilf. Duruma göre değişir, haksız mıyım? Doğruyu söylemek gerekirse o kadar endişeliyim ki başka bir şey düşünemiyorum; gerçekten çok umutsuz durumdayım. Acaba..."

---

* Lobby Lubb, 1927'de *Westminster Gazette* tarafından yaratılmış kurgusal karakterdir. (ç.n.)

"Evet, evet. Geçen sefer olduğu gibi."

"Tamam, güzel. Wilf, şunu ifade..."

"Geç onu."

"Tamam, teşekkürle falan uğraşmak istemiyorsan... Ne yapıyorsun burada?"

"Mesele buysa eğer, *sen* ne yapıyorsun?"

"Dişe diş, kana kan... sen söylemezsen ben de söylemem. Fakat Wilf, şaka bir yana, şu son şeyin, *Baharda Atlar*..."

"Duymak istemiyorum. Lanet olsun! Nasıl oluyor da ıssız bir çölün ortasında bile olsak kötü haberlerden uzak kalamıyoruz?"

"Kitap öylesine etkileyici ki! Aç tırnak öylesine insana dair ki kapa tırnak. O iki genç tip... ve o gülünç ihtiyar Assby. Bir ihtimal, senin pek de belirgin olmayan özelliklerinin üzerine inşa edilmiş bir karakter olabilir mi? Yoksa nasıl bu kadar iyi bilebilirsin ki, Wilf? Sonuçta, kendini hiçbir zaman bizlerden biri olarak görmedin, değil mi? Karışık, elbette; içe bakan, belki bir parçacık, başlangıç düzeyinde de olsa deneysel diyebilir miyiz?"

"O yerin dibine batasıca kitapla ilgili bir şey duymak istemiyorum."

Johnny bedenini düzleştirerek karnının üzerine yattı.

Bu küçücük cezadan kaçmayı başaramayarak, "Tamam," dedi, "tamam, Wilf, sanırım biraz zaman geçmeden bu konudan bahsetmeyeceksin."

Benim de kendime göre baskı kurma yöntemlerim vardı.

"Peki, ne kadar kötüydü?"

"Yapma Wilf! Kötü olduğunu söyleyen kim? İnan bana, tüm samimiyetimle söylüyorum; bahar olanca coşkusuyla geldiğinde ve onlar sessizce âşık olduklarını fark ettiklerinde kocaman yaşlar doldu gözüme. Gerçekten!"

Kıkır kıkır güldü. Bir süre öylece durdum, sonra ayağa kalktım. Johnny eğlenceyi kaçıracağını anlamıştı. Arkamdan seslendi.

"Böylece çekip gidemezsin, Wilf! Yarından önce araba bulup da limana gidemezsin, bugün şabat*, üstelik yerel bir azizin günü ki böyle bir şeyi hiçbir şekilde kaçıramazsın! Duanın nakaratı muhteşem: 'Tanrı bizi korusun, Tanrı onları korusun, Türkleri de cehennemin dibine göndersin.' Seni temin ederim ki kitaba gelen tepkiler genel olarak çok da kötü değildi. Arkadan bıçaklayacak tipleri biliyoruz elbette. Lillian ile her iki Henry. Televizyondaki genç tip kitabın *yürek ısıtan* bir roman olduğunu söyledi ki seninle ilgili herhangi bir konuda bu kelimeyi söyleyeceğini hiç düşünmezmiş. İşte öyle! Gününü aydınlattım, değil mi?"

"O kadar kötü yani. Neyse, iyi para getirdikten sonra kimin umurunda?"

"Senin kesinlikle umurunda olmaz. Lilian bile bir karaktere sıcaklık vermeye çalıştığında sıcaklık duygusunun, ördeğin sırtından kayan su gibi yerlere döküldüğünü söyledi!"

Söyleyecek bir söz bulmaya çalıştım. Sanırım dürüst olmaya çalışıyordum.

"Sonuçta iyi kitaplar yazacaksan önce kötü kitaplar yazman lazım."

"Bu cümlenin üzerinde biraz çalış, Wilf. Şu haliyle kulağa Fransızcadan kötü bir çeviri gibi geliyor. En azından Emmy'nin genç erkek arkadaşından onay almışsın."

"Emmy'nin nesi?"

"Senin Emmy. Senin ve Liz'in. Emmy'nin kısa bir süre takıldığı o genç adam, o *devasa* Amerikalı akademisyen..."

"Tucker mı? Hâlâ Avrupa'da mı?"

"Ona karşı bir süreliğine –en az bir hafta– epeyce güzel duygular beslemiştim. Devasa bir adam, değil mi? Sence acımasız biri olmaya ikna edilebilir mi? Fakat şu iriyarı Amerikalılarla ilgili sorun şu ki bizim yerli balıkçılarımızın aksine –kokularına katlanmak zorunda kaldın mı hiç?– sürekli duş alıp hepten cinsiyetsiz deodoranlar kullanıyor olmaları. Kokuları bile insanı orgazma ulaştırmaya yeter."

---

* Yahudilikte ibadet ve dinlenme günü olarak kabul edilen cumartesi günü. (ç. n.)

"Ne yapıyordu Emmy'yle? Yani... parayı nereden alıyor? Şeyle evli... Daha dört sene önce sabbatical iznindeydi... belki de işten atılmıştır. Aman da ne güzel."

"Bilmiyor musun?"

"Neyi bilmiyor muyum?"

"O ufak tefek tatlı şey..."

"Helen... yani Mary Lou..."

"Aha! *Baharda Atlar*'daki o sıcaklık *oradan* kaynaklanıyor demek! O kızda farklı bir şey var, öyle değil mi? Büyük haksızlık. Neyse. Amerika'ya döndü. Tucker'ın hayırsever bir milyarderle bir bağlantısı var. Mary Lou da adamın yanında sekreter ya da araştırmacı ya da onun gibi bir şey olarak çalışıyor. *Onun gibi bir şey* sanırım."

"Halliday!"

"Evet, ismi bu."

...ve o an Weisswald'a dönmüştüm, karşımda duran Mary Lou'yu seyrederek oturuyordum; müthiş ilham verici.

Hayır, Wilf. Mr. Halliday hanımlara çok düşkün.

Milyarlar. Trilyonlar. Mary Lou astronomiye meraklı. Katrilyonlar. Bing Bang'i başlatacak kadar çok para. Mary Lou'yu satın alacak kadar, Paris'in esnek kol ve bacaklarıyla birlikte değil. Çok geç rastladığın o kız. Unutmuş olduğun o kız. İnceden inceye tahlil ettiğin o kız, nadir rastlanan bir tür. Wilf'i satın alabilir, onun izini sürebilir, onu bir yerlere yollayabilir. İster kaç ister öylece dur, eninde sonunda seni ele geçirecektir. Öylece durup gelmeni bekleyebilir. Satın alınabilir saflık, kutsallık, mukaddeslik, eşsiz bir güzellik. Ah, yas tut onun için; Rick'le tamamlamaya çalıştığı o halka –ki o halka Rick'i kurşun işlemez hale getiriyor– şimdi incecik görünüyor; kırılması kaçınılmaz...

"Wilf?"

"Biliyor musun, o halka kırıldığında ve kız artık içeriye değil de halkanın dışında yer alan bir başkasına bakabildiğinde muhtemelen bambaşka biri olacak... muhtemelen müthiş hoşsohbet birine dönüşecek ve Rick'in çekim kuvvetinin etki-

si altında bedensel olarak ağır değil, hava gibi hafif, flörtöz biri..."

"Sana bir şey söyleyeyim mi? Geçici bir hafıza kaybı yaşıyorsun!"

"Halliday!"

"Güneş çok yakıcı, değil mi Wilf? Belki de..."

"Halliday'le ilgili ne biliyorsun?"

"Gölgeye geçsek iyi olacak."

Rick muhtemelen Halliday'in o kocaman, bomboş, üst düzey yöneticilere has masasına bir hesap pusulası bırakmıştı; ah, evet, upuzun bir pusula; karım Mary Lou Tucker'ın hizmetleri de göz önünde bulundurulduğunda..."

"Bir trilyon diye tahmin ediyorum."

"Haydi ama Wilf. Seni kaybetmeyi göze alamayız, öyle değil mi?"

Böyle bir parayla Rick, peşime düşüp beni takip etmeleri için CIA'i, FBI'ı ve bizim işe yaramaz tipleri tutabilirdi; KGB'yi saymıyorum bile! Bu da benim pek çok yerde yaşadığım sorunları –pasaport vesaire– açıklıyordu.

"Küçük paletlerimizle yüzerek kaçalım, Wilf, durum tehlikeli."

"Def ol git, Johnny, şayet böyle bir şeyi becerebileceksen."

"Bu söylediğin çok korkunç."

"Söylediğimde samimiyim."

"Şunu söylemeliyim ki Wilf, sana duyduğum o tuhaf sevginin dışında, bende merak uyandırıyorsun. Görüntüde topluma bu denli kayıtsız kalan bir adam nasıl olur da eleştiriden tabiri caizse ödü bokuna karışacak kadar..."

"Sen eleştirinin vücut bulmuş hali değil misin? O halde buna neden şaşırıyorsun?"

"Kaba herif!"

Halliday kesinlikle Rick'ten daha tehlikeliydi. Sonuç olarak tüm o bilgi kaynaklarıyla varsayımda bulunmasına gerek kalmamıştı. Yaşamöykümü biliyordu ve kıllı hödük Rick Tucker'a pekâlâ anlatabilirdi.

"Yaşamöykünü bilen *kim*?"

Johnny otelin girişindeki basamakta dikiliyordu. Bileğimden tutarak beni durdurdu; kolumu tutmaya devam ediyor ve suratıma bakıyordu. Elini ittirdim.

"Duş al."

"Su daha gelmemiştir, senin de tahmin edebileceğin gibi."

"Gidip yat."

Johnny ciddi bir ifadeyle başını salladı.

"Şey... bilet. Muhteşem doğanın ikinci seyri. Bkz. *Macbeth*."

"Falan filan."

Yanından ayrıldığımda Johnny kendi kendine kafa sallamaya devam ediyordu.

Yüzdüğüm için yorulmuştum ve ne giysem tuzdan, sonra da terden ötürü üzerime yapışacaktı. Yatağımın kenarına oturup hiçbir şey yapmamaya karar verdim. Kımıldamıyordum, neredeyse nefes bile almıyordum. Düşünmüyor, hissetmiyordum. Kendimi bir hiçlik haline sokmak istiyordum; dalgaların getirdiği bir deniz salyangozununki gibi kasıtlı bir katatoni* haline. Bu durumdan kederli bir klik sesiyle çıktım! Ses muhtemelen duyulacak kadar yüksekti; sanki bir jaluzi hızla açılıp acımasız gün ışığının içeriye girmesine izin vermişti. Prescott gelmişti aklıma. Adamı kişisel olarak hiç tanımıyordum, bana sürekli rahatsızlık verdiği mektuplarıyla manüskrisini biliyordum. Kötüydü, insanı umutsuzluğa sevk edecek kadar kötüydü ama yine de içinde iyi bir fikir barındırıyordu. Bunları ona söyledim ancak yine de istek ve fikirleriyle beni senelerce rahatsız etmeye devam etti. En sonunda onu görmezden gelmek zorunda kaldım. İşin güzel yanı şuydu ki dördüncü romanımın temel fikri, *Prescott'un o korkunç manüskrisine gizlenmiş olan o güzel fikrin bire bir aynısıydı!* Elbette o fikri olması gerektiği şekilde değiştirmiştim falan ama yine de aynı fikirdi! Yemin ederim ki *Sonsuz Düzlük*'ü yazarken

* Şizofrenide görülen bir duyarsızlaşma ve tepkisizlik hali. (ç. n.)

ve sonrasında Prescott'u ya da manüskrisini ya da kitabı baskıya hazırlanan herhangi bir yazarın aşina olduğu, insanların karşısına çıkmadan önceki son derece yorucu olan o kimseyle temasta bulunmama halini bile düşünmemiştim.

Peki aklımda *kalmış mıydı?* Liz'in varlığından mustarip olmadığıma inandığı o bilinçaltımın işi miydi tüm bunlar, yoksa bir aşamada o fikri kasıtlı olarak çalmış mıydım? Bildiğim kadarıyla Prescott, bana göndermiş olduğu o manüskriyi hiçbir zaman yayımlatmayı başaramamıştı; gerçi artık kendi ismiyle yayımlanmış yeterince kitabı vardı ve muhtemelen benim kadar ünlüydü. Bu olayı hatırlayıp da bundan bir röportajda bahseder miydi? İkindi, nispeten serin bir akşama dönerken bana öyle geliyordu ki hayatımda geri dönüp azap vermeyen ve canımı yakmayan hiçbir saçma, onur kırıcı ya da yarı suç niteliği taşıyan olay yoktu.

Nihayet aşağıya indiğimde Johnny beni bekliyordu; o bölgede tek bir otel olduğundan bu kaçınılmazdı.

"Uzo yüzündeki bu kederli ifadeyi silecektir, Wilf."

"Tanrı saklasın. Benim kendi *testim* barda. Gayet içilebilir bir içki. Minos."

"Şunu ifade etmeliyim ki canım, şişenin resmen ırzına geçtiğin düşünülürse, vücut ölçülerini kabul edilebilir aralıkta tutabilmen o meşhur münasebetlerin sayesinde olmalı."

"Meşhur mu?"

"Sen ve Amrose Bierce. Aç tırnak, son romanı *Baharda Atlar* olan Wilfred Barclay nerede, kapa tırnak."

"Kes sesini. Konu oraya geldi madem, peki sen kendin ne yazıyorsun?"

"Zavallı benden mi bahsediyorsun? Gökkuşağı insanları için kocaman resimli bir kitap. Tabii ki Sappho'yla* ilgili. İsmini *Lesvos'un Kadınları* mı yoksa *Sappho'yu Yakmak* mı koysam karar veremiyorum. Birilerinin o melun kızı gerçek-

* Sappho Lesbos, İÖ 610 civarında doğmuş, 580 civarında ölmüş Antik Yunan şairi. (ç. n.)

ten yakmış olmasını dilerdim. Ona dair hiçbir şey bilinmiyor, hiçbir şey. Üstelik sözde tarihin alanına giriyor; ben de kendimi pek yaratıcı hissetmiyorum."

"Bu, senin şu ana kadar verdiğin en iyi nüktedan karşılık."

"Komik olsun olmasın, ne vakit bu bir işe kalkışsam öylesine bir öfkeye sebep oluyorum ki!"

"Sen klasik bir akademisyen değilsin."

"Ben erotik bir akademisyenim. Kadın arkadaşlarımdan topladığım bilgilere inanamazsın, varsayımlardan bahsetmiyorum bile. Biliyorum, şimdi bu fikri çalmayacağına söz vereceksin ama neolitik hanımlar, kilden yapılmış o küçük, sevimli heykelleri ne için kullanıyorlardı sence? Soyadı armalarına sardığım gibi, düzmece filolojiye bile merak sarıp 'Lesbos'un, milattan sonraki dönemde 'seks oyuncağı' denilen şeyin klasik Yunanca karşılığı olan 'Olisbos'tan geldiğini ileri sürdüm. Münasebetlerin nasıl gidiyor, Wilf? Misyoner pozisyonuna devam mı?"

"Sen nasıl yapıyorsun?"

"İstikrar gerektirmeyen pozisyonda."

Sessizliğe gömüldü; bu sessizlik sırasında ben de kasvetli düşüncelere daldım; ta ki Johnny'nin sesinin tekrar duyana dek.

"*Niye* bu kadar bıktın bu işlerden?"

Yine öğrenme arzusuyla dolup taşan o tavrına bürünmüştü; bilgi edinebilmek için yüzümün muhtelif görünür kısımlarını tarıyordu. Bir sonraki hamlesi Rick'e yerimi söylemek olacakmış gibi geldi bana. Üstelik bu bilgiyi basına ya da yere batasıca medya organlarından birine para karşılığında satabilirdi.

"O şimdi nerede?"

"Kim nerede, Wilf?"

"Eee... sözde biyografimi yazacak kişi."

"Sence de çok şanslı değil misin? Bir kişinin her şeyinin gözler önüne serilmesi! Ne yazık ki hiç kimse bana hayatımı yazmayı teklif etmedi. Bu işi kendim yapmak zorunda kala-

cağım; öylesine karşılığı olmayan bir iş ki, bir nevi edebi mastürbasyon, hani senin de..."

"Benim durumumda..."

"Evet, evet, biliyorum. Tıpkı genç sersem Keats gibi katışıksız bir heteroseksüel olduğunu ilan edeceksin. Hatırlıyor musun? Sanırım 'Lamia' adlı şiirindeydi. Sevgili, pek sevgili Wilf! Bu şiiri Toplu Eserleri'nde epigraf olarak kullanmalısın. Nasıldı bakayım... evet.

Bırakalım ne isterlerse söylesinler deli şairler
Perilerin, hurilerin, tanrıçaların güzelliğine dair,
Mağaralara, göllere ve şelalelere dadananlarda yoktur
Gerçek bir kadında bulunan letafet...

Ne büyük görgüsüzlük! İnsan neden 'Cockney Ekolü'* dendiğini anlıyor.

Testim ortaya çıkmış, içmeye başlamıştım. Bu anılar, insanın etini kemiren kurtlara benziyordu; Rick kovalıyor, kurtçuklar yiyor, canavar Halliday ise hepsinin üzerine heyula gibi çöküyordu. İçimdeki bu gerilimin yazmayı bıraktığım için yoğunlaştığını düşündüm; hemen başka bir kitaba başlamalıydım, fakat sorun şuydu ki kafamda yer almamalarına rağmen John Aziz John John, ben dinlesem de dinlemesem de konuşmaya devam ettikçe bu fikirler tetikleniyordu.

"Kurtçuklara dikkat et..."

Korkuyla irkilerek kendime geldim. Bunu o söylemişti, ben değil! Tabii ya, derin düşüncelere daldığım, sessizlik olduğunu sandığım o zaman diliminde kurtçuklarla ilgili bir şeyler mırıldanmış olmalıydım; bu, o an için ruh çağırma kadar dehşet verici bir şeydi. Bana öyle geliyordu ki herkes görüyordu da bir ben göremiyordum; herkesin bir şekilde erişimi vardı da sadece ben her şeyden habersizce kendi bedenime hapsolmuştum, kendi bedenimle sınırlıydım; görünüşe göre *Onların*, benim

* Aralarında John Keats, Leigh Hunt, Percy Bysshe Shelly gibi Romantik şairlerin bulunduğu topluluğa alay etmek maksadıyla verilen isim. (ç. n.)

gizli benliğime erişip ona temas edebilecek antenleri vardı, oysa ben bu antenlerden mahrumdum.

"Ne kurtçuğu?"

"...gece, uğultulu fırtınada ortaya çıkan sinekler... Britten* ulvi bir zekâya sahip değil miydi? Ben bestecileri kıskanırım, sen kıskanmaz mısın? Matematikçiler gibi. Politika falan yapmaları gerekmez; bulutların üzerinde öylece otururlar."

"Ne kurtçuğu?"

"Sevgili oğlum. Seni canlı canlı yiyorlar. Tam bir teşhiste bulunayım mı?"

"Hayır."

"Şöyle ki, sen, biyologların 'dış iskelet' olarak adlandırdıkları şeysin. İnsanların ekseriyeti 'iç iskelet' olarak adlandırılan şeylerdir; kemikleri içeridedir. Gelgelelim sen, canım, her nedense, sebebini ancak Tanrı bilir, hayatını, hani ne idüğü belirsiz canlılar için denir ya, dışarıya bir iskelet inşa ederek geçirdin. Tıpkı yengeçler ve istakozlar gibi. Yani bu korkunç bir şey, zira kurtçuklar eyvahlar olsun ki içeriye girip orayı ilhak ediyorlar. Bana borç vereceğini göz önünde bulundurarak ve *noblesse oblige*** falan filan, tavsiyem şudur ki çok geç olmadan o zırhtan, dış iskeletten, kabuktan kurtulman."

"Herhangi bir önerin var mı?"

"Bir düşüneyim... dini, seksi, evlat edinmeyi, hayır işlerini deneyebilirsin... sanırım bu şartlar altında en iyisi seks. Sonuçta ıstakozlar bile, itiraf etmeliyim ki nasıl olduğunu pek anlayamasam da, seks yaparlar. Muhtemelen 'Yukarıdaki'nin suyun altında olduğu müddetçe devam etmesine izin verdiği bir mastürbasyondur."

"Somon ve benzerleri."

"Aynen öyle. TLS'e*** yazdığım o küçük şiiri okuyordun.

---

* Benjamin Britten (1913-1976). İngiliz besteci ve piyanist. (ç. n.)

** (Lat.) İmtiyazlar sorumluluk getirir anlamına gelen bir ifade. (ç. n.)

*** *Times Literary Supplement*. Haftalık edebiyat eleştirisi dergisi. (ç. n.)

'Çünkü insan komik bir balık, basit bir balık ama *queer** bir balık; tombul, tıknaz bir balık, menisini nereye akıttığı konusunda (balığın en *queer* arzusu) özellikle çok dikkatli.' Vesaire vesaire. Güzel, değil mi?"

"Hayır."

"Cehennemin dibine git. Bu bir *jeu d'espirit*** elbette ki. Sende hiç ritim duygusu yok, hep böyle düşünmüşümdür."

"Yorgunum."

"Dediğim gibi, bir arkadaşa ihtiyacın var. Sevgili dostum, senin de bildiğin gibi, bir iki kişiyi tanıyorum. O kategorilere ayıran tarzınla benim yaşlanmakta olan bir *queer* olduğumu düşünüyorsun ve elbette ki öyleyim, diğer şeylerin yanı sıra. Salyangoz çorbasını deneyeceğimi sanmıyorum. Mecburen yine musakka yiyeceğim. Yunan yemekleri çok iğrenç değil mi? Şu yerin dibine batasıca Sappho olmasaydı... Senin *en az* bir kadına ihtiyacın var. Yoksa sen hayatta kendini geç keşfeden ve işi abartıp tercihini genç bir erkekten yana kullananlardan mısın?"

"Tanrı aşkına, kapa çeneni!"

"Bu gibi şeyler senden geçmiş, çok uzaklara gitmiş olmalı, evet, canım, savaşta ve kavgada senden kaçmış olmalı. Evet. Senin bir kadına ihtiyacın var."

"Aklında biri var mı?"

"İşte hasta vesaire vesaire."

"Bakınız *Macbeth*."

"Apollon ne demiş biliyor musun? Tabii ki de biliyorsun. Kendini bil. Belki de tüm bu yılları kendini hiç bilmeden geçirdin. Senin bir arkadaşa ihtiyacın var. En aşağıdan, bir köpekle başla."

"Köpekleri sevmem."

"Gördüğün gibi, kabuğun altındaki kurtçuklar yalnızca insan sadizmi değil. Şiir sanatının saf hali. Yalnızca Yukarıdaki bu denli yaratıcı olabilir."

"Halliday'den bahsetmekten sıkıldım. Yani..."

---

* Hem eşcinsel hem de acayip anlamına gelen İngilizce kelime. (ç. n.)

** Nükteli edebi eser. (ç. n.)

"Ah, tamam. Sen oldum olası bir düzyazı insanıydın, değil mi?"

"İçinde zekâ barındıran türden."

"*Je me demande,** senin o meşhur 'duygusuz zekân' nereye gitti acaba?"

"Yaşlandım. Hızla şeye doğru gidiyorum..."

"Nereye?"

Sanırım bağırmıştım.

"Hepimizin gittiği yere, seni lanet olasıca sersem!"

Sanırım sonrasında ne söylediğini kelimesi kelimesine hatırlıyorum, zira küçük yemek masasında yüzünü bana iyice yaklaştırdığı o sahne çok net aklımda; yüzünü öylesine yaklaştırmıştı ki kaşlarını kalemle çizmiş olduğunu seçebilmiştim.

"Wilf, canım. Verdiğin Borcun karşılığında bir kere daha söylüyorum. Bir rahibe ya da bir deli doktoruna git. En azından, peş peşe hasta gören doktorlardan uzak dur. Yoksa sen daha 'alkolik şizofren' demeden seni içeriye tıkarlar."

* (Fr.) Merak ediyorum. (ç. n.)

XI. Bölüm

Bu bir biyografi değil. Ne olduğunu da pek bilmiyorum zira ne olduğunu hatırlamadığım devasa boşluklarla, hiçbir şeyin olmadığını hatırladığım başka birtakım boşluklar var. Bu durum, bu kâğıt yığınına belli bir tutarlılık kazandırma teşebbüsü açısından yeterince kötü değilmiş gibi, içinde bulunduğum durumdan ötürü Lesvos ve Johnny'den sonraki aylar da yarım yamalak. O akşam, Johnny o gülünç teşhisinde bulunduktan sonra ne pahasına olursa olsun oradan kaçmam gerektiğini anladığımı gayet net hatırlıyorum. Gelgelelim bunun yerine sarhoş olmuş, her gün kafam Minos'la dumanlanmış halde gezmiş ve çok sayıdaki kötü alışkanlığının arasında haddinden fazla içmek bulunmayan Johnny'yi pek az görmüştüm. Nihayet kendimi bir uçuş pistine transfer ettirmeyi başarıp uçmuştum. (Gelen mektupları göndermeleri için bıraktığım adres: Rinderpest, Bloemfontein, Güney Afrika.) Uçaklar için Tanrı'ya şükürler olsun! Tıpkı Son Borazan* gibi küçücük bir zaman parçacığında tüm görüntüyü değiştirebiliyorlardı. Uçakta uçmanın ne kadar harika bir şey olduğuna dair boş boş konuşan bir adamın –sanırım Kanadalı'ydı– yanında oturduğumu hatırlıyorum; zira yeterince uzun süre

* Kutsal Kitap'ta bahsi geçen, bir anda herkesin değişeceğini ve ölülerin dirileceğini haber veren yedi borazanın sonuncusu. (ç. n.)

uçarsanız yere çakılmanız kaçınılmazdı ve bir uçakla yere çakıldığınızda ölüm, tam da arzu edildiği gibi, ani olurdu, bakınız *Julius Caesar.* Bu Kanadalı, Johnny'nin tabiriyle ödleğin tekiydi ve aerodinamik yasalarının akıl almaz biçimde tatbik edilmesi sayesinde, tekinsiz derin suların üzerinde havada asılı durduğumuz gerçeğinin hatırlatılmasından hoşlanmıyordu. Gidip koltuğunu değiştirdi. Atina'nın Büyük Britanyalı ya da Amerikalı adamlarla dolu olacağını biliyordum, bu yüzden de mektup adresi olarak Güney Afrika'yı verdiğimi unutup uçak değiştirdim ve Güney Afrika'ya uçtum. Yolda aklıma gelince geri dönmeye niyetlendim. Ne var ki –işte o yarım yamalaklık tam da burada devreye giriyor– bir şekilde kendimi bir bakım evinde buldum. Kabuğumun altındaki o sıcak, kırmızı kurtçuklarla ve onları bedenimdeki yarıklardan çıkararak temizleyen güzel kadın doktorla –ki kendisi yapacağı işlemi balık pazarından alınmış canlı bir ıstakoz üzerinde göstermişti– karşılaşmamı gayet net hatırlıyorum ki yine de bazen tüm bunları rüyamda görmüş olduğumu düşünürüm. Doktor elbette ki harareti içimden söküp alamamıştı, ancak sanıyorum ki bu duruma dayanabilmiştim. Bana öyle geliyordu ki daha ılıman bir iklimde belki de bu hararet katlanılabilir olurdu, fakat farklı zamanlarda bıraktığım mektup adresleri düşünüldüğünde güvende olacağım ülke sayısı gitgide azalıyordu. Böylelikle Roma'ya uçtum (mektup adresi: Shangri La, Katmandu, Nepal) ve uçaktan iner inmez Rick'i Piazza Navona'da gördüğümü hatırladım. Bu yüzden yerel bir havayolunun uçağıyla uçup sonrasında araba kiralayarak gerisingeri aynı yere döndüm. Kalemi doğru düzgün kavrayarak isim yazılıp imza atılması gereken yere doğru düzgün yazamadığım gibi arabayı da çok yavaş kullandım.

Şimdi size hiç istemesem de o adadan bahsetmem gerekiyor; ada bende hâlâ asabiyet yaratıyor. Ne var ki adayı anlatmam gerekiyor çünkü bu, ilk kısım. İkinci kısmı daha sonra yazacağım. Doğrusunu söylemek gerekirse bir süredir bunu yapmak için kendi kendimi yiyip bitiriyorum ve işin aslı

şu ki bu işi ayık kafayla yapamıyorum. Ah, sabah, şu sıra pek revaçta olan hayaletler gibi mutfağa süzülüveren Liz olmaksızın mutfağa inip boş şişeleri sayacağımı biliyorum. Çöp bidonunu kurcalayan Rick olmaksızın, yaşasın çöp bidonu olmaksızın. Rick muhtemelen benden bir iz bulabilmek için gezinip duruyordur. Liz, dişbudak ağaçlarını kestirdiğinden, oturduğum yerden doğruca karşıdaki çayırı ve nehrin öte yanındaki ağaçları görebiliyorum ya da istesem görebilirim ancak göremiyorum zira saat sabahın üçü. Bana da, Rick'e de rahat vermemek için porsukların geldiği yer tam da burası.

Neyse. Bir feribota binip, anacaddede hemen gözlerimin önünde bir polis müdürünün vurulduğu bir şehirde indim. Mafyanın işiydi; Halliday'in mafyayı kullandığı fikrine kapılıp tekrar feribota bindim. Geldiğim yere dönmek niyetinde değildim, uzağa, daha uzağa gittim ve kendimi, sokakları araba sürülemeyecek kadar dar olan bir rıhtımda, bir arabanın içinde buldum. Keşmekeş halindeki varoşun, virane evin, barın, otel Marina dedikleri genelevin görüntüsü pek hoşuma gitmediğinden, iki hırpani, ihtiyar kadının başında durduğu iki kalas yerine, içinde düzgün bir barı olan daha büyük ve daha iyi bir yer bulabilmek için şehrin iç kısımlarına doğru yürüdüm. Bir kapıya vardım, kapıyı açıp yürümeye devam edince, daima otele dönüştürülen o İtalyan villalarından birini gizliyormuş gibi görünen birtakım evlere vardım. Bu evlerin pencerelerinin olmadığını fark etmiş olmalıydım. Salak ben. Neyse, evlerden birinin içine girip uzun bir koridor boyunca yürüdüm; elbette ki orada üzerlerine kıyafet giydirilip düşmesinler diye duvara yaslanmış –desteksiz duramayacaklarını söylemeye çalışıyorum– çok eski zamanlardan kalma cesetler vardı. Oradan çıktığımda tir tir titriyordum fakat bu titremelerin tuhaflığı, normalde olduğundan daha fazla korkmadığım için durmaları gereken yerde devam etmeleriydi. Penceresiz evlerin orta yerinde durup onlara bağırdım.

"Ada sallanıyor!"

Gerçekten de sallanıyordu. Yaşayanlara ya da ölülere adadaki sallanmadan bahsetmek hiç şüphesiz ki Newcastle'a kömür götürmek gibi bir şeydi. Neyse, pencereleri olan ve senelerdir iş görmeyen barmen dışında görünürde ceset bulunmayan bir otel buldum, arabadan çantamı getirdiler ve bütün gece yatağın kenarında oturup sallantının geçmesini bekledim fakat geçmedi. Uyumuş olmalıyım ancak şu var ki ya bilinçsizce uydurdum ya da Liz'in söylediği şeyin aksine bir rüya gördüm, aman Tanrım nasıl bir rüya gördüm öyle! Kahvaltı yapmış olmalıyım zira etrafta gezinip adanın, üzerinde siyah cam bıçakların saplı olduğu, bir çan kulesini andıran tozlu bir ponza taşından ibaret olduğunu gördüğümü hatırlıyorum. Normal insanlar için ilginç bir yer fakat eklemleriniz harap durumdaysa size göre değil. Orada *olduğunu* tahmin ediyordum. Evet, hemen akabinde olana bakılırsa şüphesiz öyleydi.

Bir noktada sadece kahve içmeye karar verdim ve öğlene kadar kovalarca kahve içtim. Sonra ayık kalabilmek adına, *centre ville*'den,* ölü merkezinden vesaire vesaire, uzak durmaya çalışarak yürüyüşe çıkmaya karar verdim. Bakınız Sicilya ölü gömme âdetleri.

Böylelikle duvarlara dikkatle sokularak yürümeye başladım. Kocaman bir tepe vardı; ağır adımlarla yaklaşmaya koyuldum. Evet, kulağa çılgınca geldiğinin farkındayım fakat vaziyet buydu. Bizzat ihtiyar adam gibi, yani Mary Lou'ya göre yaşıtım olan o ihtiyar gibi –fakat o sizden yaşlı değil ki!– o şeye doğru yaklaşmaya başladım. O kız amma da yalancı. Ona kanmıştım. O adam kakasını yaptığı o kiliseden bile yaşlı. Size şunu söyleyebilirim ki sokaklar o bölge için bile iğrençti. Çok geçmeden tepede beliren binanın bir kilise, muhtemelen bir katedral olduğunu gördüm; içimde öyle bir hararet vardı ki vitraylara bakarak serinleyebileceğimi düşündüm; gerçi 1900'lerde Mafyanın yaptırdıkları arasında son derece çirkin olanların dışında herhangi bir şey olma

---

* (Fr.) Şehir merkezi. (ç. n.)

ihtimali düşüktü. Bir müddet sonra nefes nefese kaldığımdan durmam gerekti, fakat ne kadar beklersem bekleyeyim içimdeki harareti hissedebiliyordum, üstelik benim dışımda, o gün boğucu bir sıcak vardı. Sıradan bir gün ışığı değildi bu, akkor haline gelmiş bir gün ışığıydı, sanki güneş ışığı değildi de içinde ışıltılar olan bir atmosferdi. Önce içkiden olduğunu düşündüm, fakat sonra düşününce içkinin beni sandığım kadar, diğer şey kadar –yani köşe bucak takip edilmek ve gözetlenmek kadar– kötü etkilemediğini fark ettim; doğruyu söylemek gerekirse içki idrak yetimi biraz bozuyordu sadece. Konu içkiden açılmışken, en ufak bir akşamdan kalmalık emaresi göstermiyordum ki bu da kötüye alametti. Adayı çevreleyen denizin bile tuhaf, pirinçsi bir görünüşü vardı. Yanımdan geçerek yokuştan aşağıya inen bir adalı, mekanik bir oyuncak bebek gibi kendi kendine istavroz çıkarıyordu. *Sonra* meselenin ne olduğunu, adanın neden sallandığını anladım. Ufukta –artık hangi yön olduğunu Tanrı bilir– ancak bir hidrojen bombasından çıkabilecek türden tüy şeklinde siyah duman belirdi.

Siz ne derseniz deyin fakat yer öyle böyle sallanmıyor. Bu durum, insanda kalan son güvenlik duygusu kırıntılarını da yok ediyor; demem o ki son tahlilde ayağınızın sağlam bir zemine basması gerekir. Yerin sallanması, uzaydan gelen o çılgın topu çağrıştırıyor; şayet umurunuzdaysa ya da düşünecek olursanız, bu, yaklaşmakta olan bir cinayet, hayır, hayır, eşi görülmemiş bir taarruzdur. Yine de bir volkan patlamasının ya da bir depremin yol açacağı dehşetin bir tasvirini arıyorsanız, onu burada bulamazsınız zira şimdi bakınca iyice abartarak bu olayın tamamını şahsıma yönelik bir hakaret ya da bir sitayiş olarak kabul ettiğimi görüyorum; neyse, zaten sallanmalar da –yerin sallanmasını kastediyorum– azalarak kesildi ve elbette ki yokuşun tepesindeki o yerden çıktığımda, adanın tamamı, cam bıçaklarıyla falan denizin dibine batmış ya da batmamış, umurumda olamazdı.

Tırmanılması gereken bir dünya merdiven vardı; sadece basamak sayısından bahsetmiyorum –ki arşa uzanıyormuş

gibiydiler– merdivenlerin eni de çok genişti. Bir bölükle birlikte, aynı hizada uygun adım yürüyebilirdiniz, buna çok uygundu zira bunlar eşek merdivenleriydi; yükseklik az, basamaklar alabildiğine geniş ya da belki doğru mimari ifade "alabildiğine derin" olabilirdi. Böylelikle devasa bir binanın ana girişinin önündeki düzlüğe varana dek merdivenleri tırmandım; adam merdivenleri kendi rahatına göre özel olarak yaptırdığı için eşek kardeş bu esnada şikâyet edip durdu. Batı kapısıydı bu ve bundan sonra olan olayların başka bir yerde olabileceğini hiç zannetmiyorum ama yine de kim bilebilir ki? Üç kapıdan ortadakinin önünde çok ihtiyar bir kadın hasır bir sandalyeye oturmuş, incecik bir ipliği eğiriyordu. *Hayır*, o Kader Tanrıçalarından* biri değildi; on senede bir falan gelen turistlerin yanlarında fotoğraf makineleri olup olmadığını kontrol etsin diye oraya konmuş çok ihtiyar bir kadındı. Neden? Fotoğraflardan hoşlanmıyorlardı ve bu konuda son derece haklıydılar, olması gereken de buydu. Fotoğrafın sizden bir şeyleri alıp götürdüğünü benim bildiğim gibi bilen birilerinin olduğunu görmek hoştu, bu yüzden bozuk İtalyancamla dilim döndüğünce yanında *machina photographica*** taşıyacak türde bir adam olmadığımı söyledim. Ne var ki beni anlamadığı aşikârdı; adada her ne konuşuluyorsa ondan konuşmaya devam etti. İlgili görünmek için ufuktaki tüy gibi dumanı işaret edip kaşlarımı kaldırdım; kadın bunun üzerine istavroz çıkarmaya başladı; iplik eğirirkenki tüm o ritim bozulmuştu.

"Volkan!"

O kelimeyi gayet iyi biliyordu. Neyse, en azından bomba değildi. Güzel bir yerde buldun kendini, Wilf, diye geçirdim içimden, o gösterişsiz otoyollara selam olsun, feribot geldiğinde Rick de, Halliday de, mafyaları da yerin dibine batsın.

---

* Yunan mitolojisinde Fateler ya da Moiralar olarak da bilinen, insanlara yaşam paylarını veren Tanrıçalardır. Yaşlı, çirkin kadınlar olarak resmedilen bu Tanrıçaların isimleri Klatho, Lakhesis ve Atrapos'tur. (ç. n.)

** (İt.) Fotoğraf makinesi. (ç. n.)

Sonra içeriye girdim; içerisi bir kilise için bile çok, çok karanlıktı.

Tam da o an kocaman güneş gözlüğümün hâlâ gözümde olduğunu fark ettim; günlerdir, yatağın kenarında otururken, hatta rüya görürken bile gözümde olduğu sonucuna vardım. İç ve dış kapının arasında, bir nevi hazırlık işlevi gören bir tahta kutunun içinde dikilmek tuhaftı; düşününce, gözlüğümün bu zaman zarfında gözümde olması bir süredir yıkanmadığım anlamına da geliyordu. Gözlüğü çıkardım, iç kapıyı ittirip açtım ve korka korka içeriye girdim.

Evet, bu bir katedraldi zira piskoposluk kürsüsünü görebiliyordum. İleriye doğru bir iki adım atıp etrafıma baktığım an vitrayın dönüp bir daha bakmaya değmeyeceğini fark ettim. Biraz daha ilerleyince kubbenin oradaki en güzel bölüm olduğunu fark ettim, zira kemer üstü bölmeleri erken dönem mozaiklerle kaplıydı. Mozaik de vitray gibidir; ne kadar eski o kadar iyi. Etrafa iyice bakınır, sonra da güzel bölümlere odaklanırım, diye düşünerek bir iki adım daha atmıştım ki günün son sarsıntısıyla ayağımın dibine bir mozaik parçası düştü.

Şu işe bak. Ağır ağır ilerliyordum. O küçük, koyu mavi taş parçası yaklaşık bir metre ilerime düştü; o an sağ ayağımın üzerindeydim, tam sol ayağımı yere koymak üzereydim ki ayağım havada öylece durup taşa baktım. Taş, bir santimetrekareden küçüktü. Tam önüme düşmüştü. Sol ayağımı yere koyup durdum. Dağlar bana top mermileri fırlatır, kiliseler, tırnak büyüklüğünde taş parçalarını üzerime düşürür. O şeyin, dağın uyarısını dikkate almadığım için başıma geldiğini hatırlayarak, burada daha dikkatli olmalıyız, diye geçirdim içimden. Uçurumun kıyısından aşağıya düşmek istemezsin. Dahası, bu katedralin farklı bir havası vardı. O an gözlüğüm olmadığından, katedralin hâlâ olması gerekenden daha karanlık olduğunu –ki bu denli karanlık olmaya hiç hakkı yoktu– görebiliyordum; dışarıdaki güneş pirinci andırıyordu, pencerelerse süssüz ve yalındı. Bunu, mülayim, uysal ve nazik

İsa'nın orada hiçbir surette bulunmayışı olarak yorumlayabilirdiniz. Bu durum hoşuma gitmedi; gitmeye niyetlendim, fakat gittiğim takdirde kendimi sonsuz bir zaman ırmağı içerisinde bulacağımı ve elimde bunu unutmama yardımcı olabilecek hiçbir şey olmayacağını biliyordum. Yürümeye devam ettim.

Tüm bunlar ne kadar sürdü? Bir sütunun kenarına oturdum biraz; kilisenin hoş serinliğine karşın içim alev alevdi. Göğsümün içinde bir gerginlik vardı; sanki yukarıdan birisi iplerimden tutup beni ayaklarımın ucunda durmaya zorluyordu. Bu gerginlik, dinleneyim diye beni oturtsa da bunun bir faydası yoktu, böylelikle önüme düşen o mozaik parçasına rağmen yürümeye devam ettim.

Kuzey çapraz sahındaydım. Olanca genişliğiyle tam karşımda duruyordu. İsa'nın gümüşten yapılmış yekpare bir heykeliydi, ne var ki her nasılsa gümüş çelik gibi göründüğünden, heykelin belli belirsiz, ürkütücü bir mavimsiliği vardı. Heykel benden uzundu, bir antik Yunan heykeli gibi geniş omuzluydu ve uzun adımlarla yürüyormuş gibiydi. Başında bir taç vardı; gözleri yakut ya da lal taşı yahut da kabaşon kesimli lal ya da alelade kırmızı camdı ve göğsümdeki ateş gibi alev saçıyordu. Belki İsa'ydı. Belki de bu parçaları miras yoluyla devralıp sadece ismini değiştirmişlerdi; uzun adımlarla yürüyen yeraltı tanrısı Pluton'du, Hades'ti. Şehvani duygular bedenimin üzerinde kımıl kımıl gezinirken orada ağzım açık öylece durdum. O kısacık tahripkâr anda tüm erişkin yaşamım boyunca Tanrı'ya inanmış olduğumu fark ettim ve bu bilgi de bir Tanrı tasavvuruydu. Korku, kemiklerimin içindeki iliklere kadar nüfuz etti. Etrafım sarılmış, batağa saplanmış, kafam allak bullak, neredeyse hepten helak olmuş, tekmil bağnazlığın içinde sürüklenerek, ağzım açık, çığlık çığlığa, üzerime işenmiş, üzerime sıçılmış bir halde Yaradan'ımı bildim ve yere düştüm.

Sanıyorum ki beni bulan kapının önünde iplik eğiren şişman kadındı. Öyle bir yerde çığlıklarımı duymuş olabile-

ceğini sanmıyorum. Diğer adadan gelecek karın gurultusuna kulak kabartmışken, duymaya da çalışmazdı zaten. Devriye gezme vakti gelince, acaba kiliseden bir çanak alıp kaçmış mıyım, diye bakmaya gelmiştir. Beni de bu şekilde bulmuştur.

Kendime geldiğimde bir hastanedeydim; hatırlamak için çabalamam gerekmemişti. Kendime geldiğimde her şeyi hatırlıyordum. İhtiyar kadının iplik eğirdiği gibi tespih çeken bir rahibenin gözetiminde yatıyordum. Bir rahibenin sizi gözlemesi normal midir, bilmiyorum. Belki de bir katedralde yere serildiğim için bana karşı özel bir sorumluluk falan duyuyorlardı. Bilmiyorum, zaten bunun elbette ki bir önemi yok. Bence pek iyi bir hastane değildi.

Orada uzun, ah, çok uzun bir süre yattım. Bir önceki günün ışığı içimi o müthiş ışıltısıyla doldurmuşçasına, o gün bir önceki günmüşçesine, pek çok şeyi muazzam bir sarihlikle görebiliyordum. Hakikat dışında hiçbir şey düşünemiyor, hiçbir şey göremiyordum. Kaderimin en başından yazıldığını anlamıştım. Bu olaylar bütünü içerisinde bir yerim vardı. Ne yaptığımın ya da ne yapacağımın bir önemi yoktu. O korkunç bağnazlık beni kendi suretinde yaratmıştı. Neden bahsettiğimi anlayabilirsiniz belki fakat anlamamanız sizin için daha iyi olur. Kahrolmaya yazgılılardan, lanetlilerden biri olduğumu, hatta belki de bu yazgıya sahip yegâne kişi olduğumu anladım. Bunu içim yana yana, çok net bir biçimde anladım. Cehennemde gözkapakları yoktur.

Bir rahip gelip bir şeyler mırıldandı; güldüm, gülüşüm rahibi rahatsız etti, rahibeninse buharla çalışıyormuşçasına peş peşe istavroz çıkarmasına sebebiyet verdi. Meselenin apaçık bir şekilde görebildiğim komik yanı şuydu. Bu rahip, kesinlikle rahip değildi, zira bağnazlık döneminin gerçek rahipleri öleli binlerce sene oluyordu; bu rahip, sahne dekorunun bir parçası olarak oraya konmuş biri gibiydi. Rahip odadan çıktı, belki de makyajını çıkarmak için. Rahibin ardından doktor geldi ki o, rahibe nazaran biraz daha iyiceydi. İki elimi birden tutup, kafasını sallayarak sıktı. Benim de onun ellerini sıkma-

mı beklediğini anlayıp öyle yaptım. Beni tepeden tırnağa muayene edip kaşlarını çatarak bir kelime söyledi. Anlamadığımı fark edince bir kelime daha söyledi.

"Colpo.* Colpo?"

*Mea maxima culpa.*** Falan filan. Ne söylemek istediğini anladığımı sanarak "Si, massima colpa,"*** demeye çalışsam da bir türlü söyleyemedim; dilimin üzerinde bir öküz vardı sanki. Epeyce gülüp kafasını salladı ve sırtımı sıvazladı, sonra da gitti. Akşam geldiğinde yeni kelimeleri vardı.

"Estrook.**** Piccolo.***** Leedle****** estrook."

Doktorun bu sözü beni yine güldürdü, aklıma ilahi kırbaç gelmişti, ancak doktor başını sallamaya, gülümsemeye ve reflekslerimi kontrol etmeye devam etti; kontrollerin sonucunda küçük bir felç geçirdiğimi söyledi ki cevaben ben de ona, benim gibi ayyaşların felç geçirmediğini söylemeyi başardım; benim gibiler, türlü türlü korkular yaşarlar, ara sıra da gerçek güzelliğe, büyük ikramiyeye, kahrolmaya yazgılılara, lanetlilere ve acıması olmayan ilahi adalete denk gelirlerdi. *In vino veritas,******* dilime pelesenk olmuş sözlerimden biridir.

Hatırladıkça hâlâ ateş basıyor. Yaşadığım bu olay, sabahın üç buçuğunda beni buz gibi ciddileştirip derin düşüncelere gark etti. Bu derin düşüncelere dalma halini teknik anlamda, evrensel bir gerçekliği düşünmek anlamında kullanıyorum. Denir ki bazı felç türleri, yani aslında "denir ki" diye bir şey yok; bazı "leedle estrook"ların bir şey söylemek isterken ağzınızdan bambaşka bir kelimenin çıkmasına sebep olduğunu bizzat kendi deneyimimden biliyorum. Keza bu iki kelime arasında herhangi bir uyak ya da mantık ilişkisinin, fiziksel beynin doğası dışında herhangi bir bağlantının bulunmadığı

---

* (İt.) Şok. (ç. n.)
** (Lat.) "Benim büyük hatam" anlamına gelen ifade. (ç. n.)
*** (İt.) "Evet, benim hatam," (ç. n.)
**** (İt.) Felç. (ç. n.)
***** (İt.) Küçük. (ç. n.)
****** İngilizce «little» sözcüğünün deforme edilmiş hali. (ç. n.)
******* (Lat.) "Şarap içenin dili çözülür" anlamına gelen bir ifade. (ç. n.)

da söylenir ama tabii bunu ben daha iyi bilirim. Wilf Barclay, muhteşem danışman. Mesela, "baba" demeye çalışırken "ölü" dediğinizde ya da "anne" demeye çalışırken "kısrak" dediğinizde, bu kelimelerin arasında her türlü bağlantı mevcuttur.* Bağnazlığın o çelik gibi kaskatı gerçeği bir yana, bunun kesinlikle bir "leedle estrook" olmadığını anlamamı sağlayan budur, ya da öyle olsa bile, olay tümden rastlantısaldı.

Bunun ne önemi var? O sert yatakta, rahibelerin gözetimi olmaksızın, ne büyük saadettir ki hepten görmezden gelinerek, ilkel böceklerin doğası ya da daha pahalı ürünlere yönelerek ıstakozlar, yengeçler ve kabuklu arkadaşlar üzerine derin düşüncelere dalmama müsaade edilmiş halde yatıyor; başlangıçtan beri var olan o en eski iradeyi, yani bizim kendi irademizi arıyor ve bulamıyordum; kendi kendimizi icat etmediğimizi, tekrar ediyorum, etmediğimizi biliyordum ve şimdi bu edebi cezayı çekerken yaptıklarımız fayda etmeyecekti, önemli olan ne olduğumuzdu ve ne olduğumuzu kendimiz seçemiyorduk; orada yatmış, kaybedecek bir şeyi olmayan, dolayısıyla da ilahi bağnazlığı etkileme yönündeki o beyhude çabaya saplanıp kalmak zorunda olmayan lanetlilere has o küstahlıkla diyorum ki, o, uzun adımlarla yürüyen çelikten bir Hades! Orada yatmış, "leedle estrook"umdan mütevellit kelimelerin yer değiştirmesinden ya da belki de benim kendi doğal dilim kendiliğinden bir çeşit ilahi –anti-ilahi olarak da nitelendirilebilir– külliyatı oluşturduğundan, bizim durumumuzda bu kutsal değerlere saygısızlık sayılacağından diyorum ki, burası bir cehennem ve ben de onun dışında değilim, bakınız Marlowe.** Bu, bir çeşit yabanarısının, bir tırtılın üzerine yumurtalarını bırakırken gösterdiği kendiliğinden ortaya çıkan o çabaya benziyor; gayet anlamlı geliyor, başka türlü olmasını beklemiyorsunuz. Bu denli makul, bu denli akla yatkın olması ne

* Burada *dad* (baba) ve *dead* (ölü), *mum* (anne) ve *mare* (kısrak) sözcükleri arasındaki ses benzerliği, Türkçede kayboluyor. (e.n.)

** Christopher Marlowe (1564-1593) İngiliz şair ve oyun yazarı. (ç. n.)

büyük ironi! Tüm bu zaman zarfında çarpık konuşmamla, *anadilim* olmasına karşın aslında İngilizce bile olmayan bir dilde kendi kendime bir şeyler geveleyişimle tam bir deli gibi *görünmüş* olmalıyım.

Yine de o durumdan kurtulmayı başarıp yabancı bir dili yeniden öğrenmeye giriştim ki şu an bu dili konuşuyorum. Bir müddet tek heceli kelimelere taktım ki bu epey ilginç bir durumdu; ya da içimdeki, beni çelikten bir keman yayı gibi akort eden o gerilim artık yok muydu, diye düşünüyordum; tıngırdatılıp bir kenara atılacak bir çalgı teli miydim, diye düşünüyordum; bu dilin yüzde doksan dokuzunun metafordan ibaret olduğunu yaşamın erken dönemlerinde idrak etmiş, şimdiyse o esrarengiz yüzde bire ilişkin şüpheler duyan biri olarak. Her neyse, gevelemelerimin yerini alacak bu yabancı dilde pratik yapmaya başladım. Zordu. Her bir heceyi buradan alıp şuraya koymak gibi bir şeydi; hayır, öyle de değil, bin bir zahmetle bir heykeli yeniden biçimlendirmek, karmaşık bir resim yapmak ya da zihninden "gündoğumu" geçerken "içki" dememek gibi bir şeydi. Tam olarak delilik ya da *delirium trimmings** olarak nitelendirilebilecek bir *cognate*** halinde hastane yönetmeliğinin üzerinden geçtim, zira ben okuyana kadar bir sürü dini personel pat diye ya da bir pat sesiyle ya da sesleriyle odaya girecekti ki ben de ipin ucunu kaçırdım.

Neden sonra kendimi tekrar otelde buldum, sonra kiralık bir arabanın içinde, sonra da feribotta; bu aşamaların her biri, çerçevelenmiş fotoğraflar gibi birbirinden ayrıydı; fotoğraflar, gerildikçe gerilip gittikçe daha tiz ses çıkaran keman teline ve her yerdeki o ihtiyar, kimsesizlerin babasına*** kıyasla çok da önemli değildi. O feribotta (Sanırım İtalyanların *Cristoforo Colombo* olduğunu söylediği bir yolcu gemisini seyrediyordum; tam tarih ve yeri biyografimde, yani biyog-

* *Delirium tremens*'i (alkol yoksunluğunda ortaya çıkan bir tür histeri hali) bu şekilde yazıyor. (ç. n.)

** Dilbilimde eşasıllı sözcükler. (ç.n.)

*** Kimsesizlerin babası, şair William Blake'in Hıristiyanların Tanrı'sını betimlerken kullandığı alaycı ifadedir. (ç. n.)

rafimizde bulabilirsiniz) "son" kelimesini düşünmeye çalıştım. Kelimeyi yüksek sesle söylediğimde ağzımdan "günah" kelimesi çıkıyordu. Bu yeni kelimenin, vücudumdaki hararetle, çelik telle, o tasavvurla, birlikte ettiğimiz dansta benim üzerini kapatmaya çalıştığım, biyografininse ifşa ettiği tüm o şeylerle ilişkisini düşününce ayarsızca güldüm. Ah, beni bayağı güldürmüştü bu durum. Yine de en azından artık bir kelimenin simyasına sahiptim, üzerine diğerlerini ekleyebilirdim. İncecik bir buzun üzerinde yürümeye benziyordu bu.

"Benim... günahım."

Ağzımdan çıkarmayı başarmıştım. Fakat elbette bu, onca musibete yol açan o eski bağnazlığın kasıtlı bir hatasıydı. Aptal gibi görünmeyi umursamaksızın bir daha denedim.

"Değil. Günah. Ben. im. günah."

XII. Bölüm

O kâğıt yığınını bir daha okuyacak yüreğim de cesaretim de yok. Kötü bir dönemdi ve o dönemin hatıraları, beni yoldan çıkarıp endişeyle uzak durmaya çalıştığım şişelere yöneltiyor. Bak, o ihtiyar bilmem kimin –ismi lazım değil, sen kim olduğunu biliyorsun– gözünün her durumda kendilerinin üzerinde olduğunun sezgisel olarak ayırdında olan o ihtiyar hırpani kılıklılar ortalıkta geziniyorlar. Bu gezintiler pek de umurumda değildi, zira bu konuda yapılacak bir şey yoktu. Bunu izah etmem mümkün değil; yazıldığı şekilde kabul etmek zorundasınız. Yapılacak bir şey yoktu. *Lütfen* nükteyi görün! İşte herkesin (az da olsa) kapısını aşındırmaya teşne olduğu Wilf Barclay (ki kendisi evde değil) buradaydı. İşte genç erkeklerin özendiği, harcayabileceği kadar hatta harcayabileceğinden çok daha fazla parası olan, ihtiyarlamakta olan, elbette çığlık attığının farkında olmayan, tabiri caizse evlilikten kovulup ıskartaya çıkmış, şayet belli bir yerde uzun süre kalmayı başarabilse muhtemelen ticari değeri açısından evlenmeye gayet uygun, önünde apaçık serilen dünyanın tüm olasılıklarına rağmen ata binebilen, uçabilen, havada süzülebilen, oturabilen, yürüyebilen, hem zihinsel hem de bedensel olarak sağlıklı ihtiyar Wilf karşınızda; bu noktada Wilf'in mutlak bir özgürlük halinde bulunduğunu söylemeliyim. İn-

sanları buna karşı uyarmak gerekir. Özgürlüğün üzerinde, "kansere yol açabilir" gibisinden yasal sağlık uyarısı etiketleri olmalı! Bunu okullarda öğretin, kürsülerden haykırın, ayağa kalkıp beyan edin, Bay Konuşmacı; duyun, duyun da hiçbir surette inanmayın, zarif bakire!

Aktarmaya çalıştığım şey bu mu?

Pekâlâ. Özgürlük var, özgürlük var. Şöyle söyleyeyim, çelik telin hemen bir araya getirip gözdağı verdiği çeşitli parçalara ayırmıştım kendimi. İlk denediğim şey katatoniydi. Ki bu, Barclay gururuna apaçık bir darbe inmesine sebebiyet vermişti. Devamını getiremedim. İhtiyacım yokmuş gibi yapamadım. Her şeyden önce tuvalet meselesi vardı. İtaatkâr köleleri onlara bez ya da Rick'in deyişiyle bebek bezi bağlarken Katatoni krallığının üstatları tuvalet ihtiyaçlarını da yok sayabilirler. Bu işte yeterince mahir değildim, bütün mesele bu. Tüm isteğime karşın (işte tam da bu noktada özgürlüğün nispeten daha vahşi kıyılarının çekildiğini görüyorsunuz) ayağa kalkıp tuvalete gitmek mecburiyetinde kalmıştım. Hatta yiyip içmek mecburiyetinde kalmıştım; içkiden değil; su, çay kahve, limonata gibi içeceklerden bahsediyorum. Hatta kızların ilginç oldukları düşüncesinden uzak durmayı bile başaramamıştım. Yani ilginç olmasalar da pek çok başka özelliğe sahiptiler. Eşcinselliğe duyduğum o korkunç nefretin ayırdına vardım. Katatoninin ölümcül bir kayıp olduğunu fark ettiğim an, denemenin eğlenceli olacağını düşünmüştüm. Eğlenceli. Öyle düşünmüştüm. Yaşına uygun hareket et, dedim kendi kendime, sonuçta daha altmışlarındasın; gençliğinle yüzleşmeye devam et, nadir durumlar dışında dönüp arkana bakmak zorunda değilsin. İcraatta bulun. Bu fiil geçişsiz kalmak durumunda. Devam et, ihtiyar adam ve icraatta bulun. Yeniden icraatta bulun. Yapılacak bir şey olmadığından, bir şeyler yapabilirsin belki de. Eğlen biraz, canım. Bunun üzerine mümkün olabilecek en derin, en esaslı icraatı bulabilmek için düşünmeye başladım. Şimdi, yirminci yüzyılın has Hıristiyan çocuğu olduğumdan, çocuklarla ya da kız çocuklarıyla ilgili

komik bir şeyler neşrettiğimi düşüneceksiniz, gelgelelim öyle olmadı.

Bahsi geçen bu icraat. O zamanlar beni güldürüyordu fakat sonrasında olanları ve şu an bulunduğum yeri düşününce şimdi artık elbette ki güldürmüyor. Nehrin karşı tarafında, ormanın arkasında belli belirsiz bir şafak ışığı var. Şu lanet olası makinenin gürültüsünden duyamayacak olsam da birazdan şafak korosu başlayacak. Daha sessiz bir makine almalıydım; sessiz makinelerimi bir yerlerde bırakmıştım; yanımda taşımaktansa yeni bir makine almak her zaman daha kolaydı.

Neyse. Şu icraata dönelim. Henüz keşfettiğim mizacıma en uygun davranışın Johnny'nin köpeğini öldürmek olacağına kanaat getirdim. Evet. Yani benim köpeğim. (Johnny'nin köpeğini unutmuşsunuzdur. Kitapta arayıp bulun.)

Düşünmeye devam ettim. Dümdüz bir cinayetin çocukça olduğunu, ikimize de yakışmadığını anladım; aslına da suretine de yakışmıyordu. Felsefi, ya da daha ziyade teolojik açıdan daha *zekice* bir şey olması gerekiyordu. İnanın, bazen öyle uzun ve öyle çok düşündüm ki sahiden katatoninin eşiğine gelmiş olabilirim! Dahası, sonuç, sözüm ona istatistiksel verilerin bir araya getirilmesi sonucunda ulaşılan bilimsel bir keşifte olduğu gibi sıkıcı ve fazlasıyla detaylı bir çıkarımdan ibaret değildi; bir vahiydi bu. Bir hayaller silsilesi halinde açılarak, sanki bir rahibeymişim gibi, taparcasına bir sevgiyle nefesimi kesti. Bakınız Wordsworth.

Rick'i bulmak çok zordu. Sürekli ülke değiştiriyordum, sanırım Portekiz'di, belki de değildi ve bütün bunları telefonla hallettim. Ajanıma ve yayıncılarıma ulaştım. Elbette ki Rick tüm bu zaman zarfında hem ajansımın hem de yayıncılarımın tepesinde boza pişirmişti fakat buna rağmen söylediklerine göre o an nerede olduğunu bilmiyorlardı, sadece daha önce bulunduğu yeri biliyorlardı. Bir müddet uyduları epeyce meşgul etmiş olmalıyız. Bu duruma şaşırmıştım zira tek ayağından prangayla üniversiteye bağlı olduğunu düşünmüştüm, gelgelelim öyle değilmiş. Ajanıma göre bir yere bağlı değildi;

"zatıallerinizi" araştırmak üzere görevlendirilmişti; ajanıma, ona bu görevi verenin Halliday olduğunu bildiğimi söyleme gereği duymadım. Ajanıma Roma'da bir *poste restante* adresi verip ben de oraya gittim; artık Rick'ten kaçmak istemiyordum, daha ziyade bir şeyleri tamamlamak için ona ihtiyaç duyuyordum. Bana ulaşabilmek için İngiltere'de de pek çok kişiyi aramış olmalıydılar zira *poste restante* adresime yayıncılarımdan, ajanımdan, Liz'den ve Tanrı bilir daha kimlerden tonla mektup gelmişti. Bir taksi tutup bir çuval dolusu mektubu yine La Rotonda yakınındaki o pespaye otele götürdüm.

Detaylı inceleyemeyeceğim kadar çok mektup vardı, bu nedenle mektupları etrafa saçılmış vaziyette bırakıp ajanımı aradım ve ona telefon numaramla kaldığım otelin ismini bu defa gerçekten verdim! Yerimi öğrenmemeleri için girdiğim bütün o zahmetleri geride bırakmıştım. Ajanım daha bir saat geçmeden dönüş yapıp, Rick'in nerede olduğu *bilen* yayıncılarımdan öğrendiği bilgiyi benimle paylaştı. Hamburg Üniversitesi'nde ders veriyordu, bilin bakalım verdiği ders kiminle ve neyle ilgiliydi? Planımı önceden yapmış olduğumdan, arabayla doğruca kuzeye, İsviçre'ye yollandım. Roma'dan yeterince uzaklaştıktan sonra Rick'i, benzin istasyonlarının hemen yanı başında bulunan o mini marketlerden birinden aradım ve ona on saniyede ulaştım ki bu, her şeyin son derece hızlı olduğu günümüz için bile bayağı hızlı sayılır. Pek çok kez ramak kalmasına rağmen bana senelerdir ulaşamamıştı. Peşime düşüp izimi bulmaya çalışırken onu *gördüğüm* ya da gördüğümü *hatırladığım* o anlar aklıma gelip, hiç beklenmedik bir anda sesimi duyduğunu düşününce sesli güldüm.

"Neredesin Wilf, neredesin? Dur, kapatma!"

"Kapatmıyorum."

"Hep böyle yapıyorsun, sonra da telefonu çat diye kapatıyorsun!"

"Mızmızlanma!"

"Şu an neredesin peki?"

"Otobanda olduğumu söylesem yeter."

"Avrupa'da mı, yoksa Amerika'da mı?"

"Otobanın birinde. Şimdi Rick, dinle beni eski dostum. Seni görmek istiyorum."

"Tamam, elbette, elbette! Tanrım! Bu sen misin gerçekten?"

"İkimizin de bildiği bir yerde buluşacağım seninle."

"Neresi olursa, Wilf! Aman Tanrım!"

"Weisswald'daki o otelde."

Sonra uzun mu uzun bir sessizlik oldu. Öyle ki kasadaki kız görüşmemin bittiğini ve telefonu kapattığımı sandı. İşleri berbat mı ettim acaba, diye geçirdim içimden.

"Bekliyorum Rick."

"Evet, biliyorum Wilf."

Biraz yem atmanın tam zamanı olduğuna karar verdim.

"Şu biyografiyi düşünüyordum da, Wilf."

"Aman Tanrım, Wilf, bu tam da şey gibi... çalan zilin hayatını kurtarması gibi bir şey. Aman Tanrım! Bana yedi sene verdi ve..."

"Perşembe günü orada olacağım. Mr. Halliday'ine biletini şimdiden aldır."

"Weisswald uzak değil. Onun almasına gerek yok."

"Mary Lou'yla nasıl gidiyor, Rick?"

Sessizlik oldu. Zihnimin gözüyle çenesini geriye çektiğini gördüm. Bizim Rick telefonda konuşmayı pek beceremez. Sesi az çıkıyordu; teyakkuza geçmiş gibiydi.

"Güzel bir ilişkileri var, Wilf."

"Bizim gibi."

Bir müddet beyaz gürültü* duyuldu. Konuşmaya devam ettim.

"Perşembe günü orada olacağım. Cumartesi gününe kadar gelme. Kendi başıma kalıp ortama adapte olmak istiyorum. İklime alışmak."

---

* Çeşitli frekansların bir araya gelmesiyle oluşan ses. (ç. n.)

Telefonu kapattım. Ben Rick gibi değilim; telefonda kati ve kararlı konuşmak benim açımdan zor değil... yüz yüze konuşmaya nazaran çok daha kolay. Hani bazı insanlar, pis işleriyle ilgili konuşması için avukat tutarlar ya, sanki benim suratı olmayan sesim de bu şekilde kullanabileceğim bambaşka bir kişiydi. Böylelikle göğsümdeki o gergin telle arabayı sürmeye, sürmeye, sürmeye devam ettim. Geceyi, dağların ötesinde bir yerlerde, artık her neresiyse, güzel ve tanıdık Weisswald'dan uzakta, kocaman bir motelde geçirdiğimi hatırlıyorum. Tuhaftır ki dişli raylı demiryolu bu defa beni pek rahatsız etmemişti. Otelin girişinde beni eserimde kendisine yer verip otelini tavsiye ettiğim Herr Adolf Kaufmann değil de, bambaşka bir Adolf Kaufmann olan yeğeni karşıladı; otelin eski kayıtlarına bakmış olan yeğen Adolf Kaufmann, beni eski bir dostu selamlar gibi selamlamış ve bana, aşina olduğum o süit odayı vermişti ki masanın üzerinde önceden açılmış bir şişe Dôle vardı. Bir de o eski değerlerin artık değiştiğini söylerler! Gerçi şimdiki müdürün çok daha genç olduğunu görmek tuhafıma gitmişti. Şişman kadın ölmüş, barın dekoru değişmişti, hepsi bu. Kendime bakmak için banyodaki aynaya gittim ve aman Tanrım, seneler, seneler vardı ki kendime aynada bakmamıştım. Saçlarınızın büyük bölümü döküldüğü için saç şeklinizi değiştirmiyorsanız ve tıraş olmuyorsanız aynada kendinizi incelemenize gerek olmuyor. Evet, zaman, görünen yerlerin büyük kısmında epeyce bir oymacılık faaliyetinde bulunmuştu; ayrıca, düzenli olarak yıkanma alışkanlığımı yeniden kazanmam gerektiğini hatırlattım kendi kendime. Bu durumdan akıllıca bir sonuç çıkararak hemen duş aldım. Görünen oydu ki çantamda bir tane bile iç çamaşırı yoktu, bu nedenle çamaşır aldırmak için birini gönderdim, o da hemen alıp getirdi.

Söylemeyi unuttum, barda bir fotoğraf asılıydı. Fotoğrafa önce bir süre boş boş baktım. Parlak kâğıda basılmış ucuz dergilerde görebileceğiniz türden bir fotoğraftı; "cesur" kumandan W. F. Hunkelberry-Fawcett, bilmem nerede bir baloda genç arkadaşıyla oturuyor...

Derken garsonun müdürün amcası olduğunu, ihtiyar Kaufmann'ınsa öldüğünü anladım. Daha sonra masada oturan ve karşı taraftaki genç kadına şebek gibi sırıtan sakallı hödüğe dikkat kesildim. Evet, tabii ya, günahlarımız bizi muhakkak bulurdu; Yukarıdakinin bir defterle bir fotoğraf makinesi var ve poz vermemize müsaade etmez, kendi gönlüne göre, bize zarar verecek şipşak fotoğraflar çeker. Wilf Barclay'ydi bu, meşhur Wilf; o fotoğrafı oraya asmalarıyla barda böylesine bir imtiyaz yakalamış olan Wilf ki o fotoğraf sarhoş olduğu halde oturmakta olduğu için düşmediği bir anda çekilmişti; fotoğraf, eski dost, etine dolgun, kıllı Aynu Rick L. Tucker tarafından çekilmişti; sıcaklığıyla, deodoranıyla ve kabarık mahrem bölgeleriyle o güçlü adam tarafından... peki *onların* neden fotoğrafı yoktu? Her türlü müesseseye itibar kazandırabilirlerdi. O kabarık mahrem bölgelerden bahsediyorum.

Ayrıca o kız. Evet, o kız. Flaşın böyle bir özelliği vardı işte. Her ne kadar narin olsa da bir yüzdeki canlılığı ve rengi hepten silip yok ediyordu; bu fotoğraftaki, devasa güçlü erkeğine tapan ve o sihirli dairesini elinden geldiğince tamamlamaya çalışan o Mary Lou'ya pek benzemiyordu... ah, hayır! Fotoğraftaki bir oyuncak bebekti, bir manken, bir genç kızın plastikten yapılmış bir taklidi, beyaz suratlı, siyah saçlı, hüznü donmuş, inceliği yok olup gitmiş. Bir de kamera doğruyu söylemez derler! İşte hepimiz oradaydık; palyaço Wilf, o şeylerin üzerinden –ne olduğunu kendisi daha iyi bilir– yarım jenerasyon geçtikten sonra bile hâlâ şehvet düşkünü; ve ruju saçları kadar siyah, dümdüz, bomboş yüzündeki ifade ancak bir tel parçası kadar ilgi çekici olan o kız! O şeye bakmaya devam edemeyip gözlerimi kapattım.

Yine de fotoğraftaki o hödük, aynada incelediğim o adam kadar itici değildi. Sadece *ondan* bir buçuk fotoğraf çıkardı! Ya Mary Lou, seneler süren başarısız bir evlilik, Halliday'le geçen seneler ona ne yapmıştı? Rick, öncesi ve sonrası şeklinde, üçümüzün fotoğrafını tekrar çekmeli, diye geçirdim içimden, fakat tıpkı Lucinda'nın olayında olduğu gibi, iki suratı

aynı fotoğrafta yan yana getiremediğin bazı durumlar vardır; mümkünü yok onları bir araya getiremezdin. Böylelikle tekrar odama gittim, iç çamaşırımı değiştirdim ve Weisswald'da dertlerden uzak kalabileceğim, şöyle ferahfeza bir süit tutmanın mümkün olamayacağı fikrini teyit ederek oturma odamdaki Fransız balkonunun penceresini ardına kadar açıp derin bir nefes alarak Spurli'yi seyrettim, sonra da uzun adımlarla balkonu arşınlayarak korkuluğa iki elimle tutundum ve eğilip aşağıya baktım.

Yaklaşık beş saniye boyunca tecrübe ettiğim şey genellikle cehennem olarak tabir edilen şeydi. Bu durumda cehennem, dibine çakıldığınız büyük bir uzay boşluğuydu ki böyle düşünmek benim açımdan bir nebze de olsa rahatlatıcı olmuştu. Kendi kendime izahatta bulundum.

"Büyümüş, reşit olmuşsun."

Zamanlama konusunda bilahare anlaşırız! Fransız balkonun pencerelerini kapatıp tekrar oturma odasına gittim. Odanın orta yerinde duran masa, şişman kadının hayaleti hâlâ işbaşındaymışçasına pırıl pırıldı, fakat muhtemelen bunu yapan bir başka şişman kadındı. Masanın üzerinde duran yegâne kâğıt, açık Dôle şişesinin yanı başındaki mönüydü. Çekinerek şişeye baktım. Rick'in beni içkiden zom olmuş halde, tir tir titrerken bulması iyi olmazdı. Şayet efendi olacaksam, içimdeki her bir kararlılık zerresini seferber etmeliyim, diye mantık yürüttüm. Şişeyi bakışlarımla altettim –ki bu, düşündüğünüz kadar kolay değildi– sonra da sıcak tutacak kıyafet bulmaya gittim. Müdür bana ziyaretçilerden kalan bir süveterle anorak ayarladı. *Apres-ski** için yaşayan o ayyaş magandaların giderken bıraktıkları şeyler hayret vericidir. Süveterimin önüne, tıpkı Rick'in YAŞASIN ÇÖP BİDONU gibi, SINA BENİ yazısı işlenmişti. Kendime kabul edilebilir ölçüde içki içmek için müsaade vereceğim vakit gelene kadar son derece dikkatli bir biçimde (iklime alışmak gerektiğini

* Akşam kayak sonrası yapılan eğlence. (ç. n.)

hatırlayarak) yürüyüşe çıktım. Daha önce söylediğim ya da sizin de tahmin edebileceğiniz gibi, içki, o çelik teli biraz gevşetiyor ki bu da her zaman birtakım sorunlara sebep oluyor. Deneyime bel bağlamanın faydası yoktur. Sorunlar yaşla beraber hafiflemez, daha da kötüleşir. Keşke bu ihtiyar omuzların üzerinde genç bir kafa taşısaydım, falan filan. Karların daha yeni yeni çekilmeye başladığı serin bir patikadan tepeye doğru yürümeye başladım. Seneler önce beraber yürüdüğümüz, sonra da Rick'in beni sırtında aşağıya taşıdığı patikaydı bu. Tabela olmasa bu karlı kaplı haliyle patikayı tanıyamazdım. Önceki sefer sis yüzünden manzaranın büyük kısmını görememiştim fakat şimdi her şey apaçıktı, tıpkı uzay boşluğu gibi. Ancak iklime alışma ihtiyacı denen o eski mecalsizliğin üzerime çöktüğü doğruydu. Kademeli olarak yavaşlayıp en sonunda durdum. Etrafıma pek bakınmadan uygun bir kaya çıkıntısının ya da kaya düzlüğünün üzerine oturup kalbimle nefesimin bir parça sakinlemesini bekledim. Suyun sesini dinlerken buldum kendimi. Suyun tek bir sesi vardı, o da hafif bir şırıltıydı. Gözlerimi açıp aşağıya baktım ki ne göreyim, ister inanın ister inanmayın, üzerine oturduğum kayayı tanımıştım ve önümde korkuluk duruyordu. Keza dere de oradaydı. Öncekinden farklıydı elbette, bir defa çok daha genişti ve bir buz mağarasındaki kar kütlesinden neşet ediyordu. Bu mağara suyu sıkıştırıp neredeyse dümdüz hale getirmişti, bu nedenle de suyun sadece yüzeydeki o sesi vardı.

Etrafıma bakındım. Çenem, göğsüme düşmüş olmalıydı. Yanılıyor olamazdım. Kanal haline getirilmiş ve yolun içine geçmiş o yarım ağaç gövdeleri de orada, sular altındaydı. Kayaysa çok kesin bir kanıttı; patlayıcılar, kalabalık bir ekip ya da makineler olmaksızın yerinden hareket ettirilemeyecek kadar büyüktü. Dağın kenarından dışarıya doğru uzanmıştı, jeolojik zamandan bu yana aynı durumdaydı; kesinlikle emindim. Tabii, geçen sefer Rick'le buraya geldiğimizde, ne anlama geldiğini anlayamasam da sisin içinde inek

çanlarının sesini duymuştum. Tahta atın üzerindeki ihtiyar Quijote.*

Teolojik açıdan zekice olan bu şeyi tasarlamaya girişen bu kişi kimdi acaba, diye geçirdim içimden. Takriben on saniye sonra öfkeden ve aşağılanmışlık duygusundan neredeyse kör olacak hale gelmiştim... Rick'e duyduğum bir öfke değildi bu; sonuçta bu olay, atın kafasının boka girmesi ya da Lucinda'nın çöp bidonundan bulunup çıkarılması türünden o mukadder düşük komedi anlarından daha kötü değildi. Aşağı yukarı her on senede bir doğuştan yetenekli palyaço, kendiliğinden gelişen, hakiki bir sirk numarasıyla buluşuyordu. Şimdi diğerlerinin üzerine bir de bu eklenmişti ki belki de içlerinde en iyisiydi –uçurumda asılı kalmak, sisin içinde kalmak, biyografi yazarım sayesinde ölümden kurtulmak– bu olayı alev alev yanan yanaklarımla uyuyamadığım o saatlerde hatırlayamamak, doğanın komikliğini unutturup, müstakbel ajan Rick'i, erişilebilir Rick'i, nesne Rick'i, aşağılık Rick'i hatırlatması bakımından faydalıydı; orada, sisin içinde asılı durduğum yerin hemen aşağısında, üzerinde inekler olan bir otlak uzanıyordu. Çın çın, tik tok.

Ayağa kalktığımı ve yumruklarımı sıkmış bir halde titrediğimi fark ettim. Geri dönüp otele doğru dikkatle yürümeye başladım; dikkatle yürüyordum zira şu yükseklikte ihtiyar kalbime kötü bir şey olmasını istemiyordum; Rick buraya gelene kadar yaşamak zorundaydım ve öfkeden yarı köre dönmüş halimle, kontrolümü yeniden kazanabilmek için nefes egzersizleri yapmam gerekiyordu. Kulaklarım adeta şarkı söylüyordu, kalbimse gırtlağımın alt kısmında bir yerlerde atıyordu. Ne dönüş yolunu hatırlıyorum ne de kapıları açışımı. Dôle şişesine bakıp ona hiç bulaşmamaya karar verdiğimi hatırlıyorum. Barın ardında bir iki jenerasyon boyunca hizmet verdikten sonra ölecek olan yeni şişman genç kadına iklime alışmaya çalıştığımı söyledim, evet, aynen böyle söyledim; Rick'le görüşmem tam ondaydı. Kadına bu kadarını

* Cervantes'in (1547-1616) ünlü eseri *Don Quijote*'ye ismini veren kurgusal karakter. (ç. n.)

söyledim. Bir şey anladığını zannetmiyorum. Kapıma "rahatsız etmeyin" uyarısını asıp, yaklaşık bir avuç hap içerek fişimi çekip kendimden geçtim; işi biraz abartıp perşembe akşam üzerinden cuma öğlene kadar uyudum. Sonra uyandım. Bir ihtimal tolere edebileceğimi düşündüğüm Dôle'u da içeren hafif bir öğlen yemeğinden sonra yine aynı yolda yürüyerek kendimi sınadım; iklime epeyce alışmış olmalıydım zira çok geçmeden kayaya ulaşmış, üzerine oturmuş, odun parçalarıyla ateşi dürtercesine öfkemi beslemeye koyulmuştum. Bu durumun ne kadar sürdüğünü bilmiyorum. Sonra öfkemi bir şekilde bastırarak otele döndüm. Rick'in gelmesini beklerken oturma odamda bir aşağı bir yukarı volta attım. O günün cumartesi değil, cuma olduğunu unutmuştum; teyit edebilmek için ajandama bakmak durumunda kaldım fakat görünüşe göre ajandamın da kafası epeyce karışmıştı, bu yüzden biraz daha hap içtim ve tekrar fişimi çekip kendimden geçtim.

Cumartesi sabahı pek iyi geçmedi. Yok, şu İngiliz ketumluğundan vazgeçelim. Cumartesi sabahı rezalet geçti. İpim öylesine gerilmişti ki orada bulunan herhangi birinin geldiğimi duyduğunu sanmıyorum; otelde benim dışımda üç kişi daha kalıyordu fakat onları görmezden gelmeyi başarabilmiştim. Yine de müdürün yeğeninden –aslında yeğen *müdürdü*– daktiloyu kullanmak için izin istedim, zira Weisswald'da daktilo bulup da satın alamazdınız. Dikkatlice düşünülüp tasarlanmış bir belgeyi daktilo ettim. Belgeyi pırıl pırıl cilalı masamın tam ortasına koydum. Belge o cilanın üzerinde çok güzel duruyordu ve onu seyretmek gerçekten de zamanın hızla akmasını sağlamıştı; böylelikle sırtım Fransız balkonunun pencerelerine dönük, güneş gözlüğüm yüzümün üst kısmını gizler şekilde orada oturup ara ara yeni Dôle şişemden bir iki yudum aldım, çok içmedim zira belli bir ayıklığa ihtiyacım vardı.

Öğleden sonra bir ara kapım tıklandı. Sert bir tıklama değildi bu. Ona nezaket gösteriyormuş gibi görünmek istemediğimden kapıyı bilhassa kilitlemedim.

"Gel."

Evet, gelen Rick'ti, özel olarak karşılanmamıştı ama işte o an oradaydı. Çekinerek içeri girdi, kafası kapının üst kısmına değiyordu, bedeni hâlâ kocamandı ancak şeklen biraz değişmişti. Göğsü birazcık küçülmüş olabilirdi. Işığa bakıp gözlerini kırpıştırarak kapının tam altında durdu. Sonra tuzak kurulmuş olmasından şüphe edercesine odanın her tarafına dikkatle baktı. Masanın karşı tarafından bana baktı.

"Sahiden sen misin, Wilf?"

"Evet."

Ağzı kocaman açıldı, bolca Amerikalı dişi belirdi.

"İklime alışabilmek için yeterince vaktin olmuştur diye düşünüyorum, Wilfred... efendim."

"Evet."

Kâğıdı gördü. Üstüme iyilik sağlık, gözleri neredeyse ağzı kadar açıldı. Dibinden bir sıra ok gibi kirpik çıkmasa gözkapaklarının olmadığını zannederdiniz... ah, hikâye anlatıcısının o gözlem gücü! Boylu boslu, yakışıklı bir yarmaydı şu bizim Rick.

"İmzanı görebiliyorum, Wilf!"

"Evet."

Daha fazla büyüyemeyen gözleri hafiften pörtledi. Onaylarcasına başımı salladım.

"İyi bak, evlat. Seninle kavga edeceğiz. Navona'da olduğu gibi senden kaçmayacağım."

Gözleri tekrar yuvalarına girdi. Alnının görünen kısımlarındaki kırışıkların derinleştiğini görebiliyordum. Size saçlarından bahsetmiş miydim? Hayır. Şöyle ki, Profesör R. L. Tucker orta boy saçtan vazgeçip afro saça geçiş yapmıştı. Ciddiyim. Saçları kıvır kıvırdı ve rengi eskisine göre daha açıktı; dahası, sadece tecrübeli bir gözlemcinin fark edebileceği başka şeyleri de görebiliyordum onda; örneğin giydiği kıyafetler. Beyaz pantolonu aşağıya doğru genişliyordu, ağ kısmıysa parlaktı. Gözleri beni öylesine eğlendiriyordu ki geri kalan her şeyini ihmal etmiştim; şimdi bakınca gömleğinin –ya da bizim tabirle mintanının– kocaman bir parça kesilmiş-

çesine ta göbeğine kadar açık olduğunu görüyordum; öyle ki o gür saçlar, çalılıklar, ağaç altı bitkilerini andıran o Tuckervari kıllar gizlemese göbeği rahatlıkla görülebilirdi. Yani, göğsünüzde kıl varsa neden söylemeyelim ki? Aynen öyleydi. Gelgelelim o son moda kıyafetleri beni pek beğendiğim Atlantik Ortası Sırtı'ndan alıp yeniden o eski İngiliz kimliğime büründürdü.

"Oturmaz mıydınız profesör?"

Karşıdaki sandalyeye oturdu; sandalyenin gıcırdayışını duydum.

"Roma nasıldı, profesör?"

"Bana Rick diyordun, Wilf, efendim. Ne kadar zaman geçti ki o günlerin üzerinden?"

"Haydi ama! Yüz yıl önce falan buradan en son ayrıldığımda Roma'ya kadar beni takip etmiştin. Zekice bir hareketti. Şansın da rolü vardı elbette."

Rick beni dinlemiyordu. Dönmüş, sanki her an uçabilirmiş gibi pırıl pırıl parlayan cilalı masanın üzerindeki kâğıdı seyrediyordu. Durumu daha anlaşılır hale getirmek için kâğıdı elime aldım.

"Böyle bir şey yapmana hiç gerek yok, Wilf, efendim. Seni temin ederim."

"Nasıl böyle konuşabiliyorsun, Rick? Senelerce İngiltere'de kaldığından hiç şüphem yok."

"Peki sen nasıl böyle konuşabiliyorsun, Wilf? Vurguları kastediyorum. Vurguların daha az belirgin hale gelmiş."

"Coğrafyayı mesele etmeyelim, Rick. Bu arada, söylesene, o sırada Evora'da ne yapıyordun?"

Gözlerini kırptı. Gözlerinin pörtlekliği azalmıştı.

"Evora nerede, Wilf?"

"Yaşına uygun hareket et, Rick. Orada ne yaptığını soruyorum sadece. Evet, görüyorum ki sırrını saklamaya kararlısın, neden saklamayasın ki? Şu an itibariyle iklime alışmış olduğumu duymak hoşuna gidecektir. O yere *iki defa* gittim. Biliyordun, değil mi? Aşağıya çakılmaktan altıma sıçacak kadar korkarken, o tatlı yaşama devam edebilmek için sisin içinde asılı durduğum o yere; ayağımın belki bir metre aşağı-

sında alp diye tabir ettikleri lanet olasıca kocaman bir otlağın olduğu o yere. Oradan düşsem, hepi topu bir metre düşmüş olacaktım, sonrasında düşmeye devam etmek istiyorsam otlağı bir uçtan diğer uca geçip kenarına gelince kendimi aşağıya atmam gerekirdi. Hiç öyle sallama başını. Biliyordun. Daha bir gün öncesinde araziyi keşfe gitmiştin, sonra da beni aynı yere götürdün – evet, kayanın düşmesini büyük ihtimalle sen ayarlamamışsındır fakat sis, kaya, kayanın korkuluğu kırması ve benim korkuluğa yaslanmam; tüm bunlar senin açından ne büyük bir şanstı, öyle değil mi? Hakkını teslim etmeliyim ki cıva gibi bir zihnin var, profesör; beni tongaya düşürdün, Rick, seni piç..."

"Hayır, efendim, ben asla öyle bir şey yapmadım..."

"Aç tırnak, görünen o ki hayatımı sana borçluyum, kapa tırnak."

"Ama efendim, bunu söyleyen sizdiniz, ben değil, ayrıca..."

"Elbette o ihtiyar böcek, yumurtalarını kabuğumun altına bırakarak katkıda bulunmuştur, bundan hiç şüphem yok fakat Tanrı aşkına, sen evrenin tarafındaydın, öyle değil mi?"

"Ben..."

"Ödlekçe bir sağduyuyla kaçıp kurtulmamış olsaydım neler olacağını Tanrı bilir."

"Wilf, sana şunu söylemeliyim. Kayak bölgesinin alt tarafına kadar gittiğimi hatırlatırım. Oraya gündüz vakti sadece bir kere gittim. O da seninleydi ve sis vardı. o yolu santim santim *bilemezdim* ki; sisin ardında ne olduğunu bilebilmem için bilgisayar olmam gerekirdi."

"Biliyordun."

"Tamam. Diyelim ki biliyordum. Fakat bildiğim, bir tahminden ibaretti, emin olamazdım. İnan bana, orada senin için boynumu tehlikeye attım, Wilf. Yemin ederim ki."

"Şerefin üzerine yemin et."

"Beni üzüyorsun, Wilf."

"Şöyle güzelce bir ağla o zaman. Ağlaman bitince köpek meselesine geleceğiz."

Tuhaftır ki aklımda kaldığı kadarıyla Rick'in gözleri gerçekten de yaşla doluydu ve sanki inandırıcı olsun diye bir yerlerden kâğıt mendil bulup gözyaşlarını silmişti.

"Bunca yıldan sonra, Wilf..."

"Kes sesini be adam. Şu kâğıdı istemiyor musun?"

Bunun üzerine burnunu çekip gözlerini silerek bir süre sessiz kaldı. Konuşmaya başladığında sesi eskisine nazaran daha az çıkıyordu.

"Evet, Wilf. İstiyorum."

"İşte bu. Bravo. Güzel gösteriydi, Tucker."

"Eskiden bana şey diyordun..."

"Evet, biliyorum, Tucker. Neyse. Bana Halliday'i anlatsana. Hiçbir detayı atlama. Görüyorsun ya, beni korkutamazsın. O büyüleyici detayların hepsini öğrenmek istiyorum."

Bu defa Rick'in kendini toplaması epey zaman almıştı.

"Muhteşem bir... yani onu tanıyanlar..."

"Mary Lou."

"Efendim, biliyorsunuz ki Mary Lou'nun uzmanlık alanı çiçek düzenlemeciliği ve bibliyografya, bu nedenle Halliday'in koleksiyonu ona çokça olanak sunuyor."

"Mary Lou'yu koleksiyonuna kattı."

"Hayır, efendim. Elyazması kitapları."

"Falan filan."

"Edebiyat tarihiyle ilgilenmediğini biliyorum, Wilf, sonuçta sen de o tarihin bir parçasının..."

"Tarihle ilgilenmiyorum, nokta. Tarihi dürüp tomar haline getirmek gerekir. Halliday! Halliday'den bahset bana!"

"Mesela bununla ilgili her şeyi ödüyor."

Elini daktiloda yazmış olduğum belgeye uzattı. Eline sertçe vurup elimi daha da uzaklaştırdım.

"Yaramaz!"

"Ama Wilf..."

"Bu arada, neden böyle sirkten fırlamış gibi giyindin?"

Rick başını eğip kendisine baktı, çalılığın üzerinden kıyafetlerini az da olsa görmeye çalıştı. Mary Lou o çalılığa gözyaşlarını akıtmıştı, öyle değil miydi? Bu gerçek miydi, yoksa hayal ürünü müydü? İkisini birbirinden ayırt edemediğimi fark ettim şaşırarak.

"Ne olmuş kıyafetime? Lanet olsun, beni en son gördüğünde üzerimde bu ve hatta bundan çok daha fazlası vardı. Kolyem de vardı. Weisswald'a uygun olmadığını düşündüğümden çıkarttım."

"Mızmızlanma."

"Yani. O kolye buraya uygun değil."

"Onu demiyorum. Seni en son gördüğümde Beatles kadar klasik ve sıkıcıydın. Yapma Rick. Ben her şeyi biliyorum."

"Siz de yapmayın efendim. Bana o kâğıdı salladınız."

"Ne zaman? Nerede?"

"Marakeş. Hatırladın mı?"

"Rick..."

"Bunun sana hiç yakışmayan kötü bir davranış olduğunu söylemem gerekiyor Wilf. Fakat sonuçta sana ve senin gibi birkaç kişiye bu imtiyazı veren benim."

Gözlerini dikkatle inceledim. Kaldırabileceğinden çok daha fazla teşhire, çok daha fazla endişeye, güvene, uzlaşmaya, hırsa ve gerginliğe maruz kalmış bir politikacının gözlerine benziyordu gözleri. Gözbebeklerinin etrafı hepten bembeyazdı. Kesin bir işaret olmamakla birlikte belli bir gerginliğe işaret ediyor, cehennemle ilgili söylediğim şeye meyletiyordu. Bu durum acıya delalet de olabilirdi, ya da korkuya. Neden olmasın? İnsan, köpeği ısırır.

"O zaman bana Marakeş'i anlat Rick."

"Anlatayım mı? Tamam. Olay, Hotel de France'ın önünde oldu. Tanrı aşkına, Wilf! Günlüğünün bir yerlerinde olması lazım, açıp baksana!"

"Haydi, devam et. Daha fazla detay istiyorum!"

Rick kollarını kocaman açtı. Onun yapacağı bir hareket değildi bu, ne denli çaresiz olduğunu biliyordum.

"Birinci katta, ana giriş kapısının sol tarafındaki balkondaydın. Beni gördün. Gülerek kâğıdı bana doğru salladın. Sonra da içeriye girip gözden kayboldun... aman ne de güzel bir şaka! Ben şaka kaldırabilirim, Wilf."

"Kâğıdın edebi vasim olmanla ilgili olduğunu nereden biliyordun?"

"Başka ne olacaktı ki? Şakaya bozulmadım Wilf, sadece... dediğim gibi, resepsiyona gittim fakat senin orada kalmadığını söylediler. Birini ziyarete gelmiştir belki, dedim kendi kendime, sonra da birinci kata çıkıp kapıları çaldım ve içeriye kulak kabarttım."

"Bayağı popüler olmuşsundur."

"Bana yardımcı olabilirdin. Hani derler ya, sonuçta şaka şakadır ama beni, bir Amerikalıyı dışarıya attıklarında, Wilf... İşte bu canımı yaktı."

"Rick."

"Efendim?"

"Ne zaman oldu bu olay?"

Kaşlarını çatarak düşündü.

"Altı... yok yedi ay önce."

"Rick, seni en son görüşümün üzerinden bir yıldan fazla zaman geçti. Evora'daki o otelin orada, kemer altında yolun kenarından yürüyordun. Üzerinde açık gri bir takım elbise vardı; arkan dönük olduğundan beni görmedin. Oradan hemen ayrılmak zorunda kalmıştım."

"Ben hiç..."

"Dur, konuşma. Sana gerçeği olduğu gibi söyleyeceğim desem ve inandığım her şey –sıcaklık, ışık, ses, bağnazlık, ihtiyaçlar– üzerine yemin etsem bana inanır mıydın?"

"Evet, efendim. Evet, inanırdım!"

"Rick. Bunu olanca gücümle, elimden geldiğince net olmaya çalışarak söylüyorum. Ben hayatımda Marakeş'e gitmedim!"

Sessizlik.

Gözleri yuvalarından fırladı! Demem o ki, gözbebeklerinin etrafındaki beyazlık büyüdü, sonra da aynı hızla küçülür gibi oldu. Uzun bir nefes verdi ve iki elini açık halde masanın üzerine koydu. Gözlerini kasten, gözbebekleri kısmen kapanacak biçimde normal elips ya da yarı elips şekline getirdi. Görünüşe göre, kendini azametli kılmak için devamlı bir çabayla muhafaza ettiği o gerçek cüssesi sönecek kadar da kırılmamıştı gururu. Gülümsemeye başladı. Kafasını sallayıp duruyordu.

"Elbette. Her şeyi anlıyorum, Wilf. Gördüğüm bir başkasıydı. Seni o kadar çok düşünüyordum ki; biyografini yazmam gerekiyordu ve Mr. Halliday bu konuda sürekli o kadar bastırıyordu ki, ipuçlarını bir araya getirerek sana benzeyen..."

"Avcıyla maktul."

"...lanet olsun, senin sakalın vardı Wilf, o Araplar da hep sakallıydı..."

Kafamı, onun kafa sallayışıyla eşzamanlı olarak sallıyordum. İki porselen mandarin. Yardımsever bir edayla ona gülümsedim.

"Zannediyorum ki güneşe bakıyordun."

"Yani olabilir, Wilf. Evet. Güneybatı istikametindeydi, siestadan hemen sonra, güneş otelin tam tepesindeydi, tepesinde... gördüğüm adam gülüyor ve elindeki kâğıdı bana doğru sallıyordu..."

"Gördün mü? Gayet açık."

"Ama şu an nerede olduğunu biliyorum..."

"Nerede olduğumu bilmiyorsun. Hiç kimse bilmiyor."

"Efendim, böyle bir şeye hiç gerek yok... artık irtibatta kalabiliriz, siz, olduğunuz kişi..."

"Benim kim olduğumu bilmiyorsun! Benim kim olduğumu hiç kimse bilmiyor!"

"Hayır, hayır. Elbette. Tamam, efendim. Şöyle yapsak..."

"Halliday. O biliyor. Başka hiç kimse bilmiyor."

"Şöyle yapsak..."

" 'Hav hav' de."

"Anlayamıyorum. Oyun mu oynuyoruz?"

"Evet, profesör. 'Hav hav' de."

"Hav hav."

Nefesimi bırakıp arkama yaslandım. Katlı duran belgeyi açıp okudum. Gayet düzgün görünüyordu fakat birden bir avukat tarafından muhakkak gözden geçirilmesi gerektiği fikri düştü aklıma. Boşu boşuna bunca zaman ve emek harcadığımı düşününce canım sıkıldı, fakat sonuçta Zürich'te dava vekilleri ya da avukatlar vardı. Gelgelelim kendime bir parça kızmış ve arpacı kumrusu gibi düşünmeye başlamıştım.

"Ne diyorsun, Wilf? Sıra sende."

"Ne sırası?"

"Oynadığımız şu oyun. 'Hav hav.'"

"Ha, o mu? Ben hiçbir şey demiyorum."

"Anlayamıyorum, Wilf."

"Zamanı gelince her şey açıklığa kavuşacak."

"Şu kâğıt, Wilf..."

"Onu da almıyorsun. Hemen ağlanmaya başlama eski dostum, Rick. Müdürün yeğeni olan arkadaşım ve yeni genç şişman kadın seni dışarıya atar yoksa. Demek istediğim, bu kâğıdı almıyorsun. Ama iyi bir çocuk olursan, imzalanıp mühürlenmiş güzel bir kâğıt senin olacak..."

"Wilf, efendim, ben nasıl..."

"...ne zaman ve nereye. Ancak. Yerine getirmen gereken birtakım önkoşullar var."

"Her şeyi yaparım! İki seneden az zamanım kaldı, Wilf. Sen bilmiyorsun..."

"O kadar kötü mü?"

"Her şeyi yaparım. Evet efendim."

"Tamam, madem anlaştık, seninle onun –ismi lazım değil– arasındaki anlaşmaya dair her şeyi öğrenmek istiyorum."

"Mr. Halliday mi?"

Vakur bir edayla başımı öne eğdim. Rick burnunu kaşıdı, afallamış gibi bir hali vardı. Gerçi rahatlamıştı. Mutluydu.

"Aslında gayet basit. Bana para verdi. Yedi sene boyunca kendimi sadece bu işe adayayım diye..."

"Mary Lou'yu ne kadarlığına tuttu?"

"Mary Lou artık benim için hiçbir şey ifade etmiyor, efendim."

"Ondan arada sırada istifade etmiyor musun?"

Uzun bir sessizlik oldu. Ona yardımcı olmak maksadıyla sessizliği bozdum.

"Mr. Halliday çetin bir işveren. Yedi sene boyunca beni topuğumun üzerinde dans ettirmemiş ve yetkili biyografi yazarım –elbette ki biyografimin bir kısmının yazarı, zira hâlâ hayatta sayılırım– olmayı başarmasaydın, ağlanıp sızlanmaya ve o güzel dişlerini gıcırdatmaya devam edecektin."

"Araştırmayı fonlamaya son verdi. Yine de efendim. Hepten çaresiz değilim. Başka yerlere başvurabilirim..."

"Sızlanma. Öyle bir yer var. Seneler, seneler önce Guggenheim ya da Fulbright gibi bir şey olduğunu düşünmüştüm ama değil. Bunu sadece para için yapmış olamaz Rick; öyle olsa sen de ben de böylesine kızıp sinir olmazdık. Anlamıyor musun? Bu, bana ya da ona hizmet gibi bir şey, ya da Tanrı'ya ve servet tanrısına hizmet gibi. Hangisi olduğunu var sen tahmin et."

"Bana o kâğıdı ya da onun bir benzerini vereceğine söz verdiniz! Sözünüzden dönemezsiniz efendim!"

"Dönmeyeceğim. Ama bana şartları belirleyecek zaman vermemiştin, öyle değil mi?"

"Hatırlayamıyorum. Bu korkunç bir şey."

"Sana bu kâğıdı hemen şimdi, burada vermeyeceğim. Öncesinde yapman gereken birtakım şeyler var."

"Her şeyi yaparım..."

"Wilfred Barclay'nin resmi biyografisini yazman için sana yetki vereceğim, seni şanslı, şanslı herif. Sana gereken bilgileri vereceğim. Benimle ilgili her türlü malzeme için seni vasi tayin edeceğim."

"Söz veriyorum ki..."

"Biyografiyi kelimesi kelimesine okuyup kontrol edeceğim."

"Elbette, elbette!"

"Benim belirleyeceğim bir yer ve zamanda seninle buluşacağız."

Bu sözün üzerine yine çöktü.

"Fakat, efendim... Wilf... sağlığınız..."

"Pat diye ölebileceğimi mi kastediyorsun?"

"Hayır, efendim ama hafızanız o kadar da iyi olmayabilir. Wilf, senin de bildiğin gibi, yazarlar unutkandır."

"Senin gibi tüm yumurtalarımı aynı sepete koyacak kadar da unutkan değilim. Bak, seni sıcak ellerimin arasında tutuyorum. Sana izin veriyorum. Hepsi bu. Benden iznini aldın. Taahhütte bulunuyorum. Bu şekilde."

"Efendim."

"Yarın akşam buradan ayrılıp yine uzaklara gidiyorum. Buraya bir daha asla gelmek istemiyorum... ben seninle irtibata geçerim. Peşimden gelmeyeceksin yoksa anlaşma iptal olur. Bir ara beni Halliday'le tanıştırabilirsin."

"Bu gerçekten zor."

"Ama sen, muhteşem sen, bunu başarabilirsin. Erişim iznin var."

"Hayır efendim, bahsi geçen kişi gerçekten çok güzel bir kadın olmadıkça Mr. Halliday hiç kimseye böyle bir izin vermiyor."

"Hiç erkek arkadaşı yok mu? Hiç hayvani özellikleri yok mu? Seks fantezileri, işkence, cinayet falan? Neye harcıyor o milyonlarını? Sırf *ewige Weib*'a* ya da ismi her neyse ona mı harcıyor? Neyse, Rick. Bizim gibi gerçekten bilgili insanların sağlığımızı yeniden kazanabilmek için nasıl da o en ilkel halimize döndüğümüzü bilirsin. Sevgili Rick, benimle ilgili bir konuşmanın geldiğini hissedebiliyorum!"

"Bana bir dakika izin verebilirsen gidip kayıt cihazımı alayım..."

Kolunun içinden fotoğraf makinesini çıkardı.

"O kayıt cihazı mı?"

---

* (Alm.) Sonsuz kadın. (ç. n.)

"Tabii. Fotoğraf da çekiyor. Wilf, sana yaklaştığımda kolumun içinde hep bu olur fakat bazen bazı şeyleri yakalayamıyor, bu nedenle masanın üzerinde dursa daha iyi olur."

"Sesimi hiç kaydetmedin mi?"

"Sesinizi hep kaydettim, efendim, evinizdeki yemek masasında bile. Bir pişmanlığım da tanıştığımız gece kayıt cihazının yanımda olmamasıdır."

"İnanmıyorum!"

"Sesinizi daha önceleri de kaydediyordum, efendim. Bu makineyle değil elbette, sonuçta o zamanlar öğrenciydim. İşte bu yüzden bu zaman zarfında aksanınızın değiştiğine yemin edebilirim!"

"Cıvıtma! Benim aksanım, taşralı aksanıdır, her zaman da öyleydi."

"Hayır, efendim."

"Daha önceleri nasıldı? Benimle ve Liz'le görüştüğün sırada?"

"Amerika'da bulunduğunuz zamanları kastediyorum. Bir gün size o kaydı dinletirim."

"Yok, dinletme. Ölü bedenlerimizin ayak izi ya da onun gibi bir şey bu. O kayıtları sileceksin yoksa anlaşma iptal olur."

"Kayıtlar benim değil efendim."

Bu cevabı sindirmeye çalıştığımdan epeyce uzun bir sessizlik oldu. Tabii ya. Halliday onları Barclay vakfında tutuyordu. O kayıtlar da, Mary Lou da anlaşmanın bir parçasıydı. Efendimiz verir, efendimiz alırdı; seçtiği kişinin vay haline. Nerede olduğunu kim bilebilirdi ki? Kim ona kafa tutabilir, meydan okuyabilir, saldırabilir, onu tahtından edebilirdi ki? Ancak yardımcılarının alnına taşla vurup taşın içeriye nüfuz etmesini umut edebilirdik."

"Wilf, bir şey diyordun."

"Ha evet. Şu konuşma. Geçiş ayinleriyle ilgili.* *Sen* bunları biliyorsun, Rick, ben kendi kendime konuşuyorum. Mesela

---

* William Golding'in *Geçiş Ayinleri* adlı bir romanı bulunmaktadır. Deniz Üçlemesi'nin birinci kitabıdır. *Geçiş Ayinleri*, Türkiye İş Bankası Yayınları, Modern Klasikler Dizisi, Çev.: Bülent Doğan, 2021. (e. n.)

geçiş ayini, etrafta, annenin tabaklarının, kül tablasının, ayinlerde içine ekmek konulan kâsenin, şöminenin üzerinde ya da şömine rafında duran pahalı ıvır zıvırların içinde çivi –senin deyişinle raptiye– aramak yerine, kodamanların dediği gibi, bir dükkâna girip bir paket çivi aldığın zamandır. O halde sen ne yaptığının farkındasın. Evin sahibi haline geldin. Bir diğeri kasıtlı olarak bir canlıyı, belki bir köpeği öldürdüğünde gerçekleşir. Bu arada, ne içersin?"

"Ne olursa."

"Burbon? Dediklerine göre şu sıra burbon yine revaçtaymış. Votka? Viski? Şahsen ben şaraptan şaşmayacağım."

"Bu fikir hoşuma gitti, Wilf."

"Evrensel gazabı, bağnazlığı tasavvur ettiğinde... lanet olsun, Rick, İtalya'da olduğu gibi oraya buraya resim yapmak tasavvur değil; oradakiler kaya gibi gerçek ve bilirsin ya, mücevher gibi sonsuz. Bu bir geçiş ayinidir işte."

"Evet, Wilf."

"Kayıt alıyor musun?"

"Sanırım."

"Seni küçük akıllı şey seni! Canım kahve istedi. Gidip bana kahve getirir misin Rick? Sırf ihtiyar adama ne denli hürmet duyduğunu makineye gösterebilmek için."

Azarlandıktan sonra güneşin yeniden çıktığına emin olan bir çocuğun coşkusuyla hızla odadan çıktı. Oturup makineyi seyrettim. Kamera fonksiyonu yüzleri dikkate almadığından tuhaf sesler çıkardım. Rick elinde bir tepsi ve iki kahveyle geldi.

"Önce biraz şarap içeceğiz, Rick, eski dostum."

"Sen nasıl istersen, Wilf."

"Fincan tabaklarından birine şarap koy, Rick."

"Efendim?"

"Kahveyi ne için istediğimi zannediyordun ki? İçmek için mi? Aslında düşününce, çay da aynı işlevi görürmüş."

Rick tepsiyi masanın üzerine koydu. Gözleri yine pörtlemişti. Masanın diğer tarafındaki sandalyeye çöktü.

"Bu bir ayin, oğlum. Bir ayinden sonra hiçbir şey aynı kalmaz. Yatmaya gidebilir, sonra yine kalkıp ta ki cehennem maviye dönene dek aynı şeyi yapmaya devam edebilirsin ve hiçbir şey değişmez. Bu farklı, öyle değil mi? Bakalım neredeyiz? Dediğim gibi, resmi iznini alacaksın. Fakat anlaşmanın üzerine düşen kısmını yerine getireceğinden ben nasıl emin olacağım? Demek her şeyi yaparsın. Bunu kanıtlaman için arkadaşça bir test, Rick. Şu tabaklardan birini alıp içine biraz Dôle koy."

Merakla beklemeye koyuldum. Hiçbir şey yapmadı.

"Haydi ama dostum. Bunca zamandır sırf şu aptal edebiyatın uğruna beni takip edip sesimi kaydediyor, bana tebelleş oluyor ve evet, beni ayartmaya çalışıyor, bana eziyet ediyor, beni alıp satıyorsun. Şimdi pes mi edeceksin? Wilf'in aksanıyla ilgili o kitap bölümünü düşünsene!"

Güçlükle soluk alıyordu.

"He."

" 'He' diyerek neyi ima ediyorsun?"

"Senin o Denizci aksanın."

"Bu çok büyük kabalık, Rick. Dediğim gibi, taşralıyım ben."

"Hayır, efendim, şu andan bahsetmiyorum, ilk zamanları kastediyorum."

"Amma da çok biliyorsun!"

"Kulağım var. Kulağım vardı. Zaten bu yüzden fonetik çalıştım. Bu konuda gerçekten iyiydim. Gerçekten *iyiyim*. Fakat bu alanın geleceği yok... neyse. Profesörüm arşiv için senden ses kaydı almamı söyledi. Hem okuyup hem de çalıştığım için orada bulunamayacaktım. O işi bir arkadaşım yaptı. Kayıt cihazını ayarlayıp fakülte kulübündeki misafir koltuğunun altına yerleştirdi. Sonradan dinlediğimde sana inanamamıştım. Ah o diftonglar!* Ya o tonlamalar... Tanrım, neredeyse Çince gibiydi."

---

* İki ünlünün kaynaşmasından oluşan bileşik ses. (ç. n.)

"Çıt çıkarmaksızın, büyük bir saygıyla dinlemişlerdi beni!"

"Hayır, efendim. Ne söylediğinize değil, nasıl söylediğinize dikkat kesilmişlerdi. Daha sonradan da... *ne* söylediğinize."

Ayağa kalkmış, masanın kenarına tutunup öne eğilmişti.

"O ses kaydını eğlence malzemesi haline getirdiler, Wilf. O kaydı partide çaldılar. Hayır, efendim, bunu yapan ben değildim, beni suçlamayın. Ben sadece size olanı anlatıyorum, efendim. Aslında fonemlere odaklanmak yerine ne dediğinizi ilk kez o partide dinlemiştim. O aralar bana gerçekten fonemlerden gına gelmişti."

O an fark ettim ki ben de ayaktaydım. Yavaşça yerime oturdum.

"Gaddarlık bu! Sahiden gaddarlık!"

"Hayır, efendim. Seslerin dışında pek de komik değildi, tabii o rastlantısallığı saymazsak. Dur durak bilmeksizin İngiliz sosyal sisteminden bahsediyordunuz... İngilizlerin Yunan, Amerikalılarınsa Romalı olduğunu söylüyordunuz. Spartalıların kamu hizmetindeki dürüstlüğünden dem vurdunuz. Onların, sosyalistler arasında endüstrinin millileşmesini örgütleyen, geleneksel olarak muhafazakâr kamu çalışanlarınınkine benzeyen o müthiş adanmışlıklarına örnekler verdiniz. Elbette, benim partimde ses kaydını teypten çaldığında, sizin kamu hizmeti anlayışınızın Philby* ve benzeri adamlarla ilintili olduğunu öğrenmiştik. Gülmek mi dediniz? İnsanlar kırıldılar. Beri yandan gücenmişlerdi de. Sizin kamu hizmetiniz sizi boktan bir duruma sokmamıştı. Oysa *bizi* sokmuştu! Siz ve o Denizci aksanınız!"

Nasıl ki o masanın kendine yakın tarafına tutunuyorsa, benim de kendi tarafıma tutunmakta olduğumu fark ettim.

"Rick, denizcilere yaraşır şekilde meseleleri ayrıntılı bir biçimde ortaya koyma şeklimi bağışlarsan eğer, bunun pek de akıllıca bir hareket olmadığını belirtmek isterim. Kendini ele verdin, haksız mıyım? Şu an biz biliyoruz, öyle değil mi?"

---

* Kim Philby (1912-1988). İngiliz istihbaratçı ve ajan. (ç. n.)

İçindeki o ateş sönmeye başlamıştı. Havası giderek sönüyordu, şimdi düşününce bön, cahil ya da yaltakçı olarak nitelendiremeyeceğim o eski esrarengiz haline dönmüştü. Öğreniyorduk.

"Son kurşununu da attın evlat. Zahmet olmayacaksa şu tabağa şarap koyar mısın?"

Beklemeye devam ediyordu.

Tucker. Adi şerefsiz Tucker.

"Tabakta şarap yoksa biyografi için izin de yok. MacNeice'ten, Charley Snow'dan, Pamela'dan gelen mektuplar da yok, ah bir çekmece dolusu cici! Okunacak türlü türlü şeyler. *Hepimiz Koyunları Severiz*'in, yayımlanmış versiyonundan büyük farklılıklar gösteren orijinal manüskrisi de yok. Fotoğraflar, Wilf'in okul yıllarına kadar uzanan günlükler, hayatının en mutlu günleri, Tucker, pençelerini bunlara geçirdiğin zaman... sakinleşmiş bir Halliday. Dizlerinin üzerinden doğrulup ayağa kalkabileceksin. O parlak kapılar açılacak. Mütevazı bir şöhret."

"Burs..."

"Balolar."

Elini yavaşça uzatıp yine yavaşça Dôle'yi küçük tabaklardan birine döktü.

"Tabağı yere koy."

Hayatımda ilk kez kelimenin tam anlamıyla kanla dolmuş gözler gördüm. Gözlerinin kenarlarında kılcal damarlar vardı ve bu damarlara kan hücum etmişti. Bir an patlayabilirlermiş gibi geldi bana. Sonra bir kahkaha patlattı, ben de onunla beraber güldüm. Ona "Hav hav" diye bağırdım, o da bana aynı şekilde karşılık verdi; ikimiz birden güldük, sonra gülerek tabağı yere koydu ve kendisinden bekleneni kavrayarak dizlerinin üzerine çöktü. Şarabı şapır şupur içişini duyabiliyordum.

"Aferin sana akıllı köpek Rick, aferin sana!"

Hızla ayağa kalkıp fincan tabağını suratıma fırlattı fakat ben kaçın kurrasıydım; tabak kulağımı sıyırıp geçti. Perdeye

çarpan tabak yere düştü. Tüylü halı, tabağı nazikçe karşılayacak kadar kalındı. Öyle ki tabak kırılmadı; gitgide yavaşlayarak kendi etrafında döndükten sonra tam da olması gerektiği gibi iç kısmı yukarı bakacak şekilde durdu. Tucker sandalyeye yığılıverdi. Onu hiç görmediğim kadar sönmüş ve ufalmıştı; üzerindeki kıyafetler, rüzgârını yitirmiş yelkenliler misali her yanından sarkıyordu sanki. Yüzünü ellerinin arasına aldı. Ancak o an fark ettim büyük bir şok geçirircesine titremekte olduğunu. Bir köpek. Öne eğilmiş, yüzü ellerinin arasında, dirsekleri cilalı masanın üzerinde orada öylece oturuyordu.

Dikkatimi yeniden o bağnazlığa yöneltip onu küstahça sorguya çektim.

Bu nasıl olmuştu?

Parmaklarının arasından yaşlar damlıyordu. Damlalar kimi zaman doğruca cilalı yüzeye düşüyor, bazense hıçkırma ve titreme esnasında havaya savrulup oradan masanın benim bulunduğum kısmına geliyordu. Derken ağlayışı sesli bir hal aldı. Bir kemiğin kırılmasını andıran, böylesine derinden gelen ve böylesine güçlükle dışarıya çıkan bir ses duymamıştım hayatımda. Bedeninin iradesi elinden alınmıştı; dirseklerini masadan çekip ellerini masanın iki yanına açık şekilde koymuş, yanakları sönmüş bir halde öylece kalakalmıştı.

"Beni duyabiliyor musun?"

Ellerini de masadan çekti. Kollarını aşağıya sarkıttığını canlandırabiliyordum gözümde, belki de parmak eklemlerini bir maymun gibi yere koymuştu.

" 'Beni duyabiliyor musun,' dedim."

"Seni duyabiliyorum."

"Pekâlâ. O zaman iş meselesine dönelim."

Bir parça doğruldu; şimdi artık kamburu çıkmış şekilde oturuyordu. Bana bakmıyordu. Gelgelelim ben ona bakabiliyordum. Yüzü sicim gibi akan yaşlardan sırılsıklamdı; gözleri kırmızıydı fakat artık kanın o damarlara hücum etme hali ortadan kalkmıştı. Gözlerindeki daha ziyade kan lekelerine benziyordu.

"Şu an konuşmamız şart mı? Sanırım uyumak falan istiyorum."

"Bir içki daha iç."

Titredi.

"Hayır, hayır!"

Bir kere daha kâğıdıma baktı.

"Seni edebi vasim yapacağım; muhtemelen ajanımla ve Liz ya da Emmy'le birlikte çalışacaksın... bir ihtimal Emmy olabilir. Hâlâ hayattayken sana, biyografimi yazman için resmi yetki vereceğim, gelgelelim birtakım şartlarım var. Şartlarımı henüz detaylandırmadım."

Rick esnedi. Gerçekten esnedi!

"Dikkatini ver evlat!"

"Özür dilerim."

"Belgenin nasıl olması gerektiği konusunda yasal tavsiye aldıktan sonra belgeyi imzalayacaksın; ikimizin buluşacağı bir yer tayin edip seninle tekrar irtibata geçeceğim. Her şey net mi?"

Başını salladı.

"O halde anlaştık. Helen'i gördüğünde –ya da görürsen– ona selamlarımı ilet. Halliday'e de iyi dileklerimi ilet, bir bankacıdan diğerine gibisinden. Sanırım bir bankası var."

"Birkaç tane."

"Ona güzel işlerine devam etmesini söyle. Senin şu Mr. Halliday zeki bir adam. Bunu daha önce söylemiş miydim?"

"Evet efendim."

"Müthiş bir hafızan var Rick. Sanırım hepsi bu kadar. Senin sorun yoksa tabii."

"Var efendim... Wilf. Tahminen ne kadar sürer? Vakit..."

"Kıymetlidir. Benimki değil. Gelgelelim senin durumunda... Neyse. Bir iki hafta ya da bir iki ay. Daha fazla değil. Senin için ne fark eder ki? Eski bir profesör olarak sabit bir işin yok."

"Bir de demiştin ki, şartlardan bahsetmiştin Wilf."

"Ah, evet. Şartlarım yalnızca biyografiyle ilgili. Endişeye mahal yok."

Bana bitkin bir halde ve ihtiyatla baktı.

"Senin için sakıncası yoksa öğrenmek isterim Wilf."

"Bu gayet makul bir istek, Rick; böyle bir yükümlülük altına girmeden önce şartları bilmek isteyebileceğin aklıma gelmişti. Daha sonra üzerine düşünebilmen için bu şartların en önemlisinden bahsedeceğim sana. Sana yaşamöyküm hiçbir şeyi gizlemeksizin, karşılıksız olarak vereceğim; sen de bu hikâyeden yola çıkarak istediğini yazabileceksin. Ancak Mary Lou'yu bana sunduğun o akşamı da, Mary Lou'yu Halliday'e sunuşunu ve teklifinin kabul edilişini de açıkça anlatacaksın. Aslında bu biyografi bir nevi düet olacak Rick. Dünya âleme nasıl insanlar olduğumuzu göstereceğiz; bizden 'kâğıt adamlar' olarak bahsedebilirsin. Kâğıt adamlar kitap ismi olarak nasıl olur sence? Düşünsene Rick... saçlarında senin gibi bitler bulunan, gizlice gözetlenen, takip edilen, haklarında yalanlar uydurulan, o yüce kamuoyuna adak olarak sunulan tüm o insanları düşünsene... hepimizin intikamı alınacak Rick, hepsinin intikamı da benden alınacak, falan filan. Tam da bu odada, evlat... sen uyumaya gittiğinde Mary Lou'yla ben... baştan çıkar şu ihtiyar herifi... 'Eminim ki Rick Tucker seni eğlendirecektir.' Bunu da mı sırf tanıdığını söyleyebilmek için çizmelerini yaladığın o ihtiyar şairden sahtekârlık yaparak kopardın? Bu bir alışveriş, evlat. Bana karşılık sen. Benim hayatıma karşılık seninki. Yapmayacağını söyleme. Yapmak zorundasın; şurada duran o uçan daire gibi, o tabağı yalayıp tertemiz etmekten başka çaren yok; Tanrım, doğru düzgün fırlatmayı bile beceremiyorsun. Öğrendin işte. Şimdi def olup git, ben arayınca gelirsin. Islık çalarım."

Yine sessizlik olmuştu. Bu sırada son derece *erkeksi* bir erkek olan Rick'in o cüssesiyle beni tuttuğu gibi balkondan aşağıya atabileceğini düşünecek vaktim oldu ki balkondan aşağıya düşsem paramparça olurdum. Gel gör ki Rick bir kâğıt adamdı. Hiç kuvveti yoktu. Benim açımdan herhangi bir tehlike söz konusu değildi, yanılmıştım. Güçlü ya da ateşli ya da hararetli değildi. O, insan öldürecek türden biri

değildi. Olsa olsa intihar edecek türden biriydi ki ondan bile şüpheliydim. İntihar sağlığın bozulması halidir, oysa Rick'in aklı gayet başındaydı. Öyle bir şansını denemişti. Marakeş.

Ne var ki adam ayağa kalkmıştı. Giderek şişip irileştiğini görebiliyordum. Johnny'nin deyişiyle bir "zalim"e dönüşüp bana kötülük mü yapacaktı yoksa? Ne tuhaftır ki umurumda değildi. Gözünün içine bakarak onu seyrediyordum; belki de son defa, diye geçiriyordum içimden. İnsan gözünün bir hayvanın üzerindeki etkisiyle kontrol ediyordum onu. Nihayet aşağıya baktı, sonra da kapıya döndü. Kapıya vardığında tahmin ettiğim gibi çıkıp gitmek yerine kabarmış bir halde birden döndü. Yumruklarını sıkarak bana bağırdı.

"Seni aşağılık orospu çocuğu!"

Sonra da gitti.

Şu işe bak, dedim içimden! Evcil hayvanlarının insanı şaşırttığı bazı anlar vardır. İnsana benziyorlar bazen. Hani sizi anladıklarına yemin edebilirdiniz. Sevgili Fido! Elbette ki asla ısırmazlardı. Sırf eğlencesine hırlar ve o zararsız çeneleriyle sahiplerinin elini ısırırlardı. İnsana yoldaş oluyorlardı hem.

Arkama yaslanıp gözlerimi oturma odasının içinde gezdirdim ki burası kâğıt bıçaklarımızla ya da eski usul tükenmezkalemlerimizle birbirimize bir nevi mızrak çektiğimiz yerdi. Fincan tabağı hâlâ halının üzerinde duruyordu. Artık bir fincan tabağı olmadığı duygusuna kapılarak onu oradan almadım. O artık *mana** ya da güç kazanmış o nesnelerden biriydi. Belki de bizi ziyarete gelmiş bir uçan daireydi. Her ne karın ağrısıysa. Peki ya masanın üzerindeki bu damlalar? Damlaların bazılarının etrafa yayılmış olduğunu gördüm, geri kalanı içlerinde barındırdıkları tuzu birbirlerine göstererek incecik bir çizgi halinde kurumaya başlamıştı. Bu gibi damlaların büyücülükte büyük bir hikmeti vardı belki de. Bakirenin gözyaşları. Yetişkin bir erkeğin gözyaşlarını bulacak olursan, evlat, dolunayda onları topla; ruh daralmasına,

* Doğaüstü güç. (ç. n.)

mide gazına, dünyadan bezginliğe birebirdir: İhtiyar bağnaz, o yaşların hepsini ibret olsun diye verdi, şimdi de yaşlarını geri istiyor.

Kendime biraz Dôle koydum. Ona şöyle bir baktım, her nasılsa canım şarabı içmek istemedi ki bu çok saçmaydı. Rick gittikten sonra o metal telin daha bir farkına varmıştım ki artık tel sadece gergin değildi, göğsümü de kesmeye başlamıştı sanki. Rick'i unutup, eni olmayan ince uzun bir telken büyüyle genişleyip bir banda, sonra da bir kayışa dönüşen o tele odaklandım. Onun bedenimin her yanında, hatta kafamda, kafamda da gerildiğini hissediyordum. Sonra zangır zangır titreyerek bağırmaya ve tıpkı bir anaokulu çocuğu gibi pantolonumun fermuarını ellemeye başladım.

XIII. Bölüm

Bu bölümün diğer bölümlerle ilişkilendirilmesi mümkün değil. Weisswald'daki ikinci buluşmamızı takip eden olaylar silsilesini hatırlayamıyorum. Tel çok sıkı tutuluyordu, çok gergindi. Sahneleri, aralarında büyük boşluklar bulunan bir film makarasına sahipmişim gibi hatırlamak zorundayım. Sahnelerden biri, nasıl olduğunu hatırlamasam da bir avukat bulduğum Zürich'te geçiyor. Adam aslında kadındı ve anlaşmanın içeriğini öğrenince bana hizmet verecekmiş gibi değil de beni satın alacakmış gibi bakmıştı. Kadın ufak tefek ve buruş buruştu; had safhadaki bir çirkinliği olağanüstü bir feminenlikle harmanlamış o kadınlardan biriydi. *Jolie laide*'i* kastetmiyorum. Bu tabir meseleyi doğruca seksüel bir karmaşaya götürüyor ki biz bu tür bir karmaşanın içinde değiliz ya da değildik. Kadının bir tür güvenlik bariyeri vardı ki belki de bu, intikam alma ihtiyacı, başkalarından daha başarılı olma ihtiyacı, başkalarından korunma ya da onlara kayıtsız kalma ihtiyacı gibi daha az çekici özelliklerimiz olmadan da gayet güzel idare edebilmekten kaynaklanıyordu. Güzel bir Wilfred Barclay kitabı yazmayı önemsememi bir başarı olarak gördüğümü hatırlıyorum, zira avukat kadın gerçek bir insandı ve romancının işine yaramazdı, çünkü

* (Fr.) Alışılmadık güzellik. (ç. n.)

romancı gerçek insanları tasvir edemez, onlar da kendilerini anlatmakla uğraşmayacaklarından, konuşmalarıyla değil de daha ziyade sessizlikleriyle var olurlardı. Bu belgeye hiç ihtiyacım olmadığını, metal tel bir parça gevşeyene dek Rick'i tekrar görme niyetim olmadığından bu işi şimdilik askıya alabileceğimi görmemi nasıl sağladığı kafamda hâlâ net değil. Onunla geçirdiğimiz zaman sona erdiğinde canımı yakacak kadar kıskanıyordum onu. O kadının yapmak zorunda olmadığı onca şeyi görmek!

Zürich'ten kalan bir diğer kareyse bir mezarlıkla ilişkiliydi. Sorun şu ki mezar taşının üzerinde sadece adamın doğum tarihi yazıyor, başka da bir şey yazmıyordu. Sonradan o tarihi hatırladım, benim kendi doğum tarihimdi. Buna hiç kuşku yoktu. Büyük şehirlerde görebileceğiniz o plastik otellerden birinde oturuyordum ve o mezar taşını zihnimde canlandırıp üzerinde yazan tarihi tane tane okudum. Hâlâ fırsatım vardı. Böylelikle kiralık bir arabayla yeniden yollara düştüm. Dağlardan geçerken epeyce hız yapmış olmalıyım zira –öyle sanıyorum ki– bir cenaze arabası beni takip ediyordu. Sadece orman memurlarının kullandığı o tali yollardan birine saparak onu atlatmış olmalıyım. Burada boşluklar var zira İtalya tarafına geçtiğimi ve hemen aşağımda ağaç sınırının başladığını fark ettiğimi hatırlıyorum. O an nerede olduğumu Tanrı bilir. Sonra yerde bir hareketlilik olduğunu fark ederek durdum. Bulunduğum yerde zemin toprak değil çamurdu. Yol, aralarında yer yer feci çukurların ve kaya çıkıntılarının olduğu taş ve çakıllardan oluşuyordu ki bu, kiralık araba açısından pek de iyi bir şey değildi. Neyse, sürücü koltuğunda öylece oturdum; etrafımdaki yaşlı ağaç köklerini, ağaç gövdelerinin parçalarını ya da çamurdan çıkan dalları gördüm, sorun şu ki hepsi de hareket ediyorlardı. Daha sonra tüm bu çamurun aşağıya kaydığını gördüm; deri yırtılıp kendi kendini tamir ediyor, dallar ve diğer şeyler acı çekiyormuşçasına kıvranıyor ya da yardım çağırmak için ellerini sallıyorlardı ancak elbette ki yardım falan gelmiyordu. O ana dek çamur heyelanı diye

bir şeyin olabileceği hiç aklıma gelmemişti ama olmuştu işte; kiralık arabama denk gelmemişti fakat yolu yarmıştı; öyle ki oradan bir tank bile geçemezdi. Ayağım kayarak, tırmanarak, sürünerek, düşe kalka ilerlemek durumunda kaldım. Aşağıda yol çalışması yapan İtalyan işçilere denk geldim; onlara arabamı yukarıda bıraktığımı söylediğimde bana güldüler. Bana epeyce gülüp benimle ilgili epeyce yaygara kopardılar.

O devasa otelde kaldığım zamana ait bir kare daha var aklımda; aynı rüyayı defalarca gördüm. Orada haftalarca kalmış olmalıyım; öylesine gayrişahsiydi ve duygular işin içine girmemişti ki. Kaldığım o yerden bahsediyorum. Betondan müteşekkil çorak bir arazide yükselen bir beton kütlesiydi. Bahsettiğim bu rüyada daha önce hiç gitmediğim Marakeş'teydim ve beni bir cenaze arabasıyla takip eden Rick'ten kaçıyordum. Beni yakalayamaması için gidebileceğim tek yer tüm yolların sonunda yer alan Sahra Çölü'ydü. Rüyanın geri kalanında oradaydım. Rüyayı her görüşümde başlangıç kısmı daha da bir eksilip kısalıyor ya da yalnızca anıştırılarak geçiştiriliyordu; öyle ki rüya en sonunda salt çölde geçer hale gelmişti. Çöl her yerdeydi ve çirkinliği deneyimlemenin tam da özüydü sanki. Zannedersem rüyada hep çıplaktım, zira kıyafetleri hatırlayamıyorum (gözümde yeniden canlandıramıyorum). Bir zorlanma söz konusuydu. Rüyalardaki ve kâbuslardaki o her zamanki tarifsiz, temelsiz, anlamsız zorlanma değildi bu. Mantıklıydı zira gerçek olayları takip ediyordu. Tabanlarınız kavrulmadan denize ulaşabilesiniz diye sıcak yerlerde plajlara döşedikleri o tahta yolları bilir misiniz? Orada yol falan yoktu, sadece çok sıcak, ah çok sıcak, fırın gibi sıcak bir kum vardı. Bu çölün tepesinde ayırdına varabildiğim bir gökyüzü de yoktu ya da belki de dikkatim tamamen kuma yoğunlaşmıştı. Zorlanmanın mantığını anlıyor musunuz? Tanrım, nasıl da kıpır kıpır hareket etmek, dans etmek, koşmak, zıp zıp zıplamak zorunda kalmıştım! Kumun üzerinde asılı duran gökyüzüyse şayet havada durmak daha iyiydi; gelgelelim rüyada bile yerçekimini askıya almayı başaramadığımdan, elimden sadece tek ayağımı havaya kaldırmak geliyordu.

Yine de o muazzam rüya zihnimin tamamını kullanarak, zaman içerisinde belki de soruna çözüm olabilecek bir ara yol buldum. Ayağımın yanmasına dayanmaya çalışırken bir yandan da eğilip elimle kumda çukur kazıyordum. Bu, o an için mantıklı görünüyordu fakat öylesine derin ve kapkara bir çukur kazmıştım ki görüntü tiksindiriciydi; çukur, evrendeki bir deliği andırıyordu ama yine de kum artık kızgın değildi. Keşke ayağın sığabileceği büyüklükte bir çukur kazarak yanmaktan kurtulabilseydim; ne var ki tam o an uyanıyordum. Kimi zaman kumu ellerimle eşelerken tuhaf bir dilde bir şeyler yazmakta olduğumu ya da resim yapmakta olduğumu görüyordum; böylelikle iki ayağımı sığdırabilecek yere sahip oluyor ve tam o anda uyanıyordum. Fakat asıl sorun, kendimden geçip dümdüz yere serilecek kadar fazla miktarda ilaç içtiğimde başlıyordu, zira bu gibi durumlarda uyuma eyleminin sonucu olarak rüya görmüyordum ama rüyalar beni bekliyordu; uyandığımda, bardayken ya da betondan çöplüğün etrafında gezinirken onları görmeye devam ediyordum ki bu anlarda ne denli çabalarsam çabalayayım ellerimle çukur kazmayı başaramıyordum; ne var ki dikkatleri kendime çekiyordum. Oradan ayrılmalıydım. Ne var ki rüyalar da benimle geliyordu.

Telepati diye bir şey var. Olmalı, yoksa neden diğer film karem, Liz'le evlenmeden bir sene önce balayı için gittiğimiz o yerle ilişkili olsun ki?

Boşanmadan bu yana oradan uzak durmaya çalışıyordum. Öyle aşırı duygusal, duygularıyla hareket eden biri değilimdir fakat o halde ne demeye tekrar her şeyin başladığı o yere gitmiştim? Bir şekilde oraya gitmiştim. Hem otelin dosyalama sistemi sayesinde hem de birileri tuhaf bir biçimde, bir diğer kiralık arabanın yanı sıra beraberimde getirdiğim yegâne şey olan pasaportuma *gold* kredi kartımı iliştirmiş olduğundan, çok geçmeden kim olduğumu anladılar. İşte oteldeydim; yolun karşısındaki derme çatma otele yürüyüp çuvallar dolusu mektubumu çeşitli yerlere gönderttim. Sonra aynı yoldan geri döndüm.

Bu karenin Roma'yla ilişkili olduğunu söylemeyi unuttum; hayır, dindar Roma'yla değil, otel Roma'yla. Küçük geminin içindeki o çeşmenin bulunduğu Piazza'ya geliyorsunuz, sonra Merdivenleri* çıkıyorsunuz, otel yukarıda. Orada bir kilise de var ama kilisenin vitrayı dandik, otel de tercih edilesi bir yer olmaktan fersah fersah uzak. Halden anlayan, anlayışlı bir otel. Kiralık arabamı teslim edip bana istediğim odayı verdiler; balkonlu odayı, zira düşünmek istemediğiniz şeyler varsa manzarayı seyredebilir ve her ne kadar köhne Roma mimarisinin çoğu örneğinden güzel olsa da siz de son trendlere uyarak Vittorio Emanuele abidesinden nefret edebilirsiniz; gördüğünüz gibi zevksizim. Her halükârda rüyamdaki çöl devamlı manzaramı kapatıp duruyordu. İşte dikkate değer bir şey ve ben bunu, Padre Pio ile banka memuru Wilfred Barclay türünden bir olgu olarak kabul ediyorum, bunların hepsi zihinde. Aslına bakılırsa ben uyanık ve ayıkken bile ayağım acımaya başlıyordu, keza elim de öyle. Bu da rüya esnasında yazı yazarken ya da resim yaparken elimi değiştirmeme yol açıyordu, gelgelelim bu hareketim iki elimin birden acımasına sebep oluyordu. Bu nedenle, banyoda çokça zaman geçiriyordum; soğuk su musluğunu açıyor, ayaklarım içeride küvetin kenarına oturuyor, ellerimi sırayla musluğun altına tutuyordum. Nispeten faydası oluyordu. Bu arada dikkatinizi Wilf'in maruz kaldığı başka bir gülünç vakaya çekmeliyim; Wilf'in tıpkı St. Francis gibi bir yara izi vardı ancak yara izi ters taraftaydı; en yakın arkadaşım olacak o aşağılık şerefsiz, bu izlerin bana iyi olmamın karşılığında ödül olarak verildiğini söylerdi. Halihazırda bununla ilgili yapılmış bir espri olduğundan, aslında yapılmaması gereken bu espriyi yapıyorum, fakat inanın bu durum o zamanlar hiç de komik değildi. Büsbütün çığırından çıkmış bir durumdu. Hatırlıyorum da bir akşam... hayır. Bu apayrı bir kare.

Ayaklarımın ve ellerimin acısının katlanılabilir olduğu bir akşam balkonda oturmuş kafamı toparlamaya çalışırken

* Piazza di Spagna'da (İspanyol Meydanı) bulunan İspanyol Merdivenleri. (ç. n.)

ufuk çizgisini görebiliyordum. O sabah Roma'da gezinirken bulmuştum kendimi zira Halliday'le ilgili bilgi edinebilmek için *Amerika'da Kim Kimdir*'i arıyordum. Nihayet kendimi yine merdivenlerde buldum. Her zamanki gibi meczuplarla, hippilerle, keşlerle, fahişelerle, punkçılarla, nonoşlarla, lezlerle ve öğrencilerle dolup taşıyordu; hepsinin de gitarı vardı, ya çok kötü gitar çalıyorlardı ya da adi malzemelerden yaptıkları ve merdivenlerin her tarafına yaydıkları kolyeleri, yüzükleri, küpeleri ve hızmaları satmaya çalışıyorlardı; etrafta yapma çiçeklerden falan oluşan halılar vardı. Oradan geçmek tam bir eziyetti, fakat neyse ki hiç kimse beni umursamıyor ya da bana bir şey satmaya çalışmıyordu ki alabilecek gibi görünsem satmaya çalışırlardı. Onlara bakınca ne denli sersefil olduğumun farkına vardım; yukarıya çıkıp balkonuma gittim ve başımı ellerimin arasına alıp düşünmeye çalıştım. Olayları kafamda bir yoluna koyup mevcut durumu görebilmek amacıyla günlüğümü kullanmaya karar verdim. Sonra tabii ki günlüğümün yanımda olmadığını hatırladım; İsviçre'de ve İtalya'da muhtelif yerlerde, telefon rehberlerine, duvarlara, arabaların camlarına ya da tuvalet kâğıtlarının üzerine günlük yazarken, sonra da artık her nereye gidiyorsam oralarda gezinirken çekilmiş şipşak bir fotoğrafım (bir film karesi) belirdi zihnimde. Bunun dışında bir de daha o sabah *Amerika'da Kim Kimdir*'i ararken gördüm kendimi bir an... bunun o müthiş önemini *nasıl* idrak edememiştim? Halliday'in olması gereken sayfa boş, boş, bomboştu, düz bir beyaz sayfadan ibaretti! Sonra yerimden fırladım, ayağa kalkmış olabilirim de olmayabilirim de, karşıdan o dandik vitraylı kiliseye bakıyordum ve Tanrım kilisenin tepesinde dikiliyordu. Oradaydı; güçlükle balkondan yatak odama gittim ve yatağımın üzerine oturdum; alev alev yanıyor ve titriyordum. Zangır zangır sarsılmaya başladım. Akıl yürüterek uyanık kalmam gerektiği sonucuna vardım, zira uykuya dalacak olursam çatıdan karşıya geçip beni alabilirdi. Elbette ki ilaç ya da içki içmek de söz konusu olamazdı zira bu ikisi, tek başlarına ya da birlikte, beni savunmasız hale düşürürlerdi; olur da karşıya geçip bura-

ya gelmeye karar verirse ona direnemezdim. Zihnimde beliren bu son düşünceyle durum hepten gergin bir hal almıştı. Orada uyumamaya çalışarak ve titreyerek ne kadar oturduğumu bilmiyorum. Yatağımı düzeltmek maksadıyla bir kadının geldiğini, ancak üzerinde oturmakta olduğumdan ve yatak bozulmamış olduğundan kadının tekrar gittiğini biliyorum; bir başka adam daha gelmişti fakat adam yakınlardaki bir çatıdan değil de otelden geldiğinden ondan korkmamış ve onu görmezden gelmiştim. Savaş sırasında bir çıban çıkarmıştım, ah, yaramdan kaynaklanan korkunç bir çıbandı; öyle şişmiş, öyle şişmişti ki bir süre sonra –belki yarım saat sonra– kan basıncı cerahati cildime öylesine bastırmış ki, bir adamı rahatlıkla bayıltabilecek kadar büyük bir acı duymuştum. Acının daha fazla artabileceğine inanamadığımı hatırlıyorum fakat artıyordu. Neyse, gerginlik hali devam etti, gerilim tırmandıkça tırmandı. Sanırım uykuya daldım yahut tam uyanık olmadığım ya da bayağı delirdiğim bir varoluş durumuna geçtim.

Rüya gördüğümü söyleyebilirsiniz.

Halliday'in ayakta durduğu çatının hemen bitişiğindeki çatının üzerinde dikiliyordum. Aşağıdaki merdivenlere bakıyordum. Güneşin ışıkları her yerdeydi; Roma'nın o ağır ışığı değil de sanki güneş her yerdeymiş gibi bir parıltı vardı. Daha önce hiç fark etmemiştim ama şimdi aşağı baktığımda, merdivenlerin bir müzik aletinin; gitarın, çellonun, kemanın simetrik kıvrımına sahip olduğunu gördüm. Ne var ki şimdi bu ahenkli şekil her yere yayılmış insanlarla, çiçeklerle ve bunların arasına, merdivenlerin üzerine serpiştirilmiş mücevherlerin ışıltısıyla bezeniyor, hem de bunlar tarafından kesintiye uğruyordu. Oradaki herkes gençti, çiçekleri andırıyorlardı. Halliday'in sonuç olarak kendisine ait olan evin çatısında hemen yanımda durduğunu fark ettim; birlikte aşağıya inip, hepsi de mücevher örüntüleriyle ve çiçek yığınlarıyla hem içten hem de dıştan ışıl ışıl parıldayan insanların arasında durduk. Daha sonra merdivenlerin müziğini yaptılar. El ele tutuşup çeşitli hareketler yaptılar ve bu hareketler müziğin kendisi oldu. Erkek de ka-

dın da olmadıklarını gördüm ya da belki de hem erkek hem de kadındılar ve bunun hiçbir önemi yoktu. Önemli olan yaptıkları müzikti. Kadınların ve erkeklerin benim açımdan bir önemi yoktu, dedi Halliday elimi tutup beni bir kenara çekerek. Aşağıya inen merdivenler vardı, davul derisinden yapılma bir kapıya inen dar merdivenler. Kapıdan içeri girdik. Sanırım ileride karanlık, sakin bir deniz vardı, zira onu ancak metaforla anlatabiliyorum. Ayrıca denizde şarkı söyleyen yaratıklar vardı. Şarkı söylemeyi ve o şarkıyı anlatabilecek kelimem de yok.

*

Şarkı söyleyerek değil, ağlayarak uyandım; ya da o yaşlara bakarak ağladığımı ve ağlamaya devam ettiğimi söylemek daha doğru olur. İster inanın ister inanmayın, uyandığımda uykuya daldığım zamana kıyasla daha sarhoştum ve gözyaşlarım akmaya devam ediyordu, öyle ki nerede olduğumu anladığımda altımı ıslatıp ıslatmadığımı kontrol etmek için yatağı inceledim fakat ıslatmamıştım. Kitaplarda olduğu gibi çarşafımla yastığım gözyaşlarından sırılsıklamdı. Bununla birlikte çıban patlamış, acı ve gerginlik geçmişti zira gittiğim yeri ya da baktığım istikameti ve artık koşmaya gerek olmadığını biliyordum. Yürüyebilirdim ve yolun geri kalanı kolaylıkla öngörülebilirdi. Bir kadın kapıyı çalıp kruvasan, kahve ve bir şişe şarap getirdi. Kadın içeri girdiğinde gülüyordum ki bu da kadını afallatmıştı fakat kadına gülmemin sebebini izah edememiştim. Bana inanmazdı. İşin aslı şuydu ki ellerimle ayaklarım artık katlanılmaz derecede acımıyordu. Hâlâ acıyordu ama sanki doktor üzerlerine bir çeşit merhem sürmüş de iyileşiyormuş gibi bir acıydı bu. Bunun bilimsel bir açıklaması olduğunu sanmıyorum, gerçi bilim insanıysanız kafanızdan bir açıklama uydurabilirsiniz, keza hâlâ bir dine inanıyorsanız yine bir açıklama uydurabilirsiniz fakat lanet olsun, ben din ve bilim gibi saçma soyutlamalarla ilgilenmiyorum, size söyleyeyim, ben hayatla ve

varoluşla –sanırım buna bazen *Istigkeit** diyorlar– insan olmanın nasıl bir şey olduğuyla ilgileniyorum; aç tırnak, basit bir balık ama *queer* bir balık olmakla, kapa tırnak. Dahası, sanki dirseklerimi bir yere çarpmışım gibi, ellerimle ayaklarımda karıncalanma şeklinde bir acı vardı.

Tüm günü, bavulumda hiçbir şeyimin olmadığını fark ettiğimde birini gönderip aldırdığım ropdöşambr ve pijamalarla geçirdim. Sonraki birkaç günü de otelde, terzilere falan üzerime uyacak bir şeyler diktirerek geçirdim. Ayrıca, mektup poşetleriyle de ilgilenmeye başladım; açtığım ilk mektup Liz'dendi. Mektupta yazanları özetliyorum. Görünüşe göre Capstone Bowers kaçmıştı. Ben aramızda geçenleri artık unuttum & sen de unutmuşsundur diye tahmin ediyorum. Neden dönmüyorsun? Mektubu okur okumaz hemen evet diyen bir telgraf göndersem de yeniden hazırlanıp yola koyulmak için birkaç gün gerekiyordu. Küvetin kenarına oturup, ellerimle ayaklarımı soğuk suyun altına tutuyordum, bu sırada terzi muhtemelen klozetin üzerinde oturuyor ve ikimiz hayat ve benzeri konulardan bahsediyorduk. Aslına bakılırsa mutlu olduğumu kabullenmem günler aldı! İşin püf noktasını öğrenmek zorundasın yoksa dümdüz yere serilirsin. Velhasıl terzilerle, ayakkabıcılarla, gömlekçilerle, şapkacılarla ve kuyumcularla, dünyanın en tatlı ve uzlaşmacı bir dizi adamıyla konuştum. Günlük tutmak maksadıyla bir defter sipariş ettim fakat defteri, insanların çoğu kitabımda rastlayacağı türden sarih bir düzyazıyla doldurmaya çalışırken yazı yazdığım elim deli gibi acıdı, bu nedenle yazmayı bırakmak zorunda kaldım. İşte o an bir şeylerin yan yana geldiğini anlamaya başladım. Bağnazlığın benimle işi bitmemişti ve benim ya da bir başkasının yazması gereken bir kitap vardı, günlük değil de daha zıpır bir şey. Hipnozcunun seneler önce dediği gibi, hipnotik telkine çok uygundum. Hipnotik telkinin kitaplarımı, özellikle de *Alıcı Kuşlar* ve *Baharda Atlar*'ı nasıl

* (Alm.) Varoluş. (ç. n.)

değiştirdiğini anladım. Çok ağladım ve matemli bir hayata pek de alışık olmadığımdan ağladığım için utandım. Şişelerle hemen ilişik kesmenin tehlikeli olacağına inandığımdan elbette ki içtim fakat kendime günlük bir şişe ya da daha az istihkak *verdim*.

Sonra bir ara köpeğim geldi aklıma. Liz ve Emmy'le arasının nasıl olduğunu öğrenmeden onu eve getirmek doğru olmayacaktı. Onunla, gittiğim o pespaye kulüplerden birinde, Random'da görüşebileceğimi düşündüm. Liz'le Rick'le ilgili konuşabileceğimizi düşündüm. İkimizi, öylesine güzel anlar ve tartışmalar yaşadığımız o mutfak masasının iki ucunda otururken hayal ettim.

Velhasıl otelde tuhaf zamanlar geçirdim! Orada, o balkonda durup dünyanın yarı yaşındaki o gübre rengindeki şehre bakarak rüyamın neden bir rüyadan daha fazlası ve uyanık olmaktan daha fazlası olduğunu anlamaya çalıştım. Sonra, o keşmekeşin içinden bir hikâye seçip yazmam gereken kitabı düşündüm. Kitabın hedef kitlesini ve yazmayı bitirdiğimde ellerimin ve ayaklarımın acısının nasıl da geçivereceğini düşündüm. Sonra tepside bir şişeyle yine banyoya gittim. Belki de çizmecinin teki tuvaletteki mevcut vitrayın üzerine oturup bana müşterileriyle ilgili muhteşem şeyler anlattı ve ben de bu bilgiyi, işime yaramayacağını unutarak zihinsel dosyalama sistemime kaldırdım. Zihnim hep o rüyaya dönüyor ve orada kalıyordu. Biraz biraz sağa sola gidip rüyamı tabir ettirmeye başladım; şöyle bir düşüneyim, evet, rüyam bilimsel, psikiyatrik, dini ve *varoluşsal* açılardan tabir edildi (sonuncusu gömlekçi tarafından yapıldı) hepsi de birbirini kapsayan yorumlardı ya da öyle görünüyordu. En çok varoluş üzerine düşündüm. Şimdi "Dönüp dolaşıp sürekli varoluştan bahsetmenin sebebi nedir?" diye soracaksınız. "Deli misin sen?" diyeceksiniz. Aç tırnak, gerçeklik, kapa tırnak neyine yetmiyor? Şöyle ki, bu sorunun yanıtı dilin dehasında yatıyor. Felsefi bir kavram olan gerçeklik değildi bu ama aç tırnak varoluş kapa tırnak, dilin

çirkin tarafına ait, istem dışı bir farkındalık eylemi anlamına gelen bir kelimeydi. Bunu kendim bulmuştum, zira bu rüya bir filozofun değil benim başıma gelmişti. Dini, bilimsel, psikiyatrik, felsefi, hepsi doğruca musluğun altına!

*Eh voila! Non, voici.**

* (Fr.) İşte böyle. (ç.n.)

XIV. Bölüm

Nihayet hazırlanabilmiştim fakat yine de uçağa binmedim. Harekete geçememe hali değildi bu. Yaşlı bir adam gibi olsa da hareket edebiliyordum. Yani altmışların sonlarında bir adam gibi değil de, gerçekten yaşlı bir adam gibi. Hissettiğim şey korkuydu. Aç tırnak, eve, kapa tırnak, gitmek istiyordum; ah, nasıl istiyordum! İngiltere'den ve bahardan korkuyordum. Kendimi kız gibi ağlarken hayal edebiliyordum ki bu can sıkıcı bir şey olurdu. Zayıflıktı bu; yapılacak en iyi şeyin tüm mektuplarımdan kurtulmak olduğu sonucuna vardım ki bu da birkaç günümü alacaktı. Gelgelelim bir iki mektup okuduktan sonra bu iş bana fazlasıyla ağır geldi. Bu yüzden mektupların geri kalanını otelin çöp fırınında kendim de bizzat başında durarak yaktırdım ve kendimi çok daha hafiflemiş hissettim. Ne vakit bir otel çalışanına içkiyi hepten bırakmamın faydası olup olmayacağını sorsam, evet, faydası olur, diye karşılık verdiler. Faydalı derken neyi kastettiklerinden emin değilim ama iyi bir şeydir diye tahmin ediyorum. Öte yandan, bunu şu şekilde de ifade edebiliriz: İçkiyi bırakamayıp mazeretler uydurmak zorunda kalanlar hariç herkes içkiyi bırakmanın iyi bir şey olduğunu düşünür. Bana gelince, ben içkiyi istediğim zaman bırakabiliyorum ama içkiyi temelli bırakmaya yönelik o büyük planın

bir parçasıymışçasına, içki içme isteği düzensiz aralıklarla geri geliyor, içkiyi bırakma teşebbüsü geçici olarak sekteye uğruyordu. Bu, iyi bir plan ve ben bu plana çeyrek yüzyıldan fazla bir zamandır riayet etmekteyim.

Gelgelelim... *bu* defa! Evet, içkiyi temelli bıraktım ve hayat renksiz ve sıkıcı hale geldi. Artık ayık ve mutluydum ve mutluluk bir zaman sonra sıkıcı gelmeye başladı fakat insan tereyağlı ekmekten şikâyet etmemeli; tereyağlı ekmeğini yemeli sonra da pastanın gelmesini beklemeli. Öyle çok *zaman* vardı ki! Zaman geceye uzanarak genişliyor ve günler giderek daha da uzuyordu; zira geceleri gözümü kırpmaksızın saatlerce yatıyor, sonra da erkenden kalkıyordum. Rüya görmüyordum.

Eve dönüş yolculuğuyla ilgili anlatılacak bir şey yok. Kayda değer tek olay, Heathrow'a indiğimde doğruca eve gitmeye korkup kulüplerimi kolaçan etmeye karar vermiş olmam. Athenaeum'dan içeriye girip gerisingeri çıktım. Bana adadaki o mekânı hatırlatmıştı, Athenaeum'un bir sürü penceresi vardı gerçi. Oradan doğruca Random'a gittim ki orası fena değildi. Tesadüf bu ya, karşıma ilk çıkan Johnny oldu. Son derece şıktı, başında da küçük peruğu vardı. Çığlık attı.

"Wilf! Pencereden ışık falan süzülüyor olmalı!"

"Falan filan. Aman Tanrım, bayağı havalı olmuşsun!"

"Peki sana ne demeli? Müsaade eder misin?"

Ceketimin yakasına dokundu.

"Aman Tanrım. Şu takım elbise bile insanı kendinden geçirir. Kaça aldın?"

"Bilmiyorum. Defol git, Johnny. Bardaki kadın bize bakıyor."

"Evet, bir içki içerim, Wilf. Evet, kural kitabı, birbirimize içki ısmarlamamamızı söyler. İki campari lütfen."

"Limon ve zencefilli ale lütfen."

"Wilf! Sen iyi misin?"

"Bir süreliğine içkiyi bıraktım. Johnny, ne oldu sana böyle? Amcan mı öldü?"

"Wilf, asla inanamayacaksın. Ülke çapında tanınan biriyim!"

"Cıvıtma."

"Öyleyim, gerçekten öyleyim! Şimdi sana patlatacağım bir tane!"

"Bu sefer ne oldu?"

"Şey, ABC'de* çalışan arkadaşımı hatırlıyor musun?"

"Hangisi?"

"Oradaki çoğu şeyden sorumlu olan arkadaşım, Kaba Herif!"

"Ha, evet."

"Onunla bir daha görüşmeyeceğimizi zannediyordum fakat şeyi öğrenince..."

"Aynı okuldan mezun olduğunuzu."

"Bunun etkisi olmuş olabilir. Neyse, ne diyordum, beni birtakım işler için denediler, daha ziyade üst segmente yönelik işler için; sonra şansım acayip yaver gitti ve beni bir panel şovu için denediler! Tanrım, resmen çıldırdım! İngiliz halkı biz ihtiyarları sevip bağrına basarsa, ben buradayım, hazır ve nazırım... emin ol benim konumum seninkinden daha önemli. Bir de inanamayacaksın ama bir şeri** reklamı için teklif aldım! Gerçi bu bayağı alengirli bir iş."

"Programın ismi ne?"

Johnny'yi hayatımda ilk defa utanırken görüyordum. Hatta bir parça kızarmıştı bile. Elimi tutup kıkırdadı.

"*Casusluk Yapıyorum.*"

Ben de kıkırdadım; bir müddet başkaca bir şey yapmadık. Bardaki kadın, kim bilir ne müstehcen bir hikâyedir, dercesine şüpheli gözlerle bize baktı. En sonunda gözlerimi silerek Johnny'i ittirdim.

"Köpek maması gibi görünmene şaşmamalı. Vay be, Johnny! Sen sahiplikten bahsetmeyi kutsal ruha karşı işlenmiş bir günah addederdin!"

---

* Australian Broadcasting Commission (Avusturalya Yayım Kurumu). (ç.n.)

** Bir çeşit İspanyol şarabı. (ç. n.)

"Wilfred Barclay'nin bir zamanlar dediği gibi, para iyidir, kapa tırnak."

"*Sappho'yu Yakmak* nasıldı?"

"Bir felaket."

"Olamaz!"

Johnny bana yaklaştı.

"Sana bu söylediğimden sağda solda kimseye bahsetmezsin değil mi?"

"Bahsetmem tabii ki de."

"O fahişe daha yayımlanmadan değerini kaybetti. Bir an önce bastıracağım diye gereksiz yere telaş yapmışım..."

"Ne büyük talihsizlik."

"Köpeklerden açılmışken..."

"Köpeklerden mi bahsediyorduk?"

"Köpek maması!"

"Ha, evet."

"Onu bulabildin mi?"

"Beni yanında götür Johnny."

"Geçen defa o paleolitik çağdan kalma otelde karşılaştığımızda ne konuşmuştuk seninle?"

"Ne konuşmuştuk?"

"Sana, birinden hoşlanmaya çalışmanı ve işe bir köpekle başlamanı söylemiştim."

"Ah."

"Bulabildin mi birini? Görüyorsun ya, değiştin. Merak ediyorum. Haydi ama Wilf!"

"Ah."

"Gizem yaratıp sakalının ardına gizlenme."

"Hav hav."

"Wilfred Barclay bir finoyla yürüyüşlere çıkıyor!"

"Evet. Birini buldum."

Johnny, suratını suratıma yaklaştırdı; merak içindeydi, söyleyeceğimi duymaya can atıyordu. Haberler, haberler!

"Sonra?.."

"Onu öldürdüm."

Johnny içkisinden bir yudum alıp benimle ilgili düşünmeye daldı. Pencereden dışarıdaki güneşli küçük bahçeye baktı; bahçede nergislerle mavi çiçekler –menekşeler, muhtemelen kokulu menekşeler– vardı. Vakur bir ifadeyle tekrar bana baktı.

"Kötü. Çok, çok, çok kötü."

Bir yerlerde birileri yemek gongunu çaldı.

"Neyse," dedim, "ben mama tabağıma gideyim. Hav hav."

Johnny tek kelime etmedi.

Otomatik olarak eskiden benim yerim kabul edilen yere gittim. Psykhe'nin* altındaki masanın sandalyesi hâlâ boştu; orada bir sefer ajanımla, bir başka sefer yayıncımla, bir kere de Capstone Bowers'la oturmuştum. Psykhe o zaman da oradaydı elbette. Yegâne değerli *objemizdi* o bizim; malahit bir sütunun üzerine yerleştirilmiş erken Victoria döneminden kalma beyaz mermerden yapılmıştı ve çok güzeldi. Elinde tuttuğu lambasıyla aşağısında bulunan yüzünü görebilmek için Cupido'ya** bakıyor olması gerekirdi elbette, fakat mevcut şartlar altında, bana hep mönüyle şarap listesine bakıp neyle neyin yakışacağına karar vermeye çalışıyormuş gibi gelir. Buranın, Rick'le yapacağım görüşme için uygun bir yer olabileceğini düşündüm. Bu kez Psykhe kulağıma, bir karaf ev yapımı kırmızı şarabın bana dokunmayacağını fısıldamıştı sanki ve ben de ona karşı koyabilmek için mücadele vermek durumunda kalmıştım. Gel gör ki erdem galip gelmişti.

Araba kiralamak benim için öylesine doğal hale gelmişti ki neredeyse hiç düşünmeksizin gidip bir araba kiraladım. Sonra evi aradım; telefona Emmy çıktı, sesi doğum gününü unuttuğumdaki gibi geliyordu. Hayır, Liz'le konuşamazdım. Liz yatıyordu ve rahatsız edilmemeliydi.

---

* Yunan mitolojisinde aşk Tanrısı Eros'la aşk yaşayan güzel ve ölümlü kız. Daha sonra Eros tarafından ruh tanrıçasına dönüştürülür. (ç. n.)

** Yunan mitolojisindeki Eros'un Roma mitolojisindeki karşılığı. (ç. n.)

Yani, eski kocanın eve gelmesini beklerken biraz gerginlik hissetmek normaldir, diye geçirdim içimden. Ya benim Liz'i tekrar görmeye ilişkin yaşadığım şu kararsızlığa ne demeli! Adam ol be oğlum!

Velhasıl arabayı yeni motorlu taşıt yolunda sürmeye koyuldum; yol manzaralıydı ya da oraların ne denli tanınmaz hale geldiğini görmeme imkân tanıyordu. Beton haricinde görebildiğim kadarıyla İngiltere mahsul olarak yalnızca nergis veriyormuş gibi görünüyordu; her yer nergisle doluydu. Ne mutlu ve hassas bir köpektim ben, hav hav, direksiyona ellerimle olabildiğince hafifçe dokunarak arabayla İngiltere'yi boydan boya geçiyordum. Ayaklarım acımıyordu artık; gayet anlaşılır bir durum, diye geçirdim içimden... eve gidiyorum!

Emmy beni kapıda karşıladı. Hatırladığımdan çok daha bodur ve suratsızdı. Hissiz yanağından öptüm onu ve ağlamakta olduğunu fark ettim.

"Nerede o?"

"Uzun odada."

Sakıncalı bulduğu ve iyi sonuç vermeyeceğini düşündüğü o evlilik dışı ilişkiyle artık ilgilenmeyen birinin edasıyla beni içeriye alıp yanımdan ayrıldı.

Uzun oda, duvarları kırılıp birleştirilen iki odadan oluşuyordu. Liz en ucunda, en karanlık köşesinde dikiliyordu, arabanın sesini duyduğunda oraya saklanmış olmalıydı. Elleri yüzündeydi. Ona doğru bir hamlede bulundum; hareketime sertçe karşılık verdi.

"Hayır!"

İtiraz edecek oldum.

"Sana takım elbisemi gösterecektim yalnızca. Aziz John John neredeyse düşüp bayılacaktı."

"Eskiden nasılsan hâlâ öylesin. Yenilmez. Bu hiç adil değil."

"Lanet olsun. Karşında ne görmeyi bekliyordun ki? İşe yaramaz bir adam mı?"

"Görmek mi? Bir bak istersen."

Ellerini indirip bana yaklaştı. Liz bitmişti. Yani, o sesi ve haşinliği olmasa onu tanıyamazdım. Bir deri bir kemik, ihtiyar bir acuze gibi dikiliyordu karşımda. Yaşam, o muhteşem saçlarından uçup gitmişti; saçları ne idiği belirsiz tutamlardan ibaret kalmıştı. Önceden kaş çatmayı öylesine iyi bellemişti ki şimdi kaş çatmasına hacet yoktu, alnı zaten kırışıktı. Yanakları öylesine çöküktü ki sanki o karanlık köşenin gölgelerinin bir kısmını yanaklarıyla birlikte getirmiş gibiydi. Fakat en korkuncu gözlerinin etrafındaki koyu kahverengi çökük halkalardı; öyle ki başı, hunhar bir rujla ölümü hatırlatacak şekilde işaretlenmiş aşikâr bir kurukafa gibiydi. Kendi kendisini en kötüsüne ikna etmeye çalışırcasına sağ yanağının çukuruna dokunmak için tekrar elini kaldırdı; o haldeyken bile tırnaklarını, o göz alıcı, kırmızı işarete uyacak şekilde boyamış olduğunu fark ettim.

"Tanrı aşkına Wilf, ne görmeyi bekliyordun ki? Mary Lou'yu falan mı?"

"Demek ki Rick seninle irtibatını kesmemiş."

"Sanırım o işin en zor kısmı. Seni öyle ciddiye alıyor ki. Bir keresinde kendime engel olamayıp güldüm."

"Evet, evet. Tahmin edebiliyorum."

"Biliyor muydun bilmem, hayır, bilmiyordun... Rick de Humph da Emmy'e asıldılar. Humph, Humph olduğu için; Rick ise senin yüzünden. Tanrım, hiç bilemezdim; hayatın böyle olabileceğini hiç bilemezdim. Humph'ı evden kovmaya çalışsam da o misafir odasından öteye gitmedi. İyi bir şey yapmak üzere olduğunu biliyordum. İstiyorsan oda boş."

"Gerçekten gitti mi?"

"Tüydü. İnanamazsın." İki eliyle yuvarlak bir şey tutar gibi yaparak vücudunu işaret etti. "Bu durum hızla ilerlemeye başlayınca tüydü. Her şeyi bırakıp kaçtı; Bisley tüfeğiyle büyük oyun kitaplarını bile bıraktı. Sıra sana geldiğinde, Wilf, doktorlardan sana doğruyu söylemelerini isteme. Zaten söylüyorlar."

"Bilmiyordum."

"Bir gün bile yaş almamışsın. Sen içki içip zamparalık yaparken, vur patlasın çal oynasın gününü gün ederken..."

"Sadece içki içtim. Onu da..."

"Kapa çeneni. Tabii ki de içeceksin. Mesele şu, benim birine ihtiyacım var. Şu an asıl mesele bu, bir de artık Emmy'yi cezalandırmayacağım, bundan sonra böyle bir şey yapmayacağım. Biliyor musun? Neyse. Bilmiyorsun."

"Biliyor sayılmam."

"Aklıma müthiş bir fikir gelmişti. Thomas'ı yakalayıp zorla *poste restante* adresini aldım ondan. Şayet bunu insani bir biçimde yapmak mümkünse, Wilf'i eve getirebileceğimi düşündüm. Başkalarına şefkat duymanın ne demek olduğunu hiç bilmez ama tüyemeyecek kadar da zayıftır. Görüyorsun ya, şantaj bu."

"Burası tam seninle kavga ederek ayrıldığımız yer. Hatırladığımdan biraz daha iyi ya da daha kötü olabilir. Muhtemelen daha kötüydü."

"Öyle."

Sonra yine sessizliğe gömüldük, öyle ki meyve bahçesindeki kuşlarla çayırın diğer ucundan gelen uzak bir kişneme duyulabiliyordu. Elizabeth kendi doğal, sosyalleşirken kullandığı sesiyle konuşmaya başladı; konuşma şekli gülünç derecede basmakalıptı.

"Oturmaz mısın?"

"Şey, Olur. Müsaade edersen."

Böylelikle ayağımız sıcacık zeminde, boş şöminenin iki yanında oturuyorduk.

"Özür dilerim, Wilf. Amacım şey değildi... amacımın ne olduğunu bilmiyorum."

"Sen iyileşince..."

"Hani sen hep dersin ya, falan filan. Wilfred Barclay, muhteşem danışman."

"Yapılacak bir şey olmalı..."

"Misafir odasında her şey var. Oradaki banyoyu kullan. Ben arka taraftaki banyoyu kullanıyorum, her şeyim orada.

Mrs. Wilson yemek yapıyor. Ya da istersen dışarı çıkabilirsin. Şimdilerde bütün pub'larda makul fiyata gayet güzel yemekler yapıyorlar. Ben yemek yapmaya tahammül edemiyorum."

"İyi beslen."

"Yemek yemiyorum."

"Yemelisin."

"Sen hiçbir şey bilmez misin? Hayatında hiç mi bir şey görmedin?"

"Savaş..."

"Tanrım, bu ne büyük adaletsizliktir! Sen içki içip zamparalık yapıyorsun, aldatıp sömürüp şey gibi poz kesiyorsun... bu sırada ben sana bakıyorum, senin için yalan söyleyip seni idare ediyorum... bense sanki hayatımın her günü içki içip âlem yapmışçasına kanser oluyorum!"

Söylenecek bir şey yoktu. Akşamın gölgeleri sinsice odadan içeriye süzülmüştü. Siyah göz çukurları olan lekeli, kahverengi bir kurukafa karşımda durmuş bana bakıyordu.

"Oldum olası sessiz kalmakta mahirdin, öyle değil mi Wilf?"

"Bu daha ziyade bana konuşma fırsatı vermemenden kaynaklanan bir şeydi."

"Güzel! Böylelikle rezilliğine duyduğum inanç ziyadesiyle tazelenmiş oldu. Neyse. Pek yakında sözün kesilmeden konuşabileceksin. Mutlu musun?"

Bir şey söylemedim, bir şey yapmadım. Çoğu zaman olduğu gibi gerçeği söylemek mümkün değildi; aslına bakılırsa muyluydum... o rüyadan beri mutluluk halim devam ediyordu. Bu gerçeği hiçbir şey değiştiremezdi, zavallı Liz bile. Gerçek utanç vericiydi, sevgiyi öğrenmek ya da başka bir köpek bulmak için artık çok geçti.

Sessizlik haddinden uzun sürmüştü. En sonunda sessizliği bozdum.

"Kalıyorum, o kadar."

"Kendine bir din bulmuş olmalısın. Hastaları ziyaret falan. Gidemezsin, değil mi? Biyografi yazarların ne der sonra?

Sana çocuk doğurmuş, ölüm döşeğinde bir kadın. Burada kalman gerekiyor, Wilf, sonuna kadar dayanman. Yaşamdan bir kesit. Hiçbir yazar bunlardan mahrum kalmamalı."

"Peki, tamam."

"*The Keyhole* dergisinden Robert Farquharson biliyor bunu. Keza Rick Tucker da."

"Hav hav."

"Geçen gün sürekli 'hav hav' deyip durdu. Yeni moda bir kelime olmalı, diye düşündüm ama ben bu konularda *au fait** değilimdir, televizyon bile seyretmem."

Oturduğu koltuğun yanındaki masanın üzerinde duran kutudan bir sigara arandı, sigarayı yakar yakmaz öksürük krizine girdi. Sigarayı şömineye attıysa da öksürüğü geçer geçmez bir tane daha arandı.

"Hâlâ sigara içmiyorsun, değil mi Wilf? Erkekler! Humph bile şu şeyden korkuyordu..."

"Hastalık. İllet."

"...kanser denen şu şeyden."

"Dinle beni Liz, izah etmeye çalışayım. Birden şaşkına döndüm. Ama yardım etmek istiyorum. Yardım etmeye alışkın değilim."

"Aman Tanrım! Nedir bu böyle? Vahiy falan mı indi sana? Bir yerden emir mi alıyorsun? Senin yeniden inşa edilmen gerekiyor."

"Bunları hep içinde biriktirmişsin. Devam et. Hepsini kus. İşin bitince sana şunu söylemeye çalışacağım..."

"...ve başaracaksın da. Senin böyle de bir özelliğin var, Wilfred Barclay, sessizliği bozduğunda illa da büyük ya da önemli bir şey söylemen gerekmiyor, sırf lafazanlık olsun diye yapıyorsun bunu..."

"Beni dinleyecek misin? Söyle lütfen. Dinlemeyeceksen çenemi kapatacağım."

Biraz öksürdükten sonra ikinci sigarayı da şömineye attı.

"Peki, tamam."

---

* (Fr.) Bilgi sahibi, haberdar. (ç. n.)

Böylelikle ona anlattım ya da anlatmaya çalıştım. Sarhoş olmadığım halde sarhoş uyanmamdan başlayıp en sonunda mutluluğun ne olduğunu anlamama kadar her şeyi tek tek anlattım. Geri kalan her şeyi bir nevi seraba dönüştüren o rüyanın dolaysızlığını izah etmeye çalıştım. Tarifsiz olanı anlatmaya çabaladıkça kulağa daha da saçma gelmeye başladı.

"...anlayacağın bu rüya beni dönüştürdü. Sanki tüm bu süreci durdurabilecekmişim gibi çığlık atıp zamana tutunuyordum, gelgelelim bu rüya beni dönüştürdü; gitmekte olduğum, sonu ölüme varan bu yolun herkesin gittiği yol olduğunun farkına vardım; bunun sağlıklı, doğru ve *ahenkli* olduğunu anladım. Gerisinin ne önemi vardı ki?"

Liz'in tepesinde dikilmekte olduğumu fark ettim. Bir tür kriz ya da nöbet geçirdiğini zannettim, fakat sonradan anladım ki gülüyormuş.

"Seni su katılmamış piç kurusu seni! Seni palyaço! Sen var ya sen..."

"Dinle beni, Liz..."

"Kendi ölümüne daha seneler varken mutluluktan bahsediyorsun..."

"Onu kastetmiyorum! Sana *her şeyin yolunda* olduğunu anlatmaya çalışıyordum!"

Kahkahayla öksürük birbirine karışmıştı.

"Acayip bir din bulmuşsun kendine..."

Bağırdım.

"Evrenin bir parçası olduğumu anladım, hepsi bu!"

Gülüşü giderek ürkütücü bir hal almaya başladı.

"Sen evrenin bir *parçası* değilsin, adi herif! Sen bu yere batasıca evrenin ta kendisisin! Ben de burada..."

Gözyaşlarına boğuldu.

Tam o sırada semt doktorumuz geldi. Belki de Liz'in, doktorun geleceğinden haberi vardı, bilemiyorum. Henry müthiş bir nabza göre şerbet verme üstadıydı. Seneler sonra dönmemişim de hafta sonu için gittiğim Londra'dan dönmüşüm gibi selamlaştık birbirimizle; belki de eve döndüğüme dair haber-

ler yayılmıştı. Doktor, Liz'i de sanki öfke krizini duymamış ve yanağının çukurundaki ıslaklığı fark etmemişçesine selamladı. İddia makamı tarafından öne sürülebilecek tüm delillere, tüm bu acılara, karanlığa ve ölüme rağmen bunun sadece bir oyun olduğunu ve bir noktada bu trajikomedide bürünmek zorunda kaldığımız tüm o yapmacıklıkları bırakıp kalıcı ve aklıselim sahibi bir farkındalığa dönmemiz gerektiğini bilircesine bir neşe saçıyordu etrafına.

Eşyalarımı üst kattaki misafir odasına götürüp odayı inceledim. Bir zamanlar Rick burada tek başına uyumuştu, sonra Mary Lou'yla uyumuştu, şimdiyse yine tek başına. Farklı zamanlarda daha niceleri bu odada uyumuştu. Sayfiye evi odasını andıran bir odaydı; şömine hâlâ çalışır durumdaydı ve küçükten penceresi Foxy's Island'a uzanan nehre bakıyordu. Ağaçlar yapraklarını döktüğünde ya da şimdi olduğu gibi yeni yeni tomurcuklandığında değirmen barajının olduğu o kıvrımı görebiliyordunuz. Liz bunu bana söylememiş olsaydı da Capstone Bowers'ın da orada uyuduğunu tahmin edebilirdim; Liz'in hastalığı iyice ilerlediğinde ya da son kavga faslına başladıklarında. Kitapları şöminenin üzerinde duruyordu: *Deccan'ın Yamyamları*, *Fil Silahı, Tüfekler, Mühimmat ve Tüfek Atışı, Bisley, Tarih ve Arşivler.* Kitapların üstünde, solmamış duvar kâğıdından yatay şekil, "Bisley" tüfeğini astığı yeri gösteriyordu. Doktorun gitmesini beklerken kitaplarını karıştırdım. İçlerinde muazzam çizimler vardı; çizimlerden biri kaplanın neresinden vurulması gerektiğini gösteriyordu; arkadan, omuzundan ya da kıçından vurulmalıydı; üzerine binmek istiyorsanız asla kafasından vurulmamalıydı. Yaralı bir hayvanın izi nasıl sürülür? Rasgele atışla vurmak. Aman Tanrım, zavallı Liz, seneler boyunca bu canavarla yaşadı!

Valizlerimi bırakıp aşağıya indim. Mrs. Wilson'ın mutfakta tangırtı yapmasından Henry'nin gittiği sonucunu çıkardım; aksi taktirde Mrs. Wilson parmak uçlarında yürür, tabak çanaklarsa susturulurdu. Liz'i aradım fakat bulamadım. Emmy uzun odadaydı.

"Demek annemle bir arada olmak için döndün. Ne büyük aptallık."

"E sen de buradasın."

"O başka."

Emmy odadan çıkıp mutfak tarafına gitti. Ev sahibimi beklercesine odanın orta yerinde durdum. Neyse. Öyle yani. Barışmaktan hatta uzlaşmaktan eser yoktu... o rüyadan beri ara sıra karşımda süzülen o büyük ve sıcacık son Barclay Kitabı neredeydi? Akrepler ne kadar sıcaksa o kadar sıcaktık biz de.

Liz odasından indi, sakin ve uyuşuktu. Doktor ona bir şeyler vermişti.

"Kusura bakma. Hayır, bu onun suçu değil. Benim suçum. Oturmaz mısın?"

"Yine gitmem gerekecek."

"Tamam."

"Yo, hayır, yine geleceğim. Rick Tucker'la ilgili. Söz verdim..."

"Tamam."

"Onunla Random'da buluşacağım. Kâğıtları alamayacak, en azından o kâğıtları."

"Onlar için yanıp tutuşuyor, biliyorsun değil mi?"

"Evet."

"Yani bu hiç hoşuna gitmeyecek."

"Yani."

Bir müddet sessiz kaldık. Liz bir sigara aldı, sonra fikrini değiştirip sigarayı paketine koymaya yeltendi, daha sonra da sigarayı şömineye, diğerlerinin yanına attı.

"Çok tuhaf, Wilf."

"Evet. Biz evlenmemeliydik. Akraba olmalıydık; abi-kardeş ya da onun gibi bir şey, böylelikle her ne yaşanırsa yaşansın ilişkimiz ölene dek devam ederdi."

"Bizi kastetmiyorum. Seninle ondan bahsediyorum. Geçenlerde bir biyografi okuyordum. Mrs. Hemingway şöyle

diyordu: 'Aldous* iyileşti. Ernest** kötüleşti.' Bunu okuyunca seni düşündüm. Eleştirmenlere ya da angarya işleri yapanlara ilişkin hiçbir şey söylememiş. Sana bir şey söyleyeyim mi? Rick'le sen birbirinizi yok ettiniz."

* İngiliz yazar Aldous Leonard Huxley (1894-1963). (ç. n.)
** Amerikalı yazar Ernest Hemingway (1899-1961). (ç. n.)

XV. Bölüm

Üç günlüğüne Londra'ya gittim. Tek bir kulüp seçerek orada geçireceğim geceleri sınırlandırdım. Tüm o psikoposların, rektör yardımcılarının falan olduğu Athenaeum'u hiç çekemezdim. Size Random'un nesini sevdiğimi söyleyeyim mi? Ortalıkta tek bir piskoposun olmayışını. Gerçi bugünlerde ortalıkta yazar bile yok ya. İlk akşam etrafta hiç tanıdık olmayınca ajanımı aradım fakat tabii ki eve gitmişti. Şehrin dışında yaşıyor ve adresini bilmediğimi fark ettim; kurnaz adam! Bir kızla görüşeyim dedim ama aklıma gelenler ya rahatını bozmak istemiyordu ya çok yaşlıydı ya korkuyordu ya da fazla mantıklıydı. Tiyatrolara baktım ve fark ettim ki ne tiyatro oyunu seyretmeyi istiyordu canım ne de film. Piccadilly'nin kaldırımında dikilip insan ırkının akşam eğlencesine akın edişini izledim ve Liz'in haklı olduğunu söyledim kendi kendime. Öylesine yok olmuştum ki artık insan ırkına ait değildim; hayaletlere ve insanların anılarına aittim. Bir rüyam vardı ve şu kaldırım bile onun yanında hayal ürünüydü. Keman yayı ya gevşemiş ya da kopmuştu. Bağnazlık, hâlâ orada olsa da geri çekilmişti ve benim için kilise mobilyalarından daha anlamlı değildi. Bu, rüyada söylenen bir şarkıydı ki aslında şarkı değildi; şarkı, kelimeler gittiğinde başlıyorsa eğer sen neredesin? O tarifsiz, esrarengiz olanla, varoluşla karşı karşıya gelmiştim ki tam o anda sen geldin.

Tekrar Random'a gidip vakit geçsin diye bir içki içtim. Orada oturmak öylesine huzur vericiydi ki (barda birbirleriyle samimi bir havada konuşan iki yabancı dışında mekân boştu) bir içki daha içtim, sonra bir tane daha ve sonra gerisi geldi. Azıcık zom olmuştum.

Ertesi gün ofisinde ajanımla görüştüm ve çokça kafa salladım. Yeni bir şey yazıp yazmadığımı merak ediyordu; evet fakat bu konuda konuşmak istemiyorum zira bazen konuşmak taslakta değişiklik yapmayı zorlaştırıyor, dedim –her zamanki şeyler– ve o da benim gibi kafa salladı; benden bir an önce kurtulmaya nasıl da can attığını anladım. Wilfred Barclay artık pek fazla bir şey yapmayacak. O artık bitmiş, kira gelirleriyle yaşıyor. Tam bir kayıtsızlığa bürünmüş. Belki de artık toplu eserlerini yayımlamayı düşünebiliriz. Sonra tekrar Random'a gidip bütün günü yatakta uyuyarak geçirdim; hani denir ya, bebek gibi mışıl mışıl uyudum ki aslında insanların söylediği çoğu şey gibi bu da yanlış bir ifadedir. Saat beş gibi kalktım ve yılan yuvasında oturup beklemeye koyuldum. Biraz sonra Jonquil gelip Profesör Tucker'ın dışarıda olduğunu haber verdi. Jonquil'in onu doğrudan içeriye almamasına şaşırsam da lobiye çıktığımda mesele anlaşıldı. Rick yere çömelmiş, sırtını büyük duvar saatine yaslamış oturuyordu. Şayet göbek deliğini o buklelerin arasından seçebilirseniz yakası, göbek deliğine kadar açıktı; o çalılıkların arasında, ucunda türlü türlü tılsım takılı olan kocaman bir altın kolye vardı; Lorraine Haçı, Osirus'un Gözü, Mısır Haçı, gamalı haç ilk bakışta seçebildiklerimdi, bunların dışında bir pentagramla onlarca ne olduğunu bilmediğim sembol vardı. Lobiye çıktığımda Rick dilini dışarı çıkarttı ve sırıtıp havladı. Hepten delirmiş olabileceğinden endişelendim; bu, uzun vadede tüm sorunları çözse de kısa vadede birtakım acil sorunlara yol açardı. Neyse ki ilk havlayışının ardından ayağa kalkıp Random'ın tozlarını arkasından temizledi.

"Wilf, efendim, harika görünüyorsunuz!"

"Tarif et."

"Tek kelimeyle harika!"

Evet, bugün pikniğe gideceğiz, diye vaatte bulunulmuş bir çocuk misali heyecanla güldü. Öyle gençti ki. Öyle genç görünüyordu ki. Kırk. Bilemedin kırk beş.

"Sen de harika görünüyorsun, Rick, tek kelimeyle harika. Gel haydi."

Bara doğru önden yürüyerek ona rehberlik ettim, Rick de son derece kaliteli bir portatif saat gibi ahenkli sesler çıkararak beni usulca takip etti.

"Önden bir iki içki içelim Rick, sonra yemek yeriz. Burada yememizin senin için sakıncası yoktur değil mi? Yemekler gayet güzel, içkilerse birinci sınıf."

Rick etrafına bakınıyor, duvarlardaki tüm İngiliz edebiyatı suratlarını zihnine not ediyordu. Küçük zafer çığlıkları atarak hepsini peş peşe tehşis ediyordu.

"Ama sen burada yoksun, Wilf!"

"Daha ölmedim ki. Bana zaman tanı."

İçkilerimizi alıp tekrar yılan yuvasına geçtik.

"Kâğıt, Wilf. Anlaşma..."

"Yemekten sonra Rick. Burada bayağı iyi bir eleman var."

"Ne çok oldu görüşmeyeli... buradan bir telefon edebilir miyim?"

"Elbette."

"Mr. Halliday'e telefon edip güzel haberleri vermeye sabırsızlanıyorum. Çok mutlu olacak. Kolyemi beğendin mi? Son zamanlardaki bu... nasıl söyleyeyim, talihimin dönüşünü bu kolyeye bağlıyorum..."

"Sevgili Rick, tıpkı bir İngiliz gibi konuşuyorsun! Evet, kolyeni beğendim. Çorbaya falan girmiyor mu?"

"Çorba içerken çantama koyuyorum. Wilf, efendim, senden tüm samimiyetimle özür dilemem gerekiyor. Aklım başımda değildi. Hayatımın en önemli işiyle ilgili kaygıdan kaynaklanan bir şeydi ya da dikkatli bir araştırma yürütme görevimin..."

"Biliyorum, biliyorum. Yemekten sonra."

"...ayrıca söylediğim şey için özür dilerim."

"Bana aşağılık orospu çocuğu dediğin için mi?"

Arka tarafımızda, kapının girişinde neşeli bir çığlık duyuldu. Johnny Aziz John John ile Gabriel Clayton kapıdan içeri giriyorlardı.

"Rick Tucker, bu sen olamazsın!"

"Bak sen, merhaba."

"Gabriel, Johnny, Rick. Herkes herkesi tanıyor mu?"

Johnny'nin sırık gibi boyunun yanında Gabriel kısa görünüyordu fakat aslında kısa değildi. Tam da bir heykeltıraşa yaraşır şekilde orta boylu ve kalıplıydı. Yuvarlak omuzları vardı; omuzları, öne eğilen kafasıyla birleşince ona hafiften boğaya benzeyen bir görünüm kazandırıyordu. Bunun farkındaydı ve bundan hoşnutsuz değildi. Bir sanatçının bir diğerini selamlaması babında yumruğunu alnına koydu, sonra da diğerlerine arkasını döndü.

"Lanet olasıca," dedi. "Bunu bir grup olarak görüyorum. Bronz. Onu Psykhe'nin karşısındaki diğer nişe yerleştirebiliriz. Parasını Wilf verir. Duvarda asılı duran şu korkunç 'belle-letttrist'lerden* çok daha seçkin."

"Gabriel, canım, bize hemen bir taslak çizsene! Wilf poz versin."

"Hayatta vermez."

"Seni Portekiz'den beri görmemiştim, Wilf."

"Portekiz'de seninle görüşmedik ki!"

"Sen de bilirsin ya, Rick, böyle söyleyip duruyor işte."

"Evet, biliyorum efendim. Gerçekten çok ilginç."

"Seni yatağına yatırayım, Wilf. Bana bir yemek borcun var. Borcunu bu akşam ödersin."

"Aman Tanrım."

"Bana da sevgili Wilf. Lütufta bulunarak sahillerin birinde karakterine ilişkin yaptığım o hayli derine inen analizi göz önünde bulundurarak..."

---

* (Fr.) Edebiyatın saygın yazarları. (ç. n.)

"Johnny Aziz John John şimdi bize derin bir analiz örneği lütfedecek."

"Başka bir grup, Gabriel. Saflık sembolü olarak beyaz mermer."

"Falan filan."

"Kesinlikle anlaşılabilir bir insansın Wilfred. Sana 'kaba herif' dememdense '*cher maître*'* dememden ve bu küçük vaazlarımı dinlemekten büyük mutluluk duyarsın, öyle değil mi? Hepimizin kendimize göre hırsları var... belki de binlerce, öyle değil mi Wilf? Yok mu? Tüm tutkunu harcayıp tükettin mi?"

"Fazla akıllısın."

O sırada Gabriel, iki elinde dikkatlice tuttuğu iki şişe açık kırmızı şarapla bardan geliyordu.

"Çok cömertsin, Wilf."

"Görünüşe göre öyleyim."

"Bardak, Johnny!"

"Ben giderim, ben giderim. Şeyden bile hızlıyımdır..."

"Sen Rick'sin, değil mi?"

"Evet, efendim."

"Zengin misin?"

"Hayır, efendim."

"Korkarım ki zengin Amerikalıların devri geçti."

"Hayır, efendim, geçmedi!"

"Zengin bir Amerikalı arıyorum. Araplar yatırım haricinde heykelle ilgilenmiyorlar."

"O zengin değil, Gabriel. Tıpkı bizler gibi fakir bir beyaz."

"Bu adam kendini fakir zannediyor, Rick. Zengin olduğunu arkadaşlarından saklıyor ama hiç yoktan yüzyılın üçte birini içki ve seyahatle geçirdi. Satacak bir ürününün olduğunu söylemeyegörsün, baskı makineleri dönmeye, bankalar ağızları açık beklemeye, eleştirmenlerse kalemlerini sivriltmeye başlar..."

---

* (Fr.) Usta. (ç. n.)

"Bıçaklarını. Tanrı aşkına, rahat bırakın beni. Bu bir iş ziyareti. Yemekten sonra Rick'le konuşacaklarımız var."

"Canım, senin de gayet iyi bildiğin gibi Random'da iş konuşamazsınız zira bu, işletmenin kurallarına aykırı. Baştan çıkartıcı konular şunlar, canlarım: *dragler,** uyuşturucular, itlik, serserilik ve bazen de grup seks."

"Hödüklük etme, Johnny."

"...ayrıca, yemekten sonrasına daha saatler var. Şahsen ben içkinin işleri kolaylaştırmadığı bir zamana hiç şahit olmadım... bu gerçekten işse, iş kisvesi altında gizli birtakım şeyler değilse tabii... ah, tabii ki iş..."

"Johnny, senin kafan güzel olmuş. Haydi şu şişeleri bitirelim bir an önce. Gerçekten çok, çok cömertsin, Wilf."

Kendimi yorgun hissediyordum; bunu onlara söylediysem de oralı olmadılar. Rick'in daha önce hiç şahit olmadığım bir şeyi yapmakta olduğunu fark ettim. Gabriel kadar çok olmasa da hararetle içiyordu. Nihayet yemeğe geçtik; Rick biraz kontrolsüzce konuşmaya başlamıştı. Konuşması o tekdüze Ortabatı aksanına ya da artık aslen nerenin aksanıysa ona dönmüştü. Üçünün de kafaları güzelleştikçe güzelleşti. Konuşmaların bir kısmı iyiydi, özellikle Gabriel'inki. Sıkılmıştım. Dördünün arasında ayık olan tek kişi olmam tuhaftı! Dönüm noktası, benim Rick'e biraz daha sarhoş olursa ona söyleyeceklerimi anlayamayacağını söylemem oldu. Rick, saldırgan olmaktan ziyade hafiften mızıldanan bir tavırla hepimize açıklamalarla ilgilenmediğini anlattı. Sadece anlaşmayı istiyordu. Alıştıra alıştıra söylemek için ki böylelikle Rick ben söylemeden gerçeği anlayacaktı, söz konusu bu anlaşmanın bir centilmenlik anlaşmasından öte bir şey olmadığını ifade ettim ki bu da Johnny'yi epeyce güldürdü. Bir parça kızmıştım. Ortalığı karıştırma kapasitesine sahip olan Gabriel, anlaşma imzalanırken Johnny'yle birlikte şahitlik etmeyi önerdi. Ben daha kafamı toplayamadan Rick onlara her şeyi, Mary Lou'yu falan anlatmaya başlamıştı.

---

* Karşı cinsin kıyafetlerini giyen kişiler. (ç. n.)

Bu yüzden sertçe araya girip duruma müdahale etmek zorunda kaldım.

"Anlaşma olmayacak."

Rick'in ağzı açıldı, sonra da kapandı; ağzından içmekte olduğu şarabın bir damlası dışında bir şey çıkmadı.

"Özür dilerim, Rick ama durum bu."

"Yapamağzsın..." Bir yudum şarap içip silkelendi ve yine Atlantik Ortası Sırtı'na döndü. "Hayır, yapamazsın. Weisswald'da ben sana söz verdikten sonra bana söz vermiştin. Böyle bir şeyi sen bile yapamazsın. Yapamazsın."

"Beni dinle, Rick, eski dostum..."

"Yapamazsın dedim. Bunun ne demek olduğunu bilmiyorsun. Neyim var neyim yok buna yatırdım, tüm umutlarımı buna bağladım. Bunu kastediyor olamazsınız efendim, Wilf. Ben şaka kaldırabilirim..."

"Ben şaka yapmıyorum."

"Seni uyarıyorum, Wilf Barclay. Ben, dinleyin efendim... ben her durumda yazacağım. Bu düpedüz dilencilik. Her şeyden vazgeçtim. Mr. Aziz John John, Mr. Clayton, sizler şahitsiniz..."

"Anlatmaya devam et Rick, sonuçta bizler onun eski arkadaşlarıyız."

"Dediğim gibi, kariyerimi bıraktım. Boynundan yakalayarak onu şeyden kurtardım..."

"Hayır, kurtarmadın!"

"Kurtardım! Orada, sisin içinde..."

"Karını üzerime saldın, beni takip edip gözetledin. Tepemin tasını attırma benim."

"Tepenin tasını attırmak mı? Yüce Tanrım. Beyler, bu adam bana ne yaptırdı biliyor musunuz? Ben seni asla takip etmedim... hem yaptıysam bile ne var bunda? Burası özgür bir ülke; o zamanlar senin keyfin yerindeydi, bir arabaya, taksiye atlıyor, bir diğer Ren teknesine biniyor, üstüne üstlük Marakeş'te benimle alay ediyordun. Bu şekilde devam edersen... isteklerine riayet etmek istememe rağmen..."

"Beni dinler misin?"

"Seni uyarıyorum. Benim de elim kolum hepten bağlı değil."

"Ah, Tanrı aşkına!"

"Mrs. Barclay'nin bana vermiş olduğu malzemeleri kullanırım. Ve Miss Barclay'nin!"

"Ne malzemesi?"

"Bana bir sürü şey anlattılar."

"Üstüme iyilik sağlık! Hikâyenin şüpheye mahal bırakmayacak şekilde çözüldüğü sonuç bölümü!"

"Beni iyi dinle, Rick. Azıcık sarhoşsun, hatta belki de... neyse, beni dinle. O biyografiyi yazmayacaksın. Onu ben kendim yazacağım..."

Rick ulumayı andıran bir ses çıkardı. Daha önce hiç böyle bir şey duymamıştım. Belki de kurtlar ya da çakallar yahut da tuhaf ve vahşi hayvanlar bu şekilde uluyordu. Bundan sonra işler iyice sarpa sardı. Şöyle ki, dizlerinin üzerine çöktü ya da daha ziyade kendini dizlerinin üzerinde yere attı.

Bir de ayak bileğimi ısırdı. O gürültülü patırtılı bir iki dakika içinde o muazzam erkek gücünü bir kez daha deneyimlememe ramak kaldığını düşündüm, ne var ki Rick neredeyse kucağımdaydı, elleriyse başıma uzanmıştı. Ellerini sağ kulağımla sol yanağıma koymuştu ve sanırım parmaklarıyla ve başparmaklarıyla, artık hangisi denk gelirse, gözlerimi bulmaya çalışıyordu. Johnny, aramıza girerek bizi ayırmaya çalıştı, Gabriel ise –vardığım sonuca göre– üzerinde çokça bardak olduğundan masayı kenara çekmeye çalışıyordu, zira başka bir masadan iki adam palas pandıras olaya müdahil olmuştu. Sonradan anladığım kadarıyla yemek yiyen insanlarla dolu salonun ve çoğunluğu olaya dahil olan o ciddi giyimli profesyonel adamların üzerine bir histeri bulutu çökmüştü. Masalar yerle bir olmuş, gözyaşları dökülmüş, insanlar gülmekten adeta katılmış; mönüler, şarap listeleri, hesap pusulaları, sipariş defterleri ve birtakım kâğıt parçaları havada uçmuş ve adeta kar gibi süzülmüştü. Kırılan camlar insanların

bir yerlerini kesse de genel olarak pek de fazla yara almamıştık. Birbirimizi incitmeye çalışsak bile bizim gibi adamlar bu gibi şeylerde pek iyi değildir. Tıpkı Mary Lou gibi bizler de pek sportif insanlar değiliz. Şöyle söyleyeyim; birkaç çizik ve o tuhaf ısırma dışında pek bir şey yoktu. Sakalımın bir kısmı kopmuş, kulağımın biri de kızarmıştı, hepsi bu. "Misafirime" ne olduğunu göremedim bile. O gece çok güzel uyudum.

Ertesi sabah aşağıya indiğimde kulüp sekreteri girişte duruyordu. Son derece ciddi görünüyordu ki sanırım böyle olması gayet normaldi. Elindeki listeden ismimin yanına işaret koydu.

"Mr. Barclay, size dün gece yemek salonunda ne olduğunu sormak durumundayım."

"Hiç uğraşamayacağım. Kusura bakmayın."

"Kurula rapor yazmam gerekiyor."

"Kulüpten istifa etmemi isterlerse, sessiz sedasız gideceğimi söyleyin onlara."

"Açıkçası Pykhe'mizi onarmanın ne kadara mal olacağını şu an için bilmiyorum."

"Çok doğru söylediniz, albay, çok doğru."

Albayın çatık kaşları daha da derinleşti.

"Sorumluluğunuzu kabul mü ediyorsunuz? Şayet öyleyse..."

"Lanet olsun. Bir açıdan kabul ediyorum sanırım. Evet."

Kahve salonuna gittim; bir kadın garsonla kasada oturan, ismine yaraşır bir görünüme sahip Mrs. Stoney* haricinde salon boştu. Sadece kahve içtim. Hesabı ödemeye gittiğimde Mrs. Stoney hafiften şişindi.

"Peki Mrs. Stoney, bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?"

"Yorum yapmak bana düşmez, efendim."

"Haydi ama. Birbirimizi bir daha görmeyeceğiz çünkü sanırım beni buradan kovacaklar. Haydi, konuşun, Mrs. Stoney, ne düşünüyorsunuz?"

---

* "Stoney" taştan yapılmış, duygusuz gibi anlamlara gelmektedir. (ç. n.)

"Paranızın üstü, efendim. Teşekkürler, efendim."

"Erkek çocukları daima erkek çocukları olarak kalacaklar, Mrs. Stoney. Hoşça kalın."

Böylelikle oradan ayrıldım. Arkamda bir başka gölge bıraktım, diye geçirdim içimden, geçmişe dair kaçmam gereken bir başka parça. Zira bu sessiz mutluluğuma karşın ben bile, bu anlamsız ucuz meyhane kavgasından ötürü kendimi aşağılanmış hissediyordum. Kitaplarda bir yüzden okuyabileceğimiz şeyleri çok abartırlar... müthiş abartırlar. Gelgelelim Mrs. Stoney'yi hatırlamak istemiyordum. Bazı ifadeler vardı ki büyük puntoyla yazılmışçasına okunabilirdi; bu ifadeler içinde en belirgin olanlar hakir görme ve hoşlanmamaydı.

XVI. Bölüm

Eve gitmeye katlanabilir miyim acaba, diye düşündüm fakat sanki her şey normalmiş gibi yol önümde akıverdi. Çok geçmeden bunun ne denli ironik olduğunu anlayacaktım. Zavallı Liz'in bana olan o haşin tavrını düşünüyordum. Netice itibariyle, benden hukuki bir talebi yoktu; Emmy ise yirmi birini çoktan geçmişti. Aslında "eve" gitmeme neden olan şey, okumakta olduğunuz bu metnin manüskrisidir; şayet işime yararsa, imha etmeden önce kutulara konmuş o kâğıt yığınlarından faydalanacaktım. Kendimi buna hazırlamıştım.

Emmy beni kapıda karşıladı; gözleri kırmızıydı.

"O gitti."

"Kim?"

"Annem."

"Nereye gitti?"

"Sen... sen... nereye gidecek, öldü işte."

"Ne zaman?"

"Az önce. Bu sabah. Şansına, kaçırdın."

Kocaman yaşlar süzülüp ağzının aşağıya bakan köşelerine doldu.

"Seneler oldu, Emily."

"Ah, Tanrım."

Öyle sanıyorum ki bir baba, koluyla onu sarar, hatta daha iyisi ona ağlaması için omzunu verirdi. Oysa ben baba

değildim; onun gözlerinden ve burnundan akan o şeylerden tiksinen bir yabancıydım sadece. Emily bir şey söylemeye çalışıyor fakat bir türlü konuşamıyordu.

"Ben... ben... yapamıyorum..."

Ağzı açılmış ve doğa gözlerimin önünde, insan yüzü ve bedeninde feryat figan bir ağlama performansı sergilemişti. Sonra elimi uzattıysam da görmedi ya da tutmak istemedi. Arkasını dönüp sendeleyerek uzaklaştı; gösterişsiz, cüsseli bir genç kadın; çocukken, dünya kaldıramayacağı kadar ağır geldiğinde gidip saklandığı yere, nehre gitti yine. İçeriye girip yegâne çantamı girişteki hole bıraktım ve merdivenlerden yukarıya çıktım.

"Bizim" yatak odamızın kapısı ve penceresi açıktı. Perdeler hafiften kıpırdanıyordu; bir kâsenin içindeki çuhaçiçeklerinden baygın ve hoş bir koku geldi; koku, evrensel bağnazlığın bir işaretiydi sanki. Mübarek bağnazlar! Henry odanın bir köşesinden çıktı; her zamanki o neşeli hali nispeten bastırılmıştı, sesi her zamankinden az çıkıyordu, aslına bakılırsa fısıltıdan birazcık yüksekti sesi.

"Acı çekmedi. Bilirsin ya, karaciğer."

Şanslı Elizabeth! Sayısız çıkış varken bununla ödüllendirilmiş olmak!

Yapılması icap eden her şey yapıldı. Hemşire ya da Henry ya da ikisi birden hızlı ve iyi çalıştılar. Saatiyle annesinden kalma yüzüğü yatağın yanındaki masanın üzerinde duruyordu. Beyaz çarşafın altında bir abideyi andırıyordu. Henry yatağa yaklaştı. Arkaya dönüp beni sessizce yanına davet etti. Böylelikle ölüm ritüellerinden biri tarafından esir alınarak yatağa yaklaşıp Henry'nin yanında durdum. Çarşafı göğsüne kadar açıp öylece bıraktı.

Elizabeth hayret verecek ve sinir bozacak derecede her zamanki gibi görünüyordu. Birileri o kırmızı rujdan ibaret çizgisini silmişti; süsten azade yüzü tehditkârdı. Neden kendimi değişime hazırladım ki, diye sorarken buldum kendimi. Değişim, bir yaprağın düşüşüydü, başka bir şey değil.

Gözleri birdenbire açıldı ve aşağıdan beni seyretmeye başladı. Bir an için tüm dünya etrafımda dönüp durdu; dünya hepten sisle kaplanmıştı.

Henry ahlanıp vahlanıyordu. Liz'in üzerine eğilmiş, bir şeyler yapıyordu; meslek sırrı. Çarşafı tekrar yukarıya çekti.

Sessimi duydum.

"Peniler. Drahmiler.* Oboloslar.**"

Henry elini dirseğimin altına koyarak beni döndürdü. Birlikte yürüyerek merdivenlerden aşağıya indik. İçkilerin olduğu dolaba gidip ikimize şarap değil de viski çıkardım. Düşünmeksizin Henry'ye viski ikram ettim, fakat Henry gülümseyerek başını iki yana salladı. Viskiden bir fırt çektim ancak viski yanlış yere gitti. Öyle çok öksürdüm, öyle çok sarsıldım ki neredeyse kusacaktım. Henry hafifçe sırtıma vurdu. Bilimin çareleri.

Çok geçmeden doğruldum; Henry ışıldayan bir tebessümle bana gülümsedi.

"Daha iyisin ya?"

Kendimi yokladım. "Daha iyi" olmak söz konusu değildi.

"Sanırım. Evet."

Henry keyifle gülümsedi.

"Ben her şeyle ilgileneceğim, şey... Wilf."

"Evet. Öyle sanırım. Teşekkürler, Henry."

"Neyse. O zaman ben gideyim."

Yüzünde o ışıltılı tebessümüyle gitti.

Bahçeye gidip çalılıkların arasından geçerek yürüdüm. Emmy taş bir bankta oturmuş nehrin karşı tarafındaki koruluğa bakıyordu. Arkasında durdum.

"Yapabileceğim bir şey var mı?"

"Bilmiyorum. Sence de bunun için biraz geç kalmadın mı? Hayır, yok. Sanmıyorum."

"İnsanlara haber vermek gerekir. Akrabalara."

"Ve de rahibe. Oldum olası İngiltere Kilisesi'ne mensuptu."

---

* Yunanistan'ın eski para birimi. (ç. n.)

** Drahminin 1/6'sı, gümüş metelik. (ç. n.)

"Rahip, kot pantolonla, delik süveter giyen ve iki üç santimlik rahip yakası takan o genç çocuk mu?"

"Evet o, Douglas. Düzgün biri. Geçen hafta annem birilerinin önünde benimle ilgili atıp tutuyordu. Douglas sonradan bana, 'Acı çekmek insanları her zaman ıslah etmez,' dedi fısıldayarak. Gerçekçi."

"Senin için yapabileceğim bir şey var mı peki?"

"Hani az önce dedin ya. Çok uzun zaman oldu."

"Benim için de öyle. Şayet teselli olacaksa, sana epey büyük bir miktarda para kalacak. Önce annenden, sonra da benden."

Rick'in bir keresinde söylediği gibi, Liz'le ben birlikte çok güldük. Şimdi buna Emmy'yi de dahil edebilir.

*

Her şey yolunda gitti, hiçbir aksaklık çıkmadı. Kalabalık bir akraba kitlesi cenazeye çıkageldi fakat daha ziyade Emmy'nin etrafında toplanmaya meyledip beni yalnız bıraktılar. Utanma, çekinme falan da olmadı. Rick, Emmy'nin ısrarla yapılmasını istediği merasime ve sonrasındaki ölü yakma törenine geldi. Arkada oturup gürültülü biçimde ağladı ve daha tören bitmeden alelacele gitti. Daha sonra evde, insanlar nazikçe somon fümeyle Moselle'ye* saldırdığından daha bariz bir biçimde yalnız bırakıldım. İçlerinden sadece bir adam bir an için diğerlerinin arasından sıyrılabildi; emin değilim ama Liz'in akrabalarından biriydi sanırım. Capstone Bowers'ın oraya vekâleten gönderilmiş bir arkadaşı da olabilir zira bu iriyarı, tıknaz, kırmızı suratlı adamın her yerinden askerlik akıyordu. Onunla sohbet etmeye, hatta ona içki ikram etmeye hazırdım fakat o birkaç saniye boyunca bir akvaryum balığı gibi ağzını açıp kapatarak bana baktı. Sonra da fikrini değiştirip tekrar o güruha katıldı. İtalyan arkadaşımı ve bana vermiş olduğu o hak edilmiş cezayı düşündüm. Bu da Londra'yı çevreleyen

* Moselle Nehri kıyısında, Fransa, Lüksemburg ve Almanya'da üretilen şarap. (ç. n.)

ilçelerin* hak edilmiş cezasıydı. İşi iyice ileri götürerek, yeniden keşfetmiş olduğum, daha iyi yerlerin olduğu yönündeki o inancı doğrulamaya kadar vardırdım.

"Başka bir ülkedeyken evi düşünmekmiş!" Bu düşünce beni öfkelendirmişti.

Genç adam, Douglas, ortamı yatıştırıp toplumsal bir hasarı onarmak istercesine güruhtan aceleyle ayrıldı. Kıyafetinin ön kısmı siyah ipektendi ve yakası her zamankinden daha ruhani bir görünüm arz ediyordu. Tuhaf bir içtenlikle yanıma geldi ki bu hali bana gerçekten utangaç olduğu zamanlardaki Rick Tucker'ı anımsatmıştı. Hâlâ öfkeliydim.

"Ah... Douglas, değil mi?.. Şu sıralar Kilise ne durumda?"

"Debeleniyoruz, Mr. Barclay. Yardıma ihtiyacımız var."

"Paraya, tabii ki."

Kararlı bir edayla başını iki yana salladı.

"Hayır. Ya da öncelikli olarak paraya değil."

"İhtiyacınız olan manevi destekse doğru kişiye geldiniz."

"Gerçekten mi?"

"İnanması zor gelecek ama bende yaralar var. Evet. İsa'nın yaralarından dört beş tane. Dördü kötü durumda, biriyse geçmek üzere. Hayır. Zavallı ihtiyar Padre Pio'nun aksine yaraları göremezsiniz. Fakat sizi temin ederim ki ellerimle ayaklarım cehennem gibi acıyor... yoksa cennet mi demeliyim?"

"Zannetmiyorum..."

"Benim gibi insanlar bu gibi özel niteliklere sahip olduklarını iddia etmemeli mi sizce?"

Endişeli bir ifadeyle etrafına bakınıyordu; iyi bir deli doktoru bulmamı tavsiye edecekmiş gibi geldi bana. Belki de bana kendi ismini ve adresini verecekti.

"Haydi ama rahip. Sizce de çok ilginç değil mi?"

"Siz ciddi misiniz?"

"Ciddi değilsem yine o meyhanecilerle günahkârlara mı gideceksiniz?"

---

* Surrey, Kent, Essex ve Middlesex. (ç. n.)

"Ah, hayır. Daha doğrusu... ciddisiniz, öyle mi?"

"Öyle olmalıyım! Bazen acayip acıyor."

Yüzüme yakından baktı.

"Onlarla çok gurur duyuyor olmalısınız."

Bu sözü beni afallattı. Pek de ruhani sayılmayacak dişleriyle sırıtarak şaşkınlığımı daha da perçinledi.

"Sonuçta üç tane çarmıh vardı."*

Orada dikilmiş önümdeki odayı ekrandan izlermiş gibi izliyordum; Emmy'nin önünden sırayla geçip giden akrabalar, Emmy'ye hoşça kal diyen Douglas; hepsi de birbirlerinin elini sıkıyorlar ve şimdilerde insanların yalnızca cenazelerde görüşür olduğu konusunda mutabıklar.

Fakat öylesine aydınlanmıştım ki! Üç çarmıh... bütün bir spektrum... İyiliğin sorumluluğunu, kutsal olmanın berbat dehşetini taşımak zorunda değildim! Kendimi hırsız bilmenin yarattığı o huzur ve güvenlik duygusu! Herkes giderken hiçbir şey yapmaksızın, tek kelime etmeksizin orada öylece durdum. Sanırım Emmy yanıma gelip bir şeyler söyledi, fakat ne söylediğini anlayamadım. Bir ara oturmuş olmalıyım fakat oturma anını hatırlayamıyorum. Mrs. Wilson tüm dağınıklığı toplamış olmalı fakat dikkatimi çekmedi. Bu yaşadığım bir tür katatoniydi.

Ertesi gün Emmy, kendi değişiyle ben "def olup" gider gitmez evi satılığa çıkaracağını söyledi. Sonra orta sınıf bir varoşta yürüttüğü sosyal hizmet görevine döndü, bense evdeki eşyalarımı toplamak üzere yalnız kaldım. Evde pek fazla şey bırakmamış olduğumu fark ettim, Liz'le Capstone'u acayip sinir eden kâğıtlarım vardı sadece. Belki de üzerinde uzun uzadıya düşünmeksizin aslında maksadımın onları sinir etmek olduğu geldi aklıma. Mevcut benliklerimizin pek de ayırdına varamıyoruz, öyle değil mi?

Rick geldi, bana yalvarıp küfürler etti ve havladı. Eve girmesini yasakladım ki düşününce kulağa şaka gibi geliyor. Ne

---

* Hz. İsa ile birlikte iki hırsız da çarmıha gerilmiştir. (ç. n.)

var ki o –Tanrı bilir nerede uyuyordu– arada sırada bir köşeden belirip beni gözetleyerek etrafta takılmaya devam etti. Gördüğüm o rüyadan beri insanların gerçekten belli bir yerde olup olmadığının aklı başında, ortalama bir insan kadar ayırdına varabiliyorum. Rick'in gerçekten orada olduğuna ve gizlice beni gözetlediğine şüphe yok. Onu iyileştirme gücüne, daha da önemlisi niyetine sahip olduğuma dair hiçbir fikri yok. Ona rüyasını vereceğim. Muhteşem danışman Wilfred Barclay.

Captone Bowers aradı. Cenazeye gelmedi ama kitaplarıyla tüfeğini isteme yüzsüzlüğünde bulunabildi. Telefonu suratına kapattım. Bir zamanlar muhteşem olan mahzenimden içtiğini ve içtiklerinin yerine yenilerini koymadığını da ilave etmeliydim sözlerime.

Emmy gittiğinden, vaktimi çay sandıklarına tıkıştırılmış kâğıt yığınlarının bir kısmını gözden geçirmekle geçirdim, fakat daha ziyade bu kısacık hikâyeyi daktilo edip üzerine uzun uzun düşündüm. Dün bir oturuşta çöp bidonundaki Rick'ten cenazedeki Douglas'a kadar her şeyi en baştan tekrar okudum. Uyanış. Falan filan.

Tekrarları, konuşma diline özgü kullanımları, argo ifadeleri, atlamaları saymazsak, palyaçonun pantolonunun düştüğü o anlara ilişkin gayet güzel bir kayıttı. Benim yaşımda daha fazlası olamazdı. Bana göre bu palyaçoluğun en güzel, en gerçek, teolojik açıdan en zekice kısmı kesinlikle düşmanın karşısında sergilenen korkaklığın yarayla mükâfatlandırılmasıydı! Aziz Francesco* ve diğer tüm telkine açık yaratıkların ellerinde ve ayaklarında bu yaralardan çıkmamıştı; İsa'yı öldüren ya da en azından resmen öldüğünün tasdiklenmesine yol açan, vücudun yan kısmındaki o yaradan çıkmıştı onlarda. Bende o yaradan yok; bu tür bir yarayı almama sebebiyet verecek bir abartılı komedi için zaman da, fırsat da yok. Zira yine ortadan kaybolmak niyetindeyim.

---

* Assisili Francesco. 13. yüzyılda İtalya'da yaşamış İtalyan Katolik aziz. (ç. n.)

İçinde uyunabilecek bir araba? Minibüs? Karavan? Bir Hint mabet ağacının altında bir kâseyle dilenen bir dilenci? Yaşına uygun hareket et, Wilf! Bunun için çok geç. Kaybolup güvenliğe ve konfora sığınacağım!

Şimdi artık günümüze gelelim. Tüm kâğıtları sandıkların içinden çıkardım ve nehrin kenarında kâğıtları üst üste yığarak bir şenlik ateşi hazırladım. Şu masada otururken tek yapmam gereken, kafamı kaldırıp daktilonun üzerinden o yığına; orada bekleyen, ekseriyetle beyaz kâğıtlardan oluşan o dağa, nehrin diğer tarafındaki o karanlık koruluğa kıyasla göz alıcı beyazlıktaki o yığına bakmak olacak. Elimdeki bu taslağı tamamladıktan sonra aşağıdaki yığının oraya bir kutu parafin götürüp kâğıtları iyice ıslatarak ateşe vereceğim; döküntülerden, tırnak kırpıntılarından, kesilmiş saçlardan, yitip gitmiş zamanlardan, gereksiz yazışmalardan, eleştirilerden, tezlerden, mali bilançolardan, manüskrilerden, satır aralarına yapılmış eklemelerden, düzeltmelerden, koca bir ömrün kâğıt yükünden müteşekkil bir geçiş ayini!

Sonra da Rick'i bulup ona bu küçük kâğıt tomarını vereceğim; gereken tek şey bu, geriye kalan tek şey bu; o yalan hikâyelerle, o tarafgir dergilerle ve diğerleriyle mukayese edilebilecek anlamlı tek şey bu. Bir nevi ölüm gibi olacak. Gerçek özgürlük, sahici özgürlük.

Mutluyum, sakince mutluyum. Nasıl mutlu olabiliyorum? Kimi zaman deneyim, mücevher misali muhteşem ve parıltılıdır; kelimelere hacet yoktur. Kimi zamansa dingindir ve bu kusursuz dinginliğiyle tüm o sıradan deneyimlerimin ötesindedir. Mutluyum. Mantıklı değil ama gerçek. Ya o bağnazlıktan tamamen koptum ki bu imkânsız, ya da bağnazlık gitmeme izin verdi ki bu da imkânsız.

Nasıl oldu da değişebildim? Gel gör ki değiştim işte. İçki, mesela. Çeyrek yüzyılı aşkın bir süre çabaladıktan sonra içkiyi hepten bıraktım, hem de hiç çabalamadan! Palyaçonun pantolonunun düştüğü zamanları düşününce böyle bir şeyi yazmak tehlikeli olabilir, fakat içten gelen mutlak bir kesinlikle biliyorum son içkimi içmiş olduğumu.

Kim bilir? Bağnazlığın, ışığın içinden yeniden belirmesiyle belki de Rick'e elimdeki bu kâğıtları vermeme yol açacak türden taahhüt edilmemiş bir merhametin oluşması mümkün olabilir; bu merhamet sayesinde belki de o kifayetsiz fenomenler Wilfred Townsend Barclay ile Richard Linbergh Tucker temelli yok edilebilir. Mutluluğumu koruyabilmemi sağlayan şey bu mu?

Rick nehrin karşı tarafında, yüz metre kadar ötede, oyun oynayan Yerliler gibi ağaçtan ağaca zıplıyor. Ritüelimi seyreden bir seyircim olacak. Şu an bir ağaca yaslanmış, elindeki bir aletle bana bakıyor.

Lanet Olsun, Rick L. Tucker nasıl oldu da bir silah bulabil...

Modern Klasikler Dizisi - 224

Wilfred Barclay kariyeri boyunca şöhreti, başarıyı ve serveti tatmış bir İngiliz yazardır. Artık yaşı ilerlemiş, evliliği çökmüş, içkiye düşkünlüğü alkolizmin sınırlarında gezinmeye başlamıştır. Hayatındaki bu krizler yetmiyormuş gibi, bir de biyografisini kaleme almak isteyen Amerikalı akademisyen Rick Tucker'ın tacizleriyle uğraşmak zorunda kalır. Tucker, Barclay'nin kendisini resmi biyografi yazarı tayin etmesi talebinde ısrarlıdır. Üstelik yazarın ölümünden sonra bir kâğıt yığını halinde duran anı ve mektuplarının kontrolünün de kendisinde olmasını talep etmektedir. Tucker kariyerini ve geleceğini bağladığı bu projeyi hayata geçirmek için her yolu denemekten çekinmez. Barclay Avrupa'ya kaçarak izini kaybettirmeye çalışırken, Tucker'ın da peşine düşmesiyle bir kovalamaca oyunu başlar. Golding'in olgun bir yazarla onu saplantı haline getirmiş genç akademisyen arasındaki gerilimli ilişkiyi hicvettiği 1984 tarihli bu romanı, sürprizli finaliyle de dikkat çekiyor.

WILLIAM GOLDING (1911-1993): "Bugünün dünyasında insanlık durumunu aydınlatan" romanlarıyla 1983'te Nobel Edebiyat Ödülü'ne değer görülen Golding, Cornwall'da dünyaya geldi. Marlborough Grammar School'da ve Oxford'daki Brasenose College'da eğitim gördü. 1935'te Salisbury'deki Bishop Wordsworth's School'da ders verdi.1940'ta İngiliz Kraliyet Deniz Kuvvetleri'ne katıldı. Alman savaş gemisi *Bismarck*'ın batırıldığı harekâtta bulundu. İlk romanı *Lord of the Flies* (Sineklerin Tanrısı) birkaç yayıncı tarafından reddedildikten sonra 1954'te yayımlandı. Büyük ilgi gören roman 35 dile çevrildi. *Rites of Passage* (1980; Geçiş Ayinleri) adlı romanıyla Booker Ödülü'nü kazanan yazarın diğer önemli yapıtları arasında *The Inheritors* (1955; Vârisler), *Pincher Martin* (1956; Ceberut Martin), *Free Fall* (1959; Serbest Düşüş), *The Spire* (1964; Kule) ve *The Pyramid* (1966; Piramit) sayılabilir.

THG
0081679
VHT

9 786254 296956